111E JAARGANG — NO.: 24 ZATERDAG 28 JANUARI 1995

AMIGOE

VANDAAG

FRANK KUNNEMAN ...blijven?...

Prèke

Juridische faculteit: Lexodus

Peru stuurt verse troepen naar grens met Ecuador

Noodtoestand door Quito afgekondigd

UITO/LIMA - De president van Ecuador, Sixto ran Ballen, heeft dag de nationale noodstand uitgeroepen na uwe gewapende incinten aan de grens met ru. De secretaris-generaal van de Organistie van erikaanse staten (OAS) int volgens Peruaanse dia zaterdag met een middelingspoging. De kondiging van de Ecuaraanse president kwam dat zich op ten minste r plaatsen aan de grens de jungle in de Amane schotenwisselingen ssen militaire patuilles van beide landen dden voorgedaan.

rachtens mijn plichten ens het land en het Ecuaraanse volk en de onwanbare vreedzame opdracht n Ecuador heb ik de noodstand moeten afkondigen", Duran Ballen in een toeraak die door de landelijke edia werd uitgezonden.

Uit Peru, dat vrijdag verrkingen stuurde naar het ensgebied, kwamen vrijgavond verzoenende veraringen. Het opperbevel n het Peruaanse leger verkerde dat men geen milire operaties op Ecuadoans grondgebied zou uiteren en zich beperken zou de verdediging van "de evereiniteit en integriteit" n het eigen land.

AGRESSIE

et hoofd van de OAS, Cesar aviria, begint volgens berhten in de Peruaanse media aterdag met een poging tot emiddeling tussen beide landen. Gaviria, oud-president van Colombia, reist naar Quito en Lima voor besprekingen met Duran Ballen en de Peruaanse president Alberto Fujimori.

Op 9 januari arresteerde een Ecuadoraanse patrouille vier Peruaanse soldaten die zich op Ecuadoraans grondgebied zouden hebben bevonden. Twee dagen later maakte Quito melding van een schietpartij en sinds afgelopen week zouden Peruaanse legerhelikopters vrijwel constant het Ecuadoraanse luchtruim schenden.

Lima legt evenwel de schuld bij "Ecuadoraanse agressie" en ontkent dat zijn soldaten in Ecuador patrouilleerden. Volgens Peruaanse politici is de agressie een afleidingsmanoeuvre voor binnenlandse problemen in Ecuador, in het bijzonder die tussen de president en zijn minister van Defensie.

GARANT

De landen die garant staan voor het Protocol van Rio, Argentinie, Brazilië, Chili en de Verenigde Staten, hebben beide landen van de week opgeroepen tot een dialoog om escalatie te voorkomen. Peru viel in 1941 Ecuador binnen en verwierf met het Protocol het oosten van Ecuador, in het Amazonegebied. Het huidige grensconflict spitst zich evenwel toe op een deel van de Ecuadoraanse zuidoost-grens, ruim 225 kilometer ten zuidoosten van Guyaquil.

Peru is vrijdag begonnen met het overvliegen van soldaten naar de grens met Ecuador. Aan die grens waren vrijdag twee schotenwisselingen tussen militaire patrouilles van beide landen gemeld. Ecuador meldde dat beide schietpartijen op haar grondgebied plaatshadden. Behalve deze beide incidenten beschuldigde Peru Ecuador van een helikopteraanval op een grenspost. Inwoners van de Zuidecuadoraanse grensplaats Macara verlieten hun stad.

BEROOFD

De regelmatig terugkerende spanningen tussen beide landen zijn dit jaar begonnen op 9 januari, in dezelfde Cenepa-vallei waar de twee landen in 1981 nog een vijfdaagse oorlog voerden. De grens over het Condor-gebergte en in de vallei van de rivier de Cenepa is niet duidelijk vastgesteld in het zogeheten Protocol van Rio. Vandaag (zaterdag) is de 53e verjaardag van het Rio-protocol, dat Ecuador beroofde van het grootste deel van zijn grondgebied ten oosten van de Andes.

Met name genoemd

BRUSSEL - De Belgische krant Le Soir herdacht de bevrijding van Auschwitz op haar manier. Op twee dicht bedrukte pagina's publiceerde de krant de namen van de 25.257 Belgen die naar Auschwitz-Birkenau zijn gedeporteerd.

Van de 24.906 joden en 351 zigeuners die de nazi's van het doorgangskamp Mechelen naar Polen deporteerden, hebben er 1217 Auschwitz overleefd. Ongeveer driehonderd konden tijdens de treinreis naar Polen vluchten.

merikaans rapport over niet uit te bannen mijnen:

Wekelijks vijfhonderd mensen gedood, verminkt

WASHINGTON — Elke week worden over de hele wereld vijfhonderd mensen gedood of verminkt door mijnen. De meesten van hen zijn burgers. Alleen al in Afrika vallen jaarlijks twaalfduizend doden als gevolg van mijnen.

In dit werelddeel bevinden zich naar schatting twintig miljoen tegen mensen gerichte mijnen. Ze werden veelvuldig gebruikt gedurende de onafhankelijkheidsoorlogen en tijdens de burgeroorlogen die daar in veel landen op zijn gevolgd. Deze cijfers staan in een rapport van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken dat vrijdag is gepresenteerd.

Staatssecretaris Ted McNamara zei dat er niet veel hoop is dat de wereld op korte termijn van de mijnen afkomt. "In de best denkbare wereld, waarvan iedereen weet dat we daar niet in wonen, zou de oplossing erin bestaan alle landmijnen met onmiddellijke ingang te verbieden. Na een jaar van diplomatieke inspanningen door onze regering weten wij dat we zo'n resultaat op korte termijn niet moeten verwachten. Er is erg weinig steun in de wereld voor een volledig verbod."

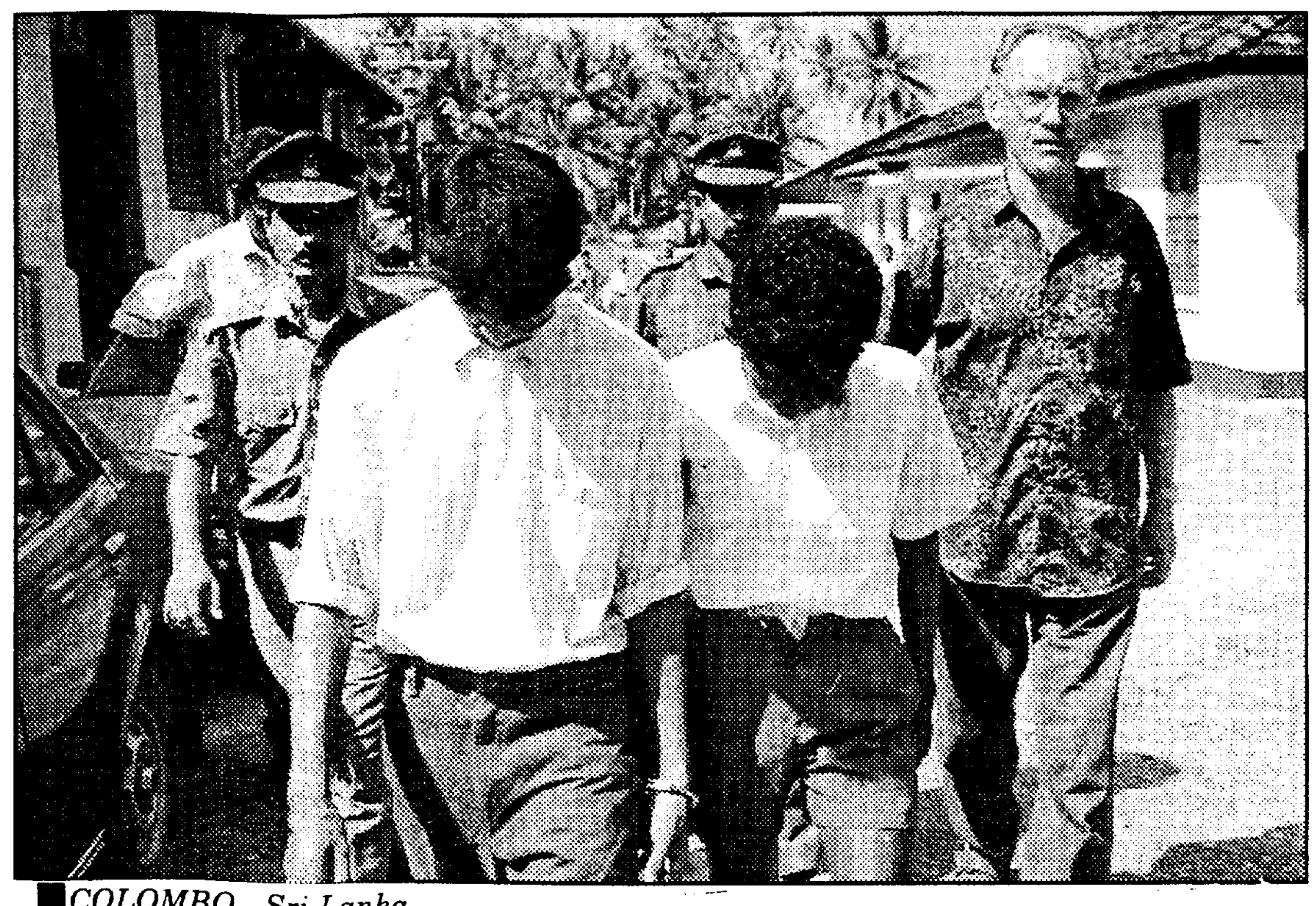
Vorig jaar zijn er tachtigduizend mijnen opgeruimd en meer dan twee miljoen nieuwe gelegd, waarvan de meeste in Bosnië. Dit zei een lid van de senaat op basis van cijfers van de Verenigde Naties die vorig jaar zijn gepubliceerd.

Buitenlanders onthoofd in Saudi Arabië

RIYAD - Saudi-Arabie heeft vrijdag vier buitenlanders onthoofd. Voor drie van hen, een Pakistani, Nigeriaan en Tsjadier, gold de executie als straf voor hun poging heroine en hasj in Saudi-Arabie te introduceren. Een Egyptenaar werd onthoofd omdat hij een landgenoot had vermoord.

De onthoofdingen werden respectievelijk in Djeddah en Hael voltrokken. Twee Saudiers kregen eenzelfde straf opgelegd voor het doden van hun beider vader. De jongste executies brengen het aantal onthoofdingen sinds begin dit jaar op tien. In 1994 onthoofdden de autoriteiten in Saudi-Arabie 58 mensen. De regering ziet toe op een strikte naleving van de islamitische wet. De executie van personen die schuldig zijn bevonden aan drugssmokkel, moord of verkrachting wordt over het algemeen na het middaggebed in het openbaar voltrokken.

Sri Lanka pakt sekstoerisme aan

■ *COLOMBO - Sri Lanka wil het sekstoerisme aan gaan pakken. Dezer dagen werd de Duitser Guenter Platzdash (rechts) aangehouden wegens zijn betrokkenheid bij het exploiteren van mannelijke prostituees. Deze foto toont hem met twee van deze jongelui (met gebogen hoofd). Na het opnemen van de verklaringen en het betalen van een borgsom werd het trio weer op vrije voeten gesteld.*

Vietnam en VS gaan formele relaties aan

HANOI — Vietnam en de Verenigde Staten hebben zaterdag formele betrekkingen aangeknoopt. Het is voor het eerst sinds het einde van de oorlog in Vietnam twintig jaar geleden dat beide landen diplomatieke betrekkingen aangaan.

Hoge functionarissen van beide landen ondertekenden in Hanoi overeenkomsten over diplomatieke en particuliere eigendommen die tijdens de oorlog in beslag werden genomen. Met de akkoorden werden, zonder officiele plechtigheden, de verbindingskantoren in Hanoi en Washington opengesteld, de eerste officiële diplomatieke posten in de wederzijdse hoofdsteden sinds de oorlog.

De Verenigde Staten en Vietnam kwamen vorig jaar overeen de verbindingskantoren, die zullen functioneren als ambassades, te vestigen. Maar van officiële ambassades zal pas sprake kunnen zijn wanneer beide landen volledige diplomatieke banden aangaan. Amerikaanse functionarissen zullen naar verwachting vrijdag, na het Vietnamese Nieuwjaar, hun werkzaamheden beginnen in een nieuw, negen verdiepingen tellend modern kantoorgebouw in Hanoi.

Veel bewindslieden Mexico afgestudeerd in Fantasia

MEXICO-STAD - In de Mexicaanse regering zitten klaarblijkelijk ministers en staatssecretarissen die zich ten onrechte met academische titels tooien. Het dagblad Reforma onthulde vrijdag dat in het biografische handboek van de Mexicaanse regering, een officieel document, hoogwaardigheidsbekleders titels voeren waarop ze geen recht hebben.

De minister van Arbeid, dr. Santiago Onate, heeft nooit een doctoraat aan de universiteit van Wisconsin gehaald, zoals in het officiële curriculum vitae staat vermeld. De minister van Toerisme, Silvia Hernandez, is geen doctoranda geworden op de London School of Economics zoals wordt gesteld. En drie staatssecretarissen staan met titels in het boekwerk die ze niet toekomen.

Volgens de betrokkenen gaat het om drukfouten. Afgelopen week zondag moest de minister van Onderwijs, "dr." Fausto Alzati, aftreden, omdat hij abusievelijk in het handboek had laten zetten dat hij een doctorstitel had gehaald op de universiteit van Yale, in de Verenigde Staten.

Noodwoningen toegezegd door Tokyo

■ *KOBE - Een Japanse bejaarde vrouw koestert haar hond terwijl ze allebei wat rust nemen in een opvangkamp in de haven- en industriestad Kobe welke twee weken geleden door een aardbeving werd getroffen. De Japanse regering heeft aangekondigd duizenden noodwoningen te gaan bouwen voor de opvang van de daklozen.*

(AFP-satellietfoto)

Later mogelijk ook vijf Antilliaanse militairen

Den Haag:Nederlands-Surinaams detachement voor VN naar Haiti

DEN HAAG - Nederland neemt met ongeveer 150 mariniers deel aan de VN-vredesoperatie in Haïti, zo heeft de regering vrijdag besloten. De mariniers gaan met 31 Surinaamse militairen opereren in het aan de zuidkust gelegen Jacmel. Het contingent komt onder operationele leiding van een Nederlandse commandant, die op zijn beurt ondergeschikt is aan een Amerikaanse collega.

Behalve Nederlandse en Surinaamse troepen komt er ook een Amerikaans regiment in het gebied. De kans bestaat dat op termijn ook nog vijf **Antilliaanse** militairen naar Haïti vertrekken. De mariniers staan voor een jaar ter beschikking van de Verenigde Naties (VN). Een verkenningseenheid vertrekt zaterdag naar Haïti om poolshoogte te nemen. De verwachting is dat het Nederlands-Surinaamse contingent in maart op de toekomstige thuisbasis arriveert. De in totaal zesduizend man tellende vredesmacht wordt eind maart operationeel en helpt onder andere mee aan het organiseren van vrije verkiezingen in Haïti.

Het gezamenlijke optreden van Nederlandse en Surinaamse militairen doet in Paramaribo de nodige stof opwaaien. Vooral een Nederlands commando ligt gevoelig. Officieel zal Suriname zijn peloton als zelfstandig nationaal detachement aanmelden bij de commandant van de VN-macht. Deze zal, gezien de getalsverhoudingen binnen de gezamenlijke eenheid, het bevel te velde overdragen aan een Nederlander.

De Surinaamse president Venetiaan sprak donderdag berichten over een gemeenschappelijke eenheid tegen.

Volgens Venetiaan gaat de samenwerking niet verder dan een Nederlandse logistieke ondersteuning aan het Surinaamse peloton. "Inbedding van de Surinaamse manschappen in het Nederlandse detachement is uitgesloten; we zien die mogelijkheid niet in het kader van de soevereiniteit van ons land."

Maar volgens de Nederlandse premier Kok komt de onafhankelijke positie van Suriname niet in het geding. Hij zei na afloop van de ministerraad de indruk te hebben dat er in Paramaribo sprake is van "een klein misverstandje". Volgens hem zijn in de gemaakte afspraken juist alle Surinaamse wensen gerespecteerd.

OP CURACAO

De komst van de mariniers heeft gevolgen voor de vijftien Nederlandse marechaussees die momenteel in Haïti als politiewaarnemer actief zijn. Zij keren terug op het moment dat de mariniers hun werkzaamheden beginnen.

De 31 Surinaamse militairen bereiden zich begin volgende maand op **Curaçao** met de Nederlandse mariniers voor op de operatie. Defensie verzorgt een deel van de Surinaamse uitrusting. Op verzoek van de VN stelt Den Haag ook transportmiddelen beschikbaar om de Surinaamse eenheid naar Haïti over te brengen. De kosten van de Surinaamse deelname worden voorgeschoten uit de verzorgingsmiddelen, in afwachting van de VN-vergoeding.

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

* JOS VAN DER SCHOOT trekt zich langzaam terug uit de drukke aktiviteiten van de Amigoe op Aruba waar hij meer dan veertig jaar de scepter heeft gezwaaid. In een vraaggesprek met Norbert Hendrikse vertelt hij over zijn ervaringen op journalistiek gebied in al die jaren. pag. 1

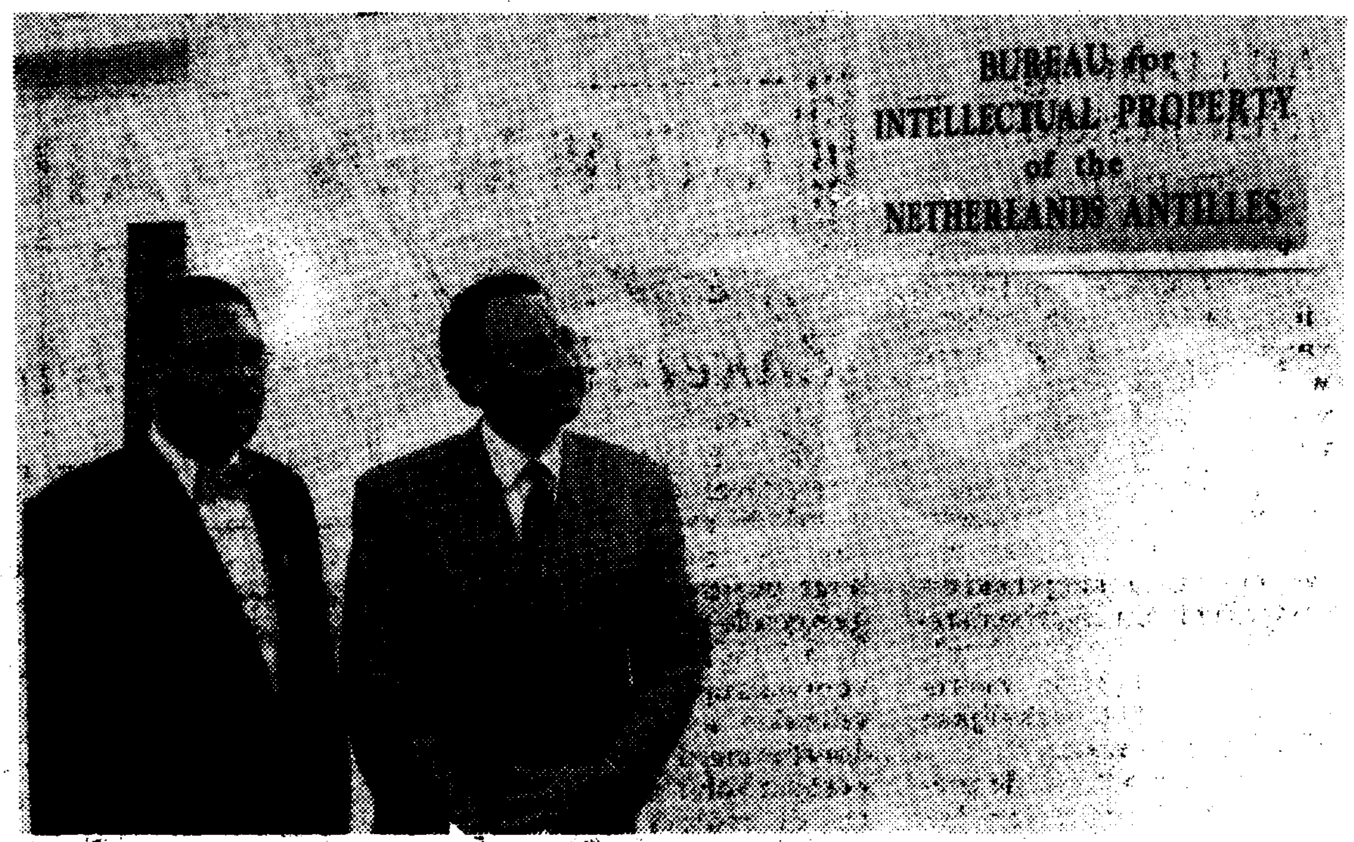
* Elton Lioe-A-Tjam studeerde Milieukunde 20in Groningen 20na eerst een opleiding in de chemische technologie aan de HTS te hebben afgerond. Inmiddels werkt hij al een jaar als docent milieukunde aan de Hanzehogeschool in Groningen. Jeannette van Ditzhuijzen sprak met hem over o.a. het gebruik van alternatieve energie. pag. 3 Op dezelfde pagina een komische bijdrage over 'escortboys', want die zijn er ook...

* 'CARNAVAL is een stuk van onze eigen cultuur', zegt Clivia Gomez Toppenberg in een interview met Ieteke Witteveen. Zij is met haar echtgenoot Tom de drijfkracht achter de bekende kindercarnavalsgroep Grupo Los Angeles. pag. 7

* WESTERSE deskundigen beschouwen de olielekkages in de noord- Russische republiek Komi als de grootste milieuramp uit de geschiedenis. Volgens hen is de ramp acht keer erger dan het ongeluk met de tanker Exxon Valdez in 1989 in Alaska. Russische deskundigen vinden dat echter schromelijk overdreven. Een reportage op pag. 8

Verder in Ñapa: de rubrieken Buitenland, Zaken en Smaken, de Boekenpagina, Kerk en Wereld, Cultuur, Ziek en Gezond, Schaken en de wekelijkse kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van 1.25 gulden.

■ WILLEMSTAD — Directeur Juny Sluis en minister van Justitie Pedro Atacho staan voor het nieuwe gebouw van het Bureau Intellectueel Eigendom, dat vrijdag in gebruik is genomen. Het gebouw van het BIE bevindt zich aan de Berg Carmelweg.

Wetten intellectueel eigendom worden aan GATT aangepast

WILLEMSTAD — Het Bureau Intellectueel Eigendom (BEI) gaat wetsvoorstellen voorbereiden in het kader van de nieuwe GATT-normen. Daarin is het TRIPs-akkoord opgenomen, dat verdragslanden verplicht om hun nationale wetten [illegible] van intellectueel eigendom en oneigenlijke concurrentie aan te passen.

De Antilliaanse wetgeving zal binnen een jaar aan de GATT-norm moeten zijn aangepast, zo liet minister van Justitie Petro Atacho weten bij de ingebruikname van het nieuwe gebouw van het BIE aan de Berg Carmelweg.

De General Trade on Tariffs and Trade is het resultaat van de Uruguay-ronde. Toezicht op de naleving van de GATT-bepalingen wordt uitgeoefend door de Wereld Handelsorganisatie WTO waarbij 111 landen aangesloten zijn.

Wetten omtrent het intellectueel eigendom regelen de bescherming van bij voorbeeld merknamen en firmanamen. Daaronder valt onder meer het auteursrecht, dat auteurs van teksten en literaire werken beschermt. Het merkenrecht bepaalt dat een merknaam uitsluitend door de bedenker ervan kan worden gebruikt. Ook het patent- of octrooirecht maakt onderdeel uit van de juridische bescherming. Dat recht beschermt de uitvinder voor oneigenlijk gebruik van zijn vinding gedurende een bepaald aantal jaren.

Het BIE heeft overigens een naamswisseling ondergaan. Voorheen was de benaming Bureau voor Industrieel Eigendom.

Directeur Juny Sluis zei tijdens de opening dat het terrein van het intellectueel eigendom steeds ingewikkelder aan te worden is sinds chips en computers gemeengoed zijn geworden.

Het BIE ondergaat sinds anderhalf jaar een reorganisatie, die wordt begeleid door professor Verkade van de Universiteit van Leiden. De eerste fase van de automatisering is inmiddels afgerond, zo zei de directeur.

Overvaller weggejaagd

WILLEMSTAD — Een 37-jarige man [illegible] gisteren omstreeks zeven uur 's morgens de [illegible] van een zaak te Santa Maria en drong zo het gebouw binnen. Het gebroken glas maakte echter zo een lawaai, dat omstaanders erop afgingen en de man aanhielden.

De dief werd overgedragen aan de politie.

Nieuw thema in 'bario pa bario'

WILLEMSTAD — In het radioprogramma 'Bario pa bario' dat op zaterdag 28 januari plaatsvindt, zal over het thema 'verantwoordelijkheid in de wijken' worden gesproken.

Volgens dcoördinator Erwin Raphaëla hebben de mensen na drie programma's, hun mening over de verantwoordelijkheid in de wijk veelvuldig naar voren gebracht. Duidelijk werd dat deze tot de gezamenlijke taak van de overheid, handel, organisaties en de burgers behoort. Het wijkteam wil dan ook dit onderwerp verder uitdiepen en heeft voor zaterdag een paar deskundigen uitgenodigd die hierover gaan praten.

Aan het woord zullen komen, de projectleider van het Nieuw Beleid die belast is met de wijken Eric Isenia, de directeur van de Pedagogische Academie Roilis Kleinmoedig, de pastoor van de parochie Steenrijk Simon Wilson, cultuur-kenner Joceline Clemencia en pater Amado Römer. Het programma wordt van 17.00 tot 18.30 uur via de radio uitgezonden terwijl de luisteraar vragen kan stellen.

Seda brunch

WILLEMSTAD — De vrouwenorganisatie SEDA begint het nieuwe jaarprogramma zondagmorgen met een brunch om tien uur voor de vrijwilligers.

Tijdens de brunch zal het programma voor dit jaar besproken worden en hulde gebracht worden aan de Amigu di Tera in de persoon van Yvette Raveneau en het radioprogramma Mayor i Yu van Nelson Coffie en Marelva Jansen.

WILLEMSTAD — De organisatie SIBNA (Salú i Bida na Abundansha) organiseert op 2 februari een cursus gezond koken en eten. De cursisten leren hoe een gezond vegetarisch menu kunnen samenstellen.

Het doel van de cursus is om de burger het belang van gezond eten bij te brengen. Belangstellenden kunnen meer informatie krijgen via telefoonnummer 616365 of 654073, ook tijdens het weekeinde.

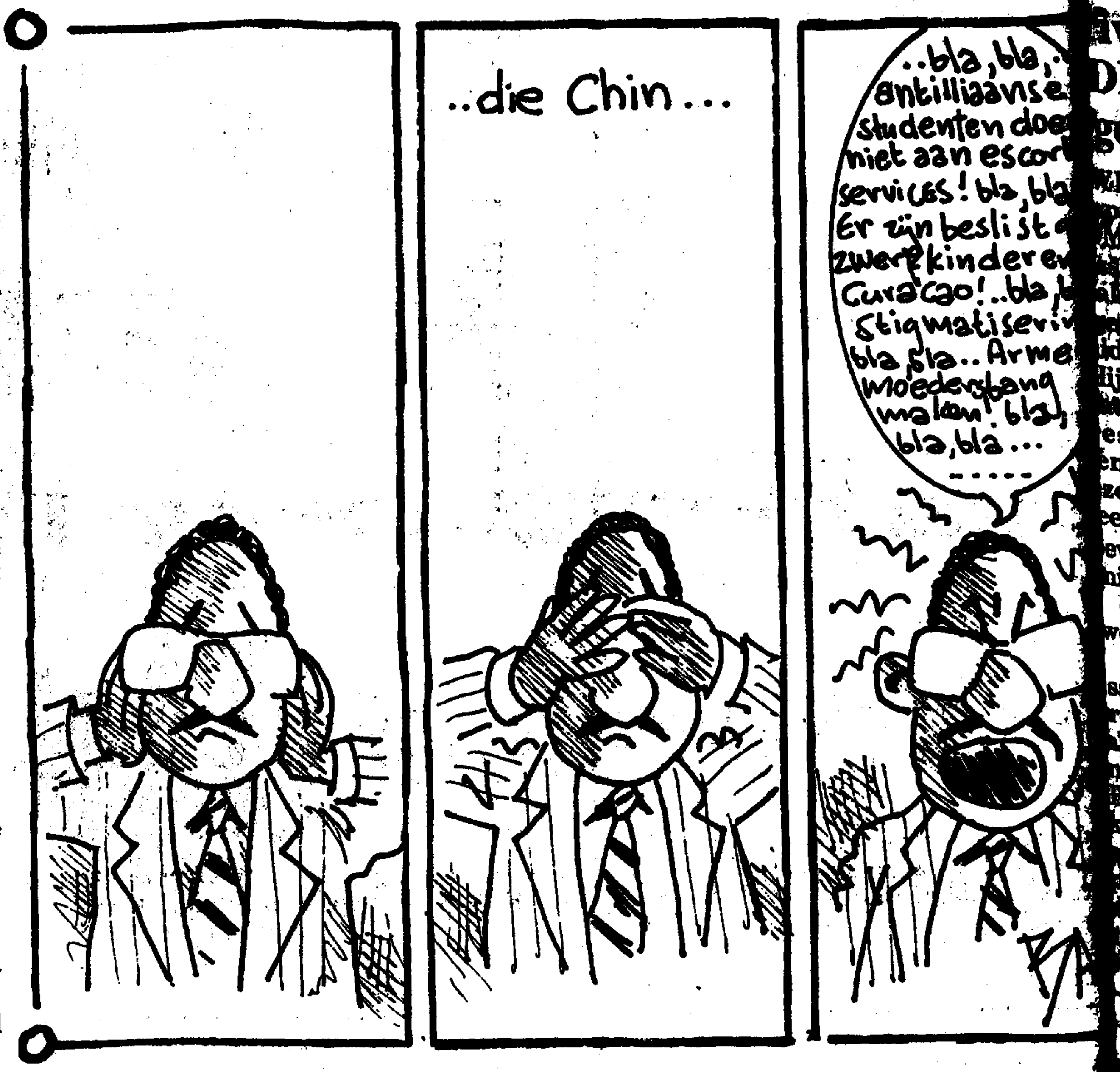
Cao-besprekingen Holiday Beach volgende week afgerond

WILLEMSTAD — Algemeen secretaris van de Horecaf Humphrey Mongen hoopt volgende week de cao-onderhandelingen voor het casinopersoneel van Holiday Beach af te ronden. Met het casino-management moet nog over een paar kleine punten overeenstemming worden bereikt waarna de ondertekening in de loop van volgende week rond zal kunnen zijn.

Vakbondsleider Humphrey Mongen is best tevreden met het tot nu toe bereikte resultaat. Hoewel hij zich nog niet kan uitspreken over de exacte percentages van aanpassing van de lonen, is nu wel bekend dat het casinopersoneel vooruit gaat in de secundaire arbeidsvoorzieningen. Nieuw is het feit dat gezinsleden meeverzekerd zullen worden. Daarvoor moet de werknemer 25% van de premie betalen. De resterende 75% komt voor rekening van de werkgever.

Een andere essentiële stap vooruit is de oprichting van een spaarfonds voor het personeel dat later omgevormd zal worden in een pensioenfonds. De werknemers hebben de afgelopen jaren in een fonds gestort in afwachting van de officiële oprichting van het spaarfonds dat met de te verwachten cao-ondertekening realiteit wordt, aldus Mongen.

De cao voor het casinopersoneel heeft een geldigheidsduur van drie jaar.

Door computertechnische fout

Ambtenaren kregen minder geld dan was toegezegd

WILLEMSTAD — De telefoonlijnen stonden gisteren bij de overheidsdiensten roodgloeiend. De ambtenaren hadden klachten over bedragen op hun salarisslips die niet klopten. Volgens de gedeputeerde van Financiën Luciën Arrendell kwam dit omdat een gewijzigd computerprogramma niet op tijd kon worden ingevoerd. Hierdoor werd ook een hoger bedrag aan loonbelasting van de ambtenaren ingehouden.

De rechthebbenden zullen eind februari de resterende 25 procent ontvangen en ook de rechttrekking van de nu te veel ingehouden loonbelasting. Het probleem had in eerste instantie te maken met de opdracht van de centrale overheid aan de DIV (Dienst Informatie Voorziening) om een berekening op grond van 75% [illegible] te [illegible], wat ook gebeurde. Doordat het eilandgebied aan de ambtenaren de toezegging had gedaan uiterlijk op 26 januari te betalen, was het niet meer mogelijk om haar berekening - op basis van het volledige toegezegde bedrag - gereed te krijgen.

Met deze eerste betaling is een bedrag van 21 miljoen van het eilandgebied Curaçao gemoeid, onderverdeeld in 13 miljoen voor leerkrachten werkzaaam bij het Centraal RK Schoolbestuur en acht miljoen ten behoeve van leerkrachten in het openbaar onderwijs.

Sitek teleurgesteld in minister Dijkhoff

WILLEMSTAD — Terwijl de minister en de gedeputeerde van Onderwijs met elkaar bakkeleien, gebeurt er niets op onderwijsgebied constateert de onderwijsvakbond Sitek. Ter wille van de gunst van de kiezers worden politieke spelletjes gespeeld tussen de twee bewindslieden.

Volgens het vakbondsbestuur wordt er handen vol geld aan public relations weggegooid. Het Bestuurscollege voert rondom het onderwijs een grote show op en slaakt allerlei positieve kreten, terwijl er concreet niets gebeurt. Nu, na acht maanden is er nauwelijks iets van de grond gekomen ten behoeve van het onderwijs. De teleurstelling over de besluiteloosheid van de centrale overheid op het gebied van onderwijsvernieuwingen wordt groter. Het voordeel van de twijfel dat Sitek de nieuwkomer op de post onderwijs, Marta Dijkhoff, gaf is ondertussen omgeslagen in diepe teleurstelling.

Bijeenkomsten met de minister van Onderwijs hebben tot nu toe niets opgeleverd, ondanks herhaalde beloftes van haar kant. Volgens Sitek weet de minister niet wat het beleid is, "laat staan wat ze met het onderwijs wil bereiken." De onduidelijkheid rondom het BVO (Beroeps Voorbereidend Onderwijs) en het realistisch rekenen wordt ook steeds groter. Dijkhoff scoort niet in het onderwijs. Het wordt tijd dat ze daaraan iets gaat doen, aldus Sitek.

Wandeling in park van Shete Boka

WILLEMSTAD — Stinapa organiseert voor zondag een wandeling door het nationale park Shete Boka. De wandeling, onder deskundige begeleiding van rangers van het Christoffelpark, begint om acht uur 's morgens en duurt ongeveer twee uur.

De tocht gaat langs Boka Kalki, Boka Pistol en Seru di Pos Shal. Het gebied van de zeven baaien is sinds april vorig jaar in beheer bij Stinapa. De wandeling begint bij de parkeerplaats van Boca Tabla.

Temmer: extra bewaking voor Rainbow Warrior

ORANJESTAD (ST. EUSTATIUS) — Onder het toeziend oog van een groot aantal politieagenten arriveerde gisteren de *Rainbow Warrior*, het vlaggeschip van de milieubeweging Greenpeace, op Sint Eustatius. De gezaghebber van Statia had uit vrees voor incidenten politieversterking gevraagd uit Sint Maarten.

De *Rainbow Warrior* maakt een reis langs Caribische eilanden om steun te verwerven tegen het vermeende plutoniumtransport door de Caribische Zee. De autoriteiten op Sint Eustatius waren echter bevreesd voor incidenten, zoals de mogelijk blokkade van Statia Oil Terminal, een project waartegen de milieubeweging in het verleden en nog steeds sterk heeft geageerd.

Volgens de Sintmaartense krant *The Chronicle* arriveert de eerste tanker reeds maandag op Statia. De Saudische tanker heeft ongeveer een miljoen barrels olie aan boord, die gebruikt zullen worden bij het testen van het equipment.

De laatste dagen zijn de werkzaamheden voor de uitbreiding van Statia Oil Terminal opgevoerd. Statia Oil Terminal zal in de toekomst vooral gebruikt worden door Saudische supertankers, die de brandstof zullen opslaan op Sint Eustatius. Greenpeace heeft vele vraagtekens gezet achter de milieueffecten van het project. De milieubeweging vreest dat een grote olielek een ramp zal betekenen voor het eiland.

800 buitenlandse werknemers

Isla-upgrading schept ruim 200 lokale banen

WILLEMSTAD — Refinería Isla gaat in vijf jaar tijd ruim 320 miljoen dollar investeren in de upgrading van de 75 jaar oude raffinaderij. In dat bedrag zijn de kosten voor personeel, renovatie en revisie van installaties inbegrepen. PdVSA zal ruim 200 mensen lokaal aantrekken om de klus te klaren. De overige benodigde werkkracht zal in het buitenland worden geworven.

Dat maakte de directie van de raffinaderij gisteren bekend. De renovatie van de installaties brengt behoorlijk wat werkgelegenheid met zich mee. Naar verwachting levert het werk voor ruim 1000 mensen. Die zullen voor het overgrote deel uit het buitenland worden gehaald, waarvoor de Isla speciale woonkampen wil bouwen.

PsVSA zal de tijdelijke werkkrachten werven via lokale aannemers. Feffik wordt betrokken bij de opleidingen.

Het kamp voor buitenlandse werknemers wordt volgende maand opgetrokken en bestaat uit huisjes die zijn gekocht van Oil Terminal Statia. Een van de Isla-mensen is ook naar Aruba geweest om te bekijken hoe Coastal Oil haar buitenlanders heeft ondergebracht.

De verbeteringen die worden aangebracht betreffen aanpassing aan milieunormen en hogere productie-eisen. Met name de plant te Emmastad zal enkele nieuwe installaties krijgen.

Meer getuigen horen

Rechtszaak Girokantoor verschoven naar maart

WILLEMSTAD — De rechtszaak 'overval Girokantoor' wordt op 10 maart voortgezet met het horen van de twee cassières, de vriendin van verdachte U.P. en de bewaker van de SKS, die tijdens de overval in zijn voet geschoten werd.

Een van de cassières werd er gisteren door verdachte N.S. van beschuldigd de overval mede te hebben voorbereid. Dat, tezamen met de ontlastende verklaring van N.S. voor verdachte J.K. (bijgenaamd Kleine), waren de aanleiding verdere behandeling van de zaak uit te stellen.

De bewaker, die na de overval nog niet eerder met de daders confronteert is geweest, kan mogelijk aangegeven of verdachte J.K. (bijgenaamd Kleine) de man was die samen met N.S. de overval pleegde, zoals de officier van Justitie gelooft. N.S. en U.P., die eerst Kleine als mededader aanwezen, trokken deze verklaring in nadat Kleine op Bonaire was gearresteerd. Volgens S. pleegde hij de overval met ene Marlon.

Ondertussen werden gisteren de moeder en de zus van Kleine naar de recherche overgebracht op verdenking van meineed; zij verklaarden voor rechter Goossens, dat op de dag van de overval, 8 april vorig jaar, Kleine het erf van hun woning niet had verlaten en dus de overval niet had kunnen plegen.

De vriendin van U.P. zal worden gehoord over het feit of op de avond van de overval Kleine al dan niet aanwezig was bij het beramen van de misdaad en het stelen van de te gebruiken vluchtauto.

Vervolg overleg gelijktrekking dinsdagmiddag

WILLEMSTAD — Voor het eerst hebben de vier verenigde overheidsvakbonden de kans gekregen om hun visie over de gelijktrekking, hun voorstellen over het niet-inhouden op de stakingsdagen, op een heldere manier aan de overheden over te brengen, aldus Sitek-voorzitter Errol Cova. Hij verklaarde dat de bespreking van gisteren kort maar intensief was. De bonden willen liever geen marathonvergadering.

Er werden gisteren de nodige voorstellen en alternatieven gelanceerd, maar er is nog geen enkele beslissing genomen. De vakbondsbesturen verwachten op het vervolgoverleg van dinsdagmiddag 31 januari concrete afspraken in verband met de uitbetaling.

Symposium S[...] start maanda[...]

WILLEMSTAD — [...] veel belangstelling [...] het symposium [...] heidszorg en z[...] huizen dat maand[...] het auditorium v[...] Sehos begint. De [...] buitenlandse sp[...] komen dit weekeind[...]

De eerste die van sta[...] is professor dr. Van [...] ford over een same[...] tussen ziekenhuisbud[...] de specialisten hono[...] Onderwerpen die voor [...] de orde komen zijn [...] stukken over een [...] greerd medisch special[...] bedrijf en doelmatig[...] kenhuisbedrijfsvoering [...] integratie en professie[...]

De algemeen directe[...] het St. Anna ziekenh[...] Oss, Blox, houdt een [...] met als titel: Functionel[...] [illegible] tion? Blox praat ook ov[...] nieuw ziekenhuisprod[...]

Business unit ma[...] A.G. Brouwers geeft ee[...] handeling over gezond[...] zorg en welzijn busine[...] kenhuizen en de laatst[...] wikkelingen op dit gebi[...]

Ir. Roelants praat over [...] matievoorziening, gesloten naar open, t[...] cluster manager Verha[...] uitleg geeft over prod[...] en dienstenbeleid.

rivatisering DM in maart gerond

WILLEMSTAD — De sprekingen tussen de DM- privatiseringscommissie en de Griekse reder akos worden in maart gerond. Dan moet het idelijk zijn of de eilanlijke overheid in zee at met Tsakos. Volgens esident-commissaris endes de Gouveia is ze potentiële koper nog eeds erg enthousiast.

ewel de meeste gegevens middels op tafel liggen en evaluatie-rondes zijn weest tussen de overheid de privatiseringscommissie moet nog bekeken rden of de te sluiten overnkomst voor beide partijen nvaardbaar is.

Details kunnen nog niet kendgemaakt worden. Bij ername krijgt de nieuwe ploitant van de Curaçaose kmaatschappij 50 procent n de aandelen van de CDM-lding.

Indiase dansen op Republiekdag

■ *WILLEMSTAD — Tijdens de viering van de 45e verjaardag van de Indiase Republiek, afgelopen donderdag, traden in het Holiday Beach hotel ook diverse dansgroepen op die traditioneel Indiase dansen uitvoerden.*

ABVO hevig teleurgesteld in Pourier

WILLEMSTAD — De uitspraken van Miguel Pourier dat er geen bilateraaltjes met de ABVO zal worden afgesloten, heeft veel kwaad bloed bij deze vakbond gezet.

Met deze houding ontneemt Pourier de vakbond haar vrijheid en onafhankelijkheid die vastgelegd zijn in arbeidsregelingen en internationale verdragen, stelt de woordvoerder in het wekelijkse ABVO-programma.

De bond vindt dat de premier niet afkerig is van dictatoriale besluiten. Dat zou hij al hebben aangetoond in de beruchte gezaghebberskwestie te Sint Maarten.

Volgens de ABVO heeft Pourier zich voor het karretje van Errol Cova laten spannen door niet apart met ABVO over de opheffing van de discrepantie te onderhandelen.

Informatiedag van Amador Nita MAVO

WILLEMSTAD — De MAVO-school Amador Nita houdt morgen 29 januari van 10.00 tot 13.00 uur een informatie-ochtend voor iedereen die een kijkje wil komen nemen op de school. De leerkrachten zullen een uiteenzetting geven over de vakken.

Er is een rondleiding waarbij kennis wordt gemaakt met de leerkrachten. De bezoekers krijgen de gelegenheid om inhoudelijke vragen te stellen, waardoor ze zich een beeld van de school kunnen vormen.

Man breekt etalageruit

WILLEMSTAD — Door snel optreden van de politie werd gisteren een dief aangehouden te Kanga. Omstreeks elf uur 's morgens was de 64-jarige bewoner van een huis te Dein aan het werken in de tuin, toen hij opeens opmerkte dat een man zijn woning betrad. De oude man pikte dit niet en er ontstond een worsteling tussen de bewoner en de dief. De 33-jarige inbreker verloor deze strijd en vluchtte vervolgens.

Willen gesprek met minister Dijkhoff

Studenten juridische faculteit verontrust over vertrek docenten

WILLEMSTAD — De Vereniging van studenten van e juridische faculteit, SIAS, wil een gesprek met inister van Onderwijs Marta Dijkhoff en het KabNA ver het vertrek van een aantal docenten. Zij vrezen oor de kwaliteit van onderwijs van de juridische aculteit (JUF) en willen weten wat hun studietoeomst op de UNA zal zijn nu een drietal docenten zal ertrekken. Frank Kunneman wil blijven maar wordt olgens de Societas Iuris Antilliani Studiosorum SIAS) in het ongewisse gelaten over zijn toekomst op e faculteit.

De studenten schrijven in en brief aan de minister die ergezeld gaat van een lijst andtekeningen, dat zij ernig verontrust zijn over haar itspraken dat de UNA eerst eherevalueerd dient te woren. Studenten kunnen altd in Nederland afstuderen, ei Dijkhoff hierover. Bovenien stelt zij vragen bij het estaansrecht van de UNA. nige weken geleden zei zij ierover dat een klein landje ls de Antillen zich eigenlijk een universiteit kan peritteren.

Volgens de SIAS zou dat e nekslag voor de juridische aculteit betekenen. Ruim de elft van de 160 studenten oet de studie naast het werk n koos bewust voor een pleiding op Curaçao. Die unnen niet naar Nederland estuurd worden, volgens een oelichting van SIAS-secreraris Jeffrey Sybesma. Terug aar Nederland betekent verlies van autonomie; de afhankelijkheid van Nederland wordt dan weer vergroot, menen de studenten.

In haar schrijven verwijst de SIAS naar het rapport van de visitatiecommissie waarin wordt gesteld dat de JUF niet onderdoet in kwaliteit met universiteiten in Nederland maar door de kleinschaligheid kwetsbaar is.

Rector en docent Elmer Joubert en part-time docent Ludo Goossens hebben te kennen gegeven in juli te zullen stoppen. De technische bijstand-contracten van Arjen van Rijn en Frank Kunneman lopen dit studiejaar af. Beiden specialiseerden zich in Antiliaans recht. Van Rijn zal terugkeren naar Nederland maar Kunneman wil blijven, mits hij door het Land wordt doorbetaald.

Dijkhoff heeft echter nog geen enkel sjoege gegeven dat zij bereid is zijn salaris te willen betalen. Daarbij speelt ook de discrepantie tussen het technische bijstandssalaris en dat van de UNA, dat lager ligt. Sybesma: "Kunneman zal waarschijnlijk alleen op het oude salaris gehandhaafd kunnen blijven."

Dat het KabNA niet verder wil betalen vindt de SIAS logisch. De technische bijstand mag geen verkapte salarisbijstand worden, is de redenering van KabNA. De Antillen zullen hun structurele posten zelf moeten betalen. Het ontwikkelingsgeld wordt door het KabNA aangewend als projecthulp in het kader van de autonomie van de Antillen.

Desalniettemin denken de studenten dat er gepraat moet worden. Een van de doelstellingen van het ontwikkelingsgeld is immers dat het onderwijs in de Antillen structureel dient te verbeteren. Sybesma: "Dat geldt ook voor het hoger onderwijs. Op de UNA wordt immers kader opgeleid."

De SIAS-secretaris vreest eveneens voor de propedaeuse-opleiding op Sint Maarten, waar ruim 30 studenten staan ingeschreven. "Dat legt al een zware claim op de JUF. De vraag is of dat wel goed kan worden opgevangen."

Sybesma denkt dat studeren in Nederland noch het steeds aantrekken van nieuwe technische bijstanders een structurele oplossing biedt. "Wij kennen hier Antilliaans recht. Iemand die hier vers uit Nederland aankomt praat vanuit de Nederlandse achtergrond en we hebben hier juist kenners van het eigen recht nodig."

Inderson: 'Angst wegnemen'

Crematorium levert geen gevaar op voor gezondheid

WILLEMSTAD — Minister Stanley Inderson is blij dat het eilandgebied de landsverordening van het crematorium eindelijk gaat uitvoeren. Dat de komst van een crematorium moeilijkheden zou gaan opleveren, was wel te verwachten.

Desalniettemin vindt Inderson dat de weerstand voor het onbekende bij de bewoners door gedegen informatie weggenomen kan worden. "Er is altijd angst geweest voor de dood, de lepralijder en voor alle andere dingen die nog niet door de gemeenschap geaccepteerd zijn.

Nu de bouw van een crematorium realiteit lijkt te worden, zijn de bewoners van Bottelier, waar de eerste lijkverbrandingsoven gebouwd wordt, in de weer gekomen. De groep bewoners is zich aan het verenigen en heeft reeds aangekondigd binnenkort met een verzoekschrift naar de overheid te stappen. Volgens de minister doet zich hier hetzelfde geval voor als de reactie over het sanatoriumgebouw in Otrobanda.

Ofschoon de angst van de bewoners in de omgeving van Bottelier begrijpelijk is, heeft het vooral te maken met grote onbekendheid met deze nieuwe vorm van lijkbezorging, zegt Inderson. Hij denkt dat het uitgesloten is dat crematoria bij goede hygiënische voorwaarden gevaar voor de gezondheid zal kunnen opleveren. Bij de bouw van het crematorium zal terdege rekening worden gehouden met adviezen en voorwaarden ten behoeve van de volksgezondheid en het milieu. Door het uitvoeringsbesluit van het Bestuurscollege is de mogelijkheid voor begrafenisondernemers geopend om een vergunning aan te vragen. Een openbare aanbesteding is hierbij niet nodig. Deze landsverordening is een zogeheten kaderwet wat inhoudt dat de centrale overheid de concept- verordening maakt en het eilandgebied voor de uitvoering zorg draagt.

CURAÇAO

COMMENTAAR

Zakelijk personeelsbeleid

DE AFFAIRE VAN het diensthoofd Sociale Zaken, die momenteel zoveel deining veroorzaakt in het politieke wereldje van Curaçao, staat niet op zich. Er zijn meer voorbeelden aan te wijzen van ambtenaren die ooit op een hoge positie terecht zijn gekomen zonder over de daartoe geëigende managementkwaliteiten te beschikken. Nu waren in het verleden leiderscapaciteiten niet echt een absolute voorwaarde om het ver te kunnen schoppen. Politieke vrienden waren in veel gevallen het substituut voor een doortimmerd curriculum vitae. Overheidsdiensten (en -nv's) bestaan soms eerder ondanks dan dankzij de verrichtingen van de hoofden, respectieve directeuren. Voorzover bekend kent de overheid geen mechanisme waarin nv-directeuren regelmatig worden beoordeeld op hun prestaties, noch een traject waarin ontberende managementkennis tijdig wordt opgefrist. Dat is sinds enige tijd wel het geval voor wat betreft de diensthoofden. Het Nieuw Beleid formeert managementteams en spijkert het kader bij vanuit de gedachte dat de overheid meer bedrijfsmatig moet gaan werken.

Eigenlijk had Horsford, bij het verschijnen van de rapporten die onverbloemd blijk gaven van — politiek aangestuurde — fraude, natuurlijk onmiddellijk ontslagen moeten worden. Dat er is gekozen voor de omslachtige omweg van het op non-actief zetten, doet vermoeden dat Horsford mogelijk voor politici belastende 'kattebelletjes' achter de hand houdt. Het was immers in die tijd niet meer dan normaal om bij de gedeputeerde — of het diensthoofd —rechtstreeks persoonlijke zaken te regelen. Een kwaad dat overigens nog niet is uitgeroeid.

Het heeft er alles van weg dat de overheid zich in een lastige overgangsfase bevindt, waarin zij zich van de praktijken van persoonlijke gunsten wil ontdoen, maar zich geconfronteerd weet met een apparaat dat tot voor enkele jaren niet beter wist. De lage ambtenaar voerde klakkeloos uit wat de hogere dicteerde zonder dat er enige sprake was van controle. Die cultuur omvormen vergt een enorme mentaliteitsverandering, waar nu nog slechts de eerste stappen in zijn gezet.

Nu er klaarblijkelijk — en daar getuigt ook het gisteren gehouden congres over de bedrijfsmatige overheid van —zakelijker waarden en normen zijn gaan gelden, lijkt het imperatief dat een dienst als Personeelszaken een systeem opzet dat ook diensthoofden regelmatig onderwerpt aan een functie-evaluatie. Daaraan moeten dan wel sancties kunnen worden verbonden en dat kan alleen maar als er een gedegen mechanisme in het leven wordt geroepen, waarbij alles zwart op wit wordt vastgelegd. De rechter moet — als het nodig mocht zijn — met documenten overtuigd kunnen worden.

Wil de overheid zich als bedrijf profileren dan zal zij zich ook de 'hardheid' van het bedrijfsmatige reilen en zeilen moeten eigen maken. Wie in een onderneming slecht presteert of er een potje van maakt vliegt eruit. In de wetenschap dat het overheidsapparaat de gemeenschap op maandbasis 10 miljoen gulden kost, mag de burger wat haar personeelbeleid van haar bestuur betreft een zakelijke instelling verwachten. Ook de ambtenaar kan niet ongestraft zijn gang gaan. Die tijd is voorbij.

Ministeriële beschikking volgende week klaar

Commissie opvangcentrum Sanatorium samengesteld

WILLEMSTAD — Bij ministeriële beschikking is een commissie 'Opvangcentrum Sanatorium' samengesteld. De commissie gaat een programma van eisen maken en zal haar werk binnen twee weken afronden.

Daarnaast is een andere groep, 'de commissie Overlast verslaafden' benoemd, die onder voorzitterschap van mr. Nelson Navarro de toelatingsregels voor dwangopname bestudeert, alvorens de concept landsverordening Onder curatele stelling in openbare behandeling — medio februari — aan de orde komt.

Tot commissieleden zijn benoemd een vertegenwoordiger van Plataforma Otrobanda Sidney Jansen, SKO (Sosiedat Komersiantenan Otrobanda) Erwin Libier, en twee Otrobandistas Osrich Curiel en Ludmila van Eps.

In het programma van eisen moet rekening worden gehouden met alle mogelijke wijzigingen die de komst van een opvangcentrum voor drugsverslaafden met zich meebrengt. Daarbij zal vooral aandacht worden besteed aan het punt over de veiligheid.

Ook de afronding van de infrastructuur is een kwestie van tijd. Na de officiële ondertekening van de koopakte tussen de overheid en het Sehos wordt de noodzakelijke verbouwing met de architect doorgenomen. Hierna wordt de intake ter hand genomen.

Minister Stanley Inderson is voorstander van het oprichten van een soort Raad, analoog aan bij voorbeeld de raad voor de Kinderbescherming waar een multidisciplinair team zich bezig gaat houden met deze problematiek. Volgens Inderson zal de raad of de commissie vooral bijstellend bezig zijn. Op dit moment kan niets vastgelegd worden omdat het om een geheel nieuwe aanpak gaat.

Inderson: "Het is totaal nieuw voor ons en dat betekent dat we innovatief bezig zijn. We zullen ons voorlopig bewust moeten zijn dat het ideaal-model voor behandeling van deze dwangopnames voorlopig niet gehaald zal worden."

"Natuurlijk is het ook wel zo dat de Antillen niet van voren af aan hoeven te beginnen en het bekende wiel moet gaan uitvinden, gezien voorbeelden van dwangopname in de VS, Zwitserland en Duitsland, maar we hebben deskundigen nodig".

BEKENDMAKING

De keuring van dienstplichtigen, van de jaarklasse 1976, vindt plaats van 6 februari tot en met 10 febr[uari] 1995 in het B.G.D.-gebouw, van Leeuwenhoekstra[at] te Oranjestad en wel vanaf 8 uur 's morgens.

Verzoeken om vrijstelling of uitstel voor de eers[te] oefening kunnen vanaf 30 januari tot en met 3 februari 1995 worden ingediend bij het Buro Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister, waar de benodigde formulieren hiervoor ook beschikba[ar] zijn.

De aandacht wordt gevestigd op het bepaalde bij de artikelen 11 lid 2, titel I en 1 lid 1 titel III van de Dienstplichtverordening 1961 (P.B. 1961, no. 223), luidende:

Artikel 11 lid 2: "De voor de keuring opgeroepene is **VERPLICHT** behoudens in het landsbesluit, houden[de] Algemene Maatregelen aangewezen gevallen, aan [de] oproeping gevolg te geven en zich aan de keuring te onderwerpen".

Artikel 1 lid 1: "Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste honderdvijftig florin wordt gestraft, hij die niet voldoet aan een ingevolge artikel 11 tweede lid o[p] hem rustende verplichting".

De Minister van Algemene Zake[n],
namens deze,
Het Hoofd Buro Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister

Londen en Den Ha[ag]: Verlaat Sierra Leo[ne zolang het] nu nog mogelijk is

DEN HAAG - Het mi[nis]terie van Buitenla[ndse] zaken heeft vrijdag Ne[der]landers in Sierra Le[one] opgeroepen het land [te] verlaten met het oo[g op] de verslechterende vei[lig]heidssituatie.
Alle Nederlanders die g[een] dringende reden hebben in het land te blijven kr[ijgen] het advies te vertrekken [nu] dat via luchtverkeer nog mo[ge]lijk is. In Sierra Leone blijven ongeveer ... Nederlanders, volgens de ... Nederla[ndse] consul in Freetown besch... Ook Groot-Brittannie h... de Britten hetzelfde a... raden. De opstandeli[ngen] van het Revolutionair v[er]enigd front (RUF) rukke[n op] naar Freetown, zo meld[en] journalisten ter plaat[se]. Vorig jaar maart v... moordden rebellen de Ne[der]landse arts Eelco Krijn [en] diens vrouw en dochter [bij] een aanval op de oosteli[jke] stad Panguma. Het ar[ts]echtpaar was uitgez[onden] door de medische hulp[orga]nisatie Memisa. Aan ... wordt ook de ontvoering [van] zeven vrouwelijke religieu[zen] en een aantal dorpeling[en] ...

... verhoogt ... VN-Be...

BRUSSEL — Belg[ië] heeft de Verenigde Nat[ies] aangeboden een extra [bij]drage te leveren voo[r de] VN-vredesmacht in B[os]nië.
Premier Jean-Luc Deh[aene] zei vrijdag dat Brussel of [een] verbindingsdetachement v[an] dertig man of een veldho[spi]taal met 65 personeelsl[eden] ter beschikking wil stell[en].
Bovendien zal Belgi[ë] C-130-transportvliegt[uigen] inzetten voor het vervoe[r van] humanitaire hulp. Daarb[ij] zullen tien extra Belg... ... voormalige Joegoslavie.

ARUBA AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE: van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; za. en

TELEFOONS: Voor **spoedgevallen** na kantoor- 1639 en 22316. Pageboy 127-0379.

FAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER 5.445 Banco di Caribe.

POLITIE (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE

****

ZOEKERTJES verschijnen op di. en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/ -17.00 uur worden opgegeven; behalve op za. Alleen zoekertjes, die op en do. vóór 10.00 uur binnen zijn, en de dag daarop (dus di. en vr.) verschijnen.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad: dokter E.E. Laclé via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of Alarmcentrale (115).
San Nicolas: dokter D. Bislip via Centro Medico Dr. Rudi Engelbrecht (San Nicolas; 48833) of via Alarmcentrale (115).

****

BOTICA (nachtdienst) Santa Anna, Noord 41-B/41-C. Tel. 68181.

****

STICHTING WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
Voor informatie in alle districten kan men ma. t/m vr. tussen 11.00-12.00/15.30- 0 uur bellen. Openingstijden zuigelingenbureaus (volgens afspraak): Oranjestad (tel.: 23168): do. van 08.00-12.00 uur; Pos Chiquito/Baneta (tel.: 47020): do. van 08.00- 0 uur; Noord (tel.: 73425): di. van 08.00-12.00 uur; San Nicolas (tel.: 45906): van 08.00-12.00 uur; Santa Cruz (tel.: 88): di. van 08.00-11.00 uur en wo. van -12.00 uur; Dakota (tel.: 29008): wo. 08.00-12.00 uur; Braziel (tel.: 48301): van 08.00-12.00 uur; Paradera (tel.: 43): ma. van 08.00-12.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. **Bel 37687.**

****

HOME NURSING BUREAU ARUBA Tel.: 34321.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba) Geopend van ma. t/m vr. van 08.30-11.30 . Spinozastraat 9.

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE 23040/27352 (tussen 07.30-12.00/ 00-16.30 uur).

****

FADA/PRIDE (Walbeeckstraat 25, tel.: 32999) en van ma. tot en met vr. van 08.00- 00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

FUNDACION RESPETA MI (Stichting tegen seksueel misbruik van minderjarigen) Spinozastraat 9 (Oranjestad). Tel.: 24433.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA Tel. 22318.

****

DIERENARTSEN
Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor **spoedgevallen** buiten kantooruren Tel.: 115.

****

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA (Tivoliclub, Wilhelminastraat 16) avond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie **tel.: 24953.**

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zo. van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.
MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden ma. t/m vr. van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; za. van 09.00-12.00 uur.
BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).
BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke ma. en do. van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zo.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: za. 19.00 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: za.: 19.00 uur.
MADIKIKAPEL: za.: 19.00 uur
NOORD: za.: 19.00 uur; zo.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: za.: 19.00 uur; zo.: 06.30, 08.00, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: za.: 19.00 uur; zo.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zo.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zo.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: za.: 19.00 uur; zo.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: za.: 19.00 uur; zo.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zo.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.30 uur ds. G.J. Dekker; 10.00 uur zondagsschool.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

****

Hans Henriquez over head-tax:

'Aruba prijst zich zelf uit de markt'

ORANJESTAD — "Het is al een dure aangelegenheid om de haven van Oranjestad binnen te lopen. Met daar nog bovenop een *head-tax* van 3,50 dollar per passagier van cruiseschepen, betekent dat Aruba zichzelf elimineert als cruiseschip-bestemming." Dit is de mening van Hans Henriquez, directeur van Maduro & Sons (Aruba) nv, tevens vertegenwoordiger van vele cruiselijnen.

De *head-tax* — een akkoord tussen Caribische landen aangesloten bij de Caribbean Tourism Organisation (CTO) — is voor Aruba ingevoerd sedert april 1994 onder de toenmalige minister van Toerisme, Benny Nisbet. Het is tot nu toe een introductie op papier, omdat Aruba Ports Authority nog niet overgegaan is tot het innen van deze *head-tax* bij de vertegenwoordigers van de cruiselijnen, zoals Maduro & Sons. Op hun beurt innen de vertegenwoordigers de *head-tax* van de scheepvaartlijnen.

Bekend is het feit dat toen één van de Caribische eilanden, St. Lucia, deze *head-tax* invoerde, de cruiselijn Carnivale besloot om dit eiland niet meer aan te doen. De lijn koos een andere bestemming. Deze waarschuwing kreeg een Arubaanse delegatie te horen toen enige tijd geleden diverse scheepvaartlijnen bezocht werden.

Directeur van Maduro & Sons Henriquez schreef onlangs een brief aan de huidige regering. Hierin adviseert hij om indien mogelijk de *head-tax* voor Aruba te annuleren. Invoering of in rekening brengen van de *head-tax* zal nadelig uitvallen voor Aruba in de strijd om cruiseschepen hier naar toe te krijgen.

"Dit zal zeker niet bijdragen aan de groei van het cruisetoerisme. Dit reissysteem naar Aruba is in de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen en er is grote vraag van andere scheepvaartlijnen om Aruba aan te doen; wij moeten ons toerisme beschermen", aldus Henriquez.

Ook moet ervoor opgepast worden dat verblijf in de haven van Aruba niet duurder wordt. Aruba is al — wat ligging betreft — het meest zuidelijke eiland van de Cariben. Dat betekent dat de scheepsvaartroute naar Aruba voor de cruisemaatschappijen langer duurt en duurder uitkomt. Miami en Puerto Rico bij voorbeeld liggen dichter in de buurt en de kosten zijn dus lager.

"Ook de economie van het eiland is gebaat bij niet invoeren van de *head-tax*. Per jaar komen nemelijk enkele miljoenen aan deviezen hierdoor binnen."

Zwaar ongeval bij vliegveld

ORANJESTAD — Een woordvoerder van de centrale politiepost heeft bevestigd dat er gistermiddag om 12.40 uur een zwaar verkeersongeval heeft plaats gevonden. Het slachtoffer moest per ambulance naar de polikliniek worden vervoerd. De politie is bezig met het onderzoek naar de ware toedracht van het ongeval.

Volgens onbevestigde berichten vond het ongeluk plaats op de kruising bij Mahuma, in de buurt van het vliegveld. Een vrachtwagen, die richting Oranjestad reed, zou plotseling naar rechts zijn afgeslagen en een zogenaamde *U-turn* hebben gemaakt om terug te rijden naar San Nicolas.

De personenwagen, die achter de vrachtwagen reed, kon niet meer uitwijken met als gevolg een frontale botsing. Het slachtoffer moest met behulp van de brandweer uit de auto worden bevrijd. De politiewoordvoerder kon vanmorgen geen informatie verstrekken over de toestand van het slachtoffer.

Vrijspraak vervalsing FCCA-diploma

ORANJESTAD — De werknemers E.A. en I.C. zijn door de rechter vrijgesproken inzake de typediploma-vervalsingen bij de stichting Volkhuisvesting (FCCA). E.A. werd ook vrijgesproken voor de diefstal van computergegevens.

Tegen E.A. eiste officier Lugo 150 dagen gevangenisstraf waarvan 137 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar en een geldboete van 1.000 florin. Tegen administratie-medewerkster I.C., die geholpen zou hebben bij het vervalsen van de diploma's, luidde de eis drie maanden voorwaardelijke gevangenisstraf met een proeftijd van twee jaar en een geldboete van 500 florin.

Rechter Giltay overwoog in zijn vonnis dat wel vast staat dat de diploma's werden vervalst, maar niet werd bewezen dat één van de verdachten hierbij betrokken was. Hetzelfde gold voor de diefstal van computerstukken.

Gedenkplaat voor Betico

■ ORANJESTAD— *Op Santa Cruz 124, bij de woning van zijn ouders, werd op Dia di Betico, een gedenkplaat voor Betico Croes onthuld. De onthulling werd gedaan door zijn vader Francisco 'Don Pancho' Croes. Het idee voor een gedenkplaat is afkomstig van particulieren, vrienden van Betico, die van plan zijn om ieder jaar een herdenking voor Betico te houden.*

'Tendentieuze berichten'

Regering ontkent illegaal afgeven werkvergunningen

ORANJESTAD — De regering ontkent dat er 'buiten de normale weg om' vergunningen worden afgegeven aan vreemdelingen. Dat schrijft regeringswoordvoerder Rene Herdé naar aanleiding van een artikel gisteren in het *Dagblad voor Aruba*. De regering wijst die stelling 'pertinent van de hand'

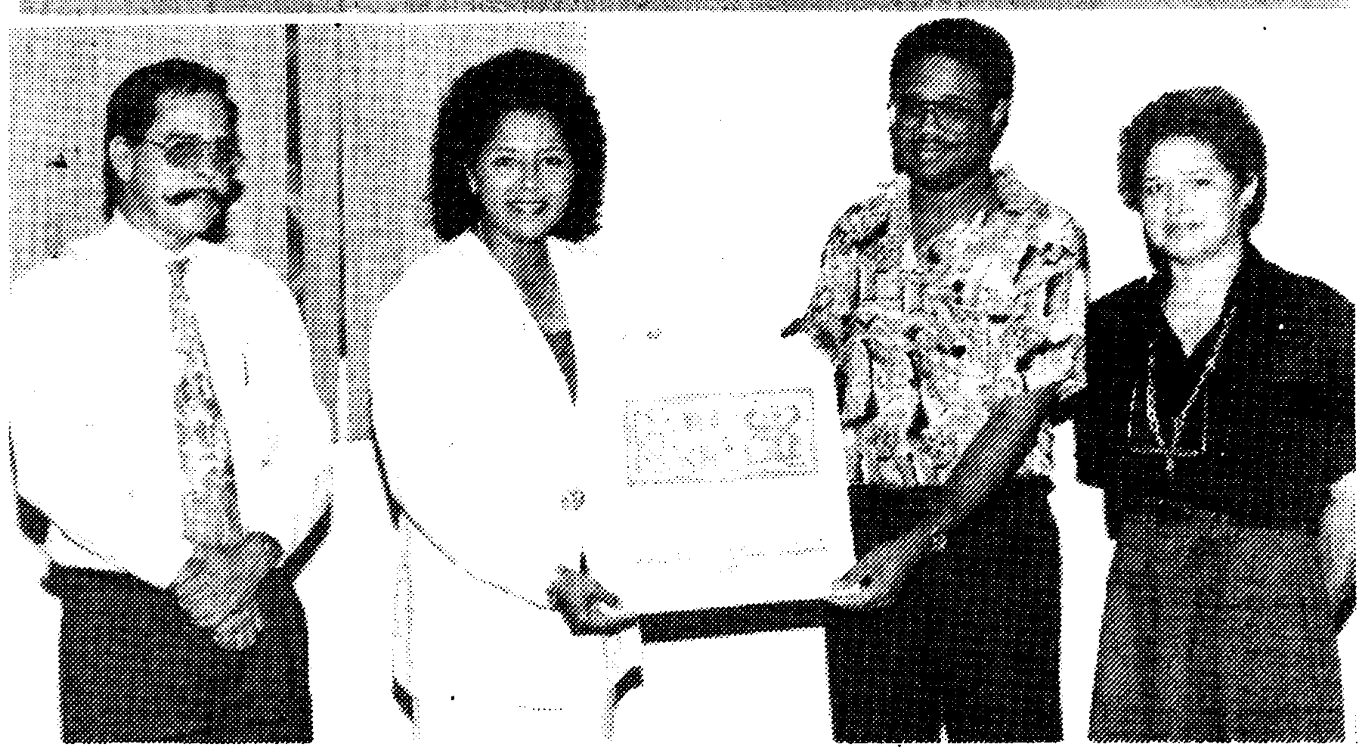
"Indien er gevallen van illegaal afgegeven werkvergunningen bekend zijn, adviseren wij deze aan te geven bij de verantwoordelijke minister of bij de daartoe aangewezen justitiële instanties."

In hetzelfde artikel wordt gesteld dat Europese Nederlanders niet als andere buitenlanders behandeld worden en zelfs net zo makkelijk van het eiland 'gelazerd' kunnen worden als een Colombiaan. "Dat Nederlanders op Aruba geen enkel recht hebben is een regelrechte belediging van Aruba en is nergens op gebaseerd", aldus Herdé.

Voorts schrijft hij namens premier Henny Eman: "Het beleid van de huidige regering is er juist op gericht om daar waar behoefte is aan werknemers, in eerste instantie uit de landen binnen het koninkrijk deze werknemers aan te trekken." En verder: "Van het eiland wordt overigens niemand en zeker geen Nederlanders gelazerd."

"Tenslotte lijkt het ons niet op zijn plaats dat zulke tendentieuze berichten verspreid worden, zonder deze eerst te verifiëren. Zij dragen namelijk niet bij tot het open en positieve leefklimaat zoals wij dat op Aruba zo snel mogelijk trachten te herstellen."

Viering Dag van de Bibliotheek

■ORANJESTAD — *Dit jaar werd voor de eerste keer door Aruba en de Antillen op dezelfde dag de Dag van de Bibliotheek gevierd. Bij de viering bood de minister van Cultuur, Lili Beke, haar gelukwensen aan alle bibliotheekmedewerkers in Oranjestad en San Nicolas. Zij wees in haar toespraak op het grote belang van het werk dat deze medewerkers dagelijks ver-*

Woensdag uitspraak Van Trikt-regering

ORANJESTAD — De rechter in ambtenarenzaken zal op woensdag 1 februari uitspraak doen in de zaak die directeur Economische Zaken, Humphrey van Trikt, tegen de regering aanspande. Van Trikt werd vorige week woensdag door de minister van Economische Zaken, Robertico Croes, tot nader order geschorst.

Humphrey van Trikt vordert via zijn advocaat Arie Swaen opheffing van de beslissing van de regering hem de toegang tot het dienstgebouw te ontzeggen. De zaak werd gisteren gedurende drie uur en veertig minuten door de ambtenarenrechter behandeld. Uitspraak is op woensdag 1 februari om 09.00 uur. Raadsman van de regering is advocaat Winfred Kloes.

De zaak zou eigenlijk afgelopen maandag worden behandeld, maar vond geen doorgang. Partijen besloten namelijk overleg te voeren om tot een oplossing te komen. Hiervoor kregen zij tot en met afgelopen donderdag de tijd. Er werd echter geen oplossing gevonden.

Van Trikt werd geschorst omdat hij commissaris en directeur van enige bedrijven is, hetgeen door de minister als *conflict of interest* (belangenverstrengeling) werd gezien. De minister verzocht daarom de directeur van het ministerie om zijn ontslag in te dienen. Van Trikt stemde hierin toe. Maar bij de Kamer van Koophandel bleek dat hij nog steeds als commissaris en directeur stond ingeschreven. Voor minister Croes was dit reden genoeg om de directeur te schorsen.

De *Amigoe* meldde reeds, dat zodra de schorsing bekend werd, Van Trikt diverse aanbiedingen uit de particuliere sector kreeg. Aangezien de regering geen vertrouwen meer in hem schijnt te hebben en hij moeilijk gerehabiliteerd kan worden, zou Van Trikt plannen hebben uit overheidsdienst te treden. Daarover werd de afgelopen dagen onderhandeld zonder echter een oplossing te vinden.

MEP in brief aan Voorhoeve:

Snel helderheid over nationale veiligheid

ORANJESTAD — "Moge ik u verzoeken op korte termijn definitief klaarheid te brengen in de voor Aruba zo delicate en penibele kwestie als de nationale veiligheid." Dit schrijft de fractieleider van de oppositiepartij MEP, Nelson Oduber, aan minister Joris Voorhoeve, belast met Antilliaanse en Arubaanse Zaken.

Oduber wijst in deze brief naar een Koninklijk Besluit (KB) van 25 oktober 1994 dat volgens hem de Arubaanse minister van Justitie onder curatele stelt. Vorige week woensdag verklaarde Vos dat dit 'niet de woorden' zijn van KabNA-minister Voorhoeve. "Minister van Justitie, Watty Vos, verwijst naar een telefoongesprek dat u met hem zou hebben gehad." In dat gesprek zou Voorhoeve gezegd hebben dat de uitlatingen van Oduber niet op juistheid gebaseerd zijn.

Oduber schrijft dat hij zeker weet dat een KB bestaat waarin wordt vastgesteld dat de Nederlandse regering heeft ingegrepen in het functioneren van de Arubaanse veiligheidsdienst. Al enige tijd publiceren dagbladen berichten over een onderzoek naar het functioneren van directeur Martinus Ras, hoofd veiligheidsdienst.

Premier Eman heeft zelf verklaard dat hij in het kader van de technische bijstand één of twee personen uit Nederland heeft aangetrokken om uit te zoeken wat er precies aan de hand is. Volgens Oduber zijn deze deskundigen door Den Haag gestuurd om uit te vinden in hoeverre de regering, in het bijzonder minister Vos, zich bemoeide met de veiligheidsdienst en Ras.

"Het zit mij dwars", zo schrijft Oduber aan Voorhoeve, "dat de regering valse informatie aan de bevolking verstrekt, zonder dat de gemeenschap op de hoogte is van de ernst van de situatie. In het kader van het protocol van 21 oktober 1993, waarin gesproken wordt van openbaarheid van bestuur, verzoek ik u, gezien de vele tegenstrijdige verklaringen van de Arubaanse regering, om het KB van 25 oktober of van welke andere datum dan ook, waarin wordt vastgesteld dat aangelegenheden inzake onze veiligheid niet meer onder de minister van Justitie ressorteren, maar onder de minister van Algemene Zaken, aan ons te doen toekomen."

Verzoek MEP:

Centrale commissie voor instelling ministeries

ORANJESTAD — De MEP-fractie heeft statenvoorzitter Marco Christiaans verzocht een centrale commissie bijeen te roepen voor de instelling van ministeries. De MEP wil dat experts over deze instelling moeten oordelen.

Leider van de oppositie Nelson Oduber schrijft namens de MEP dat er al diverse malen brieven hierover naar de Staten, de gouverneur en Nederland gestuurd zijn, maar dat de situatie tot nu toe niet veranderd is.

De behandeling van de DOW-begroting eind vorig jaar is volgens Oduber een voorbeeld van de scheve situatie. De minister van Justitie beantwoordde vragen van de statenleden hierover. Overeenkomstig de Staatsregeling, de landsverordening Instelling Ministeries, de comptabiliteitsverordening en de procedure regels voorbereiding landsverordening, is de minister die wettelijk de portefeuille behartigt degene die verantwoordelijk is en rekenschap aan de volksvertegenwoordiging moet afleggen.

Oduber wil dat de centrale commissie de mogelijkheid nagaat om deze zaak te laten beoordelen door deskundigen op rechtsgebied van zowel de overheidssector als de particuliere sector.

"Hierdoor krijgen we allemaal de nodige helderheid in een situatie die volgens ons niet goed is", aldus Nelson Oduber namens de MEP-fractie.

Einde Bali Restaurant in zicht

ORANJESTAD — Volgens een woordvoerder van Sun Development Company gaat het Bali Restaurant, gelegen in de haven van Oranjestad, plaats maken voor een nieuw gebouw, dat groter zal worden dan het bestaande restaurant en niet zal drijven, maar 'wel de illusie van drijvend restaurant' houdt.

De architectuur zal hoogstwaarschijnlijk in dezelfde lijn liggen als dat van Bali. In het nieuwe gebouw worden kantoorruimtes op de bovenverdieping en restaurants en winkels op de benedenverdieping gebouwd.

GEFELICITEERD

■ WILLEMSTAD — *In het bijzijn van honderden personen verrichtten gedeputeerde Tely Pikerie en ABN AMRO-functionaris Simmons de opening van het zwembad Sirena te Santa Rosa. Het zwembad maakt deel uit van een omvangrijk sportproject van de zwemvereniging Sithoc. De grote motor achter het project is het echtpaar Solomon.*

Felle strijd tijdens de Curaçao Regatta

WILLEMSTAD — De internationale Curaçao Regatta staat op het punt om een bestseller te worden. Na enkele aanloopwedstrijden voor de catamarans kwamen gistermiddag alle klassen op het water. Een huzarenstukje van de wedstrijdleiding die erin slaagde om al die verschillende startgroepen punctueel na elkaar te laten starten.

Na afloop alleen maar glunderende gezichten op het strand van het Seaquarium. Live-radiouitzendingen van de races, helicoptervluchten vanaf de beach, beachball-en volleybalwedstrijden. Zowel de deelnemers als de toeschouwers vermaakten zich opperbest en dat zal het hele weekeinde zo blijven.

De sportieve resultaten mogen er ook zin. Bij de catamarans staat na twee wedstrijden de Amerikaan Michael Tierney op de eerste plaats, gevolgd door de Nederlanders Jan Schouwstra en Henk Kok. Miel Govaërts en Willem Heijnes uit Curaçao bezetten de zesde en zevende plaats in dit internationaal sterke veld.

Zowel bij de sunfishes als bij de sailboards is het een sportieve strijd tussen Curaçao en Bonaire. Surfer Constantino Saragosa uit Bonaire deelt de eerste plaats met Freek Born uit Curaçao. Sunfishzeiler Karel Papichi uit Bonaire won de eerste race vlak voor Wim van de Gullik uit Curaçao.

Grote teleurstelling was er bij de enige Duitse vertegenwoordiger, de catamaranzeiler Stefan Krüger, die gisteren beide wedstrijden voortijdig moest afbreken wegens materiaalpech. De Amerikaan Jim McCarty en de Nederlander Piet Santfoort liepen zodanige schade aan hun boot op, dat zij de rest van de races niet meer op het water kunnen komen.

De hoofdsponsors van het evenement Amstel Bier, Coca Cola, Citco en Anthony Veder tonen vandaag en morgen hun enorme betrokkenheid. Zij zullen met hun zakenrelaties op een VIP-boot de wedstrijden van nabij gaan volgen.

Johan Cruijffs 'ontdekker' dood

LONDEN / AMSTERDAM — Vic Buckingham, de trainer die Johan Cruijff liet debuteren bij Ajax, is gisteren op 79-jarige leeftijd na een kortstondig ziekbed overleden in Londen. De Engelsman Buckingham was gedurende twee periodes trainer van Ajax.

Van 1959 tot 1961 en in het seizoen 1964-65. Op 21 januari 1965 nam hij ontslag, waarna Rinus Michels hem opvolgde. Ruim twee maanden voor zijn vertrek liet hij de 17-jarige Johan Cruijff voor het eerst een competitiewedstrijd spelen in Ajax I. Dat was op 15 november 1964, toen Ajax in Groningen met 3-1 verloor van GVAV, maar Cruijff wel scoorde. Eerder, op 24 oktober, liet hij de tot een levende legende uitgegroeide voetballer invallen in een oefenduel tegen Helmondia 55.

Buckingham, die van 1935 tot 1949 voor Tottenham Hotspur speelde, was trainer van verschillende Engelse clubs en in het buitenland technisch baas van Barcelona, Sevilla en Ethnikos. Als trainer van Barcelona deed hij moeite Cruijff naar de Catalaanse club te halen, maar in die tijd bestond in Spanje nog een verbod op het aantrekken van buitenlanders. Later, toen dat verbod mede door de inspanningen van Buckingham was opgeheven, ging Cruijff toch naar Barcelona. Michels was daar toen trainer.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(Bonamweg 49, Brievengat)
(Tel. 376620/376626)
zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; di.-en do.-morgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n. Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vri. van 20.00-22.30 uur; za. van 14.00-17.00 uur en zo. van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARIO JANWÉ
dammen:
do. van 15.00-18.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 8-18 jaar.
Schaakvereniging Janwé:
za. van 09.00-12.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 7-23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGÍA
(Tel. 612573)
lessen:
do. van 19.30-23.00 uur - **Sentro di Bario Janwé.**
zaterdag van 09.00-12.00 uur - **IPK-gebouw** (naast Martinus mavo, Plasa Brion).

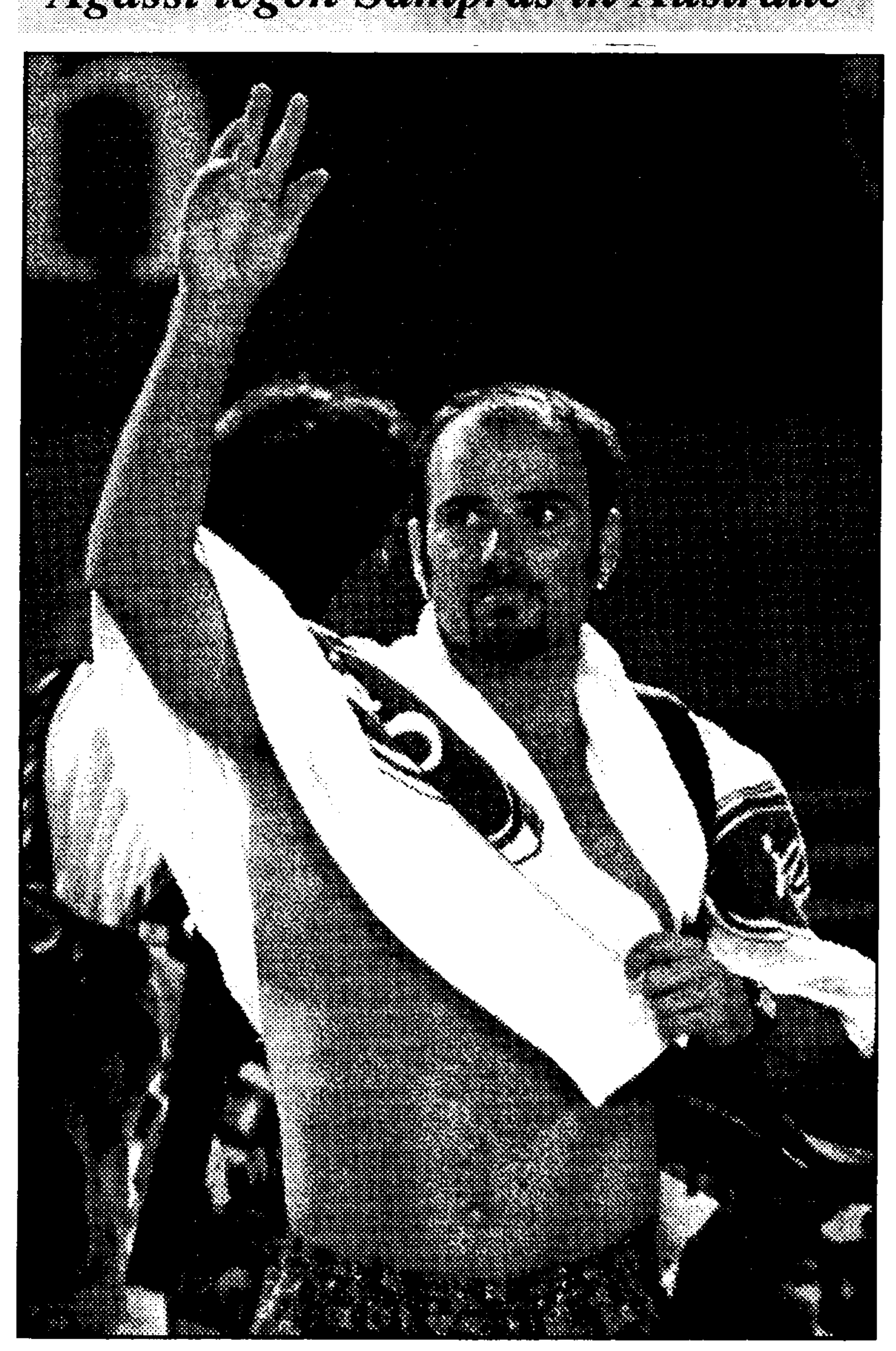
SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
ma. om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

CURAÇAO BULLETS SKATERS
(Schaatsclub Curaçao).
elke do. van 17.00-20.00 uur training *in line skates* en *skeelers op de Koredor* (beginnende aan de kant van ITC). Voor meer informatie **tel.: 377289** (vragen naar Kees).

ZONDAG

CURAÇAO REGATTA
(Stichting Curaçao Regatta)
09.30 uur *skippers briefing and races* -**strand Seaquarium** (Bapor Kibrá).
19.00 uur prijsuitreiking - **Rumours**
* * * * * * * * * * * * * * * *

Agassi tegen Sampras in Australië

■ MELBOURNE - *De Amerikaan Andre Agassi komt zondag uit in de finale van de Australian Open tegen zijn landgenoot Pete Sampras. Vrijdag versloeg Agassi Aaron Krickstein die na twee verloren sets en een opgelopen blessure de strijd opgaf.*

Koppositie Sampras komt echter niet in gevaar

Andre Agassi en Pete Sampras beiden in een blakende vorm

MELBOURNE — Volgens Brad Gilbert, min of meer speler in ruste en coach van Andre Agassi, is de tennissport voorspelbaar. Twee weken geleden, voor het begin van de Australian Open, riep hij: "De finale gaat tussen Sampras en Agassi."

Gilbert zei nog meer. "De strijd tussen deze twee spelers beheerst de komende jaren het tennis. Het doet de vroegere rivaliteit tussen Connors en McEnroe verbleken. Het voegt een dimensie aan het spel toe."

Morgen spelen Pete Sampras en Andre Agassi de finale op Flinders Park. 't Is dan toch zover gekomen. Hoe? Na dertien dagen topsport in het nauwelijks nog na te vertellen. Sampras veranderde van robot in een aardige jongen van vlees en bloed die de massa's van Melbourne in het hart sloten. Wiens populariteit geen weerga meer kent. Door zijn vechtlust, gedrevenheid, door zijn emoties in de partij tegen Courier.

Agassi veranderde van opstandeling in een rustig type dat bezeten is van zijn sport, geen fratsen meer uithaalt. "Hij is eindelijk serieus", schreven de grote Amerikaanse bladen. In zes partijen waren zijn tegenstanders niet meer dan *sparring-partners.*

In de partij tussen Kafelnikov en Agassi, in de eerste set, speelde zich twee keer een vreemd ritueel af. Coach Gilbert snoof op de tribune even voor het begin van de *game* en zei: "Het ruikt naar een *break*." Tot twee keer toe brak Agassi vervolgens de service van zijn tegenstander. Alsof vooraf was afgesproken wanneer het speelkwartier voorbij was.

Zelfs de halve finale tussen Agassi en Krickstein verliep vrijdag vreemd en onvoorspelbaar. Al in de openingsfase bleek dat Krickstein niet fit was, hiet voluit kon gaan. In de derde set gaf hij op. Nog geen vijf minuten later stond het Centre Court volledig blank. De rivier de Yarra was overstroomd, het draineringssysteem op Flinders Park begaf het en het water kwam uit alle hoeken en gaten binnen.

Had Krickstein niet opgegeven dan was de partij een fractie later een dag verschoven. De Amerikaan had dan enige rust gekregen om te herstellen. Later gaf hij aan dat dit waarschijnlijk niet had geholpen. "Het zal een paar weken duren voor ik weer fit ben."

In totaal heeft Agassi om de finale te bereiken acht uur en 23 minuten op de baan gestaan. Sampras veertien uur en 20 minuten. Daar staat tegenover dat Sampras voor de eindstrijd een dag meer rust krijgt.

Agassi maakte bij zijn eerste optreden in Melbourne grote indruk. Hij gunde zijn tegenstanders geen set, was voortdurend geconcentreerd, liet zich door niemand in gevaar brengen en sloeg toverballen. Daarnaast kwam hij met uitzondering van Kafelnikov geen geplaatste speler tegen.

Sampras speelde vijfsetters tegen Larsson en Courier, twee spelers die eveneens in staat waren het toernooi te winnen. Twee keer kwam hij terug uit bijna verloren positie, na een slopend gevecht. Daarnaast maakte hij, als gevolg van de ziekte van zijn coach Gullikson, een zware mentale inzinking door. Toch ziet het er naar uit dat hij zondag op alle vlakken redelijk zal zijn hersteld.

Agassi hoefde zich ogenschijnlijk nauwelijks in te spannen, stond geen moment onder druk. Zoiets kan ook een nadeel zijn. Zelf vond hij dat niet. "Als zondag de finale begint, is alles wat zich ervoor heeft afgespeeld, vergeten. Dat speelt dan geen rol meer. Dan zijn we alleen nog maar met elkaar bezig. Het kan niet anders of de toeschouwers krijgen een fantastische partij te zien. Alle ingrediënten zijn aanwezig."

Toch zat hem iets dwars. "Als Sampras wint", zei Agassi, "blijft hij nummer één van de wereld. En als ik win ook." Agassi wil die positie innemen. Misschien geven zijn prestaties van de laatste maanden aan dat hij dat verdient te zijn. Hij stootte als eerste speler in de historie door van een plaats buiten de top-twintig naar positie twee op de ranking. Zonder te zijn geplaatst won hij de US Open, iets wat sinds Fred Stolle (1966) niemand meer presteerde. Hij won in 1994 vijf titels in zes finales.

The kid from Las Vegas heeft het laatste half jaar bewezen alleen nog maar te kunnen winnen. Op Flinders Park heeft Sampras bewezen niet te kunnen verliezen. "Het beste in mij zal boven komen", stelde Agassi. Wie wint durfde hij niet te voorspellen.

Litmanen enkele weken uitgeschakeld

AMSTERDAM — Jari Litmanen komt voorlopig niet in actie voor Ajax. De Finse aanvaller ging vrijdag in de warming up voor de training door zijn rechter enkel. Twee weken geleden liep de aanvaller in de wedstrijd tegen RKC ook al een blessure aan zijn enkel op.

In het ziekenhuis zijn foto's van het gewricht gemaakt. Het is nog niet helemaal duidelijk wat de aard van de blessure is. Maar de verwachting is dat Litmanen voor twee tot vier weken is uitgeschakeld.

Hij is na de geblesseerde Ronald de Boer en de geschorste Edgar Davids de derde belangrijke speler die Ajax moet missen.

Verstappen dit jaar testrijder

PARIJS — Wereldkampioen Michael Schumacher heeft voor het nieuwe Formule 1-seizoen startnummer 1 gekregen. Dat was te verwachten. Volgens de voorlopige FIA-lijst, die vrijdag in Parijs bekend werd gemaakt, gaat niet Jos Verstappen de tweede Benetton bemannen, maar de Engelsman Johnny Herbert.

De conclusie daaruit kan zijn dat de Italiaanse stalbaas Flavio Briatore de Nederlandse coureur, vorig jaar debuterend op het hoogste niveau met tien WK-punten, voorlopig weer als testrijder ziet.

Guerrero tekent 10-jarig contract

BILBAO — De Spaanse voetbalclub Athletic de Bilbao heeft het contract met zijn supertalent Julen Guerrero opengebroken en verlengd tot liefst 2007. De 21-jarige aanvaller, die in de belangstelling stond van onder meer landskampioen Barcelona, had bij de Baskische vereniging nog een verbintenis tot medio 1997.

Guerrero maakte bij het WK in de Verenigde Staten deel uit van de Spaanse selectie. Hij debuteerde in het nationale elftal toen hij negentien jaar en twintig dagen oud was. De spits was daarmee de op twee na jongste international in de Spaanse voetbalgeschiedenis.

Eric Cantona rest van seizoen geschorst

MANCHESTER — Eric Cantona komt dit seizoen niet meer in actie voor Manchester United. De leiding van de club heeft de 28-jarige Franse international voor de rest van de jaargang 1994-1995 geschorst wegens ernstig wangedrag tijdens de competitiewedstrijd woensdagavond tegen Crystal Palace. Met een welgemikte karatetrap aan de rand van het veld viel Cantona, die kort daarvoor de rode kaart had gekregen, uit naar de 20-jarige Matthew Simmons, een supporter van Palace.

Het bestuur van Manchester United bepaalde voorts dat Cantona de maximaal mogelijke geldstraf (volgens het contract met de Fransman) krijgt opgelegd. Volgens ingewijden gaat het om een bedrag van 20.000 pond (circa 55.000 gulden), ongeveer twee weken salaris. De straffen die de club oplegde, staan los van de maatregelen die de Engelse voetbalbond ongetwijfeld neemt.

De bond heeft Cantona donderdag in staat van beschuldiging gesteld voor de aanval op de fan en het in diskrediet brengen van het Britse voetbal. De Fransman heeft twee weken de tijd gekregen zich te verweren. Ook moet hij zich volgende week bij de politie verantwoorden voor de gebeurtenissen in het stadion Selhurst Park.

Cantona mist in elk geval zestien wedstrijden voor de Premier League en een nog onbekend aantal bekerwedstrijden.

De Franse bondscoach Aime Jacquet liet donderdag weten hem in elk geval voor de duur van de schorsing in Engeland als international uit te sluiten. Cantona speelde 46 keer voor de 'Haantjes' en maakte 20 doelpunten. Voorzitter Noel Le Graet van de Franse voetbalbond liet weten dat Cantona in elk geval nooit meer aanvoerder van de nationale ploeg zal zijn.

Cantona zal wel normaal mee blijven trainen met de spelersgroep en in principe uit mogen komen voor het reserveteam. Naar het zich laat aanzien blijft de Fransman vooralsnog bij Manchester United, tenzij de Engelse bond besluit hem voor het leven te weren van het Engelse voetbal. Er zijn al speculaties over een verhuizing naar FC Barcelona of Internazionale Milan.

De aangevallen supporter Simmons verklaarde gisteren geen idee te hebben waarom Cantona het speciaal op hem had gemunt. "Iedereen op de tribune gilde en schreeuwde. Ik schold en direct daarop zag ik zijn voeten op me afkomen. Ik moest wel terugslaan om me te verdedigen. Dat zou iedereen gedaan hebben."

Francaise wint met gemak Australian Open

Mary Pierce mept Aranxta Sanchez-Vicario van baan

MELBOURNE — Met harde klappen en zo mogelijk nog hardere cijfers heeft Mary Pierce vandaag in de finale van de Australian Open Arantxa Sanchez Vicario verslagen. De kracht die de Française van de *baseline* produceerde was simpelweg te veel voor de Spaanse nummer twee van de wereld, 6-3, 6-2.

Pierce veroverde op Flinders Park haar eerste Grand Slam titel. Vorig jaar, in haar eigen 'Parijs', had ze al op de drempel gestaan. Bevangen door de zenuwen struikelde ze in de finale echter over dezelfde tegenstander als zaterdag. Op het Centre Court van Melbourne oogde ze deze keer ontspannen. Ze gaf de over aanmerkelijk meer routine beschikkende Spaanse geen kans.

Sanchez-Vicario kon als gevolg van haar nederlaag Steffi Graf nog niet verdringen van de eerste plaats van de wereldranglijst. Kort na haar nederlaag hoorde ze dat ze op 6 februari toch de eerste Spaanse ooit wordt die de ranking gaat aanvoeren. Graf namelijk, niet aanwezig in Melbourne, heeft zich wegens een blessure ook teruggetrokken voor het komende toernooi in Tokyo en zal daardoor zeker een plaats zakken.

Graf was degene die Sanchez Vicario een jaar eerder in de finale op Flinders Park als een vlieg van de baan had gemept. De Duitse had daarvoor nog geen uur nodig. Het leidde zelfs tot de discussie van de vrouwen-finale voortaan ook maar een best-of-five te maken, ten einde het gebeuren nog enig cachet te geven. Vooral door het niveau van Pierce had de eindstrijd van vandaag wat meer impact.

De kracht van Pierce is vooral dat ze aanmerkelijk harder slaat dan haar doorsnee tegenstanders. Kreunend en steunend op de baseline had Sanchez-Vicario geen verweer tegen de backen forehands van de Française. Van sensationele rally's was gedurende de anderhalf uur durende partij minder sprake. Het aantal keren dat er iemand aan het net verscheen was te verwaarlozen.

Pierce steeg door haar optreden in Melbourne van plaats vijf naar drie op de ranking. Ze passeerde de Spaanse Martinez, die ze hoogst persoonlijk al in de halve finale naar huis had teruggestuurd. Dat de Française nog meer in haar mars heeft staat buiten elke discussie. In een opzienbarende partij van de French Open liet ze vorig jaar zelfs Graf al eens alle hoeken van de baan zien.

Als vanzelfsprekend reageerde Pierce opgetogen na haar zege, al liet ze al te veel emotionele taferelen achterwege op het centre court.

De Amerikanen Richey Reneberg en Jared Palmer hebben het mannendubbelspel van de open Australische tenniskampioenschappen gewonnen. Het duo, als dertiende geplaatst, versloeg in de finale Mark Knowles (Bahama's) en Daniel Nestor (Canada): 6-3, 3-6, 6-3, 6-2. In de halve finale hadden Reneberg/Palmer het Nederlandse duo Jacco Eltingh en Paul Haarhuis uitgeschakeld.

49-ers op jacht naar vijfde Super Bowl

San Francisco overweldigend favoriet in de Super Bowl

MIAMI — Het is morgen Super Bowl XXIX-Day in de USA, de finale van het Amerikaanse prof-football (NFL). Een Californisch onderonsje, de Francisco-49ers tegen de San Diego Chargers, in Miami, Florida. Met 74.000 toeschouwers in het Joe Robbie Stadium, met 120 miljoen televisiekijkers in de USA en nog eens 600 miljoen in 162 landen.

Super Bowl Day is een feestdag in Amerika. De dag waarop vrienden zich rondom de televisie verzamelen en vriendinnen met een afkeer voor de gewelddadige sport ander vertier zoeken. De 'niners' zijn zwaar favoriet, 20-1. De club gaat op jacht naar de vijfde *Super Bowl*, een record in de NFL. Eerder won de ploeg in 1982, '85, '89 en '90. De Chargers staan voor de eerste keer in de eindstrijd.

In Miami loopt de footballkoorts met de dag op. Een zwarte markt is er niet, dat is in Florida streng verboden bij de wet. Dus worden de zwarte kaartjes aangeboden door agentschappen in andere staten. Zoals door *Golden Tickets* uit Plano, Texas. De kaartjes doen er gemiddeld 2000 dollar, 3600 gulden. Het tienvoudige van de normale entreeprijs. Het duurste kaartje ging voor 52.400 dollar van de hand.

De *Super Bowl* brengt Miami ruim 150 miljoen dollar op. Hotelkamers zijn al maanden niet beschikbaar, ondanks verviervoudiging van de prijs. Limousines zijn niet meer te huur. De prijzen zijn opgelopen tot 2000 dollar voor een dag, het vijfvoudige van het normale tarief. Pavarotti geeft morgenochtend met de Florida Philharmonic een concert in Miami Beach. De voorste rijen zijn verkocht voor 200 dollar per stoel. De modale fan op toeschouwer-afstand heeft gratis toegang.

De 49-ers bewaren uitstekende herinneringen aan Miami. In 1989 wonnen zij er hun derde *Super Bowl*. De winnende touchdown tegen de Cincinnati Bengals viel 34 seconden voor het einde uit een pass van quarterback Joe Montana op John Taylor (20-16). Joe Montana, de beste quarterback ooit, verhuisde na een blessure naar de Kansas City Chiefs, Taylor is nog steeds één van de steunpilaren van de ploeg.

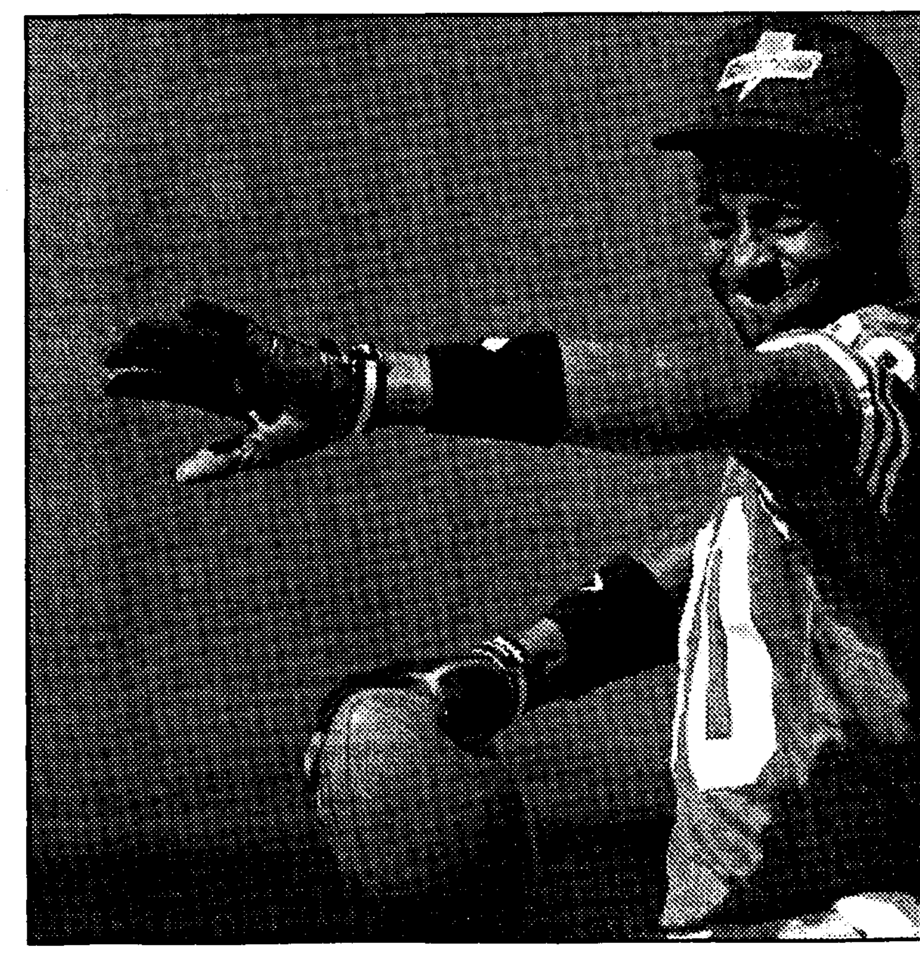
Montana werd opgevolgd door Steve Young (33), jaarsalaris vijf miljoen dollar, een mormoon afkomstig van de Brigham Young University en prof sedert 1985. Hij is een van elf spelers van de ploeg met Super Bowl-ervaring. Young brak alle passingrecords in de NFL, maar een 'Montana' werd hij nooit.

Montana was de ziel van de ploeg die vier *Super Bowls* naar San Francisco bracht. Young beet zich de laatste twee jaar stuk op de Dallas Cowboys. Pas twee weken geleden slaagde hij er in de 49-ers na vier jaar naar de Super Bowl te loodsen over de rug van de Cowboys, 38-28. Daarmee voldeed hij aan de opdracht van eigenaar De Bartolo jr. Die investeerde in de zomer miljoenen aan versterking. Sterren als Sanders, ooit honkballer bij de Atlanta Braves, Plummer, vorig jaar nog Chargers, Norton, Bryant Young, Floyd en Jackson werden aangetrokken en de post salarissen liep op naar 58 miljoen dollar.

De Chargers tellen één speler met *Super Bowl*-ervaring: Quarterback Stan Humphries in '91. Hij was in dat seizoen derde man bij de Washington Redskins. In '92 werd hij overgenomen door San Diego. Humphries, uit Natchitoches, Louisiana, is geen lid van de quarterback club, een marketing-operatie waarbij 25 van de 28 quarterbacks in de NFL zijn aangesloten.

"Ik ben geen jongen die vijftien commercials doet", zegt hij. "Ik weiger een colbert en stropdas te dragen en koop geen kostuum van 500 gulden. Mijn vrije tijd breng ik door in Louisiana met waterskiën en golf." Humphries vormt met running back Natrone Means (22 jaar en 110 kilo) en linebacker Junior Seau (26) het hart van de ploeg. Het trio was ervoor verantwoordelijk dat de Chargers in de competitie in negen van de zestien wedstrijden een achterstand in het vierde kwart omboog. In de playoffs herhaalde de ploeg dat kunststukje tegen de Miami Dolphins en de Pittsburh Steelers. In beide gevallen wierp Humphries in de slotseconden de pass voor de winnende touchdown.

Jerry Rice klaar voor Superbowl

■ *MIAMI - Jerry Rice, die bekend staat om zijn snelheid en om de acrobatische manier waarop hij de vlijmscherpe passes van quaterback Steve Young van de San Francisco 49'ers weet op te vangen, bereidt zich hier voor op de Superbowl die zondag in Miami plaatsvindt. De 49'ers zijn favoriet om deze finale van het Amerikaanse football te winnen.*

Een held in Super Bowl

MIAMI — In de [Super] Bowl XXIX staat ee[n] Mark Seau (27), wid[e-recei]ver van de San Dieg[o Char]gers. Hij speelt te[gen] San Francisco 49-e[rs met] één nier en een ko[gel op] 7,6 centimeter va[n zijn] hart.

Het zijn overblijfse[len van] een vuurgevecht [in] oktober 1988 in Long [Beach,] Californië waarin h[ij het] leven van het dochter[tje van] zijn zus redde. Op hall[oween,] de dag voor allerhe[iligen,] ging Seau op een k[inder]party verkleed als va[mpier.] Opeens lag het huis [in de] vuurlinie van politie en [gang]sters.

"Wij lagen acht[er de] banken, onder de tafel[s, toen] ik mijn nichtje door de [kamer] zag lopen", keek hij in[...] terug. "Intuïtief dook i[k naar] haar en haalde haar [uit de] vuurlinie." Daarbij we[rd hij] zelf diverse keren ge[raakt.] Seau lag een maand i[n het] ziekenhuis.

Twente en Sparta gelijk in ongekend spannend duel

ENSCHEDE — FC Twente en Sparta zorgden in het begin van het seizoen al voor spektakel. De Enschedeërs wonnen de eerste confrontatie met 4-3, dankzij een treffer van oud-Spartaan Vurens in de laatste minuut. Gisteren schoot Vurens in de laatste minuut tegen de lat en bleven de ploegen op 3-3 steken.

FC Twente - Sparta was het entreegeld dubbel en dwars waard. Vooraf werd geen gulden voor de kansen van de veel lager geklasseerde Rotterdammers gegeven. Na twintig seconden wedstrijd zelfs geen cent meer. Boerebach scoorde uit een strafschop, nadat Bosvelt door Sparta's libero Van den Berg gevloerd was.

Het had bij rust 7-7 kunnen zijn. Maar met 2-2 waren de 6700 toeschouwers ook tevreden. Het Twentse talent en jeugd-international Bruggink had kansen de thuisploeg na de vroege openingstreffer naar 3-0, zelfs 4-0 te schieten. Hij faalde, twente Baalde en Sparta maalde er niet om. De Rotterdammers, zonder de geblesseerde broertjes De Nooijer en de geschorste Jalink, herstelden zich en kregen vervolgens een reeks mogelijkheden.

Via treffers van Boogers en een prachtige van Pieren (hakje achter het standbeen langs) kwam de ploeg van Berger op 1-2. Bosvelt, de enige speler van de nummer drie van de ranglijst die zich in positieve zin onderscheidde, zorgde voor de gelijkmaker.

Na de rust drong Twente aan. Op volle kracht, zonder het volle verstand. Ook de verdedigers, Zwijnenberg, Hoogma en Van Halst, haastten zich steeds vaker naar voren. Berger, de trainer die aan het eind van het seizoen bij de Kasteelclub moet vertrekken, vond het wel best. Hij had voor zijn ploeg de Honved-variant in gedachten. De Hongaarse ploeg vernederde in de Europa Cup de super-aanvallende Enschedeërs in het Diekman-stadion door rustig af te wachten. De gecopieerde versie van gisteren leek in de 58e minuut succesvol. De inzet van Groenendijk belandde echter op de paal.

Juist de speler die sinds het korte Europese avontuur van Twente met de nek werd aangekeken, leek Sparta te nekken. Ruud Kool, sinds september van de basis naar de bank verbannen, schoot het teleurstellende Twente in de 68e minuut naar 3-2. Boogers bracht de stand, met zijn vijfde Sparta-doelpunt tegenover vier RKC-treffers, een kwartier voor tijd in evenwicht. Twente maakte weer jacht op de licht verdiende zege. Het ging te gejaagd en met losse flodders.

Romario stelt teleur in rentr[ee]

GOIANIA — De re[ntree] van Romario in de B[razi]liaanse voetbalcomp[etitie] was geen hoogstandje[. De] ex-spits van PSV en B[arce]lona speelde 75 minuten [voor] zijn nieuwe club Fla[mengo] in de oefenwedstrijd t[egen] het nationale elftal van [Uru]guay.

Romario werd een k[war]tier voor tijd gewissel[d. Hij] klaagde over pijn in [zijn] elleboog. De voetballe[r, die] eerder deze maand 7 mi[ljoen] gulden kostte, maakte [een] niet-fitte indruk. Hij k[wam] nauwelijks in het spel [voor.] In het stadion van Goi[ania] zagen 47.000 toeschou[wers] een teleurstellende terug[keer] van de verloren zoon. Branco, de tweede WK-[speler] die door Flamengo werd ge[con]tracteerd, deelde in [de] malaise.

Nelio gaf Flamengo n[a ...] minuten de leiding. Urug[uay,] met een gelegenheidst[eam] naar Brazilië gekom[en,] kwam in de 82e min[uut] langszij door een doelp[unt] van Dorta. Daarvoor had[den] de bezoekers al drie kee[r de] lat geraakt.

Europa Cup-finales in Parijs en Wenen

GENEVE — De eindstrijd van de Champions League, het Europese bekertoernooi voor landskampioenen, is op 24 mei in het Ernst Happelstadion in Wenen. Het is de vierde keer dat de Europese voetbalunie UEFA de Oostenrijkse hoofdstad kiest voor deze prestigieuze Europa-Cupfinale.

Het bestuur van de UEFA besloot vrijdag de eindstrijd van EC-toernooi voor bekerwinnaars toe te wijzen aan Parijs. Die wedstrijd heeft plaats op 10 mei in het Parc des Princes.

De Europese voetbalunie gaf in Genève ook gehoor aan een verzoek om strafvermindering van de Zweedse voetbalbond. Het UEFA-bestuur bracht de schorsing van Jorgen Pettersson terug tot een jaar. De international was voor acht wedstrijden in Europees verband uitgesloten, maar is nu op 1 augustus alweer speelgerechtigd voor het Zweeds elftal.

Franse arbiter in Davis Cup

DEN HAAG — De Davis-Cupwedstrijd van volgende week in Genève tussen Zwitserland en Nederland staat onder leiding van de Franse hoofdscheidsrechter Gilbert Ysern. Als wedstrijdumpires zijn aangewezen de Fransman Fabrice Chouquet en de Duitser Zoltan Bognar.

Circa 150 studenten uit diverse delen van het land zullen de Nederlandse ploeg tijdens het duel voor de eerste ronde van de wereldgroep in de Palexpohal van Genève ondersteunen. Volgens de nationale tennisbond komen daar vermoedelijk nog ruim honderd supporters bij. Als Nederland de ontmoeting wint, is de winnaar van Duitsland-Kroatië de tegenstander in de kwartfinales.

Roemeense turntrainer slaat leerlinge dood

BOEKAREST — De harde Roemeense school heeft een niet aflatende stroom gymnastisch talent voortgebracht. De rechter in Boekarest moet volgende week uitvinden ten koste waarvan dat allemaal is gegaan of misschien nog gaat. Dan staat de 25-jarige trainer Florin Gheorghe terecht. Hij wordt ervan verdacht de elfjarige Adriana Giurca zo hard te hebben geslagen, dat het meisje eraan overleed. Turnen in Roemenië beweegt zich dus kennelijk tussen goud en graf.

De ploeggenootjes van Giurca bij de eliteclub Dinamo hebben, wat vele buitenstaanders al vreesden, bevestigd dat de dagelijkse turntraining zich kenmerkte door een welhaast onmenselijke tucht. Rake klappen hoorden daar gewoon bij. Als Gheorghe, die al sinds februari vorig jaar in hechtenis zit, dinsdag schuldig wordt bevonden aan het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel met de dood tot gevolg dan kan hij een celstraf van tien jaar tegemoet zien.

Getuigen hebben verklaard dat Gheorghe op die noodlottige novemberdag in 1993 tijdens een balkoefening van Giurca in razernij ontstak, de kleine turnster op de grond kwakte en op haar in ramde. Volgens de Dinamo-turnsters was lijfelijke straf overigens heel 'normaal' als iemand niet aan de verwachtingen van de trainer voldeed. "We aanvaardden het slaan en de pijn, omdat we ervan waren overtuigd dat het de deuren zou openen naar groot succes", zei Florentina Spinzurici tegen de rechter.

De advocaat Sanda Dragu, die Gheorghe verdedigt, sprak van een betreurenswaardig ongeluk. Hij gaf toe dat zijn cliënt had geslagen, maar betoogde dat die absoluut niet de intentie had het meisje letsel toe te brengen, laat staan haar naar het leven te staan. Dragu legde de schuld voor een belangrijk deel bij Bela Karoly. De trainer van Nadia Comaneci, de ster van de Olympische Spelen van Montreal, zou de spijkerharde trainingsaanpak hebben ontwikkeld en gepropageerd.

Hoogovens-toernooi

Barejev ontsnapt in duel tegen Drejev

WIJK AAN ZEE — Bijna was het 57e Hoogovens schaaktoernooi vroegtijdig beslist. Alexey Drejev kwam met zwart in zijn partij tegen Jevgeny Barejev vrijwel gewonnen te staan, maar in de slotfase wist laatstgenoemde het dame-eindspel met een stuk minder op wonderbaarlijke wijze nog remise te houden. Met nog één partij te gaan, leidt Drejev nu met 2-1. In het Zwitserse toernooi blijft Sergey Tiviakov de ranglijst aanvoeren.

Barejev probeerde in de derde finalepartij een oude zet in de Botwinnik-variant van het Slavisch, die in 1970 op de Olympiade in Siegen met succes was toegepast door oud-wereldkampioen Boris Spassky. Spassky won destijds snel, maar zijn tegenstander bood ook weinig verweer. Drejev deed het aanzienlijk beter. Hij won een pion, waarvoor wit erg weinig compensatie bleek te hebben.

De witte stelling zou misschien wel houdbaar geweest zijn als Barejev niet in tijdnood was gekomen. Zoals het nu ging, sloeg Drejev op de 34e zet toe met een combinatie, die hem een stuk opleverde. Maar de technische fase bleek naderhand nog moeilijk. Barejev speelde het eindspel heel sterk en wist uiteindelijk na 75 zetten het halve punt te redden.

Ook de partijen in het Zwitserse toernooi waren vrijdag alleszins de moeite waard. Koploper Tiviakov won een ingewikkelde partij van Adams, die in verloren stelling wel erg lang bleef doorspelen. De partij van de dag werd echter gespeeld door de in Nederland woonachtige Bosnische grootmeester Ivan Sokolov. Tegen Zoltan Almasi sloeg hij hard toe. Sokolov strafte een dubieus idee in het open Spaans genadeloos af en won na 26 zetten in een verwoestende koningsaanval.

Jeroen Piket speelde op z'n 26e verjaardag zijn beste partij tot nog toe in dit toernooi. De Bosnische grootmeester Predrag Nikolic, net als Sokolov woonachtig in Nederland, had tegen hem geen enkele kans. Piket kwam met voordeel uit een Bogo-Indische opening en besliste de partij min of meer definitief op de 22e zet. Een opstoot met de F-pion sloeg de zwarte stelling uiteen. Piket won een pion en daarmee was de partij in hogere zin beslist. Na de 34e zet gaf Nikolic zich gewonnen.

Jan Timman speelde een mooie positiepartij tegen de Duitser Christopher Lutz, maar in het verre eindspel bleek het voordeel net niet voldoende voor de winst. Timman probeerde nog lange tijd een eindspel van toren, loper en koning tegen toren en koning naar winst te voeren, maar na 121 zetten was de remise onvermijdelijk.

Stand: 1. Tiviakov 8 punten, 2. Sokolov 7, 3. Hulak, Khalifman, Lutz, Seirawan, Short 6 1/2, 8. Adams, Almasi, Leko, Onitsjoek, Piket, Timman, Zapata, Zvjaginsev 6, 16. Brodsky, Schwartzman, Tkatsjev 5 1/2, 19. Hansen, Nikolic, Van der Wiel 5, 22. Van Wely, Tregoebov 4 1/2, 24. Cifuentes, Nijboer, Van der Sterren, Winants 4, 28. Romero 3 1/2 29. Van der Werf 3, 30. Delemarre 2 1/2.

Bridge-uitslagen

WILLEMSTAD — Dinsdagavond 24 januari speel[de] achttien paren de vierde en voorlaatste wedstrijd van [de] eerste parencompetitie van dit jaar bij bridgeclub Asie[n]. De volgende acht paren scoorden boven het gemiddelde:

1. Dames Van den Ende/De Vries	64.84
2. Mevr. Groymans/heer Van Hees	63.54
3. Heren Blufpand/Ram Mahabu	57.81
4. Dames Diana Geenen/Pieters Kwiers	56.79
5. Echtpaar Van Hellenberg Hubar	56.55
6. Echtpaar Van Winsen	52.08
7. Heren Borkent/Van der Hilst	51.04
8. Heren Veenekamp/Van den Ende	50.78

WILLEMSTAD — De uitslag van de op woensdagavond [..] januari gespeelde wedstrijd van bridgeclub Baranca is [als] volgt:

1. Dames Bergsma/Geenen	59.26
2. Dames Valkenberg//Schnogg	57.87
3. Dames Van Dijk/Henriquez	57.78
4. Kraft v. Ermel/heer V.d Pol en echtpaar Maas	57.22
6. Dames Bustraan/Nijdam	57.18
7. Heren Groot/Cloose	55.32
8. Dames Greijmans/Bongers	54.40
9. Dames Van Beek/Blankevoort	52.31
10. Dames Fontilus	50.83
11. Heren Borkent/V.d. Hilst	50.00

De overige tien paren scoorden beneden de vijftig procent. Op woensdag 1 februari wordt de algemene ledenvergadering gehouden op Scherpenheuvel. Aanvang is 19.30 uur.

■*MELBOURNE — Een security guard doet een poging het ondergelopen centre court te ontruimen. De vloed veranderde gisteren op de open Australische tenniskampioenschappen het centre court in een zwembad. Hevige regenval veroorzaakte een overstroming van de nabijgelegen rivier de Yarra. Vervolgens vielen op een gegeven moment de stroom en de waterpompen van het drainagesysteem uit.*

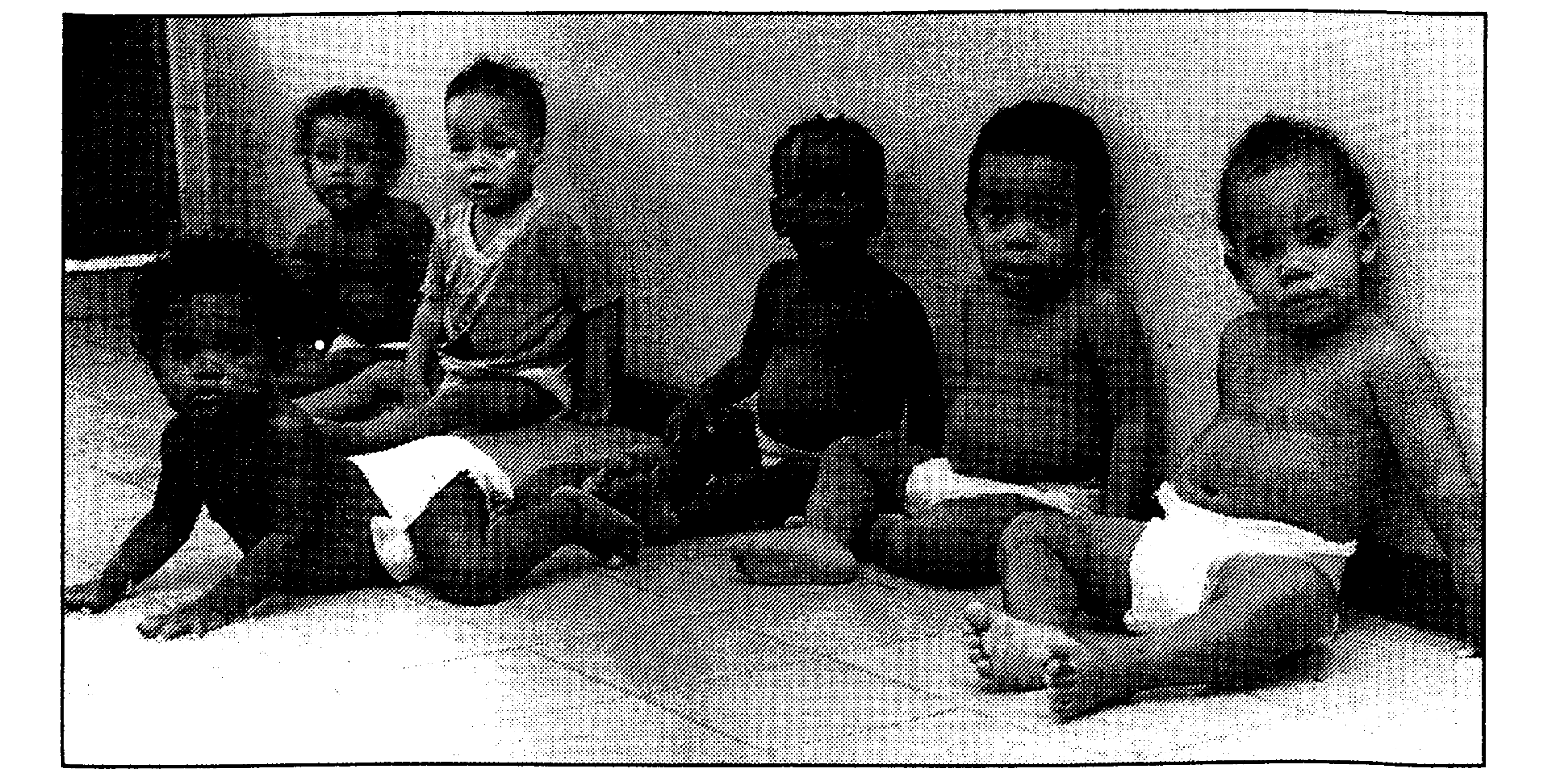

Nieuw wereldrecord voor Chinese atlete

ZWEIBRUECKEN — De Chinese atlete Sun Cayun heeft bij wedstrijden in de Duitse plaats Zweibrucken het wereldrecord polsstokhoogspringen (Indoor) verbeterd en gebracht op 4,10 meter. De oude topverrichting stond sinds 1 maart 1994 met 4,08 op naam van de Duitse Nicole Rieger. Sun is in deze voor vrouwen nog vrij nieuwe discipline ook de wereldrecordhoudster in de open lucht (4,05).

Bij wedstrijden in Moskou liep Mark McKoy een Europees record op de 50 meter horden. De tot Oostenrijker genaturaliseerde Canadees finishte in 6,39 seconden. De 33-jarige McKoy was 0,02 seconde sneller dan de Slowaak Igor Kovac drie jaar geleden. Een bijzonderheid is echter, dat hij met 6,25 al sinds 1986 houder is van het wereldrecord.

Sergej Boebka won in Moskou het polsstokhoogspringen met een voor zijn doen trainingshoogte van 5,80. De Russen Rodion Gataoelin en Igor Trandenkov bleven 20 centimeter bij de Oekraïnse hoogvlieger achter. De Canadees Bruno Surin was de beste op de 50 meter: 5,64. Anelia Nuneva (Bul) won de kortste sprint bij de vrouwen in 6,12. Nelli Cooman werd vierde met 6,21, slechts tweehonderdste boven haar acht jaar oude Nederlandse record, dat zij destijds in Ottawa vestigde. Maria Mutola zegevierde op de 800 meter in 2.00,42.

Onderzoeksters bepleiten geld en aandacht voor crèches

Overheid, let op de kleintjes

SINDS DE INTREDE van het Nieuw Beleid doet de overheid niets liever dan taken afstoten. Desondanks menen de ontwikkelingspsychologen Renée Gijze en Monique Evers dat het eilandgebied flink wat geld en energie moet steken in de opvang van de allerkleinsten. In opdracht van Sifma deden de beide dames een onderzoek naar de ontwikkeling van peuters. Kort samengevat komen hun aanbevelingen neer op 'communicatie'. Zij pleiten onder meer voor een grotere bemoeienis van de overheid met de kinderopvang en voor het verkleinen van de kloof tussen leidsters en ouders. Het onderzoeksverslag, getiteld *Muchanan Kontentu*, verschijnt binnenkort als UNA-cahier.

= door Jeannette van Ditzhuijzen =

Eerst het goede nieuws: of ze nu naar de speelschool gaan, op een crèche worden opgevangen of thuisblijven, het is redelijk goed gesteld met de sociaal-emotionele ontwikkeling van de Curaçaose kleintjes. Maar dat wil niet zeggen dat we tevreden achterover mogen leunen. De ontwikkelingspsychologen Renée Gijze en Monique Evers zien nog best mogelijkheden voor verbeteringen in de kinderopvang op het eiland.

In het kader van hun onderzoek naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van nul- tot vierjarigen hebben de onderzoeksters uitgebreid gekeken naar de diverse soorten opvang (gesubsidieerde crèches en particuliere speelscholen) en gesproken met de leidsters. Welke verwachtingen hebben zij van de kleuters die aan hun zorgen worden toevertrouwd en in hoeverre komen die overeen met de ideeën van Sifma (informatie- en vormingscentrum ten behoeve van het kind)?

Er viel gelukkig weinig discrepantie te bespeuren tussen de opvattingen van Sifma, dat zich bezighoudt met kwaliteitsverbetering van de kinderopvang, en de werkers in die sector. Wat wel opviel was het negatieve beeld dat een groot deel van de beroepsopvoeders heeft van de ouders. Die zouden te weinig betrokken zijn, te weinig tijd hebben voor hun kinderen en weinig geïnteresseerd zijn in de ontwikkeling. Bovendien zouden ze autoritair zijn, veel tegen hun kinderen schreeuwen of snauwen en weinig waardering hebben voor de werkjes die hun kind mee naar huis neemt.

PRESTATIEGERICHT

Een aantal leidsters legt de oorzaak van faalangst van sommige kleintjes bij de ouders: de opvoeding is te prestatiegericht en er worden te hoge eisen gesteld.

Hoewel er ook leidsters zijn die juist wel betrokkenheid van de ouders signaleren, willen de onderzoeksters de negatieve kritiek niet onder tafel vegen. Zij proberen er veeleer een verklaring voor te vinden en geven aanbevelingen waardoor de ouders meer bij de opvoeding van hun kind betrokken kunnen worden.

Veel eigenschappen die ouders van de beroepsopvoeders krijgen toegedicht zijn terug te vinden in de op het eiland heersende culturele waarden en de normen. In een vrij prestatiegerichte maatschappij als de Curaçaose is het immers moeilijk om als ouder *niet* de nadruk te leggen op de cognitieve ontwikkeling (dat wil zeggen veel waarde hechten aan het leren van feiten) van hun kind. Een goede opleiding staat immers borg voor een goede baan en dus voor status en materieel welzijn.

OPTUTTEN

En juist dat materialisme is een ander typisch kenmerk voor de Curaçaose cultuur. Ouders tutten hun kinderen graag op, want mooie kleren geven aanzien. De psychologen vrezen echter dat men door al die aandacht voor de buitenkant de binnenkant - het gevoelsleven - zou kunnen vergeten.

De sociale achtergrond is een andere verklaring voor de 'ongeïnteresseerdheid' die veel ouders volgens de leidsters aan de dag leggen. De onderzoeksters nemen de vaders en moeders die zo weinig tijd voor hun kinderen zouden hebben in bescherming door te wijzen op de situatie thuis: "Hoewel er in sommige gevallen misschien echt sprake is van emotionele verwaarlozing, gebeuren deze dingen (weinig tijd hebben, JvD) in de meeste gevallen onder druk van de situatie. Veel ouders hebben inderdaad weinig tijd daar in veel gevallen beide ouders gedwongen zijn buitenshuis te werken".

Tijdgebrek is een reïel probleem, vinden de psychologen, temeer daar parttime banen op Curaçao niet bepaald voor het oprapen liggen. En daardoor blijven de kinderen lang onzelfstandig, want aankleden gaat nu eenmaal een stuk sneller wanneer de ouders dit doen dan wanneer je het je kind eerst zelf laat proberen.

TIJD ONTBREEKT

En als je de hele dag buiten de deur hebt gewerkt en (als alleenstaande moeder) ook nog eens het hele huishouden moet doen, schiet er weinig tijd over voor een uitje met de kinderen. Daarmee gaan die kostbare momenten verloren, waarin een ouder spelenderwijs iets aan het kind leert; waarin moeder het kind vertelt wat ze bij voorbeeld in de dierentuin zoal zien. Ook ontbreekt daardoor de tijd om te praten over de belevenissen van die dag, over de ruzie met het beste vriendinnetje of over andere dagelijkse probleempjes.

Een van de aanbevelingen van de onderzoeksters is dan ook om het takenpakket van crèches en speelscholen uit te breiden. Op dit moment maakt zo'n 60 procent van de Curaçaose jeugd gebruik van een of andere vorm van kinderopvang. Velen van hen verblijven er een groot gedeelte van de dag en de invloed van crèche of speelschool op opvoeding en ontwikkeling is dus groot.

Bij een taakuitbreiding denken de onderzoeksters aan voorlichting, waardoor ouders meer betrokken raken bij de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen. De kinderopvang zou als een soort vraagbaak kunnen gaan dienen voor ouders. De ouder- en voorlichtingsavonden die Sifma nu al organiseert worden in dit verband als een prima initiatief gezien, temeer daar blijkt dat de ouders grote behoefte aan een dergelijke ondersteuning bij de opvoeding hebben.

SAMENWERKING

Om meer ouders te bereiken dan nu het geval is, denken de psychologen aan mogelijke samenwerking met consultatiebureaus of wijkcentra en - vanwege de laagdrempeligheid en de anonimiteit - aan een telefonisch spreekuur.

Het organiseren van ouderactiviteiten kan er voorts voor zorgen dat ouders elkaar gaan stimuleren: een klein groepje enthousiaste ouders heeft al gauw een aanstekelijk effect op andere ouders.

Ook de overheid heeft een taak in een betere kinderopvang. Die moet zich daar meer mee bemoeien, menen de onderzoeksters. In dit verband noemen zij de 'treurige constatering' dat kinderopvang juist voor kinderen in achterstandsituaties veelal onbereikbaar is. De speelscholen zijn te duur en de gesubsidieerde crèches, waar ouders een bijdrage naar draagkracht voor betalen, kunnen de vraag niet aan.

Juist deze 'thuiskinderen' uit de minder goede buurten vertoonden in het onderzoek van Gijze en Evers de laagste scores als het ging om sociale vaardigheden, assertiviteit, zelfstandigheid en zelfbeeld. Als deze kinderen met werkende ouders wel mogelijkheden krijgen om op een crèche te worden opgevangen zal dat hun sociaal-emotionele ontwikkeling zeker ten goede komen. Meer gesubsidieerde crèches is dus het motto, wil het eiland verzekerd zijn van een generatie jongeren, die in haar jeugd alle mogelijkheden tot volledige ontplooiing heeft gehad.

Officiële herdenking niet vrij van wanklanken aan zijlijn

Honderden naamlozen herdenken doden van Auschwitz en Birkenau

OSWIECIM—De aangrijpendste herdenkingen van de Holocaust hadden vrijdag, precies vijftig jaar na de bevrijding van Auschwitz-Birkenau, misschien wel buiten alle spotlichten plaats. Terwijl hoogwaardigheidsbekleders uit verschillende landen in beide kampen kransen legden, plaatsten honderden mensen stilletjes kaarsjes tussen de resten van de crematoria en op de biels van de spoorweg in Birkenau.

Hier en daar legde een aanwezige ook een enkele bloem tussen het puin. Het huilen was ingetogen, het gebed woordloos. Deze overlevenden en nabestaanden merkten de neerdwarrelende sneeuw en de ijzige koude niet op. De in-en uittocht van VIP's gaat aan hen vrijwel voorbij.

De officiële herdenkingen, eerst in Auschwitz en later in Birkenau, waren niet vrij van wanklanken aan de zijlijn. Op een muur vlakbij Auschwitz stond vrijdagmorgen in ogenschijnlijk verse letters *Jude raus* gekalkt.

Protesten tegen het onderbelichten van het joodse lijden in de Tweede Wereldoorlog waren ook vrijdag overal te vinden. De directeur van de Canadese Auschwitz Awareness Society, Sigmund Sobolewski, uitte zich kort voor de aanvang van de plechtigheid in Auschwitz op een wat macabere manier.

Tussen de stenen barakken van het kamp, die achter kale populieren en onder loodgrijze wolken zwijgend aan de gruwelen van destijds herinnerden, verscheen Sobolewski plotseling in zijn kampuniform. Hij deed dat uit solidariteit met de joden. Zelf is hij er geen. Hij was politiek gevangene nummer 88.

BEATRIX

Koningin Beatrix en prins Claus leken in Auschwitz aanvankelijk onopvallende leden van zomaar een groep herdenkende mensen. De koningin betrad het kamp zij aan zij met de Duitse president Herzog. Zichtbaar onder de indruk liepen Beatrix en Claus naar de Muur des Doods, waar zovelen met een nekschot zijn doodgeschoten.

Op de terugweg echter 'ontdekte' de pers Beatrix, de enige koningin op de herdenking. Vlakbij de uitgang bestormden cameramensen haar en prins Claus, die zich oorlogsgruwelen altijd zeer aantrekt. Terwijl het koninklijk paar en vertegenwoordiger Bill Minco van de vereniging Expoge (Ex-politieke gevangenen) op het busje naar Birkenau stonden te wachten, leek het bijna of ze een fotosessie gaven.

In Birkenau, twee kilometer van Auschwitz, was het Nobelprijswinnaar Eli Wiesel die het jood-zijn nadrukkelijk op de voorgrond bracht. Het was voor velen onvoldoende. Een man met een gebedsdoek en een thora stond met zijn rug naar de herdenking toe. Op een groot papier had hij geschreven: 'Schande over Lech Walesa, voor het niet noemen van de joden'. De president noemde de joodse slachtoffers echter wel. Op het laatste moment had hij besloten in zijn korte rede bij de Muur des Doods naar hun lot te verwijzen.

De kritiek van joodse zijde op de officiële herdenking zou er mede de oorzaak van zijn geweest dat vele hoogwaardigheidsbekleders thuis zijn gebleven. Nederland was met koningin Beatrix en prins Claus een van de zwaarst vertegenwoordigde landen.

JODEN GENOEMD

Uit zo'n twintig Europese landen waren er officiële vertegenwoordigers en overlevenden van het concentratiekamp. President Walesa van Polen opende de plechtigheden door onder de poort van Auschwitz te lopen, die nog altijd de inscriptie *Arbeit macht frei* draagt. Naast hem liepen de Franse politicus Simone Veil en de Amerikaanse Nobelprijswinnaar Elie Wiesel, die in het kamp hebben gezeten.

Voor de poort stonden de deelnemers aan de herdenking stil en namen een minuuut stilte in acht. Daarna liepen zij over de beruchte appelplaats naar de Muur des Doods waar duizenden gevangenen zijn terechtgesteld. Bij de muur stond Walesa stil bij de vele joodse slachtoffers van het kamp. "De weg die we nu hebben gelopen, van de inscriptie dat arbeid de mens vrij maakt naar de muur, is een symbolische tocht", zei de president. "Dit is de weg van het martelaarschap van naties, vooral de joodse natie."

Zeker vijfduizend mensen woonden in de bittere kou de plechtigheid bij. Zij gingen na de toespraak van Walesa naar het enkele kilometers verder gelegen vernietigingskamp Birkenau. Overlevenden stonden naast de vlaggen van alle landen waarvandaan de Duitsers joden in overvolle veewagons naar het kamp deporteerden. Het sneeuwde licht toen de joodse, christelijke en islamitische gebeden klonken. Drie minuten lang was een sirene te horen, de deelnemers droegen fakkels om de doden te eren.

NOOIT MEER

Ouderen droegen gestreepte kleren die veel weg hadden van wat de gevangenen eens droegen. Ook hadden zij armbanden om met nummers, zoals de Duitsers die op de arm van gevangenen brandden. Sommigen droegen ook de gehate Davidster die joden op last van de nazi's op hun kleren moesten dragen.

Politici, diplomaten en Nobelprijswinnaars voor de vrede riepen in Birkenau eendrachtig de mensheid op nooit meer aan fanatisme en geweld, aan oorlog en moord toe te geven. In hun oproep spraken zij de hoop uit op een toekomst zonder racisme, haat en antisemitisme.

"Zoals wij verplicht zijn de slachtoffers van het concentratiekamp Auschwitz te gedenken, zo zijn wij ook voor de levenden verplicht te ijveren voor de vrede, verdraagzaamheid en rechten van de mens", aldus het appel.

Negenmaal levenslang voor dader IRA-aanslag

BELFAST — Een rechtbank in Belfast heeft vrijdag een IRA-lid veroordeeld tot negen keer levenslang wegens een bomaanslag op een visrestaurant in 1993 waarbij negen protestanten omkwamen.

De aanslag was een van de gewelddadigste in de 25 jaar lange guerrillastrijd van het Ierse republikeinse leger. Sean Kelly (21) maakte deel uit van een IRA-eenheid die in oktober 1993 een aanslag uitvoerde op het restaurant. De bom ontplofte te vroeg, waardoor ook een IRA-lid omkwam.

Kelly verloor zelf een oog bij de aanslag. Bij het bloedbad vonden vier vrouwen, drie mannen en twee kinderen de dood.

MASHA PABIEN

Met golftoernooi als opening

18-hole golfbaan Tierra del Sol biedt een oase van rust en luxe

ORANJESTAD — "Een droom gaat in vervulling. Kijk maar....." Met een wijds gebaar wijst Raymond Maduro, de grote man achter het Tierra del Sol-project, trots op het glooiende, met gras begroeide landschap, dat hier en daar onderbroken wordt door steenformaties of Arubaanse cactusbosjes en kwihibomen. Vanochtend om zeven uur is de prestigieuse 18-hole 71 par golfbaan officieel geopend met een toernooi waaraan leden en managers van de bij Tierra del Sol aangesloten hotels meedoen.

Met een golfkarretje over het prachtige terrein ronddolen is al een feest. "Er zijn mensen die dachten dat het bouwen van een dergelijke spectaculaire golfbaan op Aruba onmogelijk was. Het is toch gelukt en daar zijn we trots op", zegt Maduro, de president van Sun Development Company. "Het biedt de gemiddelde speler de mogelijkheid om te genieten van een partijtje golf in een typisch Arubaans landschap."

De baan is zo ontworpen dat elke golfer, van welk niveau ook, uitdagingen ondervindt in het parcours. Ook kan men oefenen op de *driving range*, de *putting green* en er is ook een gedeelte (de zogenaamde *chipping area*) waar men kan oefenen op zand.

Tierra del Sol is ruim 2,2 vierkante kilometer groot en beslaat twee procent van Aruba. Het is het op één na grootste project van Aruba, na de Lago. Het project staat op erfpachtgrond en is dus publiek terrein.

Vandaag spelen de 38 lokale leden van Tierra del Sol samen met de managers van de bij de golfbaan aangesloten hotels hun eerste Arubaanse golftoernooi. Een tiental hotels hebben namelijk *tee-times* gereserveerd voor hun gasten. Hyatt Golf heeft het club- en golfbaan-management in beheer.

Rudy Brown, golfpro van het project, vertelt dat er plaats zal zijn voor ongeveer 350 lokale leden. Deze leden kunnen lid worden voor een bedrag van 20.000 dollar inleggeld, met een jaarlijks lidmaatschapsgeld van 3.500 dollar. Maar er bestaat ook de mogelijkheid om alleen lid te worden van de tennisclub, die acht banen zal krijgen. Dit kost 3.000 dollar (eenmalig) en 1.350 dollar per jaar. Verder kan men *social member* worden voor 1.500 dollar (eenmalig) met 1.000 dollar lidmaatschapsgeld. Momenteel zijn er 38 lokale leden.

"Het ligt in de bedoeling om dit jaar nog een groot internationaal golftoernooi te houden op Aruba waaraan *worldranking* professionals zullen meedoen. Wanneer dit zal zijn, is nog niet bekend. Ik ben nu druk bezig met dit toernooi", zegt Brown, die eraan toevoegt dat het gras er prima bijstaat. Zoals bekend werd de aanvankelijk geplande opening van Tierra del Sol een maand verschoven omdat de grasaanplant nog niet genoeg ontwikkeld was.

Aan de villa's, de condominiums, het winkelcentrum en de tennisbanen wordt nog hard doorgebouwd. In een latere fase zullen deze klaar zijn. Het zal tussen de vijf en vijftien jaar duren voordat het gehele project wordt afgerond. Het clubhuis, het zwembad en de *lockerrooms* zijn in gebruik. Alles ziet er prachtig uit.

In verband met de opening is besloten geen grote cocktailparty voor genodigden te houden, maar het bedrag dat daarmee gespaard wordt, aan charitatieve instellingen op Aruba te schenken.

De woorden *sensational* en *spectacular* krijgen een nieuwe betekenis als er een tochtje over de golfbanen van Tierra del Sol wordt gemaakt. Raymond Maduro glimlacht en zegt bescheiden: *Let's play golf.*

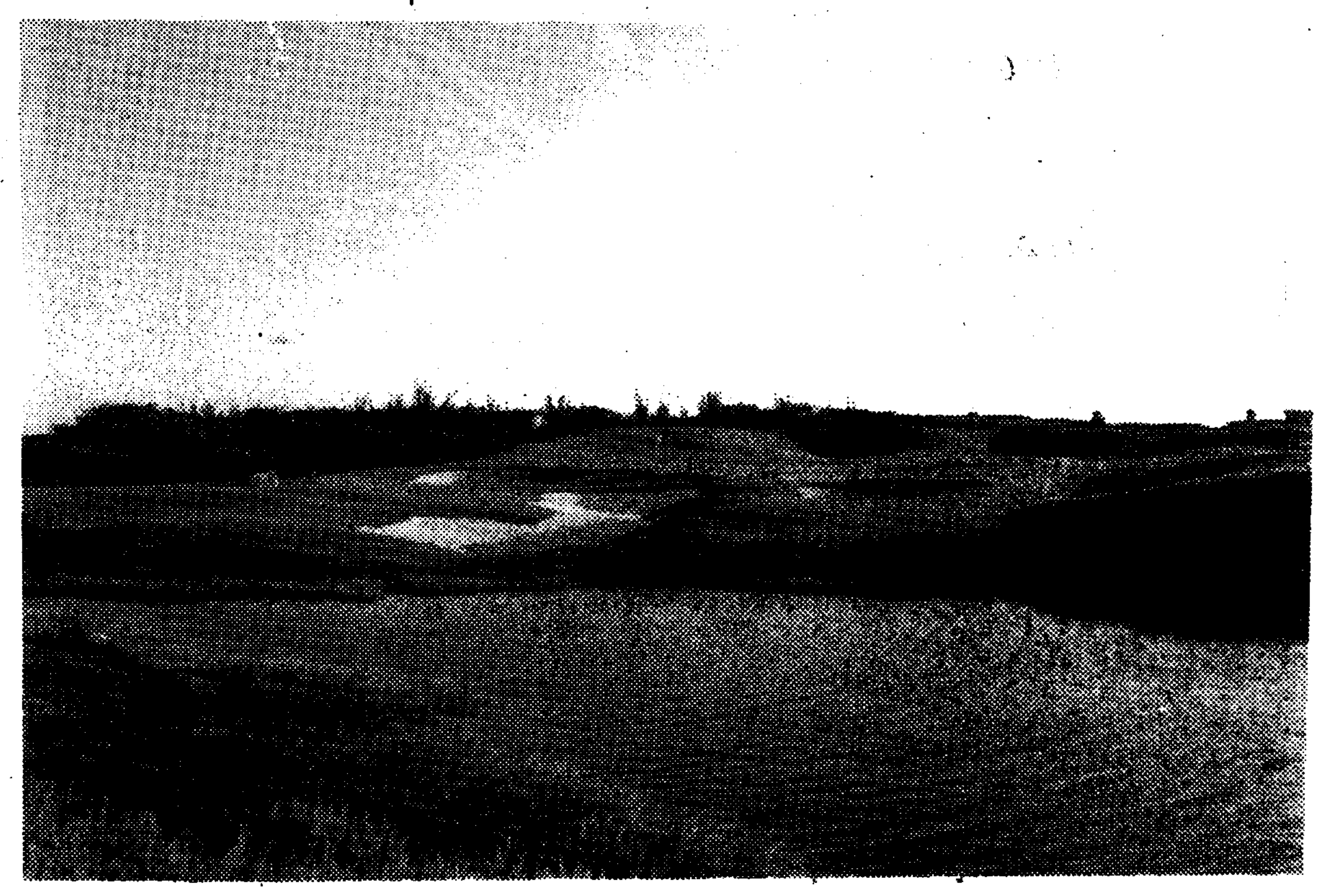
Het executive management team van Sun Development. Van links af: Hans Somers (vicepresident financiën), Raymond Maduro (president), Luigi Fedele (vice-president sales en marketing) en Mito Martis (vice president ontwikkeling en constructie).

BIJ AL de carnavalsdrukte is het de Quota Club Aruba die zegt: 'Gehoorverlies is blijvend en onherstelbaar, voorkomen is beter dan genezen'. Hou er vanavond bij het calypso- en roadmarch-contest rekening mee: geniet, maar luister 'rustig'.

*****

HET CARNAVALSCOMITÉ van Coastal nodigt de pers uit om maandagavond aan boord van de *Tattoo* kennis te maken met de kandidaten voor de verkiezing van de carnavalskoningin. De boot vertrekt om 18.00 uur, waarna een cocktail wordt gedronken. Het feestende gezelschap zal rond de klok van 21.00 uur weer voet op Arubaanse bodem zetten.

*****

Overzichtsfoto van de greens.

Officiële presentatie:

'Milieu en Ruimtelijke Ordening in Aruba'

ORANJESTAD — Op 1 februari aanstaande vindt in de Biblioteca Nacional Oranjestad de officiële presentatie plaats van het boekwerk *Milieu en Ruimtelijke Ordening in Aruba*. Deze presentatie begint om 20.00 uur.

Dit boek is het resultaat van samenwerking tussen drie studenten aan de Universiteit van Aruba, te weten J. Koopmans, E. Sjak-Shie, G. Thodé en de docent staats-en bestuursrecht R. van Aller. De publikatie is ontstaan vanuit de behoefte om meer inzicht te krijgen in de huidige stand van het recht op milieugebied en ruimtelijke ordening op Aruba en de toepassing hiervan.

Het boekwerk bevat een uitgebreide inventarisatie van de diverse regels en belicht tevens hoe in de praktijk met het milieu en de ruimtelijke ordening wordt omgegaan.

Het boek bestaat uit drie delen: in deel I worden achtereenvolgens besproken de milieuhygiënische regelingen met betrekking tot hinder, water, bodem- en afvalstoffen en tot slot lucht. In deel 2 wordt de natuurbescherming en het landschapsbeheer behandeld. Hierbij wordt gekeken naar de bescherming van die[illegible]lantsoorten [illegible] de [illegible]rge-bi[illegible].

In deel 3 ko[illegible]ntelijke orde[illegible] bod. Tevens word[illegible]ntwerp landsverordening [illegible]presenteerd als a[illegible] komen tot een wettelijk kader voor de ruimtelijke ordening. In de bijlagen is er een inventarisatie opgenomen met nationale en internationale regelingen die van kracht zijn op Aruba, plus een overzicht van geraadpleegde rapporten op het gebied van milieu.

Op woensdag 1 februari zal tijdens de presentatie een exemplaar van het boek worden overhandigd aan de regering van Aruba en aan de sponsors. Glenn Sankatsing zal tijdens deze bijeenkomst zijn commentaar op het boek leveren. Tot en met 1 februari bestaat de mogelijkheid tot voorinschrijving bij de schrijvers Koopmans, Sjak-Shie en Thodé. De voorinschrijfprijs bedraagt veertig florin. Na de officiële presentatie is het boek verkrijgbaar voor vijftig florin.

CARNAVAL ARUBA 95

"HET IS hartstikke druk", merkte directeur Adonis van Domeinbeheer gisteren op gedurende de laatste uren dat de verzoekschriften voor de carnavalkavels konden worden ingediend. De afgelopen dagen was het rustig, maar op het laatste moment nam de drukte toe en stonden de aanvragers tot op de parkeerplaats van Domeinbeheer te wachten. Tot donderdag waren er 799 aanvragen ingediend. Na de drukte van gisteren, zijn er hoogstwaarschijnlijk ruim 1.000 verzoeken ingediend. En er zijn 317 kavels beschikbaar...

*****

AANSTAANDE MAANDAG opent notaris Eman van 20.00 tot 22.00 uur de verzegelde bus en vindt de loting plaats. Na publikatie van de lijsten, kunnen van 6 tot 10 februari de vergunningen bij Domeinbeheer worden afgehaald. Vervolgens kunnen op 10 en 11 februari de trailers en stellingen worden geplaatst, die op 5 maart weer uit het zicht verdwenen moeten zijn. Zorg dat u de kavelvergunning bij controle ter plaatse kunt tonen.

Tentoonstelling Osaira Muyale

[illegible]baanse kunstenares toont [illegible]

ORANJESTAD — Gisteravond vond de opening plaats van de tentoonstelling *Mystery of the Soul* van kunstenares Osaira Muyale. De 31-jarige Muyale heeft haar kunstwerken, die gemaakt zijn van gevonden voorwerpen, gecombineerd met gedichten. Zij werkt voornamelijk met drie-dimensionale objecten die zij als 'belangrijk door hun verleden' beschrijft.

Muyale hoopt dat de objecten aangeven dat het onmogelijk is om het onderbewuste van de mens te ontkennen. "Je kan niet om je verleden en de ervaringen die je hebt opgedaan heen." [illegible] van haar werken is het op een andere [illegible]onen van bepaalde [illegible], hetgeen verwondering en verwarring brengt.

[illegible]gevonden stoelen, [illegible] schalen en koffertjes [illegible] een tweede leven als [illegible] handen van Muyale [illegible] zijn gekomen. Zij zijn [illegible]dankte gebruiksvoorwerpen tot kunst geworden. [illegible]horende gedichten [illegible] elk kunststuk een [illegible] stukje geschiedenis [illegible].

[illegible] tentoonstelling wordt [illegible] in Galerie Eterno [illegible]manstraat 92 in het [illegible] van drie Arubaanse [illegible]aars: Renwick Hero[illegible] Gielina Molina en [illegible] Muyale. Zowel Hero[illegible] Muyale hebben na [illegible] in Amerika ook [illegible] de Rietveld Aca[illegible] bekende kunstacademie in Amsterdam gestudeerd. [illegible] ligt in de bedoeling [illegible] de tentoonstelling [illegible] Muyale's werk in [illegible] expositie van Hero[illegible] abstract werk) [illegible] wordt, waarna in [illegible] Molina aan de [illegible], die schilderijen [illegible] formaat zal tonen. [illegible] Arubaanse kun[illegible]werken al een jaar [illegible] dat nu ook als expositieruimte fungeert. Hoewel zij heel verschillende kunst maken, wordt er sporadisch ook samengewerkt aan werkstukken.

"Het is belangrijk voor Aruba dat er wat meer aandacht geschonken wordt aan hedendaagse kunst. Alle initiatieven op kunstgebied juichen wij toe. Zo hopen wij ook dat klassen van middelbare scholen en beroepsopleidingen onze tentoonstelling zullen bezoeken. Voor lagere schoolkinderen is ons werk een beetje te moeilijk, denk ik", zegt Heronimo.

De tentoonstelling is van 9 uur 's ochtends tot 8 uur 's avonds dagelijks (ook op zaterdag en zondag) geopend. Toegang is gratis. Er bestaat de mogelijkheid om de bijzonder mooie catalogus van het werk van Muyale te kopen. De expositie is tot en met 19 februari aanstaande te bezichtigen.

Deze stoel is één van de vele kunstvoorwerpen van de tentoonstelling Mystery of the Soul van kunstenares Osaira Muyale. Zij werkt voornamelijk met drie-dimensionale objecten.

Redactie en Advertentie: 22368

BRUSSEL — **De 45-jarige Belg J.P.R. is vrijdag door het gerechtshof in Belgisch Brabant veroordeeld tot levenslange dwangarbeid.**

De jury van het Hof van Assisen had J.P.R. donderdag schuldig bevonden aan de verkrachting van drie minderjarige meisjes. De politie hield de Belg vorig jaar aan in Rotterdam op verdenking van oplichting.

Tijdens een huiszoeking vonden de agenten ook videocassettes waarop te zien was hoe J.P.R. drie jonge meisjes verkrachtte. Onafhankelijke deskundigen hadden voor het hof gepleit voor internering van J.P.R. in een psychiatrische inrichting.

De openbare aanklager verzette zich tegen dat oordeel. Hij wil 'genoegdoening' voor de slachtoffers en meent dat therapie niet zal leiden tot een groter verantwoordelijkheidsgevoel.

Ook elders blijft water onder peil van Kerstdagen 1993

Nederlands Limburg watersnoodramp bespaard gebleven

DEN HAAG - Het ergste leed voor Limburg lijkt geleden. Deskundigen van Rijkswaterstaat verwachten dat de Maas dit weekeinde langzaam gaat zakken. Vrijdag bereikte het water bij Borgharen als hoogste stand 45,63 meter boven NAP. Het ziet ernaar uit dat het peil van december 1993 - 45,87 meter boven NAP - niet wordt bereikt. De oorzaak is dat het in Frankrijk en België minder gaat regenen dan de afgelopen dagen.

Een schrale troost voor de vele honderden mensen die hun huizen moesten verlaten omdat het water in hun woningen steeg en de straten in rivieren waren veranderd. Van het uiterste zuidpuntje van Limburg tot ver boven Venlo stonden tal van plaatsen de gehele dag in het teken van evacueren en barricaderen.

Bij het provinciale crisiscentrum in Maastricht stonden vrijdagavond 2630 evacuees geregistreerd, afkomstig uit onder meer Borgharen, Roermond, Susteren, Nieuw-Bergen en Geulle. Ze zijn ondergebracht in opvangcentra of bij familie. De woordvoerder verwachtte dat er nog meer dan 3700 zouden bijkomen, vooral in het midden en later in het noorden van Limburg. In totaal stonden 1390 woningen blank. Meer dan 5500 huizen werden nog bedreigd, eveneens in noordelijke richting. Vrijdagavond stond 2 procent van de provincie, 5758 hectare, onder water. In 1993 was dat drie keer zo veel. Tot ergernis van hulpverleners werden vrijdag in Limburg, evenals bij de vorige watersnood, alweer nieuwsgierigen gesignaleerd.

In Itteren raakten honderden inwoners in een benarde positie. Niemand kon het dorp meer uit doordat de toegangswegen te ver onder water stonden. Vrijdagavond was daarin nog steeds geen verandering gekomen. In Meerssen ontstond even paniek toen een dijk doorbrak. Ook in Susteren, aan de Maas tussen Sittard en Roermond, stond een dijk op doorbreken. Pogingen om hem te redden werden gestaakt omdat het onbegonnen werk en veel te gevaarlijk was. Het gehucht Visserweert, achter de dijk is inmiddels al geheel door water ingesloten en Illikhoven en kerkdorp Roosteren zullen waarschijnlijk volgen.

HELI VERONGELUKT

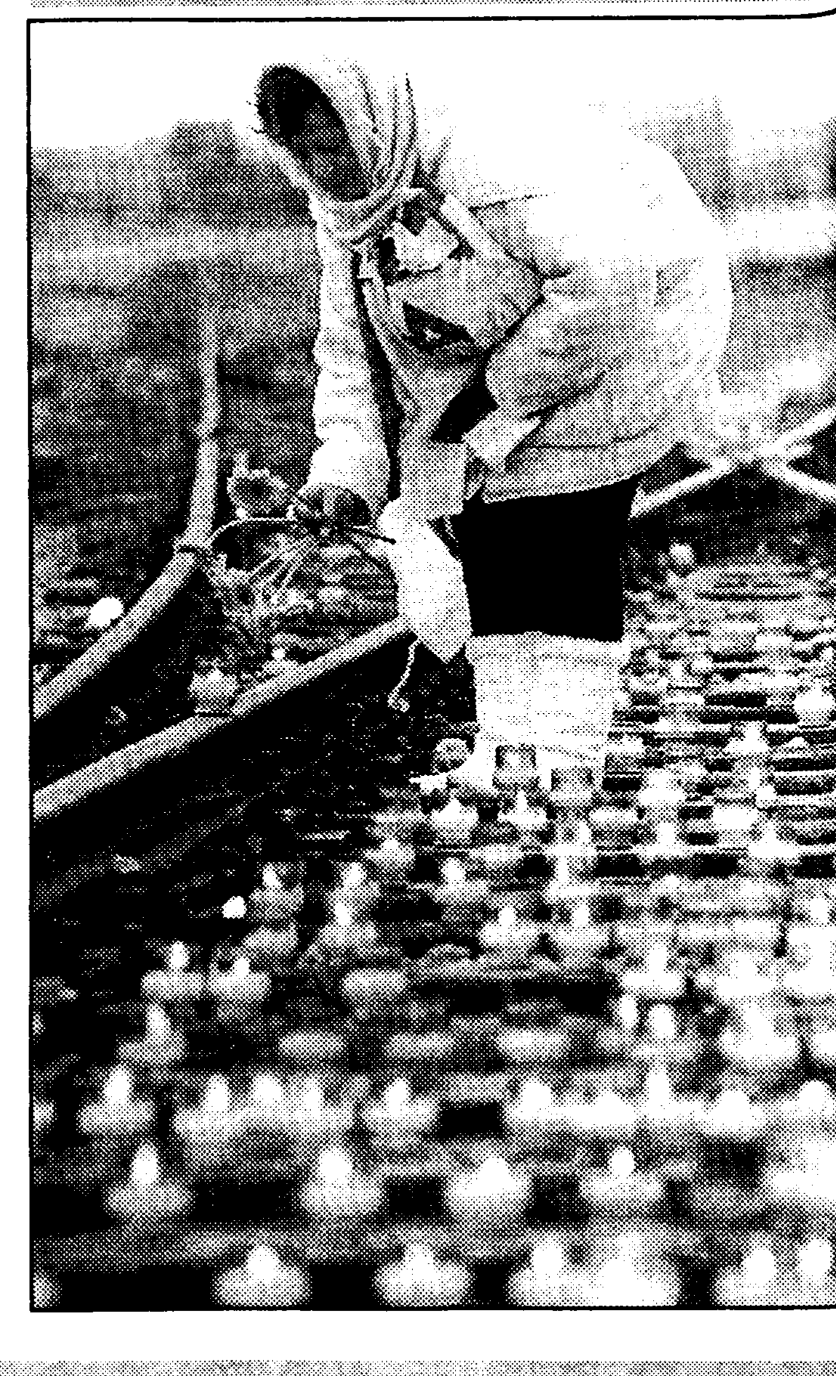
Voorzover bekend is er in het watersnoodgebied één groot ongeluk gebeurd. Bij Berg (gemeente Stein) stortte een Belgische helikopter in de Maas. De twee inzittenden, onder wie een cameraman van de Vlaamse tv-zender VTM, zijn met onderkoelingsverschijnselen naar het ziekenhuis gebracht. Een Nederlandse helikopter pikte ze op uit het water. Het toestel heeft vermoedelijk een kabel geraakt van de veerpont. Eerdere meldingen spraken van de kabel van een hoogspanningsmast.

In tegenstelling tot de Maas blijven de Rijn, de IJssel en de Waal stijgen, zo meldde het onderzoeksinstituut van Rijkswaterstaat RIZA vrijdag. Maar ook deze rivieren zullen niet het niveau van 1993 bereiken. Het Rijnpeil bij Lobith komt maandag op 16,20 meter boven NAP. Dat is 19 centimeter lager dan bij de vorige watersnood. Het niveau zal waarschijnlijk drie dagen hetzelfde blijven, en dan zakken

■ *AUSCHWITZ - joodse vrouw legt blo... neer op rails van de 'S... lijn van de dood' welke... naar het concentratie... Auschwitz. Met haar ... mensen uit heel de w... welke bijeen gekomen vo... herdenking van de vijf... verjaardag van de bevrij... van dit oord van de dood*

(AFP-satelliet...

Bloemen op Lijn van de Do...

Ex-fascisten in Italië mogelijk verdeeld verder

ROME — De Italiaanse Sociale Beweging (MSI) bestaat niet meer. Vrijdagavond vlak voor acht uur stemde een grote meerderheid van de zestienhonderd afgevaardigden op het congres in Fiuggi voor de opheffing van de partij.

Deze werd 49 jaar geleden opgericht door aanhangers van Benito Mussolini die het land van 1923 tot 1943 als fascistische dictator regeerde. De meeste MSI-leden zullen, aangevoerd door Gianfranco Fini, verdergaan in de Nationale Alliantie (AN) die de ambitie heeft een moderne rechtse partij te zijn.

Tot op het laatste moment werd bitter gevochten om neo-fascistische standpunten. Mogelijk is dat de radicale vleugel van de MSI zich onder leiding van Fini's voorganger Pino Rauti afsplitst van de AN. De AN houdt zaterdag en zondag haar eerste congres.

Dat er nieuwe tijden zijn aangebroken blijkt uit de lijst van de gasten die hun komst hebben aangekondigd: ex-premier Silvio Berlusconi, Rocco Buttiglione van de ex-christen-democratische Italiaanse volkspartij (PPI), ex-president Francesco Cossiga en een delegatie van de Democratische partij van links (PDS).

DE TERMIJN voor het indienen van de teksten en muziek voor het tumbafestival is haast geruisloos verlopen. Slechts weinig media hebben er echt aandacht aan besteed, terwijl er toch één grote verrassing te noteren valt. Gibi Doran, die enkele jaren geleden het tumbafestival won met *Habri Sera*, doet dit jaar niet mee. Volgens de officiële lijst begeleidt Gibi i su Orkesta dit jaar vier zangers: Armando Huerta jr, oud-tumbakoningen Luti Samson en Irvin Jano en Gabrielo Cruz, oud-winnaar van het jeugdtumbafestival. Gibi Doran had zich afgelopen zondag ingeschreven met *Tilin ta bai ku dodo*.

*****

DOOR DE afwezigheid van Gibi Doran verliest het tumbafestival natuurlijk één van zijn smaakmakers. Gibi, Erwin Kastaneer en de overleden Edwin Thomassa zijn de enige oud-winnaars die dit jaar niet in actie zullen komen.

*****

DE OFFICIËLE cijfers van het tumbafestival zijn inmiddels reeds bekend. Maar liefst 98 zangers en 38 muziekgroepen zullen vanaf maandag strijden om de felbegeerde titel. Ter vergelijking: aan het eerste tumbafestival in 1971 namen negen zangers en vijf muziekgroepen deel. Het evenement in het Roxy Theater werd in 1971 bezocht door 384 toeschouwers. Aanstaande vrijdag worden ongeveer 10.000 mensen verwacht in het Festival Center.

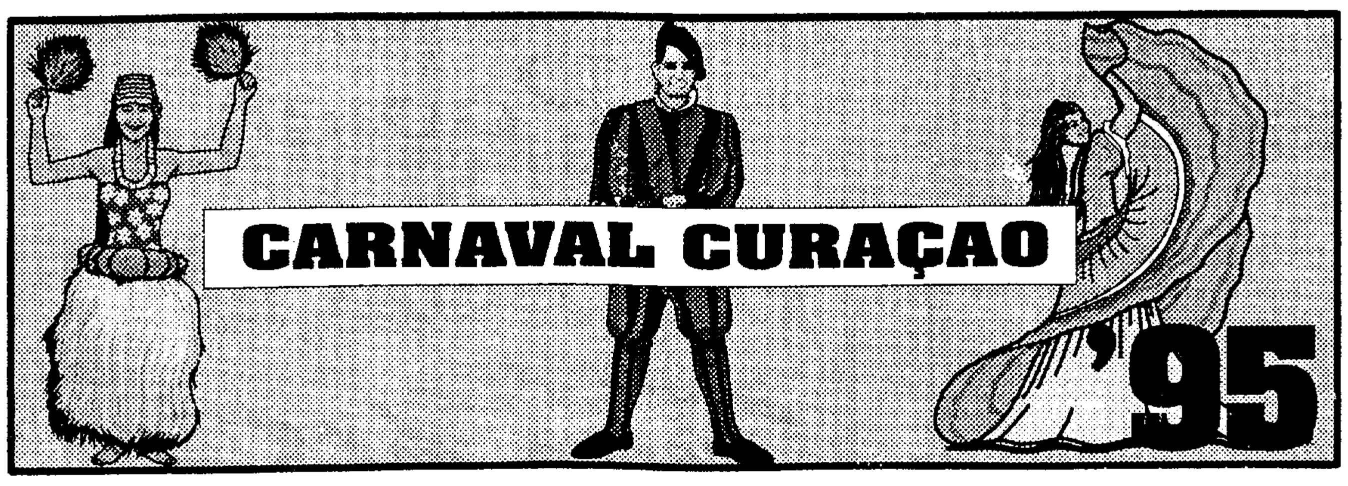
*****

DE DAGEN van de dinosaurus zijn inmiddels geteld. Maandag breekt het tumbageweld los en maar liefst drie oud-tumbakoningen komen dan in actie: Mr. Saab, drie keer winnaar van het tumbafestival, Wilson Frans (met Muziekschool Cornelia) en René Samson met OK. Voor de goede orde: Boy Dap is absoluut recordhouder. Hij werd negen keer gekroond tot tumbakoning. Dap wordt gevolgd door Mr. Saab, die drie keer won en Harry Zimmerman die twee keer als eerste eindigde.

*****

DE MEESTE aandacht op de eerste dag zal uitgaan naar de muziekgroepen ERA, Doble R en OK. Veel favorieten komen in actie zoals Ike Jessurun, Jersey Isenia, Mr. Saab (allen Doble R), Edsel Juliet, Richard 'Little' Leito, Darwin Gregg, Farley Lourens (allen ERA). Samen met René Samson en Wilson Frans moet ook terdege rekening worden gehouden met Hildo Henricus, die dit jaar optreedt met Muziekschool Cornelia. In totaal komen maandag dertig zangers en dertien muziekggroepen aan bod.

*****

■ *WILLEMSTAD — Rutzen 'Donderbus' Lucas, jarenlang schrijver van de carnavalsrubriek in de **Amigoe**, mocht gisteravond namens de krant een plakkaat in ontvangst nemen. Donderbus was zo onder de indruk hiervan dat hij spontaan de hele avond verder danste.*

IN EEN zeer geanimeerde sfeer werden gisteren de pioniers van het carnaval geëerd. De sfeer in het Sonesta Hotel was zo voortreffelijk dat tegen het einde van de show eenieder spontaan begon te dansen. Alle stoelen werden aan de kant geschoven en op de muziek van Isocco en zang van Ced Ride, Mr. Saab en Boy Dap veranderde de plechtige gelegenheid in een dansfestijn. Vermeldenswaard is dat Boy Dap bij het betreden van het podium een minutenlange staande ovatie kreeg van het aanwezige publiek.

*****

ALLE OUD-VOORZITTERS van het carnaval waren aanwezig met uitzondering van Omalia Meriën. Aanwezig waren Feli Colinet, Frank Rosina, Boy Winklaar, Percy Pinedo, Edgar Fraai, Richenel Meulens en Altagracia Bryson.

*****

HET IS trouwens leuk om te vermelden dat dit jaar de 25ste verjaardag van het carnaval gevierd wordt, maar dat reeds ver daarvoor het evenement reeds bestond. Guillermo Rosario, de toenmalige voorzitter van de Sportvereniging van Journalisten, begon reeds in 1958 met het vieren van het carnaval.

*****

SPECIALE ERKENNING was er gisteren ook voor Hermanito Narvaez, die jarenlang het carnaval via radio en daarna op de televisie heeft verslagen. Narvaez heeft een zeer belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van het carnaval en de uitstraling van het carnaval heden ten dage kan voor een groot deel op zijn naam worden geschreven.

*****

OOK DE *Amigoe* werd speciaal vermeld en mocht daarvoor een mooie plakkaat in ontvangst nemen. Rutzen Lucas, beter bekend als Donderbus, heeft jarenlang een carnavalsrubriek geschreven in de *Amigoe* en maakte ook enige jaren deel uit van de carnavalscommissie. Nog steeds is Rutzen nauw betrokken bij het carnaval hetgeen ook gisteren bewezen werd toen hij als één van de eersten zijn stoel opschoof en begon te dansen. Carnaval zit gewoon in zijn bloed.

*****

ER WAREN echter nog vele andere media en instanties die plakkaten in ontvangst mochten nemen. Onder andere Franklin 'Peng' de Windt onder wiens bezielende leiding het eerste tumbafestival werd gehouden. Ook Alexander 'Chan' Gougdon werd geëerd. Chan Gougdon is degene die vlak voor de start van de Gran Marcha *Karrrrrnaavaaaaaal* schreeuwt. Dit heeft trouwens enige jaren geleden bijna tot een rel geleid. Chan Gougdon, fervent aanhanger van de politieke partij PNP, besloot toen de kreet te veranderen in *Naashooonaaaal*. Hetgeen hem toen niet in dank is afgenomen door vele aanwezigen en radioluisteraars.

*****

OOK DE carnavalsgroepen Bunitesa di Hardin, Globo en Coca Cola werden geëerd. Zij waren alle 25 jaren van de partij. Speciale vermelding was er ook voor de kindergroep Sweet Sugar onder leiding van Milly Hart.

*****

HET IS trouwens de moeite waard om even stil te blijven staan bij het ontstaan van Bunitesa di Hardin. De carnavalsprins was namelijk George Sillé. Zijn zus Yolanda Sillé en Astrid Jansen besloten toen George te begeleiden tijdens de Gran Marcha. Dat leidde tot de oprichting van Bunitesa di Hardin. Opmerkelijk was dat in het eerste jaar bijna alleen maar vrouwen deel van de groep uitmaakten. De enige man was Paisa Meriën, die gekleed was als Napoleon Bonaparte.

*****

VERDER WERD gisteravond nog speciale aandacht besteed aan de bijdragen van de carnavalscomissie Bandabou, het Rode Kruis, Selikor, gedeputeerde van Cultuur Chin Behilia, de Dokmaatschappij (voor hun werkzaamheden door de jaren heen aan de Emmabrug) en de politie. Richenel Meulens, die deel uitmaakt van de korpsleiding maar tevens voorzitter is van de Stichting Carnaval, nam het plakkaat van de politie in ontvangst. Om een duidelijk onderscheid te maken in welke hoedanigheid hij de prijs ontving, zette hij snel zijn politiepet op voor hij het podium optrad. Tot grote hilariteit van het publiek.

*****

IN HET Sonesta Hotel werden gisteravond ook de kandidaten voor de verkiezing van carnavalskoningin aan het publiek voorgesteld. Elf meisjes hebben zich opgegeven voor het evenement dat op donderdag 16 februari in het Isla Verde wordt gehouden. De kandidaten zijn Kate Thielman van Grupo Loko Loko, Jeanine Seaton (Grupo Amstel), Fabiola Martinez (Globo), Christa Mariën (individueel), Hildegonda Cleofa (Diskobierne), Chetni Zimmerman (Laser Chispa), Laura Brown (Bunitesa di Hardin), Mireille Martina (individueel), Jasmin Vrutaal (Sweet Sugar), Mayraleandra Puchi (individueel) en Mayra Heyer (individueel).

*****

DE MUZIKALE begeleiding in het Sonesta Hotel was gisteravond in handen van Isocco, die speciaal voor deze gelegenheid was versterkt met twee gitaristen en zangeres Merlé Augusta. Optredens werden verder verzorgd door Ced Ride, Mr. Saab, en Boy Dap.

*****

VANDAAG STAAN er twee activiteiten op het programma: de jump-up van PAR, die begint bij het hoofdkantoor van de PAR aan de Fokkerweg en eindigt te Hòfi Biesheuvel, en verder het Prinsenbal van de Limburgse Kabrieten in de kabrietenkraal van het Landhuis Brievengat. Het Prinsenbal begint om tien uur en precies om elf minuten over elf wordt de nieuwe prins onthuld. De muziek is in handen van de Boerenblaaskapel en DJ Jansen en Jansen. Veel Limburgse muziek en merengue dus. De toegang is geheel gratis. "Carnaval moet door iedereen gevierd worden en moet niet in de commerciële sfeer getrokken worden. Vandaar dat wij geen entree heffen", aldus grootvorst Huub.

■ *WILLEMSTAD — De elf kandidaten voor de verkiezing van carnavalskoningin werden gisteravond in het Sonesta Hotel voorgesteld aan de pers. De verkiezing vindt op 16 februari plaats in Isla Verde.*

DE NIEUWE prins is op 19 december in een geheime zitting van de prinsencommissie gekozen onder voorzitterschap van kanselier Michel. De prinsencommissie bestaat uit alle oud-prinsen van het Kabrietenrijk. De naam van de nieuwe prins wordt dus vanavond bekend gemaakt.

*****

VOOR PERSONEN die de gang naar het Landhuis Brievengat willen maken publiceren wij dan nog de tekst van de schlager van dit jaar:

'Kabrieten laat ons springen, het is weer karnaval. Kabrieten laat ons zingen, mek mek mek en overal. Prins Vorst en Raad van Ellef, zet hem eens even op. Dan staat Korsow vlug vanzelf op zijn kop'. De Limburgse tekst luidt als volgt: 'Kabriete laot os sjpringe, ut is weer karnaval. Kabriete laot os zinge, mek mek mek euveral. Prins Vorst en Raod van Ellef, zet um eins effe op. Dan steit Korsow vlot vanzelf op ziene kop.' En immer oppenuuj.

*****

MORGEN VINDT tot slot de sterrit van Diskobierne plaats. De volgende week wordt beheerst door het tumbafestival. Gedurende de week worden geen andere activiteiten georganiseerd. De voorbereidingen van vele carnavalsgroepen worden dan ook op een laag pitje gezet, omdat vele leden het tumbafestival zullen bezoeken. Tot maandag dan in het Festival Center.

■ *WILLEMSTAD — Alle voorzitters van de Curaçaose carnavalscommissie werden gisteravond in de bloemetjes gezet. Van links naar rechts Omalio Meriën, Frank Rosina, Boy Winklaar, Percey Pinedo, Altagracia Bryson, de huidige directrice van de Stichting Karnaval, en Edgar Fraai.*

Muziekgroep	Zanger	Titel
Banda Fortuna	Crisma Emmanuel	Karnaval dorná na blaas
Banda Fortuna	Frank Cafsia	Pa dakone
Banda Fortuna	Glenda Petrocchi	Bo ta chuuchu
Banda Fortuna	Robert de Jesus	Tumba bai wairu
Dance Hall Dons	Argenis St. Jago	Tur ku tin
Dance Hall Dons	Railey Boye	Le bule
Dimenshon Musical	Carla Schenker	Un pueblo humilde
Doble R S.S.S.	Ike Jesurun	E baranka aki ban defendé
Doble R S.S.S.	Jersey Isenia	Ata bo Don Juan
Doble R S.S.S.	Sidney Isidora	Dia di kùr
ERA	Darwin Gregg	Den bo sanger
ERA	Edsel Juliet	Ta djaki nan mi ta
ERA	Edwin Thomasa Jr	Laga mi sa unda e tuba ta
ERA	Farley Lourens	Ruta ti ambiente
ERA	Rudsel Leito	Tapadera
Fans	Michael Ridderstaat	Tumba di gala
Muziekschool Cornelia	Edgard Muskus	Djò djò kumi
Muziekschool Cornelia	Hildo Henricus	E kos ei ta naña
Muziekschool Cornelia	Wilson Frans	Rumbo pa karnaval
O.K.	Juny Martis	Djagan-djagan
O.K.	Rene Samson	E palu di telefon den karnaval
Sarisa	Eric Calmes	Karnaval bai pasa bon
Surprise Band	Aldita Godie	Karnaval janga bo bai
Surprise Band	Collins Martina	Judami kargé
Surprise Band	Gilbert Jansen	E coctail di ambiente
Surprise Band	Servinio Kroon	Den yesu
The Friends	Andy Balentin	Bon bini
Tipiko Karibense	Kenneth Juliet	Kabes na laira
Tipiko Rozal	Elvis Rozal	Ta kon mi ta hasí lag'é
Tipiko Rozal	Luigino Coffie	Awe tin legende

*****

CARNAVAL '95

Datum:	Aktiviteit	Groep of plaats
28 januari	**Jump-up**	P.A.R.
28 januari	**Prinsenbal**	Limburgse Kabrieten
28 januari	**Jeugdverkiezingen**	Barber
29 januari	**Sterrit**	Diskobierne
30 jan. t/m 3 feb.	**Tumba festival**	Cur. Fest. Center
04 februari	**Jump-up**	Grupo Happy People
04 februari	**Jump-up**	Cen. Handelsmij.
04 februari	**Jump-up**	Female Jaycees
04 februari	**Verkiezing mama karnaval**	Barber
05 februari	**Jamming the zongo**	Car. Utd. Carnival Group
05 februari	**Koprokamu**	Curaçao Festival Center
07 februari	**Jump-up**	Grupo Nos ke nos por
07 februari	**Carnavalsfeest**	Sonesta Hotel
09 februari	**Carnavalsfeest**	Caribbean Hotel
10 februari	**Jump-up**	Grupo Chulito
10 februari	**Jjump-up**	Grupo D.O.W.
10 februari	**Jump-up**	Hot Pepper en Shooters
11 februari	**Jump-up**	Laser Chispa
11 februari	**Jump-up**	Grupo Loko (KPMG)
11 februari	**Jeugdverkiezingen**	Festival Center

AGENDA

[illegible] 110
[illegible] 110
[illegible] 8845
[illegible] 114
[illegible] 8350
[illegible] 115
[illegible] 7000
[illegible] 119
[illegible] 120
[illegible] telegram: 121
[illegible] 19.00-20.00 uur): 7055

****

[OPENB]ARE BIBLIOTHEEK
[Openingstij]den voor het publiek:
[illegible] 14.00-18.00 uur; di. t/m do. van [illegible] 14.00-18.00 uur; vr. van 08.00- [illegible] 17.30 uur.
[illegible] 14.00-18.00 uur en vr. van 14.00- [illegible]

****

[illegible]

****

[illegible] DIERENASIEL
[illegible] Foundation
[illegible] t/m za. van 08.00-12.00/ [illegible] uur

****

[A]POSTOLISCHE KERK
[illegible] zo. om 18.00 uur

****

[Bericht]en/bezorging:
[illegible] Ma Carolina,
[illegible] J. Abraham 15,
[illegible] 8204 na 18.00

[illegible] minister [illegible] benoemd

[DEN H]AAG - Het kabi[net] [illegible] akkoord [illegible] de benoeming [illegible] premier Lubbers [illegible] minister van [illegible]

[De] 56-jarige Lubbers is de [illegible] premier die [illegible] valt. Eerder [illegible] (KVP), Drees [illegible] (KVP) en Zijl[stra] [illegible]. Het gaat daarbij [illegible] voor het leven. [illegible] de koningin [illegible] in bij[zondere] [illegible] situaties, [illegible] tijdens [illegible] bij een kabi[netscri]sis, als adviseur in. [illegible] zijn er zes [illegible] staat. Behalve [illegible] dat de oud[-] [illegible], Toxopeus [illegible] (PvdA) en [illegible] (PvdA) en de [illegible] Van Lennep.

Toekomst lijkt rooskleurig

'Reliance' 3500ste tanker afgehandeld aan Bopec pier

KRALENDIJK — Donderdag meerde de 3500ste tanker af aan de zuidterminal van Bopec's olie-opslag en overslag terminal. Het was de 55.281 ton metende middelgrote tanker Reliance uit Singapore. Waarnemend terminalmanager Victor Ruiz toonde zich verheugd, dat het bedrijf onder de nieuwe eigenaar in een betrekkelijk korte tijd opnieuw een mijlpaal bereikte. Ruiz zei de 7000ste tanker binnen 5 jaar te verwachten.

Bij de huidige gang van zaken niet eens een optimistische gedachte, nu het jaargemiddelde van de afmerende tankers boven de 600 ligt. De kwakkelende aanloopperiode van de Bopec als 'joint venture' tussen het Amerikaanse Northville en de Nederlandse Pakhoed n.v. was er de oorzaak van, dat de Bopec bijna 20 jaar heeft moeten wachten op de 3500ste tanker.

Victor Ruiz legde er in zijn korte toespraak vooral de nadruk op, dat de samenwerking en de bijdrage van alle afdelingen van het bedrijf tot de nieuwe mijlpaal hebben geleid. 'Elke medewerker van ons bedrijf, maar ook de loods en de olie-inspecteurs hebben er toe bijgedragen, dat de service en de kwaliteit van de Bopec terminal nu wereldwijd bekend is. Het heeft 19 jaar en zeven maanden geduurd voor we deze mijlpaal konden vieren, maar met de potentie die Bopec nu heeft, zal de zevenduizendste binnen vijf jaar afmeren", aldus de verwachtingsvolle voorspelling van Victor Ruiz.

De Reliance werd afgehandeld door het bedrijf Rocargo. Reden voor de directie van het bedrijf Marisela Croes — die haar echtgenoot verving — een tweetal plakkaten aan te bieden: een voor gezag[voerder] [illegible] een voor het Bopec-management als dank voor de samenwerking. Namens de Bopec bood ook Edselien Dammers kapitein Shedde een plakkaat aan. Tijdens het officiele gedeelte boden ook PDVSA-vertegenwoordiger Hernan Velasquez en Rigoberto Clarenda van de vakbond BPWU hun gelukwensen aan.

GOEDE TOEKOMST

Het was geen slag in de lucht van Victor Ruiz om te verwachten dat ruim voor het jaar 2000 een verdubbeling van het huidige aantal verwacht wordt. Sedert de overname op [illegible] maart 1989 van de Bopec door de PDVSA ten gunste van de dochtermaatschappij [illegible]n.v. leek er [illegible] toekomst weggelegd [illegible] 15 jaar zeer [illegible] oilterminal. Vooral in 1991 het het zich al aanzien, dat de toenmalige wereldrecessie het bedrijf niet ongemoeid zou laten. [illegible] werd in april [illegible] Charter O[illegible] als 2500ste tanker binnengehaald.

De aanzienlijke investeringen van de PDVSA zorgde echter wel voor een opleving, mede door de vergrote opslagcapaciteit tot 10.1 miljoen barrels. Sedert 1993 kwam er zelfs weer een duidelijke groei in de activiteiten. De Bopec werkte de laatste 5 jaar een totaal van 2820 tankers af en dat is een gemiddelde van 564 tankers per jaar. Het afgelopen jaar was het aantal tankers al ruim boven de 600. De 3500ste tanker die donderdag 26 januari 1995 afmeerde was opnieuw een mijlpaal in de nog korte historie van de Bopec. Maar wel een mijlpaal die wijst op een rooskleurige toekomst voor het olie-opslag — en overslagbedrijf.

KRALENDIJK — Namens scheepsagent Rocargo overhandigt directrice Marisela Croes een plakkaat van waardering aan gezagvoerder Umesch Shedde voor de samenwerking tussen Rocargo en de rederij van de Reliance.

KRALENDIJK — Namens de Bonaire Petroleum Corporation (Bopec) overhandigt Edselien Dammers eveneens een blijk van waardering aan captain Shedde, die bij zijn eerste bezoek aan Bonaire zeer verrast was door de ontvangst. Shedde had geluk, want op hetzelfde moment meerden twee tankers af. Door de geringe grootte van zijn schip, meerde de Reliance het eerst af en werd daar het 3500ste schip.

KRALENDIJK — De reinigingsdienst Selibon n.v. gaat een folder verspreiden over de dienstverlening van het bedrijf aan de gemeenschap. Daarmee wil het bedrijf ook duidelijk maken wat de doelstellingen zijn en hoe getracht wordt tot een schoner Bonaire te komen. De folder zal huis aan huis verspreid worden en wordt zowel in het Papiaments als in Nederlands uitgegeven.

UPB-voorzitter Rudy Ellis:

"Hoe staat het met uitvoering het van rapport Pourier?"

KRALENDIJK — Het in december 1992 uitgegeven — [illegible] de UPB pas in [illegible] openbaar gemaakte — rapport Integrale sociaal-economische aanpak Bonaire, dat werd samengesteld onder voorzitterschap van (de huidige minister president) Miguel Pourier, moest als leidraad dienen voor het toekomstige beleid van het Bestuurscollege. Het lag in de bedoeling dat een eilandelijke commissie een *follow up* zou geven aan het rapport.

Dat zou moeten gebeuren in nauw overleg tussen de ingestelde werkgroep van het eilandgebied en het departement van Ontwikkelingssamenwerking. Zij zouden zorgen dat de rode draad in de sociaal-economische ontwikkeling gevolgd werd. Volgens Ellis liet de UPB bij het (noodgedwongen) vertrek de begeleiding in een al te ver gevorderd stadium achter.

Ellis zegt echter dat hij moest constateren, dat de huidige gedeputeerden kennelijk slechts aandacht hebben voor zaken die aanzienlijk minder belangrijk zijn. De UPB-partijleider vraagt hoe het eigenlijk met deze zaak staat. Hij acht het niet mogelijk dat een Bestuurscollege dat zich 'verdediger' noemt van de belangen van het volk, deze belangrijke zaak voor de toekomst van Bonaire verwaarloost.

"Wij vragen dit Bestuurscollege nu rekening en verantwoording af te leggen en te vertellen hoe het eigenlijk staat met de uitvoering van het rapport-Pourier. De UPB heeft immers de noodzakelijke stappen ondernomen om in volledig samenwerking met Depos en KabNA inhoud te geven aan het rapport-Pourier", aldus partijleider Rudi Ellis in een donderdag uitgegeven verklaring.

Oostduitse ex-communisten zweren Stalinisme af

BERLIJN — De hervormde communisten in Duitsland hebben gebroken met het stalinisme. Ze besloten vrijdagavond dat de PDS-partij zich voortaan zal richten op het socialisme om te trachten aansluiting te vinden bij westerse linkse partijen.

De afgevaardigden tijdens het PDS-congres in Berlijn stemden met grote meerderheid voor een door gematigde leiders voorgesteld programma waarin stalinistische ideeën worden afgezworen.

"Het socialisme is voor ons de weg, methode, oriëntatie en doel", staat in het programma. Het besluit vormde een overwinning voor voorzitter Lothar Bisky en de populaire fractieleider in de Bondsdag, Gregor Gysi. Deze hadden gedreigd op te stappen als de opvolgerpartij van de voormalige Oostduitse communistische leiders het plan niet zou aanvaarden.

Advies aan EU

Gezamenlijk veiligheidsbeleid nodig

BRUSSEL — De Europese Unie moet snel een [illegible] gemeenschappelijk veiligheidsbeleid. De Gemeenschap kan niet [illegible] intergouvernementele conferentie over het verhogen van haar bestuurlijke [illegible] [illegible] regionale en etnische conflicten woeden in Rusland, Midden- en Oost-Europa en de Balkan.

Bovendien zijn er nog de problemen van de 'Mediterrane tijdbom' van het militante moslimfundamentalisme en de verspreiding van massavernietigingswapens. Dat schrijft een groep Europese deskundigen in een niet-bindend advies aan de Europese commissie.

Het comité, begin vorig jaar ingesteld door Buitenland-commissaris Van den Broek, moest advies uitbrengen over de opbouw van een geloofwaardig Europees veiligheidsbeleid. Het overhandigde in december al dit eerste deelrapport aan de commissie overhandigd. Het werd vrijdag openbaar gemaakt om een publieke discussie over het onderwerp mogelijk te maken.

Simpson in boek en op [illegible]

[illegible] onschuldig aan ten [laste] gelegde moorden"

[LOS A]NGELES — De [illegible] moord [aankl]aagde *football*[-ster O.J.] Simpson heeft [illegible] wijze het [illegible]. "Ik ben [illegible] procent [illegible] Ik heb dit van [illegible] en ik zal [illegible] blijven [illegible] dat ik [illegible] drukt [illegible] boek en [illegible]

[illegible] gebruikt de tape om commentaar te geven dat nog niet stond in het boek. *I want to tell you*, [illegible] gebonden versie [illegible]. "Hoe kan iemand beweren dat ik deze vrouw heb gedood?" vraagt Simpson. [illegible] me in de baan van een [illegible] zou [illegible] te beschermen? [illegible] me voor een trein zou hebben geworpen?"

[illegible] geweld binnen het [illegible] en racisme in Ame[rika].

HET WEER

[WEERSVERWACHTING] geldig tot morgenmiddag 12:00

Licht tot half bewolkt en vandaag vrijwel droog. In de komende nacht en morgenochtend tijdelijk zwaar bewolkt [illegible].
Matige, overdag [illegible] krachtige tot krachtige oostelijke wind (tussen acht en [illegible] knopen).

WEEROVERZICHT:
De aangevoerde lucht in de onderste luchtlagen kan in de komende nacht en morgenochtend voldoende vochtig worden om op de Benedenwindse Eilanden [illegible] aktiviteit tot ontwikkeling te doen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
	Vanmorgen 08.00 L.T.	Afgelopen 24 uur		
Aruba	licht bewolkt	30	26	0.0
Bonaire	licht bewolkt	31	26	0.0
Curaçao	licht bewolkt	32	26	0.0
Sint Maarten	regenbui	29	24	-.-
Amsterdam	half bewolkt	+5	+0	9.6
Atlanta	[illegible]	12	+7	17.0
Bogota	[illegible]	22	+2	-.-
Caracas	licht bewolkt	27	16	0.0
Kingston	licht bewolkt	31	22	0.0
Miami	licht bewolkt	23	16	0.0
New York	zwaar bewolkt	+4	-6	0.0
Paramaribo	licht bewolkt	32	22	0.0
Port-of-Spain	licht bewolkt	31	21	sp
San Juan	regen	27	22	9.4

COMMENTAAR

Balans

HET MERENDEEL VAN de politieke verklaringen die nu en in de komende weken worden uitgegeven, ademen duidelijk de sfeer van de komende voor de eilandsraadsverkiezingen. Dat blijkt ook uit het radiopraatje dat partijleider Rudi Ellis van de UPB afgelopen donderdag de ether in stuurde over het PDB/Paboso-Bestuurscollege dat het rapport van Pourier zou negeren.

Wat Ellis niet zegt, is de manier waarop het UPB-Bestuurscollege gevolg heeft gegeven aan de conclusie, aanbevelingen en voorwaarden die in het rapport worden gesteld. Vergeten is dat de UPB een beleids- of stappenplan had moeten opstellen voor korte, middellange en lange termijn op basis van het in het rapport geschetste beleid, binnen drie maanden nadat het rapport was verschenen. Dus voor eind maart 1993.

Wie werden eigenlijk door de UPB benoemd in de werkcommissie, wanneer en met welk doel?? Welke uitvoeringen van het rapport zijn door ex-gedeputeerde Ramoncito Booi op 2 april 1994 met het KabNA in Nederland besproken? Wat zijn de basisvoorwaarden die het KabNA eind mei 1994 stelde en aan welke voorwaarden werd in het eerste half jaar van 1994 door de UPB voldaan? Welke zijn de projecten die volgens de belofte van gedeputeerde Ramoncito Booi aan het KabNA voor 15 april 1994 begonnen zouden worden?

Ellis doelt met de in het rapport vereiste 'aanpassing van het bestaande publieke investeringsprogramma' toch niet op het aantrekken van een door de samenstellers van het rapport volledig Organisation (CTO) en de internationaal aan het toerisme gelieerde bedrijven dat juist Miguel Pourier, de voorzitter van het rapport Integrale sociaal-economische aanpak Bonaire, tevens minister-president van de Nederlandse Antillen als *key speaker* in zijn openingswoord publiekelijk zijn ongenoegen uitte over de misinterpretatie van het rapport-Pourier door het Bestuurscollege van de UPB?

Het is de taak van de oppositie om het beleid van het Bestuurscollege nauwlettend in de gaten te houden. Er kan veel kritiek uitgeoefend worden op een Bestuurscollege dat pretendeerde in het belang van de bevolking tien maanden vóór de verkiezing een democratisch gekozen Bestuurscollege dat vier jaar moest zitten, naar huis te sturen. Maar geen kritiek op zaken, waarvoor in eerste instantie de UPB zelf verantwoordelijk was, die schromelijk werden genegeerd en nu het huidige Bestuurscollege worden aangewreven.

Helaas moeten alle politieke verklaringen twee maanden voor de verkiezingen op een gouden schaaltje gewogen worden. De UPB is daarbij een van de partijen, die de schalen niet in balans weet te houden.

Volgens Ellis werkt Beukenboom niet serieus

KRALENDIJK — Ellis vindt dat gedeputeerde Robbie Beukenboom de sportzaken niet goed afhandeld. Met name de terreinverlichting die niet is geïnstalleerd, zoals de UPB voor ogen had, is de UPB een doorn in het oog.

In het radiopraatje van de PDB had Roosje Vinck-Crestian alle waardering voor het beleid van de PDB-gedeputeerde. Dat was tegen het zere been van partijleider Rudi Ellis.

"Wat Vinck-Crestian zei is niet waar", zegt Ellis die er helemaal onthutst over was, dat Roosje Vinck-Crestian de moed had de UPB er van te beschuldigen dat er een chaotisch beleid ten aanzien van terreinverlichting door gedeputeerde Booi was achtergelaten.

"Het is niet waar dat wij lichten wilden installeren op particulier terrein. Die terreinen waren huurgrond en er waren al besprekingen gaande dat sportorganisaties de terreinen mochten gebruiken", aldus de lezing van Ellis. De UPB belooft de gedeputeerde zo lang achter de vodden te zitten tot de terreinverlichting geïnstalleerd is. "Het is immers het geld van de bevolking waarmee de lichtinstallatie is gekocht", licht Ellis toe.

Het is de filosofie van de UPB, zegt Ellis, dat als van de bevolking belasting wordt geïnd, dat geld op een of andere manier weer ten goede moet komen aan de bevolking. Dat kan door te zorgen voor goede wegen, goed onderwijs en voor een goede medische gezondheidszorg en ten slotte voor een mogelijkheid om overdag en 's avonds sport te kunnen beoefenen.

Bopec is belangrijk voor economie Bonaire

KRALENDIJK — De overname van de Bopec door de PdVSA heeft ongetwijfeld voordelen gebracht voor Bonaire. Het bedrijf heeft bijna honderd mensen in dienst, terwijl daarnaast nog bijna evenzoveel werknemers via contractorsmaatschappijen zijn aangetrokken.

"Een groot deel van de kosten die Bopec maakt voor personeel en investeringen vloeit weer terug naar de Antillen. Zo werd er lokaal in 1990 een bedrag van 12,5 miljoen uitgegeven. Over 1990 was dat 15,1 miljoen en over 1991 15,5 miljoen. In 1992 werd er aan investeringen en kosten voor het personeel een bedrag van 22 miljoen gulden uitgegeven. In 1993 was dat 18,3 miljoen.

Uiteraard werden voor dat bedrag van de investeringen ook kosten in het buitenland gemaakt. Dat was over de jaren 1989 tot en met 1993 een totaalbedrag van 50,5 miljoen gulden. Met 14,4 miljoen gulden was 1993 het topjaar. [illegible] directe deviezen [illegible] er 80,3 miljoen [illegible].

Land en eiland delen ook mee in de winst die het open overslagbedrijf maakt. In totaal werd er 11,3 miljoen gulden afgedragen. Daarvan [illegible] voor de centrale regering. In 1990 was dat 1,[illegible] miljoen, in 1991 1,4 miljoen, evenals in 1992 en in 1993 ten slotte werd een bedrag van 1,7 miljoen gulden afgedragen. De eilandskas werd gespekt met een bedrag van [illegible] miljoen gerekend over 5 jaar.

Golden Dragon geopend

■ *Met het op geroutineerde wijze doorknippen van een kleurig lint opende gedeputeerde Lucien Arrendell begin deze week een nieuw Chinees restaurant in Jandoret. Het nieuwe culinaire paradijs is gevestigd in hetzelfde pand waar oorspronkelijk de van oudsher bekende Helena Bar gehuisvest was en draagt de treffende oriëntaalse naam 'Golden Dragon Restaurant'. Op de foto de bewindsman met links de trotse eigenaar van de oosterse eetgelegenheid.*

Redactie
Hans Vaders

DE STAND VAN ZAKEN

Oogarts opent praktijk

■ *Kortgeleden werd de oogartsenpraktijk van dr F. Davelaar geopend aan de dr Maalweg 22. Uiteraard moest hier op geklonken worden door de nieuwe specialist en een aantal van zijn collega's. Op de foto van links naar rechts dr Catalina (oogarts), dr Spencer (oogarts), dr R. Davelaar (huisarts), dr F. Davelaar (oogarts) en dr. Ramirez.*

CASE-cursus bij Ennia

Vorige week vond de uitreiking plaats van certificaten aan een groep medewerkers van Ennia Caribe, die een zogenoemde CASE-cursus van vijf weken met goed gevolg had afgerond. Met de opgedane kennis en ervaring kunnen de cursisten nu met de Oracle database werken, volgens sommige kenners de meest betrouwbare commerciële database die momenteel voorhanden is.

Op de Antillen wordt het gerenommeerde Oracle vertegenwoordigd door AIS, Artificial Intelligence Systems. AIS werd in 1983 opgericht en is gespecialiseerd in computersystemen, netwerken, communicatie en verschillende besturingssystemen. Uiteraard verzorgt AIS ook desgewenst opleidingen op maat voor haar cliënten.

Op de foto het moment waarop cursist Hendrik Rook van Ennia zijn certificaat krijgt van docente Nelsynes Huerta. Links Herbert Lamp, hoofd van de afdeling Automatisering van Ennia en rechts Alecio Maduro, directeur van AIS.

■ *Prins Bernhard krijgt bierdouche*

Amstel bier lest al 35 jaar pure dorst op onze eilanden

De 23ste januari 1960 tapte prins Bernhard uit een geheel ander vaatje dan normaal: het eerste vaatje van de Antilliaanse Brouwerij. We nemen aan dat de prinsgemaal onder de blakerende tropenzon van Curaçao smachtte naar een lekker koud pilsje, maar tijdens de fluks gepleegde openingshandeling (geassisteerd door de toenmalige directeur van Amstel Nederland Van Marwijk Kooy) werden zijn manchet en nette pak natgespoten met het hevig bruisende en schuimende gouden vocht uit het fust.

Sinds die tijd heeft onze lokale brouwerij een enorme vlucht genomen, hetgeen niet in de laatste plaats te danken is aan de Antilliaanse bevolking, die zoals bekend tot een van de meest bierlustige volkeren op deze aardkloot behoort. Zo nam de Curaçaose bevolking van 1960 tot 1983 toe met zo'n 40 procent, de vraag naar bier nam in diezelfde periode echter toe met meer dan 500 procent!

Die explosieve groei in kwantiteit is beslist niet ten koste gegaan van de kwaliteit van het produkt, mede door een stringente interne kwaliteitscontrole. Reeds de eerste maal dat het Amstel bier in 1960 de smaakpapillen streelde van een internationale jury van bierkenners in Parijs, werd een gouden medaille in de wacht gesleept. Daarna werd Amstel nog een aantal malen met de hoogst denkbare pr[...] onderscheiden.

Deze week stond de br[...]werij weer volop in de bela[...]stelling in verband met h[...] 7de lustrum. De afgelop[...] vier jaar onderging h[...] bedrijf een ingrijpende ve[...]jongingskuur hetgeen cul[...]neerde in de opening van e[...] compleet, computerbestuu[...] brouwhuis en een nieuw[...] bottelarij. De totale koste[...] 35 miljoen gulden.

Amstel is een heerlijk[...] goudgele versnapering na ee[...] dag van harde arbeid, n[...] intensief sporten en bovens[...] om de dorst op een doeltre[...]fende wijze te lessen in o[...] tropisch paradijs. De popula[...]riteit van Amstel bier is pri[...]mair daaraan te wijten.

IBM Antillen & Aruba onderscheiden met Country of the Year Award 1994

Begin dit jaar ontving de directie van IBM Antillen en Aruba het heugelijke nieuws dat zij de 'Country of the Year 1994'-onderscheiding hebben gekregen, die jaarlijks wordt uitgereikt door IBM World Trade Corporation.

De Country of the Year-onderscheiding wordt toegewezen aan de IBM-vestiging die de beste resultaten heeft geboekt in het achter ons liggende jaar. Zo worden de verschillende IBM-vestigingen in een regio (IBM Antillen en Aruba behoort tot het Caribbean North District) geëvalueerd aan de hand van een aantal vaste criteria zoals omzet, winstmarge, kwaliteit van diensten en discipline en toewijding van het personeel.

"Wij zijn uiterst tevreden", beklemtoont Gerard Leerentveld, directeur van IBM Antillen en Aruba, "omdat deze eervolle onderscheiding in eerste instantie een bijdrage levert aan de internationalisering van ons land."

"De onderscheiding heeft ook een speciale betekenis voor ons, omdat hij toegewezen wordt in een periode waarin concurrentie in de automatiserings- en communicatie-sector bijna moordend is."

Leerentveld merkte verder op dat de toewijding van de werknemers en de kwaliteit van de produkten van IBM doorslaggevend zijn geweest voor de goede resultaten van zijn bedrijf. Het is in ieder geval voor het lokale IBM-bedrijf, dat reeds sinds 1957 op Curaçao gevestigd is, een uitmuntende stimulans om op de ingeslagen, succesvolle weg voort te gaan.

■ *De Country of the Year-onderscheiding werd tijdens een geanimeerde cocktail party in het Sonesta Beach Hotel & Casino uitgereikt door Al Ionson, regionaal directeur voor het Caribbean North District. Op de foto van links naar rechts de trotse general manager Gerard Leerentveld, marketing manager Niek Kort en customer service manager Wijnand van Rooij met het prestigieuze plakkaat.*

DMO-prijzen uitgereikt

Kortgeleden vond de prijsuitreiking plaats van de succesvolle Eindejaars campagne van de DMO, de Downtown Management Organization van Punda. De eerste prijs was een Suzuki Swift GTi, gesponsord door Moreno Brandao & Sons op Salinja.

Op de foto het moment waarop de gelukkige winnares mevr. C. Assang de sleutels van de splinternieuwe wagen krijgt overhandigd door mevr. Wever van Little Switzerland in aanwezigheid van Wim van Heulen van Moreno (links) en Ulises Reyes van DMO (rechts).

De tweede prijs van de actie, een ijskast van General Electric gesponsord door Wimco, werd gewonnen door mevr. I. Coffier. De derde DMO-prijs tenslotte, een KLM-ticket naar Amsterdam, werd in dank ontvangen door Lydia Li-Fo-Sjoe.

Financieel Nieuws

[Ui]tzonderlijk goed jaar voor [Am]erikaanse economie

[WA]SHINGTON—De eco[nomi]e van de Verenigde [State]n heeft een uitzon[derlij]k goed jaar achter [de ru]g. Het Bruto Binnen[land]s Produkt (BBP) [gro]eide met 4 procent, het [be]ste resultaat sinds 1984 [toe]n de VS een groei van [..] procent beleefden. In [19]93 bedroeg de toename [..] procent.

[H]et BBP, de waarde van [de] geproduceerde goederen [en] diensten, nam in het [laa]tste kwartaal vam vorig [jaa]r toe met 4,5 procent tegen [..] procent in de voorgaande [drie] maanden. Dat kwam [vooral] door een opleving van [de] particuliere bestedingen. [Desa]ndanks daalde de [infla]tie licht tot 4 procent op [jaar]basis.

De cijfers van het ministerie van Handel die nog niet definitief zijn, komen een paar dagen voor de vergadering van het beleidscomité van de Amerikaanse Centrale Banken. Het wachten is op een renteverhoging. Bankpresident Alan Greenspan zinspeelde daar woensdag al op.

Volgens Greenspan zijn er een aanwijzingen voor een afkoeling van de Amerikaanse economie, maar is de expansie niet in gevaar. "De pijlsnelle groei in de tweede helft van 1994 stagneert, en dat is een belangrijke plus voor de economie." De jongste inflatiecijfers wijzen er echter niet op dat de prijzen onder druk kunnen komen te staan.

Positieve toon op Damrak

AMSTERDAM — De index was gisteren niet echt de beste graadmeter op de Amsterdamse effectenbeurs. Bij sluiting gaf de AEX een stijging te zien van 1,73 tot 412,46. Volgens handelaren is er echter sprake van een positieve ondertoon, gevoed door meevallende Duitse inflatiecijfers en de verwachting dat de rente in de Verenigde Staten niet veel verder stijgt.

Ook de beurzen in het buitenland zaten licht in de plus. De Dax in Frankfurt steeg slechts één punt tot 2031. De FT-SE in Londen sloot 14,9 punt hoger op 3022. De dollar noteerde 0,20 cent lager op Nf 1,6970.

Vooral obligaties waren gewild en legden een stevige bodem onder de markt, die de komende week voor een solider aandelenhandel moet zorgen. De dertigjarige staatslening van 7,5 procent uit 1993 steeg 0,5 punt in waarde tot 95,50 ondanks de aankondiging van een nieuwe lening van tien jaar met een rente van 7,75 procent.

"De Amerikaanse Fed kondigt komende week vrijwel zeker nog een renteverhoging af", aldus een beurshandelaar. "Op grond van recente uitspraken van president Greenspan van de Fed denkt iedereen wel dat dit de laatste zal zijn. Dat schept vertrouwen. Toch wacht de markt nog op iets dat de zaak in actie brengt, een goede overname of een echte renteverlaging. Desondanks zal volgende week een aardig weekje zijn."

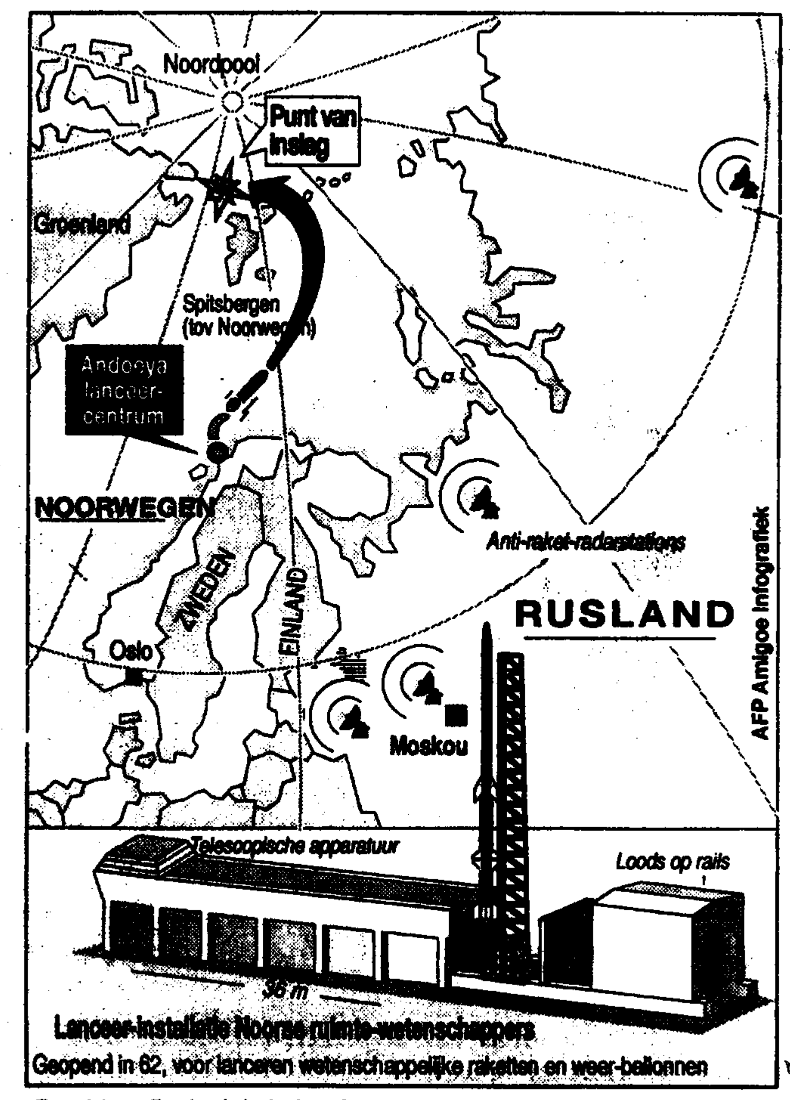
Bij de hoofdfondsen sprong Unilever eruit. Het fonds noteerde Nf 2,40 hoger op Nf 200,80. Volgens handelaren is het vertrouwen in de zeep- en voedingsmiddelenfabrikant definitief terug, nadat vorige week nog berichten oprispten over de alsmaar dalende verkoop van Omo Power.

ING was ook gewild, bij een matige omzet over het algemeen steeg de bank/verzekeraar tachtig cent tot Nf 80,30. Branchegenoot Fortis, dat een herstructurering van de top doorvoerde, won Nf 1,10 (Nf 71,40). Akzo Nobel, waarvan analysten binnenkort een jaarwinst van rond één miljard verwachten, klom Nf 1,80 tot Nf 198,30. Branchegenoot DSM, dat op grond van gunstige voorlopige cijfers vorige week al behoorlijk in waarde steeg, moest Nf 1,60 prijsgeven op Nf 142,10.

Van Philips gingen 1,8 miljoen stukken over de toonbank, voornamelijk afkomstig van verkopers. De koers zakte zestig cent tot Nf 54. Beleggers hebben geen vertrouwen in de afspraken met Sony over een nieuwe standaard voor video-cd-schijfjes, nadat concurrent Toshiba meer partijen voor een systeem heeft weten te interesseren. Koninklijke Olie deed het beter en won Nf 1,30 op Nf 192,70.

Op de lokale markt zette Nutricia opnieuw de toon. De koers ging Nf 3 omhoog tot Nf Nf 93,80 bij een ongekend hoge omzet van 303.000 stukken. Wederom waren geruchten over overname, mogelijk door het Zwitserse chemieconcern Sandoz, aanleiding om massaal naar de portemonnee te grijpen. "Daarbij is Nutricia ook zonder die geruchten een uiterst interessant fonds", meende een handelaar. "Alles wat je betaalt onder de Nf 150 is eigenlijk al een goede prijs."

Fornuizen- en fietsenfabrikant Atag trok aan tot Nf 121. Autodealer Automobiel Industrie Rotterdam won Nf 2,50 op Nf 120,50. Bierbrouwer Grolsch trok Nf 1,10 aan op Nf 52,80. Minder positief waren investeerders over Schuttersveld Holding, verlies één gulden op Nf 46, scheepswerf Giessen-De Noord, Nf 1,10 minder op Nf 71,20, en de Achterhoekse chipkaartproducent Nedap, die negentig cent moest inleveren op Nf 60,10.

President Boris Jeltsin heeft voor de eerste keer met de zwarte doos op schoot gezeten en met de hand dramatisch aan het 'sleuteltje' omdat Rusland zich geconfronteerd zag met een onbekende en dreigende raket. Lakoniek liet Noorwegen weten dat de lancering van zijn meteo-raket geruime tijd van tevoren was aangekondigd en dat er verder niets aan de hand was. De lancering was een succes. Hierbij een situatieschets van het voor de Russen bedreigende Noorse lanceer-centrum.

[..] Keulen op punt van overstromen

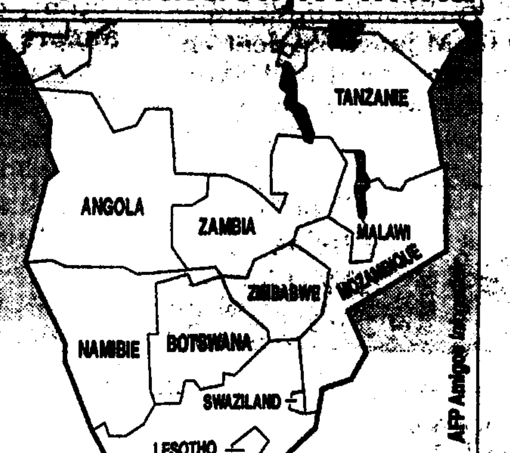

[K]EULEN - Brandweer[lieden] die bij de rampen[bestrijding] van de Duitse stad [..] waren ingedeeld kijken op de kade naar de Rijn waarvan het water gelijk staat met de hoogte van de waterkering langs de Rijnkade. In Keulen was men voorbereid op overstromingen van het historische oude stadscentrum.

(AFP-satellietfoto)

Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika

Lid staat	Oppervlak (duizenden vierk. km.)	Bevolking (miljoenen, '92)	Per capita BNP (VS dollars, '92)
Angola	1,247	9.7	620 ('89)
Botswana	582	1.4	2,790
Lesotho	30	1.9	590
Malawi	118	9.1	210
Mozambique	802	16.5	60
Namibie	824	1.5	1,610
Zuid Afrika	1,121	39.8	2,670
Swaziland	17	0.8	900
Tanzania	945	25.9	110
Zambia	753	8.3	420 ('90)
Zimbabwe	391	10.4	570

Bronnen: Wereldbank, Statesman's Yearbook

Weinig steun in Congres VS voor kredietpakket Mexico

WASHINGTON — De steun in de Amerikaanse Senaat voor de beoogde kredietgaranties van 40 miljard dollar voor Mexico brokkelt af. Dat heeft de leider van de Republikeinse meerderheid, Robert Dole, gisteren verklaard. Senatoren die het plan vorige week nog steunden, zijn volgens Dole gaan twijfelen en willen meer zekerheid over de effectiviteit.

De Amerikaanse kredietgaranties moeten Mexico uit de financiële crisis helpen die is ontstaan door de scherpe koersval van de peso. Volgens Dole zijn er parlementariërs die zich afvragen of 40 miljard wel genoeg is. Ook zijn er geluiden te horen dat de hulp alleen maar ten goede zal komen aan Mexicaanse politici en beleggers op Wall Street. "Als dat het geval is, zal ik met mijn stem niet meewerken aan enig risico voor de Amerikaanse belastingbetaler. Het is niet onze bedoeling mensen te helpen die slechte investeringen hebben gedaan", aldus Dole.

Volgens Dole is er in het Huis van Afgevaardigden op dit moment onvoldoende steun. Hij zei dat te hebben begrepen van de Republikeinse voorzitter van het Huis, Newt Gingrich. President Clinton doet zijn uiterste best om het Congres voor het plan te winnen, vooral met het argument dat het in het belang van de Verenigde Staten is het zuidelijke buurland weer op de been te helpen. Ook de president van de Amerikaanse Centrale Banken, Alan Greenspan, pleitte de afgelopen week voor aanvaarding van het plan.

*****

De Europese Commissie heeft een negatief advies ontvangen omtrent de overneming van de Duitse busfabrikant Kassbohrer door Mercedes-Benz. Brussel vreest dat met de aankoop van Kassbohrer het Duitse autoconcern te weinig ruimte voor concurrenten overlaat. Aanvankelijk leek de overneming op goedkeuring vanuit Brussel te kunnen rekenen, maar het adviesorgaan van de EU stemde met overgrote meerderheid tegen een positief advies.

Begemann verkocht meerdere bedrijven eind vorig jaar

MERKSEM — De spectaculaire eindejaarsverkoop van het Begemann-concern kende, naar nu blijkt, een derde verrassing. Het conglomeraat van Joep van den Nieuwenhuyzen deed eind 1994 niet alleen Holec Hoogspanning en de RDM-inboedel en grond van de hand, maar ook de Belgische producent van opslagtanks en drukvaten Oisa-MFL in Merksem. Dat heeft de directie van het bedrijf bevestigd.

Begemann bezat 100 procent van de aandelen in Oisa-MFL, een bedrijf met 125 werknemers. Dat aandeel heeft het concern voor een onbekend bedrag volledig overgedragen aan het Franse BSL Industries. Daarin heeft Begemann overigens weer een belang van 33,3 procent. Indirect blijft de onderneming dus voor een derde deel eigenaar van Oisa.

******

BankAmerica, één van de grootste banken in de Verenigde Staten, heeft de nettowinst in het vierde kwartaal van vorig jaar zien stijgen van 496 miljoen dollar tot 591 miljoen dollar. Over geheel 1994 steeg de winst van 1,95 miljard dollar tot 2,18 miljard dollar.

Tienjarige lening Nederlandse staat

DEN HAAG — Vanaf maandag opent de Nederlandse minister Zalm van Financiën de inschrijving op een nieuwe staatslening. Het gaat om een tienjarige obligatielening tegen een rente van 7,75 procent. Dat is een half procent hoger dan de vorige tienjarige staatslening, die Zalm in het najaar uitgaf. De beurs heeft vrijdag al een 'grijze', onofficiële advieskoers van 100,75 punt vastgesteld.

De inschrijving geschiedt volgens het zogeheten toonbanksysteem, waarbij de agent van het ministerie de koers van de uitgifte dagelijks vaststelt en doorlopend aanpast aan de omstandigheden van de markt. De obligaties worden op 1 maart 2005 ineens afgelost. Stortingsdatum is 3 oktober. De lening is de tweede van dit jaar voor de dekking van de financieringsbehoefte in 1995. Die raamt het ministerie op f 56,9 miljard.

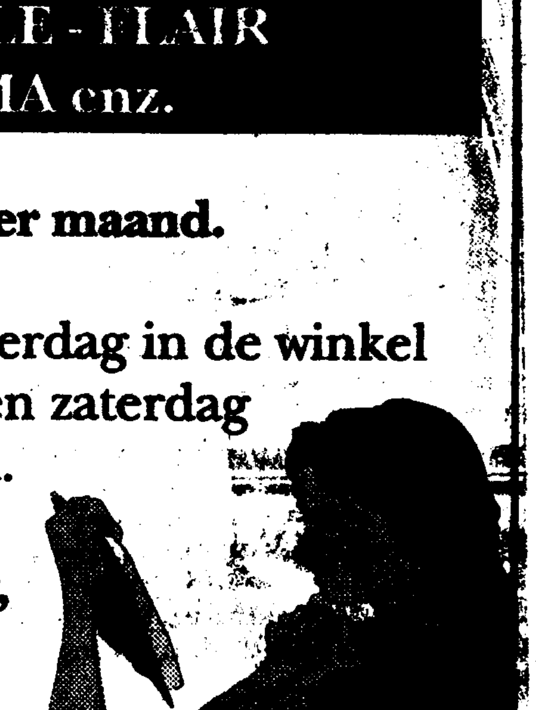
Klein verlies voor de Newyorkse effectenbeurs

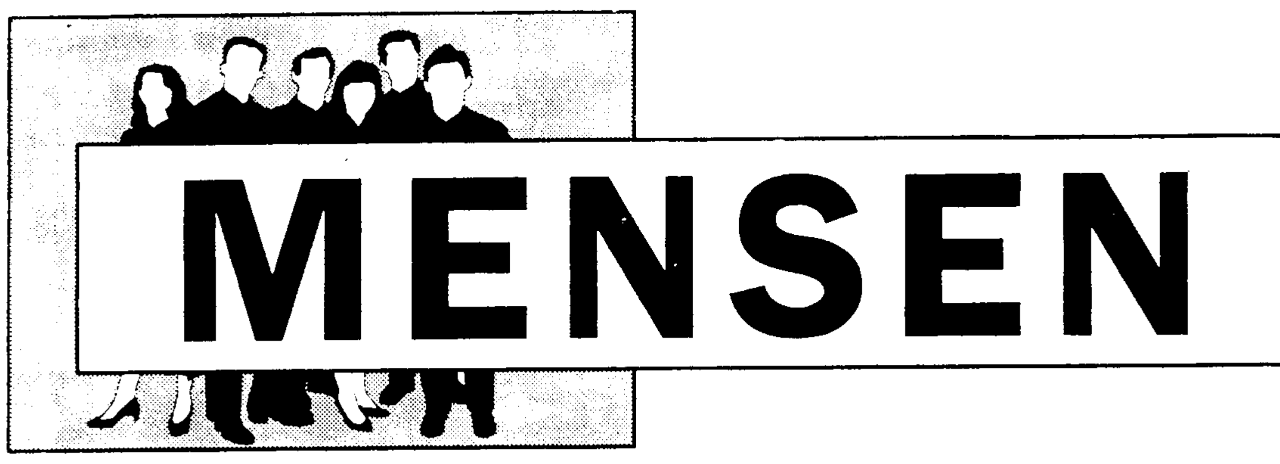
NEW YORK — De effectenbeurs in New York is gisteren lager gesloten na een hoopvol begin. De Dow Jones-index daalde met 12,45 punten tot 3857,99. Over de hele week was er een verlies van 11 punten.

De koersen van obligaties en aandelen gingen aanvankelijk omhoog onder invloed van de publikatie van geruststellende inflatiecijfers over het vierde kwartaal van 1994. De beurs putte daaruit hoop dat de rente in de VS niet veel verder omhoog zal gaan. Wel is al ingecalculeerd dat de Amerikaanse Centrale Banken op hun vergadering van volgende week zullen besluiten tot een verhoging van 0,5 procentpunt. Later op de dag zakten de koersen terug door winstnemingen. Walt Disney profiteerde flink van onverwacht goede winstcijfers. De koers van AT+T reageerde nauwelijks op het nieuws dat British Telecom zijn belang in het concern gaat verkopen.

Op de valutamarkt in New York kwam weinig verandering in de dollarkoers. Tegen het slot van de handel werd Nf 1,6985 genoteerd na een slotkoers van Nf 1,6970 in Amsterdam. Donderdag sloot de dollar in New York op Nf 1,70.

De koers van de Franse frank, die eerder op de dag tijdens de valutahandel in Europa onder druk raakte, ging verder omlaag naar Nf 32,275 per honderd. Donderdag werd nog Nf 32,410 genoteerd. Het koersverlies heeft te maken met een bericht in een Frans tijdschrift over corruptie bij de partij van de presidentskandidaten Balladur en Chirac.

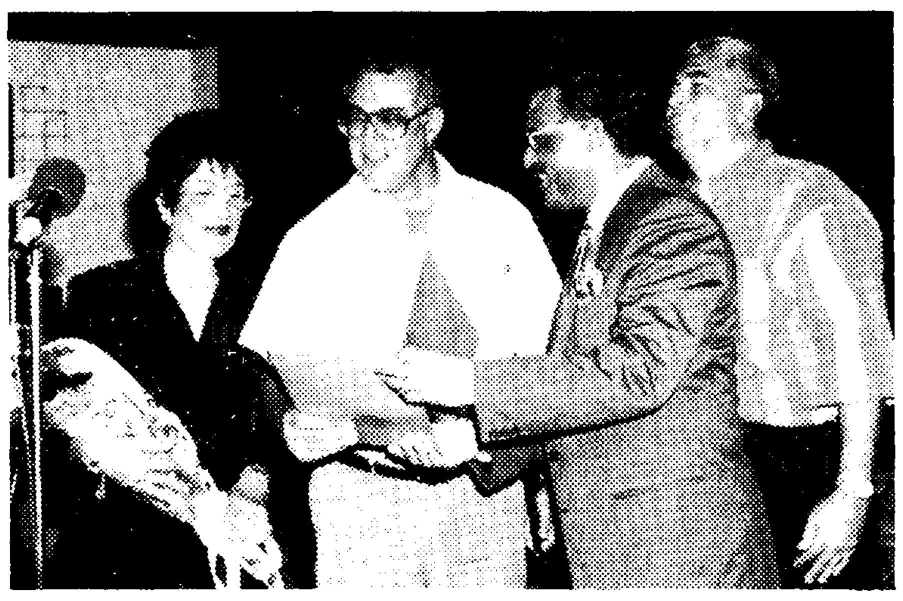

Voodoo op tv

De Amsterdamse politie heeft tegen een 38-jarige **voodoo-priesteresproces-verbaalopgemaakt** wegens dierenmishandeling, poging tot brandstichting en slachten zonder vergunning. De vrouw was begin december op de televisie in het Veronicaprogramma 'Eerst Zien'.

Tijdens een séance moest een geit het ontgelden. Het dier stierf bij een *offerceremonie*. De viervoeter kreeg daarbij alcohol toegediend en werd in brand gestoken. Zijn voorpoten werden uit elkaar getrokken. Andere kwellingen en de dood van het dier waren niet in beeld. Bij de sessie is ook een haan mishandeld, die eveneens het leven liet.

Justitie gaf kort na de tv-uitzending opdracht tot politie-onderzoek. De vrouw is verhoord. Ze verklaarde dat een *omhulsel* waar geesten de dienst uitmaken de daden heeft gepleegd.

■ Eddy Daou, bekend sportcommentator van het Arubaanse radiostation 1270, werd deze week gehuldigd vanwege zijn sportverdiensten op Curaçao en Aruba. Uit handen van minister Watty Vos ontving hij een plakkaat. Eddy was werper van Sta. Rosa Indians op Curaçao en één der beste slaglieden. Hij vertegenwoordigde Curaçao enige malen in het buitenland. Daou was daarna manager van de club en hielp bij het oprichten van de Little League Curaçao, waarmee hij kampioen van Latijns Amerika werd. Hij leidde cursussen voor coach en scheidsrechter. Op Aruba staat de fervente sportliefhebber altijd klaar de helpende hand te bieden. Hij verzorgt regelmatig sportreportages via radio 1270.

Boerenkoor gestrand

Bij een **ballonvaart** in de Zwitserse Alpen zijn de twaalf leden van het mannenkoor *Karrespoor* donderdag door een helikopter van de berg gehaald. Het koor strandde op een hoogte van twee kilometer op de berg La Cha±ne de Paray. Het mannenkoor bezit de grootste ballon van Europa in de vorm van een koe.

Het koor vertrok donderdag rond het middaguur uit de Zwitserse plaats Château d'Oex voor een ballonvaart in het dal rond deze plaats. Sterke stijgwinden dwongen piloot Herman Kleinsmit naar een hoogte van 3,5 kilometer. Op een hoogte van twee kilometer kon hij in de buurt van een alpenhut een veilige noodlanding maken. Een helikopter pikte de koorleden en hun piloot een uur later weer op.

Het mannenkoor Karrespoor is beroemd in Nederland. Het stond 23 weken in de Nederlandse *hitparade* met het lied 'Mooi man' en wekenlang op de tweede plaats met het nummer 'Lekker op de trekker'.

Werkneemster van het jaar bij Giro

■ WILLEMSTAD - Zu[...] Gerardus (links op de fo[...] door haar collegas va[...] Giro dienst uitgekozen 'werkneemster van het [...] Zij mocht daarom bij [...] etentje uit handen van [...] puteerde van Finan[...] Lucien Arrendell een [...] plakkaat in ontvangst ne[...] Links op de foto diensth[...] Harold Silvano.

Duiveluitdrijvers veroordeeld

Het Duitse *predikantenechtpaar* Iris en Ekkehard Hofig is deze week door de rechtbank in Neurenberg wegens duiveluitdrijving veroordeeld tot tweeëntwintig maanden gevangenisstraf. De voorgangers van een Pinkstergemeente hebben zich schuldig gemaakt aan vrijheidsberoving en seksueel misbruik van een vrouw, zo oordeelde de rechter.

Het echtpaar werd bovendien veroordeeld tot ongeveer 15.000 gulden schadevergoeding aan de 34-jarige vrouw, die in 1989 tegen haar zin van *demonen* moest worden bevrijd. Tijdens de 16 uur durende ceremonie werden onder meer haar geslachtsdelen 'gezalfd'. Enkele omstanders, wegens medeplichtigheid tot vijf maanden cel veroordeeld, baden voor de genezing van het slachtoffer.

De rechter wilde de voorgangers geen *'Berufsverbot'* opleggen, omdat zij een zeker berouw hebben getoond en geen strafbare feiten meer hebben gepleegd. Bij de bepaling van de strafmaat speelde verder mee dat de daders een blanco strafblad hadden en dat zij geen slechte bedoelingen hadden, aldus rechter S. Spliesgart.

*****

De Britse financiële k[...] **Financial Times komt** [...] een nieuwe internatio[...] editie waarvan de voo[...] gina minder zal zijn ger[...] op Groot-Brittannië. [...] krant wil zo meer le[...] buiten eigen land krijgen [...] de loop van dit jaar zal [...] blad ook op meer plaatse[...] de wereld worden gedru[...] De oplage bedraagt nu bi[...] 300.000 exemplar[...] waarvan 120.000 in Gro[...] Brittannië.

KLM dreigt forse boete

Officier van justitie mr A. de Muij heeft gisteren voor de **economische politierechter** in Haarlem 98.500 gulden boete geëist tegen de KLM wegens gemaakte fouten bij transporten van dieren. De KLM was voor de rechter gedaagd voor overtredingen bij tien verschillende transporten in 1994.

De officier tilde het zwaarst aan fouten bij een zending van *drieduizend landschildpadden* uit Moskou. De reptielen kwamen op 12 juni vorig jaar op Schiphol aan in een veel te kleine verpakking. De dieren hadden te weinig bewegingsvrijheid, waardoor 127 de vlucht niet overleefden.

De Algemene Inspectie Dienst (AID) van het ministerie van Landbouw trof in de kisten verbrijzelde schilden en losse ledematen van de dieren aan. De nog levende schildpadden waren met bloed besmeurd. De stank was ondraaglijk.

De Muij vindt dat de KLM door dat transport medeplichtig is geweest aan dierenmishandeling. Hij eiste daarvoor een boete van 25.000 gulden.

In een aantal andere zaken ging het eveneens om fouten bij het transport van schildpadden en waterschildpadden. De dieren zaten op elkaar gepakt. Volgens het hoofd van het dierenhotel van de KLM op Schiphol is het transport van waterschildpadden vijftien jaar goed gegaan, maar zijn kort geleden de regels gewijzigd.

De officier van justitie eiste eveneens 25.000 gulden boete voor fouten bij de verzending van een partij *insecten* en *reptielen* die bestemd waren voor Neurenberg. De beesten werden echter per abuis naar Barcelona gestuurd, waar ze drie weken zonder verzorging op de luchthaven bleven staan. De meeste overleefden dat niet.

Volgens het hoofd van het dierenhotel, die namens de luchtvaartmaatschappij terecht stond, kan de KLM niets worden verweten. De maatschappij is op veel buitenlandse luchthavens afhankelijk van afhandelaars die de luchtvracht voor haar verzorgen. "Wij doen er alles aan dit soort dingen te voorkomen. Maar aan de buitenkant zie je zulke dingen niet."

Ook J. Feije, advocaat van de KLM, vindt dat de maatschappij in deze zaak geen blaam treft. Zij pleitte daarom voor vrijspraak. Bovendien wees ze op het **grote aantal dierentransporten**, ruim twaalfduizend, dat de KLM jaarlijks doet en het geringe aantal fouten dat daarbij wordt gemaakt.

Culturele multinational

Unesco, de VN-organisatie voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, is met de Franse multinational **Rhône-Poulenc** overeengekomen samen te werken voor het behoud van historische monumenten in de wereld.

De samenwerking wordt gestart met twee projecten, een voorlichtings- en onderwijsproject, en een project dat als doel heeft drie historische bouwwerken in de keizerlijke stad *Hue* in Vietnam te restaureren.

Het chemie-concern Rhône-Poulenc zal zijn kennis aangaande de bestrijding van *termieten* met Unesco de[...] en inzetten voor het beh[...] van historische gebouw[...] Het bedrijf zal ook Viet[...]mese technici opleiden.

De drie tempels in H[...] zijn uit hout opgetrokken [...] worden bedreigd door de ho[...]tetende beestjes. Rhôn[...] Poulenc zal trachten de te[...]mieten te verdelgen zond[...] de lak op het hout aan[...]tasten. De waarde van [...] inspanningen die het bedri[...] zich ter conservering van d[...] tempels getroost, wordt ge[...]chat op een miljoen Fran[...] francs (circa 333.00[...] gulden).

Vader Claus pleegde geen zelfmoord

Story betaalt 25.000 gulden voor een publikatie over **prins Claus**. Het blad plaatst tevens een *rectifcatie*. Daarmee gaat Story in op de eisen van Landsadvocaat mr. J. de Wijkerslooth. In een recent nummer legde Story een verband tussen de depressies van Claus en de vermeende zelfmoord van zijn vader. De financiële genoegdoening gaat naar het Rode Kruis.

"We voelen niets voor een kort geding", motiveerde hoofdredacteur Evert Santegoeds de beslissing van Story. Het weekblad erkent daarmee de feitelijke onjuistheid van de publikatie. Over de inhoud van de rectificatie vindt nog overleg plaats.

De hoofdredacteur van Story verklaarde dat het verhaal uit nummer 2 van dit jaar (5-11 januari) voornamelijk berust op een publikatie van het concurrerende roddelblad *Weekend* uit 1983. Santegoeds: "Daarop is destijds door het koninklijk huis niet gereageerd. Omdat wij met een serie over prins Claus bezig zijn, kwam de informatie goed van pas. Weekend voegde er destijds nog aan toe dat de vader van Claus wegens die zelfmoord in een hoekje van het kerkhof was begraven."

Het weekblad Story schreef dat de vader van prins Claus in december 1953 tijdens een *jachtpartij* in de buurt van Jasebeck zelfmoord pleegde. De Rijksvoorlichtingsdienst deelde deze week mee dat de vader van de prins door een plotselinge hartstilstand was overleden. Volgens de RVD was de prins zeer geschokt door de publikatie. Een Duits blad, uitgegeven door Axel Springer, moest vier jaar geleden een dergelijke publikatie rectificeren.

Santegoeds omschreef de schrijver van het artikel als een redacteur met veel ervaring die goed is ingevoerd in koninklijke zaken. "Klaarblijkelijk was dit artikel *onzorgvuldig*. Dat komt vaker voor met knipselverhalen. Wij betreuren dat."

Prins Claus nam in het verleden al eens stappen tegen de roddelpers. In 1985 spande hij een zaak aan tegen het weekblad *Privé*, dat wist te melden dat prins Willem-Alexander in het Hiltonhotel in Amsterdam de nacht had doorgebracht met een niet bij naam genoemde blondine. De prins kreeg gelijk. Volgens de rechter had dat weekblad onzorgvuldig en onrechtmatig gehandeld door zonder voldoende onderzoek te publiceren.

Hitlijst criminelen

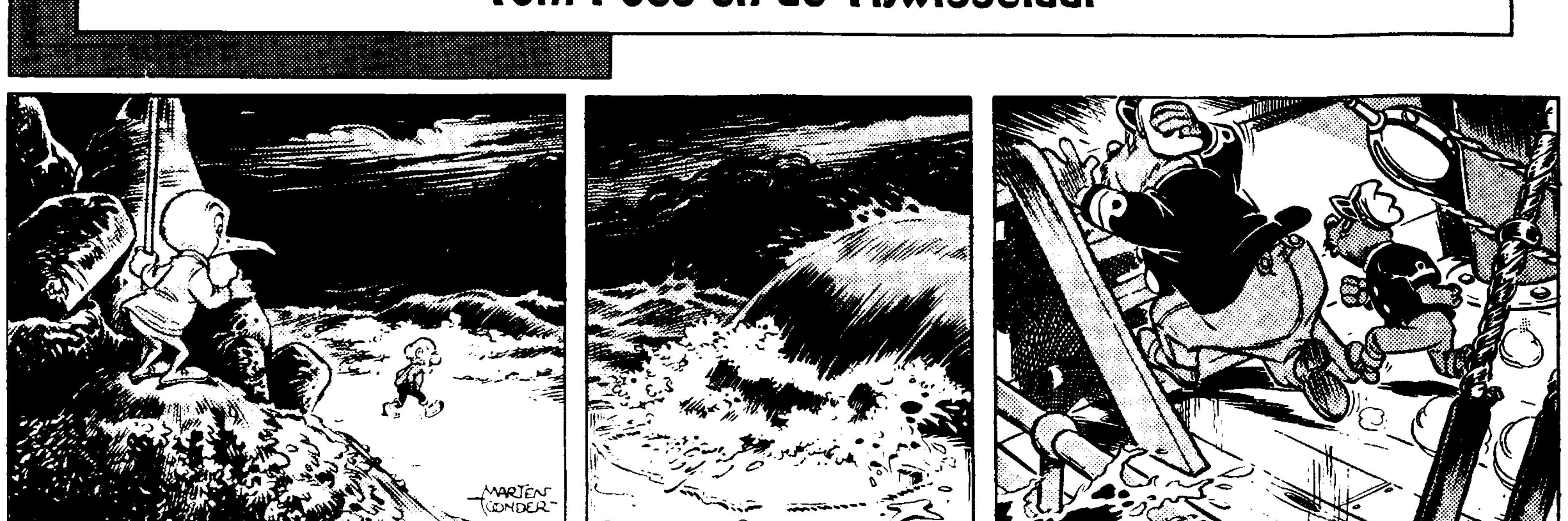
De politie van Apeldoorn gaat jacht maken op 25 plaatselijke criminelen. In overleg met Justitie in Zutphen heeft de politie na een nauwkeurige analyse van de criminaliteit een hitlijst gemaakt met daarop de namen van 25 bij de Apeldoornse politie 'bekende' verdachten. Een speciaal daderteam begint maandag met het oppakken van de criminelen. Het team bestaat uit zes politiemensen.

Volgens de politie stijgt de criminaliteit in Apeldoorn verontrustend. Recente cijfers tonen aan dat het aantal auto-inbraken en autodiefstallen, fiets- en bromfietsdiefstallen, tasjesroven, berovingen, overvallen en zakkenrollen in Apeldoorn sterker stijgt dan elders in het land. Uit onderzoek blijkt dat ongeveer zeventig procent van de veel voorkomende criminaliteit wordt gepleegd door een relatief kleine groep *drugs-, alcohol-* en *gokverslaafden*.

De politie heeft met Justitie afgesproken dat aangehouden verdachten die op de hitlijst staan met voorrang worden berecht. Aansluitend moeten die hun straf meteen uitzitten. "Daardoor kunnen zij de Apeldoornse bevolking voor langere tijd niet meer tot last zijn", aldus de Apeldoornse politie.

Marten Toonder

Tom Poes en de Tijwisselaar

4708 — Kobbe Kobema stond verscholen achter een rotsblok naar de passerende gedaante van zijn leermeester te kijken.

"Nu loopt alles fout", prevelde hij bitter.

"En het ging juist zo mooi! Ik heb de windmolen laten gieren totdat de storm losbrak, ik heb de regenboog precies op een cumulus wolk gericht, zodat er regen op de wind kwam en ik heb de vloed tegengehouden. Maar nu moet ik de cirkel in de streek laten omdat Oene daar loopt. Nu zal het water doorbreken."

De tijwisselaar bewoog zich intussen peinzend langs het strand voort. Hij was zo in gedachten verdiept dat hij de slordig getekende kring niet opmerkte die zich vlak voor de waterlijn bevond.

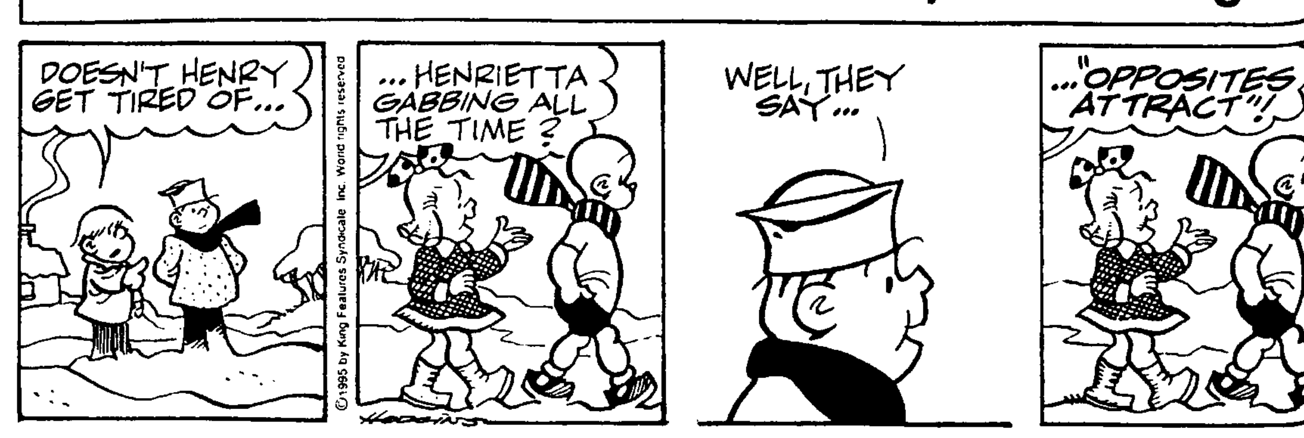
De golven rolden er aarzelend naar toe en likten er aan met schuimrandjes. Er was echter niemand die hen met hole stem beval om terug te trekken of die verklaarde, dat dit de cirkel van Horletoet was.

Of het nu hierdoor kwam of dat de wind plotseling omliep, weet ik niet. Maar toen de schriele gedaante van de tijwisselaar gepasseerd was, sloeg een grote breker over de zandtekening heen en wiste hem volkomen uit.

"De vloed zet door!" schreeuwde kapitein Wal Rus, die plotseling bemerkte, dat er beweging in zijn schip kwam.

"Als de weerlicht naar boven, stuurman!" bulderde hij. "Met deze wind worden we van de zanden geblazen als een tabakje uit een druilsnor!"

HENRY ® By Dick Hodgins

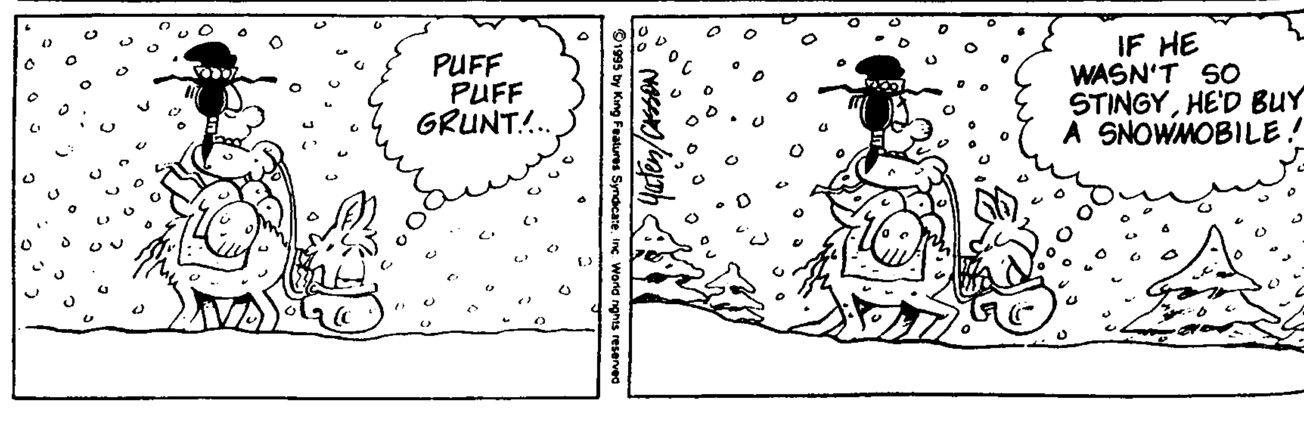
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA

ARTSEN

VERENIGING VAN TANDARTSEN

...dienende arts 28-29 januari van ...-13.00 uur: M. de Vries, Gouverneur ... Lansbergeweg 33. Tel.: 623690. ...spoedgevallen 673076.

GENEESKUNDIGE DIENST

...ADS- EN 2DE DISTRICT ...ST

...januari 1995 vanaf 07.00 uur tot ...januari 1995 om 07.00 uur: ... Young, Sentro Mediko Sta. Rosa. ... spreekuren: 11.00-12.00/ ...-18.00 uur; spoedgevallen tel.: ... b.g.g. 112, 696266 of 696337. ... voor patiënten van de volgende ... Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy- ... Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, ...man, Doran, Guerrero-Bakmeyer, ...Ayubi, De Vos en Braam)

... EN 2DE DISTRICT ...

...januari 1995 vanaf 17.00 uur tot ...januari 1995 om 07.00 uur: ... Dunker, Spreekkamer: Mulzen- ...692349; spreekuren: 11.00-12.00/ ...00 uur; spoedgevallen tel.: ... b.g.g. 112, 696266 of 696337. ... voor patiënten van de volgende ... Swart, Gollo, Roose, Braakman- ... De Rouw-Picus, Davelaar, ... Pablo, Nivillac, Rosales-Conces- ... De Vos)

...DISTRICT BANDABAO

...januari 1995 vanaf 17.00 uur tot ...januari 1995 om 07.00 uur: ...mmer, Gezondheidscentrum ...Tel.: 641656 of 641605; spreek- ...00-11.00/17.00-18.00 uur; spoed- ...tel.: 648830 b.g.g. 112, 696266 ... voor patiënten van de volgende ... Schellens, Sommer, Eucasius. ...n Spong).

...en van hier niet genoemde ... aangeraden in *spoedge-* ... eigen arts te bellen en te ... wie voor deze de dienst ... verdient te allen tijde ... een huisarts te kiezen die ... en weekeinden bereikbaar- ...geld heeft. Vraag er naar bij uw ...vend bezoek!

...IJKVERPLEGING

...HET GROENE KRUIS ...IJKVERPLEGING ...INSES MARGRIET'

...Maria 17, tel. 682344/682947; ...682574. Kantooruren: 07.00- ...uur.

...uster na 17.00 uur tel. ...

...sch spreekuur in ieder wijk- ... dagelijks van 08.00-08.30/ ...6.00 uur.

... Marken Otrobanda: tel. ...38; spreekuur: wo. van 09.00- ...

... Maria 17: tel. 682344; ...ekuur: do. van 09.00-11.00 ...

...gebouw Bonam: tel. 371865; ...ekuur: di. van 09.00-11.00 ...

...Saliña: tel. 367824.

... Mediko Montagne Abao: ...711; spreekuur: wo. van ...-11.00 uur.

... Perez 9 (Koraal Specht): tel. ...77; spreekuur: do. van 09.00- ... uur.

...gebouw Suffisant: tel. 687707; ...kuur: do. van 09.00-11.00 ...

...gebouw Sta. Rosa: tel. ...; spreekuur: di. van 09.00- ...

AMIGOE
Colofon

WEGA DI NUMBER

7993
1577
3735

* **Inloopspreekuur** voor zuigelingen en kleuterzorg: vr. van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondel-/Nilda Pintostraat; tel. 373582.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING

Kantoor Gosieweg 15, tel. 692231/692232; open van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16, tel. 649422; open van 08.00-16.00 uur.
Wachtzuster vanaf 27 januari 1995 17.00 uur t/m 3 februari 1995 07.00 uur tel. 681847 of page 310-1179.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU

Fontein 35, tel. 648077/648387; open van ma. t/m vr. van 07.00-17.00 uur. Wachtzuster tel. 649641 of 601760.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO

Schottegatweg Noord 43. Tel. 691838/692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: elke do. van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: elke di. van 12.30-14.45 uur.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST

ZATERDAG 28

Otrobanda: De Savaan, De Savaan 109-A. Tel.: 697770.
Punda: Janwé, Caracasbaaiweg 191. Tel.: 617553.

ZONDAG 29

Otrobanda: Union, Breedestraat 137. Tel.: 653570.
Punda: Antilliaan, Kaya Flamboyan 1-A. Tel.: 376200/376208.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135
Artsendienst Bandabou:	641658
SOS-lijn:	[illegible]
[illegible]	[illegible]
Dierenasiel:	654300
Dierenartsdienst:	614000
Thorax Centrum:	685917
Med. Centrum Blaauw: (24 uur bereikbaar)	695505/ 695547

VERLOF BEGRAFENIS

(afgifte van 10.00-14.00 uur)

za. 28 januari:
S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
zo. 29 januari:
R.A. de Windt, Uteweg 53.

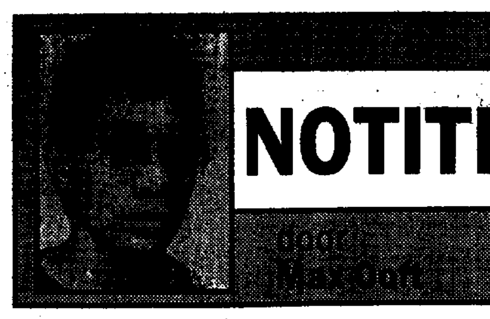
STICHTING VERANTWOORD OUDERSCHAP

(Fundashon Famia Planea)

Assistentie geboorteregeling:
Kliniek Bitterstraat 1-A (tel. 611323): dagelijks open van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; dokter aanwezig op ma. en vr. van 14.00-16.00; di. t/m do. van 08.00-11.00 uur.
Kliniek Kas Chikitu (zuigelingenconsultatiebureau): open op wo. van 13.00-15.00 uur.

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA: zo.: 10.00 uur hoogmis (Ned).
BOCA SAMI (San Michiel): za.: 18.00 uur; zo.: 08.00 uur.
BARBER (H. Joseph): za.: 19.00 uur; zo.: 08.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT (O.L. Vrouw van Lourdes): za.: 18.30 uur; zo.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): za.: 18.30 uur; zo.: 09.00 en 11.30 uur.
COROMOTO (O.L. Vrouw van Coromoto): za.: 19.00 uur; zo.: 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): za.: 19.00 uur; zo.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zo.: 10.00 en 19.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jezus): za.: 19.00 uur; zo.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): za.: 19.00 uur; zo.: 11.00 en 18.00 uur.
LAGOEN (H. Johannes): zo.: 10.00 uur.
MONASTERIO MAMA DI DIOS (Scherpenheuvel 3): ma. t/m za.: 06.00 uur; zo.: 19.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zo.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
St. Ana (St. Anna, basiliek): zo.: 09.00 en 19.00 uur.
Santa Famia (H. Familie): zo.: 08.00, 09.00, 11.00 ... en 18.00 uur.
PIETERMAAI (O.L. Vrouw van de Rozenkrans, ...): za.: 19.00 uur; zo.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
STA. MARIA (Maria van altijd durende bijstand): za.: 18.30 uur; zo.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
STA. ROSA (Santa Rosa de Lima): za.: 18.30 uur; zo.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SERU FORTUNA (San Martinus de Porres): za.: 18.30 uur; zo.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (St. Franciscus): zo.: 17.00 uur.
SOTO (St. Antonius): za.: 19.00 uur; zo.: 08.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): za.: 17.00 en 19.00 uur; zo.: 08.00, 10.00 (charismatica), 18.00 en 19.00 uur (Ned).
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): za.: 18.00 uur; zo.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA (H. Geest): zo.: 18.00 uur.
WESTPUNT (H. Petrus): za.: 19.00 uur; zo.: 08.30 uur.
WILLIBRORDUS (St. Willibrordus): za.: 19.00 uur; zo.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): za.: 18.30 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): za.: 18.30 uur; zo.: 08.30 en 17.30 uur.

NOTITIES UIT PARAMARIBO

door Max Dorf...

Met het goedkeuren van een wetsontwerp van minister Hildenberg van Financiën door de Nieuw Front-coalitie in de Nationale Assemblee van Suriname, lijkt er weer ruimte voor de regering gekomen te zijn om over meer geld te beschikken. De aangenomen wet houdt in, dat de regering de opgelopen **Staatsschuld** van wel 5,4 **miljard** Surinaamse guldens bij de Centrale Bank van Suriname, mag omzetten in een langlopende lening van 15 jaar, tegen een rente van slechts een kwart procent. Het plafond voor de vlottende staatsschuld, die vooral in de jaren '80 scherp steeg om de begroting te financieren, was al lang bereikt, maar nu het zal worden geconsolideerd in de vorm van een lening, mag de overheid weer een deel (10%) van de overheidsbegroting lenen bij de Centrale Bank.

* * *

Vermoedelijk zal het nog te lenen geld vooral besteed worden aan het inlopen van **achterstallige subsidiebetalingen.** Die zijn er legio, en vooral te merken in de brandstof- en broodsector. 'Gesubsidieerd brood' wordt al een week niet meer gebakken, waardoor de burgers gedwongen zijn om duur brood te kopen, gemaakt van commercieel geïmporteerd meel. En een groot deel van het binnenland en de districten, zit al meer dan een maand zonder elektriciteit, omdat de brandstofmaatschappijen en verhuurders van dieselgeneratoren voor de stroomopwekking, hun diensten niet willen verlenen alvorens oude schulden zijn betaald. Verschillende dorpen en stadjes zijn in actie geweest de afgelopen week, om hun ongenoegen te uiten; eenmaal werd zelfs een vitale wegverbinding [illegible] door dorpsbewoners.

* * *

Maar ook de valutahandelaren schijnen munt te willen slaan uit het vooruitzicht van meer geld in omloop. De koers voor vreemde valuta, die toch wel stabiel was de afgelopen weken, rond de Sf.530,- voor de Amerikaanse dollar, begint een stijging te vertonen. Als oorzaak hiervoor wordt tevens genoemd het verlenen van voedselpakketten door de regering, aan sociaal zwakkeren, in het kader van het sociaal vangnet van het aanpassingsprogramma: het ministerie van Sociale Zaken heeft hiervoor ruim 45 miljoen Nederlandse guldens voor een periode van 5 jaar ter beschikking gekregen, uit de ontwikkelingspot. Vooralsnog zullen de voedselpakketten worden gegeven aan personen met een inkomen van minder dan Sf.3000,- per maand, die zijn geregistreerd bij het ministerie van Sociale Zaken.

* * *

De broodschaarste is overigens ook een gevolg van een mogelijke verontreiniging van het meel van de enige meelmaatschappij, 'De Molen', met chloorbevattende reinigingsmiddelen. Voorzitter Carmen Tjin A Djie van de Bakkersbond zegt dit te weten te zijn gekomen door een monster te hebben opgestuurd naar het Technisch Centrum in Delft, Nederland. Ook zou het meel van lage kwaliteit zijn. Het ministerie van Handel en Industrie dreigde als reactie hierop de meelmaatschappij te zullen verbieden nog langer meel te verkopen.

Directeur Roy Bikharie van 'De Molen' heeft de berichten weersproken en gevraagd om een onderzoek van het Bureau voor Openbare Gezondheidszorg (B.O.G.) om uitsluitsel te geven over de kwaliteit van zijn meel. Tot dan kopen de bakkerijen echter geen meel bij hem en zijn trouwens vastbesloten om hun brood slechts tegen reële marktprijzen te bakken. Dat betekent dus een zoveelste onbetaalbare eerste levensbehoefte voor het volk.

* * *

Als in de opsomming van de **zielige toestand** nu nog genoemd mogen worden de douane-acties in het grensplaatsje Albina (aan de Frans-guyanese grens), het dure en onvoldoende openbare vervoer dat ook al geen gebruik meer wenst te maken van gesubsidieerde (en daardoor onvoorspelbaar voorradige) brandstof en een schietpartij waarbij ex-Jungle Commandoleden Kofi Ayompong en Siegfried Briel werden gearresteerd, dan kunnen we overgaan tot enkele anderssoortige berichten.

* * *

De eerstejaars medische studenten, zo'n 40 jongelieden, hebben zich spontaan massaal opgegeven om **bloeddonor** te worden. Het Surinaamse Rode Kruis dat het hele land van bloed moet voorzien, zit ook in financiële problemen en met een tekort aan donoren. De medische studenten zullen een mobilisatiecampagne op touw zetten om meer donoren aan te trekken.

* * *

Een **diplomatieke rel** waarbij de Nederlandse ambassade betrokken was, zorgde voor wat (aangename?) afwisseling in de dagelijkse nieuwsberichten. President Venetiaan had de niet-residerende ambassadeurs van Jamaica, Spanje, Italië en Egypte voor de traditionele nieuwjaarsreceptie voor ambassadeurs, uitgenodigd, maar het bleek dat de Nederlandse ambassadeur de vier gasten ook had gevraagd voor een kennismakingsreceptie aan huis, nota bene nog vóór de receptie van de president. De president liet blijken dit ongehoord te vinden en verscheen niet op de Nederlandse receptie. Ook minister Mungra van Buitenlandse Zaken liet zich 'verontschuldigen'. Overigens had de Nederlandse ambassadeur Van Heemstra, vooraf wel afgestemd met minister Mungra, die echter had begrepen dat het om een informele ontmoeting zou gaan.

* * *

President Venetiaan ligt nog steeds overhoop met zijn minister van Defensie, Siegfried Gilds. De vraag blijft wie het directe bevel over het Nationaal Leger moet voeren bij wet, de president of de minister van Defensie. Bij de verkiezingen in '91 was de 'Wet op het Nationaal Leger' aangekondigd om het leger te resocialiseren. Doordat beide personen, ondersteund door hun eigen partij, respectievelijk N.P.S. en de S.P.A., die verantwoordelijkheid bij zichzelf willen hebben, kan de betreffende wet nog steeds niet worden ingediend bij het parlement, hetgeen minister Gilds een verwijt opleverde van assembleelid Kruisland dat hij 'niets doet'.

Het leger is ook in het nieuws geweest de afgelopen week, omdat er manschappen zullen worden afgevaardigd om zoals afgesproken deel te nemen aan het V.N. vredesleger in Haïti, echter onder Nederlandse vlag. Dit zou zo geregeld worden (per staatsbesluit) omwille van de taal. Er is hierdoor deining ontstaan over het vraagstuk van de soevereiniteit van het leger. Bevelhebber Arthy Gorré heeft inmiddels verduidelijkt dat er een puur Surinaamse eenheid zal worden afgevaardigd onder eigen vlag. De mogelijkheid bestaat echter wel, dat de Surinamers door het V.N. commando, bij Nederland zullen worden ingedeeld, waarover niet in Suriname beslist kan worden.

* * *

De Nederlandse bauxietmaatschappij **Billiton** zal beginnen met het klaarmaken van een nieuwe mijn te Lelydorp. Hierdoor is de produktie van bauxiet veilig gesteld voor zo'n 15 jaren. Daarna zal de maatschappij moeten uitwijken naar een heel ander gebied, in het Bakhuysgebergte (zuid-west Suriname), waar echter nog een haalbaarheidsstudie over gemaakt moet worden.

* * *

En tenslotte heeft voorzitter Winston Jessurun van de oppositie-partij D.A.'91 in de publiciteit gebracht dat de Surinaamse regering aan het lobbyen is geweest bij het I.M.F. om nog voor de verkiezingen van volgend jaar het aanpassingsprogramma volgens I.M.F. recept uit te voeren, met echter nog steeds het Warwick-instituut als formele monitor. De ministers Mungra, Assen en Hildenberg van resp. Buitenlandse Zaken, Planning en Financiën, brachten eind vorig jaar een bezoek aan het I.M.F.

Volgens notulen zou prof. Kafka, topper bij het fonds, ondersteund door I.M.F.-directeur Camdessus, gezegd hebben dat deze regering haast moet maken met het aanpassingsprogramma als ze de verkiezingen niet wil verliezen. Jessurun vindt dat de regering kennelijk meer politieke motieven heeft bij het aanpassingsprogramma dan werkelijke economische verbetering, en bracht ook in herinnering dat de regering vaker heeft verklaard niet bij het I.M.F. te zullen aankloppen voor monitoring. Nu kan de regering echter geen kant meer uit, omdat van geen enkele zijde financiële steun wordt gegeven als er geen programma komt dat de goedkeuring draagt van het I.M.F.

* * *

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg (Mundo Nobo): za. 19.00 uur zangdienst; zo. 09.00 uur preekdienst.
Emmy Berthold kleuterschool (Suffisant): zo. 18.00 uur dienst (Pap).

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier (Arowakenweg 28): 09.30 uur kerkdienst (Ned.); 10.15 uur kerkdienst (Pap.); 16.30 uur kerkdienst (Ned.).
Mulzenberg (Skol basiko Mulzenberg/St. Jacob): 10.00 uur kerkdienst (Pap).
Santa Rosa (Marakaweg 1): 10.00 uur kerkdienst (Pap.); 19.00 uur samenkomst (zang, gebed, bijbelstudie, Pap.).

VERENIGDE PROTESTANTSE GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church (Oranjestraat 1...): 09.30 uur mevrouw Y. Isidora.
Fortkerk (Fort Amsterdam): 09.30 uur ds. P. v/d Waal.
Emmakerk (Barentslaan 11): 09.30 uur ds. R. de Reus.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zo. 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Buitenbaai z/n (tel.: 681922).

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK

zo. 10.30 uur kerkdienst - Kaya G Mahuma 439.

BAKHUIS MINISTRIES

zo. 10.00 uur dienst - Landhuis Mount Pleasant.

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.15 Tempo pa Dios: protestantse gemeente; 18.16 Our Environment; 18.25 Danger Bay; 19.00 Rescue 911; 20.00 Telenotisia; 20.30 Programma Raad van Ministers; 21.00 Wega di Number Kòrsou; 21.10 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling); 22.00 Estreno: Desperate Justice; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 09.00 Sala di Konsierto; 10.00 Sena di Señor; 10.45 48 Hours; 11.15 Zorro; 12.00 Guia di Deporte (presentator Rein Persaud); 12.30 Djadumingu Deportivo; 15.15 Around the World in 80 Days; 16.45 Man drechi di Dios; 17.00 TeleCuraçao Special; 17.55 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Di Bishita Ku...; 18.30 Musical Special; 19.00 Tele-Suerte; 20.00 Telenotisia; 20.30 Shete Dia; 21.00 25 Aña Tumba di Karnaval (presentator Hermanito); 21.30 Touched by An Angel; 22.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

CINE (kanaal 83)

ZATERDAG: 19.15 Sandlot; 21.00 Trust in Me; 23.00 Quigley Down Under.

ZONDAG: 19.00 Baby, It's You; 21.00 Blind Man's Bluff; 22.30 Frankie and Johnny.

Hierbij maken wij het overlijden bekend van mijn zorgzame en onvergetelijke man, onze lieve papa en opa, schoonvader, broer, schoonbroer en oom

Jan Kraaijeveld

Geboren: 11-6-1919 - Overleden: 25-1-1995

Oud wnd. Commandant van het Vrijwilligers Korps Curaçao

Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

Echtgenote	**: Jeanne Kraaijeveld-Dorsch**
Kinderen	**: Corrie en Hans Meyer-Kraaijeveld** **Kees en Zanette Kraaijeveld-Gravenhorst** **Joop Kraaijeveld**
Kleinkinderen	**: Danielle en Stephan Meyer** **Shanna en Christopher Kraaijeveld**
Broers	**: Maarten Kraaijeveld** **Piet Kraaijeveld en familie (Nederland)**
Schoonzuster	**: Ria Kraaijeveld (Nederland)**
Nichten	**: Corrie en Mieke Kraaijeveld (Nederland)**
Families en vrienden:	**Kraaijeveld, Dorsch, Gravenhorst, Meyer (Nederland), Coffie, de Lima-Heldewier Vignon-Leon, Olga Coffie en familie, Nena en Reynaldo Bibolini-Heldewier Vignon en familie.**

De teraardebestelling zal plaatsvinden op zondag 29 januari 1995, vertrekkende vanuit de Aula van El Señorial te Otrobanda naar de Protestantse Begraafplaats aan de Roodeweg.

Gelegenheid tot condoleren vanaf 13.00 uur te El Señorial, waarna om 16.00 uur vertrek naar de begraafplaats.

Verzoeke na de begrafenis geen rouwbeklag aan huis.
Curaçao, 26 januari 1995.
Condoleance adres: **Zeelandia Residential Park No. 37 Curaçao.**

DANKBETUIGING

Langs deze weg willen wij U allen dankzeggen die blijk van belangstelling hebben gegeven bij het overlijden en de teraardebestelling van onze onvergetelijke

Dr. Rudolph Albert de Goede

Namens kinderen en overige familieleden.

Aruba, Januari 1995.

V.K.C.
Vrijwilligers Korps Curaçao

Met droeve ontsteltenis maken wij het overlijden bekend van:

Majoor, Jan Kraaijeveld

In leven, Luitenant Kolonel van het V.K.C.

Oud Wnd. Commandant van het V.K.C.

Ridder in de Orde van Oranje Nassau

Wij wensen zijn familie heel veel sterkte toe met dit groot verlies.

Moge hij in vrede rusten.

De Commandant, V.K.C.
Majoor, Mr. R.E.L. Ursula.

TV-11 (kanaal 11)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 On Pits Road; 18.30 Motorweek; 19.00 Europa Semanal; 19.30 Pacho Chittick den Farandula; 20.00 Lo Mejor de Lo Mejor; 21.00 The Extraordinary; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

ZONDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 Wrestling; 19.30 Revista di Djadumingu; 21.30 Ku Bista Riba (presentator Reyna Joe); 22.00 Caché (presentator Minerva Hieroms); 22.30 Super Sport Follies; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

TELEARUBA (kanaal 13)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 17.00 Ghostbusters; 17.23 Scooby Doo; 17.46 Heatcliff & Marmaduke; 18.09 Drag Race; 18.57 Three's Company; 19.32 Style With Elsa Klensch; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 Movie: Orpheus Descending; 23.17 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.30 Ripiti y Gana; 18.00 Sunday Movie: Night Breaker; 20.00 CNN News; 20.20 Health Week; 20.35 Week in Review; 21.20 Life Most Embarrassing Moments; 22.00 Show-Time; 23.00 The Nanny; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

NBC (kanaal 8..)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 NBC News; 20.00 Crusaders; 21.00 Empty Nest; 21.30 Mommies; 22.00 Sweet Justice; 23.00 Sisters.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 NBC News; 20.00 Earth 2; 21.00 Seaquest DSV; 22.00 Movie.

AE (kanaal 75)

ZATERDAG: 18.00 Movie: Nightmares; 20.00 Home Again; 20.30 Home Again; 21.00 To Be announced; 23.00 Best Comic Relief.

ZONDAG: 19.00 Movie: Inspector Morse-Silent World of Quinn; 21.00 Movie: Monty Python and the Holy Grail; 23.00 Civil War Journal.

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG: 19.00 Movie: Her Final Fury: Betty Broderick the Last Chapter; 21.00 Spenser: A Savage Place; 23.00 Designing Women; 23.30 Name of Love.

ZONDAG: 19.00 Movie: Single Women, Married Men; 21.00 Movie: Overkill: The Aileen Wuornos Story; 23.00 Intimate Portrait.

Ump'a kuró planta yerba basha remedi pa mata tira sushi afó mashin elektriko pa kòrta palu

Tel.: 685846

PARTY SERVICE IS OP ZOEK NAAR

Part-timers

voor het verzorgen van de meest uiteenlopende kleine en grote parties.

Ben je representatief, vlot, een harde werker met een goede team-spirit? Neem dan kontakt op met tel. 636274

MS MICRO SYSTEMS

Micro systems N.V. is een sterk groeiend bedrijf en is gespecialiseerd op het gebied van Computers, Software, Supplies, Novell-Netwerken en PC & Novell Cursussen.

In verband met de verdere uitbreiding van onze verkoopafdeling, zoeken wij op korte termijn:

VERKOPERS(STERS)

Hij/zij moet:

- Ervaring hebben op het gebied van verkopen
- Beschikken over goede contactuele eigenschappen
- Zelfstandig kunnen werken
- Een uitstekende beheersing hebben van de Engelse en Nederlandse taal
- Kennis van computers en software is een voordeel

Wij bieden een moderne werkomgeving en goede arbeidsvoorwaarden.

Voor meer informatie of om een afspraak te maken, gelieve te bellen naar Mej. C.F. Haas op het nummer 617900 Caracasbaaiweg 199.

Authorized Advanced Products Dealer

TE HUUR
Volledig gemeubileerd nieuw modern 3 kamer
APPARTEMENT
ruime balkonporch, centraal, hooggelegen, riant uitzicht en vrije opgang. Voor korte of langere termijn.
Huurprijs v.a. Nafl. 1.500,= p/m
Info: tel. 658337
fax. 618788

COMPUTER specs:
Model: PC-260
Memory: 640 KB
Harddisk: 20 MB
Diskette: 1,44 MB
Scherm: EGA
Printer: Citizen Matrix 120D
Extra software aanwezig, inclusief computertafel
Nafl. 2000,=
tel. 673328
Kantoor: 613600
tst. nr. 402

MIEKE CLEANING SERVICE

EENMALIGE GROTE SCHOONMAAK
voor fabrieken/kantoren/scholen en kleine huishoudens etc.

Oplevering lege/nieuwe woonhuizen.

Bemiddeling:
voor een vaste oppas
voor een huishoudelijke kracht
schilderwerk/tuinen

Tel. 614275, 366759
Bellen tussen 7 - 12.00 en 14.00 - 18.00 uur
of na 22.00 uur.

WAARSCHUWING

De commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan HATO:

WOENSDAG 1 FEBRUARI VAN 07.00 UUR TOT DONDERDAG 2 FEBRUARI 13.00 UUR.
ZATERDAG 4 FEBRUARI VAN 07.00 UUR TOT 13.20 UUR.

Onveilig zeegebied ± 4.000 mtr. uit de kust.

Op de schietbaan WACAO:

WOENSDAG 1 FEBRUARI VAN 07.00 UUR TOT 19.00 UUR.

Onveilig zeegebied ± 4.000 mtr. uit de kust.

Landhuis Brievengat

Elke zondag geopend vanaf 5.00 uur om het Landhuis te bezichtigen.
Elke laatste zondag van de maand Folkloristische danshow van 5.00 - 6.00 n.m.
Live muziek van 'Chips' vanaf 19.30 uur.

a.s. Zondag 29 januari en woensdag 1 februari van 20.00 n.m. - 2.00 a.m.
AMSTEL-NIGHT
met optreden van de band 'Chips' en een folkloristische show
AMSTEL f 2,=. Woensdag: entree gratis.
U kunt ook rijsttafelen. Iedereen is welkom.

Bent u op zoek naar kantoorruimte

Wij zouden graag in contact willen ko[men] met serieuze kopers voor de verkoop v[an]

EEN TWEE VERDIEPINGSGEBO[UW]
1983 m² parkeerruimte
Centraal gelegen te Otrabanda/ Mundo Nobo
577 m² kantoorruimte totaal boven e[n] beneden.
Gedeeltelijk uitzicht op zee.

Uw reactie onder letter PA aan het bureau van dit blad, Curaçao

---

Pro Upholstery & Carpet Cleaning

Geen angst meer voor geknoei of ongelukjes op uw prachtige lichtgekleurde bankstel. Met **Pro shampoo reinigen** wij uw bankstel en **beschermen** wij het tegen alle voorkomende vuil en vlekken.
Bel ons voor een afspraak voor het reinigen van bekleding van uw stoelen of het tapijt van uw kan[toor] of thuis. **Tel.: 672086 - 605267**

UITVERKOO[P]

bij **Paso a Paso**

Santa Rosaweg - Paseata

50% korting op all[e] schoenen en kled[ing]

Te koop aangeboden
WOONHUIS
te Sun Valley (nieuwbouw)
3 slaapk.
f 190.000,=
Tel: 657356

Feel Good
THEMOJETICS
Look Good:
DERMAJETICS
van
HERBALIFE
Bel of fax: 37665[..]
En vraag naar de Skin-Survival-Set

AMIGOE

Voor onze opmaak afdeling zoeken wij een dynamische en creatieve

Desktop Publisher

Vereisten:
- Minimaal Havo of gelijkwaardig diploma.
- Moet zowel zelfstandig als in teamverband kunnen functioneren.
- Stressbestendig.
- Moet kunnen werken met CorelDraw.
- Kennis van Quark X-press, Pagemaker en Page X-pert strekt tot aanbeveling.

Geboden wordt:
Een goed salaris, uitstekende secundaire arbeidsvoorwaarden en een prettige werksfeer.

Gelieve sollicitaties te richten aan de directie van dagblad Amigoe onder vermelding van DTP.

De lekkerste ROTIE'S
pom, pastei, bami, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, br. bonen, hipeduorst
kunt u elke zondag tussen 12 en 4 uur ... afhalen ... van de week.
Korsal Partir kav. 87
Tel. 674103

SURINAAMS ETEN
Zaterdags en zondags vrij voor moeder in de keuken
Haal uw lekker Surinaams eten
elke zaterdag en zondag van 12 tot 4 uur
Rooseveltweg 133.
t/o de Antillen
Bel voor uw bestelling 685679

AFSLANKEN?

Doe het dan onder professionele begeleiding met gegarandeerd succes!

Wij bieden u deze gelegenheid aan middels onze exclusieve workshops en de begeleiding daarna, waarbij u wordt geleerd hoe u zonder zware oefeningen, zonder dieet en zonder honger te lijden **6 tot 8 kg in een maand kunt afvallen** en hoe u uw gewicht stabiel kunt houden!

Bel voor meer informatie vóór 2 februari a.s. naar het secretariaat van **Revital N.V.**,
Tel: 367725/367850

Stichting Leerstoel voor Milieu en Ontwikkeling

de Stichting Leerstoel voor Milieu en Ontwikkel[ing] in samenwerking met de Meteorologische Dienst de Universiteit van Aru[ba] nodigen u uit voor de lez[ing]

"Climate change and Ozone"
door dr. James P. Bruce

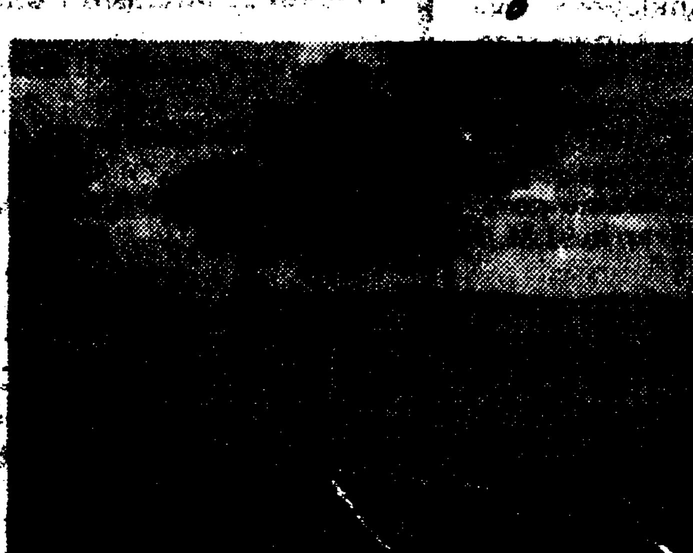
op Curaçao:
op 31 januari 1995
in de AULA van de UNA

aanvang: 20.00 uur
toegang: gratis
taal: Engels

op Ar[uba]
op 2 februari
in de AULA
de U.v. A[ruba]

Universiteit van de Nederlandse Antillen

Haciendas Lajamar
Your best investment in Venezuela

Plain ... white sand beach and ... up and ... only ... from PUERTO LA CRUZ, the most important ... of all tourist developments in South America.
Spectacular beaches, intense commercial activities, exciting and lovely night life.

MAKE NOW THE BEST INVESTMENT OF YOUR LIFE THERE where prices of land grow daily.

Haciendas Lajamar

Please send me without obligation booklets and additional information on lots

NAME
ADDRESS
CITY
TELEPHONE
COUNTRY

AGROPECUARIA LAJAMAR C.A. ... Misiara PB 2 Sector San Antonio, Sabana Grande, CARACAS 1050, VENEZUELA
... Curaçao ... 656472 P.O. Box 3446

KARNAVAL 1995
TUMBA "SUPER PLUS" SPESHAL

SPARERIBS + STEAK + GALIÑA PLUS... PLUS...

- 4 Super Djusi Spareribs
PLUS...
- Batata Hasá
PLUS...
- Delisioso Steak Alaparia
PLUS
- Aros Moro
PLUS...
- Texas Fried Wholeleg
PLUS...
- Funchi Bròs Bròs Hasá
PLUS...
- Pinda Sòus
PLUS...
Kompletamente Gratis
- 1 Bleki POLAR Friu Friu

TEXAS ... fl. 12.95

GALIÑA BRIEVENGAT
BALIDO TE 28 FEB. 1995 TAKE-OUT SO!

OPENBARE VERKOO[PING]

Op woensdag 15 februari 1995 des voormiddags o[m] 10.00 uur zal ten overstaan van notaris mr M. van [der] Plank of diens waarnemer, te zijnen kantore aan de Schottegatweg Oost 191, Curaçao, in het openbaar krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen worden verkocht:

het tot 21 oktober 2037 lopend erfpachtsrecht o[p] een perceel grond, groot 720m2, gelegen in h[et] Derde District van Curaçao, bekend als Blok P, kavel nummer 4, van het verkavelingsplan ... 15 juni 1977, met het daarop gebouwde ... bekend als ... kavel 4.

De veilingvoorwaarden liggen vanaf 8 dagen vóór [de] veiling ter inzage ten kantore van bovengenoemde notaris.
Deze voorwaarden houden ondermeer in dat ... iedere bieder ... worden één of andere ... van ... gelijk aan het bedrag van zijn bieding vermeerderd met de veilingkosten.

Notariskantoor Van der Plank & Ro[...]
Schottegatweg Oost 191
Tel.: 616[...]

Bar - Eethuis Restaurant
WALK-INN

ÑAPA
Weekend Bijlage Amigoe
28 JANUARI 1995 AMIGOE

INTERVIEW
Gebruik meer zon en wind

CULTUUR
Patriotten Tula en een Luango

Terugblik van een oude rot in het vak

= door Norbert Hendrikse =

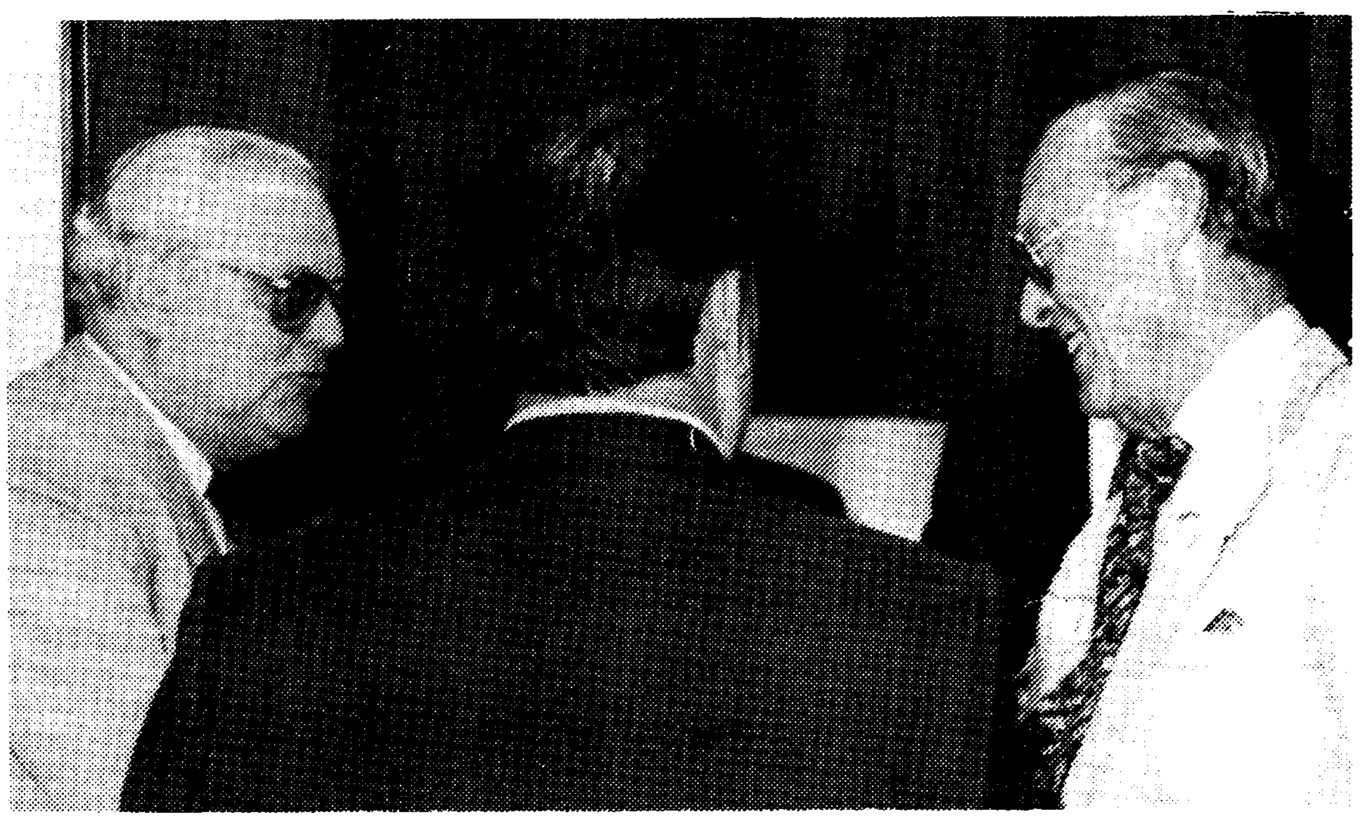
Jos van der Schoot is 70 jaar geworden. Een goede reden om het wat rustiger aan te gaan doen en het hectische werk bij de krant aan jongeren over te laten. Niet dat 'Jos van de *Amigoe*' zelf op die gedachte gekomen is. Voor hem is het ondenkbaar dat hij niet elke ochtend bij het krieken van de dag achter zijn bureau zit in het gebouwtje in de Caya Betico Croes op Aruba, waar de *Amigoe* sinds jaar en dag is gehuisvest. Hoe kan het ook anders. Sinds 1960, toen hij door de directie van de N.V. Paulusdrukkerij op Curaçao werd belast met de leiding van redactie en commercieel gedeelte van het *Amigoe*-kantoor aldaar, bepaalt Jos op Aruba het gezicht van de grootste Nederlandstalige krant in de regio.

Maar in elk leven treedt een moment aan waarop je moet beseffen dat je het wat kalmer aan moet gaan doen. Van der Schoot heeft de leiding van de redactie en een deel van de directie-verantwoordelijkheid van de Amigoe op Aruba overge-

■*Jos van der Schoot voor het gebouw van de Amigoe in de Caya Betico Croes.*

Tot en met de jaren zeventig kende Aruba uitsluitend edities van op Curaçao geproduceerde kranten met als enige uitzondering het Engelstalige *The News* van Gerard Schouten. Met de voorbereidingen en de komst van de status aparte en het daarmee gepaarde gaande groeiende nationalisme op Aruba, kwamen er 'eigen' Papiamentstalige kranten op de markt. Beschouwt het lezerspubliek de *Amigoe* nog als een 'Curaçaose' krant, zoals door de concurrentie weleens gesuggereerd wordt?

Van der Schoot: "Welnee. Onze lezers zijn zo gewend het lokale nieuws dagelijks op pagina 5 te vinden en de advertenties op de pagina daarnaast dat het geen enkel probleem voor hen is. Het gaat hen bovendien vooral om de snelheid, de betrouwbaarheid en de kwaliteit van het nieuws en daarmee scoort de *Amigoe* elke dag weer. Ik heb een spotje lopen bij Voz di Aruba waarin gezegd wordt 'Lees vanavond in de *Amigoe* wat de andere kranten morgen brengen'...." Het journalistieke bedrijf in een kleine gemeenschap als Aruba brengt met zich mee

■*Jos van der Schoot begroet in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Oranjevereniging Aruba Prins Bernhard bij een bezoek aan het eiland.*

Van der Schoot: "Ik heb die twee dingen altijd weten te scheiden. Daar moet je keihard in zijn. Ik krijg weleens te horen: 'Schrijf eens een leuk stuk over mijn zaak dan krijg je een advertentie', maar daar ga ik nooit op in als het onderwerp geen echt nieuws bevat."

Was dat niet moeilijk voor een man zoals jij die als een bezetene op jacht gaat naar *advertenties?*

punt van de algemene ontwikkeling."

Naast zijn werk bij de *Amigoe* verzorgt Jos van der Schoot al 39 jaar het Nederlandse nieuwsbulletin voor het radiostation Voz di Aruba. Om klokslag 12 uur weten de huisvrouwen dat het eten bijna op tafel moet wanneer ze de luide stem van Jos door de aether horen schallen met de belangrijkste lokale en internationale nieuwsfeiten. Van der Schoot leest het nieuws niet, hij draagt het voor op een manier die niet valt na te doen. "In het begin moesten de mensen daar wel aan

"Dat geloof ik niet. Je ziet elk jaar weer op Koninginnedag dat er in de wijken op Aruba enthousiast wordt meegedaan aan de feestviering. Dingen die uit de koloniale tijd stamden zoals de aubade, de militaire parade en de borrel bij de gezaghebber hebben wij afgeschaft. Het is nu een echt volksfeest geworden."

Maar is het niet zo dat de Arubanen op die dag feest vieren omdat ze überhaupt van feesten houden, zonder enig besef dat het nog iets met de koningin te maken heeft?

"Dat is ten dele wel zo, maar

Jos van der Schoot:

"Journalistiek peil is er niet op vooruitgegaan

dragen aan de jonge en dynamische Mike Willemse die na een gedegen journalistieke opleiding en praktijkervaring (de School voor Journalistiek en een universitaire opleiding in de Communicatiewetenschappen, gevolgd door een werkperiode bij de parlementaire redactie van NOS-televisie in Den Haag) zich inmiddels al goed thuis voelt op het van activiteiten gonzende Aruba.

Jos van der Schoot blijft zich voorlopig bezig houden met een aantal redactionele taken en met de verkoop van advertenties, zijn lust en zijn leven. Zeg hem dat er een jubileum op komst is en Jos heeft zo vier pagina's met felicitatie-advertenties gevuld. En mocht er een bekende figuur komen te overlijden, dan heeft Van der Schoot in een mum van tijd alle zakelijke en/of politieke relaties die met de persoon te maken hebben weten te overtuigen hun medeleven te betuigen in een advertentie in de *Amigoe*. De uit Brabant afkomstige Van der Schoot (*'I love Tilburg'* zegt de bumpersticker achter op zijn auto) kwam voor het eerst met Aruba in aanraking toen hij als jongeman op het internaat van St Louis in Oudenbosch Boy Ecury, de latere Arubaanse oorlogsheld leerde kennen. Trouwens hij was daar ook goed bevriend met de inmiddels overleden Curaçaose apotheker Luis de Lannoy en met oud-gouverneur Ben Leito. "Die was ooit verliefd op mijn oudste zus", weet Jos zich te herinneren.

Als jongeman van 21 jaar vertrok hij na de oorlog echter naar Suriname en niet naar Aruba of Curaçao, waar hij verzekeringen ging verkopen voor de Nieuwe Eerste Nederlandse' (NEN). In 1946 schreef Van der Schoot, die toen voor een periode van acht maanden op Curaçao vertoefde en daar in contact kwam met hoofdredacteur Ad Versney, zijn eerste stukje voor de *Amigoe di Curaçao*: een verslag over de activiteiten van de zwembond. Geen toevallig onderwerp, in zijn jeugdjaren was Van der Schoot medewerker van het clubblad van de Tilburgse zwem- en waterpolo vereniging TZV en hij leverde toen verslagen over de zwemsport aan de *Nieuwe Tilburgse Courant*. Dat bracht 2,50 gulden per artikel op. "Dat was toen veel geld, want voor 2 cent kon je een hand vol snoep kopen", zegt Van der Schoot die gezien zijn omvang toen al een 'lekkerbek' geweest moet zijn.

GROEI

In 1948 vestigde hij zich Aruba voor het opzetten van een NEN-kantoor aldaar. En ook toen klom hij in de pen om te schrijven voor de Tivoli Gazet en het clubblad van de voetbalvereniging Aruba Juniors. Vervolgens was hij correspondent voor de *Amigoe di Curaçao* die toen een oplage van zo'n 700 à 800 abonnees had. Sinds zijn aanstelling als 'kantoorhouder' in 1960 belast met de redactie, advertentieverkoop, distributie en personeelszaken, is de *Amigoe* oplage op Aruba gegroeid tot het respectabele aantal van 3500 abonnees.

In 1964 werd besloten de kop te veranderen in *Amigoe di Aruba*. "Als ik op vergaderingen of persconferenties verscheen kreeg ik te horen "daar heb je de *Amigoe di Curaçao*". Wie weet hoe men in die jaren op Aruba over Curaçao dacht, beseft ook meteen wat hiermee bedoeld werd. In de jaren zeventig besloot hoofdredacteur/directeur Norbert Hendrikse de editie-aanduiding met vermelding van de naam van elk eiland (er was inmiddels ook een *Amigoe di Bonaire* bijgekomen) te laten varen en er simpelweg *Amigoe* van te maken.

PROCES

Een leuke anekdote is dat bij het invoeren van de naam *Amigoe di Aruba* de Paulusdrukkerij N.V. als uitgever voor de rechter werd gedaagd door de kleurrijke Amador Nita, die later bekendheid kreeg bij de sociale omwenteling van 30 mei 1969 en het tot minister van Sociale Zaken en Arbeid bracht. Nita gaf op Aruba een blaadje uit dat *'Amigu di Aruba'* heette waarin hij zijn korte stukjes en gedichten publiceerde. De rechter wees Nita's vordering echter af en Aruba kon zich gelukkig prijzen met een 'eigen *Amigoe*'.

Van der Schoot herinnert zich nog de tijd - en dat is niet zo heel lang geleden -dat je 's avonds en in de vroege ochtend je nieuws en foto's voor de krant van de volgende dag bij elkaar moest hebben gegaard om het materiaal met het eerste vliegtuig naar Curaçao te kunnen versturen. Daarna kwam de fax en nu is er een verbinding via een modem waarbij het Aruba-nieuws elke ochtend rond tien uur electronisch kant en klaar op het computerscherm bij de redactie op Curaçao verschijnt.

dat je heel nauwe contacten hebt met lokale politici, vakbondsmensen, zakenlui en allerlei verenigingen en instellingen die er actief zijn. Jos van der Schoot heeft die relaties altijd gekoesterd als een kostbaar bezit. Er wordt daarom niet alleen beweerd dat de 'hoge autoriteiten' hem persoonlijk komen opzoeken mocht hij een keer ziek zijn (wat zelden gebeurt), maar ook dat Aruba in tijden van crises geregeerd wordt vanuit het *Amigoe*-kantoor waar politici niet alleen hun informatie halen maar ook spuien. Van der Schoot moet er om lachen. "Dat is niet

"Geen echte concurrentie als Nederlandstalige krant"

helemaal waar, maar er wordt wel degelijk rekening gehouden met wat de *Amigoe* schrijft. Ik heb altijd bijzonder goede contacten gehad. Dat moet je scheppen met vertrouwen. Als je *'off the record'* wat te horen krijgt, moet je dat ook als zodanig behandelen en het niet belust op een primeur meteen gaan publiceren, zoals sommige kranten dat tegenwoordig doen. Ik ben ook blij dat ik in al die jaren nooit mijn beroep gebruikt heb om iemand een trap te geven, zoals je dat nu zo vaak ziet bij andere media."

Die combinatie van commercieel directeur belast met de advertentiewerving en eindredacteur, leidt die niet tot gewetensconflicten wanneer een goede klant probeert 'free publicity' te verkrijgen of voor hem negatief nieuws uit de krant te weren?

"Dat viel wel mee. In het begin zijn die klanten misschien wel boos, maar ze komen er gauw op terug want voor de zakenman blijft toch gelden dat je moet adverteren in het dagblad dat het vertrouwen geniet van het publiek en dat daarom meer gelezen wordt."

GEEN CONCURRENTIE

De Amigoe heeft eigenlijk als Nederlandstalige krant nog steeds geen concurrentie?

"Niet echt. De *Beurs- en Nieuwsberichten* wordt sinds vorig jaar niet meer op het eiland verspreid. En het Nederlandstalige ochtendblad dat op de markt kwam heeft zich niet waar kunnen maken en ik beschouw dat zeker niet als een concurrent."

Met het streven om het Papiaments als taal zoveel mogelijk te bevorderen rijst, met name op Curaçao de vraag of er nog wel plaats is in de toekomst voor een Nederlandstalige krant. Hoe zit dat op Aruba?

"Uit de groei van de *Amigoe*, ondanks de komst van diverse Papiamentstalige kranten blijkt dat er wel degelijk plaats is voor een Nederlandstalige krant. Het aantal Nederlanders dat zich hier vestigt neemt toe, maar daarnaast worden de leerlingen op de scholen aangespoord om meer Nederlands te lezen teneinde hun taalkennis en woordenschat te vergroten, maar ook uit oogwennen, maar nu kent iedereen mij. Op mijn 70ste verjaardag moest ik op weg naar kantoor te voet de weg oversteken. Er stopte een auto, waaruit een voor mij totaal onbekende dame stapte die mij kwam feliciteren. Jij bent Jos van der Schoot en je bent vandaag jarig. Ik ken je van de radio... En laatst kocht ik bij een vrouwtje op straat een 'lotto' waarbij ik haar in het Papiaments aansprak. Ze keek mij aan en zei: 'Ik ken je, jij leest het nieuws op de radio'. En ik kreeg gelijk van haar een zoen met de opmerking: ' Als ik jou het nieuws hoor lezen weet ik dat ik moet gaan koken'.

Toen het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP) nog een kantoor had op Aruba was Van der Schoot daar (sinds 1951) de vertegenwoordiger van. Hij zorgde dagelijks voor de distributie via de telex naar de media, voor het belangrijke Arubaanse nieuws dat naar Den Haag moest en een tijd lang ook voor een stencil met de voornaamste nieuwsfeiten dat bij de hotels werd bezorgd ten gerieve van de toeristen.

SOCIAAL ACTIEF

In het sociale leven is Van der Schoot nog steeds actief voor de carnavalsvereniging SAC. Zijn Brabantse afkomst zal daar wel mee te maken hebben. Al 43 jaar is Jos lid en de laatste jaren ook voorzitter van de Oranje Vereniging Aruba die ervoor gezorgd heeft dat de traditie van Koninginnedag behouden is gebleven. Maar is er bij de lokale bevolking nog wel behoefte aan deze traditie of is het gevoel voor het Oranjehuis aan het tanen?

uit het laaiend enthousiasme ook bij de jeugd bij de bezoeken van leden van het Koninklijk Huis blijkt dat er nog altijd een hechte band bestaat met het Huis van Oranje. Meer dan op Curaçao bij voorbeeld. Mijn vriend Jappa Beaujon heeft daar jaren geprobeerd weer een Oranjevereniging van de grond te krijgen, maar dat is niet gelukt."

Van der Schoot is voor zijn verdiensten op allerlei gebied in 1973 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau en in 1993 bij bevordering tot Officier Oranje Nassau.

Op sportgebied is Jos van der Schoot vijf jaar actief geweest als voorzitter van Aruba jrs waar hij thans erelid van is en hij is ook al sinds acht jaar lid van de Commissie van Beroep van de Arubaanse Voetbal Bond. Zelf is hij een verwoed biljarter, met als voorkeur 'gewoon driebanden' al heeft hij daar de laatste jaren niet veel aan gedaan. Behalve dan bij zijn jaarlijkse bezoeken aan Tilburg waar hij ondanks al zijn jaren op Aruba nog immer een geziene gast is en waar hij onlangs zelfs de zilveren legpenning van de stad in ontvangst mocht nemen als 'Tilburgs ambassadeur' op Aruba.

NIVEAU

Na je 'one man show' van meer dan veertig jaar in het krantenvak, nog de vraag wat je vindt van de ontwikkeling van de journalistiek op Aruba?

"Eerlijk gezegd is het niveau vooral de laatste jaren ach-

vervolg op pag. 7

Eindredactie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Gezocht: Protestantse prinses met lelieblank verleden

Beste scenario voor Willem-Alexander nauwelijks haalbaar

Het best denkbare scenario lijkt: Prins Willem-Alexander wordt tot over zijn oren verliefd op een prinses met een lelieblank verleden en met een minimaal aan het protestantisme verwant geloof. Ze is afkomstig uit een land waar niets op aan te merken valt en wordt daar zelf niet tot de troon geroepen. Zij valt ook voor hem en ze trouwen. Dan is iedereen tevreden.

Maar zoals bekend valt het in dit ondermaanse bestaan niet mee om het iedereen naar de zin te maken. Het is alleen wel de schier ondoenlijke taak van iedere (aankomende) vorst.

Een prinses als bruid is ideaal: Zij kan de druk van het koninklijke leven en vooral van de publiciteit aan omdat zij ermee is opgegroeid. Bovendien draagt een prinses, noodzakelijkerwijs nog uit een ander land bovendien, maximaal bij aan de mystiek van de monarchie.

PROTESTANT

Een protestantse prinses is helemaal mooi, want er zijn altijd wel een paar Nederlanders, die bij de keuze voor een katholiek meisje zullen vragen of Alexander nu al vergeten is waarom we zolang in oorlog met Spanje verkeerden.

Toch lijkt dit punt ondergeschikt: Een rel zoals over het katholiek worden van prinses Irene, dertig jaar geleden, is nauwelijks voorstelbaar meer. Toen prinses Christina een paar jaar geleden rooms werd, reageerde Nederland met een 'nou en?' Daarbij moet wel worden aangetekend dat ze op dat moment allang uit de lijn van troonopvolging was verdwenen.

De volgende koningin van Nederland kan indien nodig waarschijnlijk wel protestant worden, maar ook een gemengd huwelijk lijkt denkbaar. In Nederland staat de vorst niet aan het hoofd van de kerk zoals in Engeland. Kinderen uit het huwelijk kunnen door hun vader protestant worden opgevoed.

Dat de bruid van Alexander verder uit een land komt waar de mensenrechten niet met voeten worden getreden, zal met name de politiek op prijs stellen vooral omdat het parlement moet instemmen met het huwelijk. Zoals bekend kan de 'schoonfamilie' van inmiddels vijftien miljoen Nederlanders behoorlijk moeilijk doen. Het halve land stond immers op de kop, omdat de toenmalige troonopvolgster Beatrix twintig jaar na de ondergang van nazi-Duitsland met een oosterbuur thuiskwam. Gelukkig een voorbeeldig exemplaar, zoals al snel bleek. Ook zo'n situatie is niet denkbaar meer. Toch is het fijn als Amnesty evenmin problemen ziet in de trouwplannen van Alexander.

Verder moet diens bruid geen kroonprinses zijn, want dan moet of de een of de ander van zijn rechten en plichten afzien, of er moeten twee landen aaneen worden gesmeed. Dat geeft echt teveel complicaties, dat is duidelijk.

HANDJEVOL

Maar prinsessen die aan genoemde eisen voldoen, zijn niet ruim voorradig, zeker niet als Alexander uit dat handjevol zijn ware moet kiezen. En dat hij van zijn bruid moet houden, is een recht dat de meest antieke monarchist hem niet zal willen ontzeggen. Als 'de enige echte' ertussen zit, dan moet hij het inmiddels weten. De jongelui ontmoeten elkaar regelmatig.

De kans is dus heel reëel dat Alexander ooit voor een 'burgermeisje' kiest. Het is zelfs actueel, nu hij is bevriend met de 24-jarige Emily Bremers uit Nijmegen. Hij leerde haar kennen in Leiden, waar ze rechten studeert. De prins woont zelf ook nog in de sleutelstad, maar verhuist in maart naar zijn nieuwe onderkomen aan het Noordeinde in Den Haag. De roddelbladen weten al te vertellen dat hij daar met haar gaat samenwonen, iets wat vrijwel zeker niet het geval is. De prins verklaarde zelf in een tv-interview dat hij niet voor samenwonen voelt. Hij legde dat toen niet uit, maar de staatsrechtelijke positie van een met de kroonprins 'hokkend' meisje zou te onduidelijk zijn. Trouwen met een burger levert waarschijnlijk geen staatsrechtelijke problemen op.

Niet alleen de roddelpers, maar ook de meer serieuze media hebben zich het hoofd op hol laten jagen door Emily. Terwijl Alexander toch eerder werd gezien met Paulette Schröder, Yolanda Adriaansens en Barbara Boomsma. Drie burgermeisjes gingen Emily voor, maar niemand ontketende deze onrust. Maar de prins is dan ook al bijna 28.

BELANGSTELLING

Koningin Beatrix en Prins Claus zullen niet gelukkig zijn met de belangstelling voor Alexander en Emily. Vooropgesteld dat er echt sprake is van pril geluk, dan zal het moeilijk zijn om in alle rust aan hun relatie te werken. Weekend-hoofdredactrice Hummie van de Tonnekreek zei al op tv: "We zullen haar achtervolgen, niet kapot maken, maar achtervolgen."

Beatrix en Claus werden ook voortijdig 'betrapt' door fotograaf John de Rooy. De bekendmaking van de verloving werd toen bespoedigd. Dat maakte uiteindelijk niets uit: Het werd een huwelijk dat voor zover bekend, klinkt als een klok.

Mocht het vermeende prille geluk stand houden in de woeste golven van de publiciteit, dan is er de vraag of Emily ondanks haar burgeropvoeding een goede koningin zal zijn. Ze is mooi, aardig en intelligent, valt hier en daar te lezen. "Bescheiden, maar niet iemand die je omver loopt", weet een buur. Dat zijn allemaal koninklijke eigenschappen. Bovendien kan Emily of een ander burgermeisje, als het ooit menens wordt, te rade gaan bij Koningin Sonja van Noorwegen. Kroonprins Harald had meer dan 25 jaar geleden de grootste moeite zijn vader Olaf ervan te overtuigen, dat zijn studiegenote Sonja van burgerafkomst de ware voor hem was. Na tien jaar soebatten ging pa overstag. Het zilveren huwelijk werd onlangs spetterend gevierd en de monarchie staat in Noorwegen niet ter discussie. Ook buurkoning Karel Gustaaf van Zweden koos een burgermeisje: Sylvia Sommerlath uit Duitsland. En zij eveneens brengt het er glansrijk vanaf.

■*Prins Willem-Alexander tijdens zijn bezoek aan Curaçao. De Nederlandse prins is op zoek naar een levensgezellin. Veel keuze uit protestantse prinsessen met een schoon verleden is er echter niet. Het zal dus naar alle waarschijnlijkheid burgermeisje worden. E[…] Bremers uit Nijmegen […]schien?*

Huidige premier overgrote favoriet voor Frans presidentschap

Alleen corruptieschandaal of ramp kan Balladur afstoppen

Tot op het laatste moment heeft premier Edouard Balladur zijn kandidatuur voor de presidentsverkiezingen in Frankrijk voor zich willen houden. Dat hij het nieuwe staatshoofd wordt, staat echter voor de meeste Fransen vast. Hij is duidelijk favoriet, vooral na het afhaken eerder deze maand van de voor hem meest bedreigende rivaal, de socialist Jacques Delors.

"Is het nog wel de moeite waard om te gaan temmen?", vroeg de satirische krant *Le Canard Enchaine* zich af, nu Balladur op de weg naar het Elysée-paleis nauwelijks meer iets in de weg lijkt te staan.

Balladur oogstte de afgelopen weken veel lof voor zijn succesvol optreden bij de dramatische kaping van een toestel van Air France door Algerijnse fundamentalisten. Franse commando's bestormden het vliegtuig in Marseille en bevrijdden de passagiers. Eerder toonde hij zich een handig politicus tijdens de GATT-onderhandelingen, waaruit een voor de Franse boeren aanvaardbaar akkoord rolde. Ook de monetaire crisis in Frankrijk, die het Europees Monetair Systeem dreigde in gevaar te brengen, wist hij met succes op te lossen.

SCHANDALEN

Balladur mengt zich nooit openlijk in interne politieke ruzies, een gewoonte waarmee hij buiten schot wist te blijven in de pijnlijke schandalen die zijn regering hebben getroffen. Drie ministers moesten het veld ruimen na in opspraak te zijn geraakt in corruptie-affaires. De premier hield daarbij consequent vast aan zijn standpunt, dat elke minister tegen wie Justitie een vooronderzoek instelt, het kabinet moet verlaten.

· Mislukte hervormingsplannen voor het particulier onderwijs of werkgelegenheidsprojecten voor jongeren hebben geleid tot massale protesten en demonstraties. Maar deze échecs hebben de populariteit van Balladur nooit langdurig aangetast. De premier, die erom bekend staat zich niet tot loze beloftes te laten verleiden, stelt de Fransen nu een economische groei van 3 procent in het vooruitzicht. De recessie is voorbij en de werkloosheid is stabiel, zegt hij.

De man die op spotprenten vaak staat afgebeeld als een aristocraat op een draagstoel en ook 'Lodewijk de XVIde in modern pak' is genoemd, zal naar verwachting breed gebruik maken van zijn reputatie boven het politieke geharrewar te staan. Hij zal zich tijdens de campagne waarschijnlijk blijven wijden aan zijn regeringstaken, terwijl zijn rivalen proberen hem onderuit te halen. Het Franse voorzitterschap van de Europese Unie, komend half jaar, zal hem bovendien volop de gelegenheid bieden zijn politieke kundigheid ten toon te spreiden.

STEUN

Balladur heeft de openlijke steun gekregen van twee pijlers van het neo-Gaullisme: Minister Charles Pasqua van Binnenlandse Zaken en P[…]lementsvoorzitter Phil[…] Seguin. Verder hebben […] van de 28 kabinetsleden […] voor hem uitgesproken. […] moet een zware slag […] voor Jacques Chirac, de ho[…] kandidaat van de neo-Ga[…]listische partij RPR. Sle[…] drie ministers in de […] RPR gedomineerde rege[…] hebben Chirac, die voor […] derde maal een gooi […] naar het hoogste ambt, […] nu toe hun steun toegeze[…]

Commentatoren ga[…] ervan uit dat er een gr[…] blunder op het gebied v[…] buitenlands beleid of nieu[…] corruptieschandalen vo[…] nodig zijn om Balladur a[…] het wankelen te breng[…] Maar de krant Liberatio[…] haalde de woorden van […] vroegere Britse premi[…] Harold Wilson aan, dat 'ee[…] week een lange tijd is in […] politiek'. Daar fijntjes aa[…] toevoegend dat er nog ze[…] tien weken te gaan zijn vo[…] de verkiezingen.

OPVOLGERS

Behalve Chirac heeft zic[…] een hele serie potentiële opvo[…]gers van Mitterrand aang[…]meld, te beginnen met d[…] extreem-rechtse Jean-Mar[…] Le Pen van het Front Natio[…]nal en de anti-Europea[…] Philippe de Villiers. De Vi[…]liers, die zijn kandidatuu[…] begin deze maand beken[…] maakte, voert campagne in[…]ake de bestrijding van cor[…]ruptie en leunt qua den[…]beelden tegen Le Pen aan.

De Socialistische Parti[…] (PS) wijst pas begin februa[…] haar officiële kandidaat aa[…] Tot nu toe hebben de oud[…] minister Jack Lang en ex[…] partijvoorzitter Lion[…] Jospin gezegd beschikba[…] te zijn, evenals de huidig[…] PS-leider Henri Emmanuelli. De 49-jarige Emmanuelli ze[…] zijn besluit te hebben genomen nadat hij de ver[…]klaring had gehoord waari[…] Balladur zijn kandidatuu[…] aankondigde. "Toen had i[…] geen twijfels meer. Want i[…] wil me niet bij voorbaat neer[…]leggen bij een overwinning van rechts."

De communisten hebben zich geschaard achter hun nieuwe voorman, Robert Hue, terwijl extreem-links voor de vierde maal Arlette Laguiller als kandidate heeft aangewezen. Verdeeldheid kenmerkt het groene kamp, waar drie kandidaten voor evenveel stromingen uit de bus zijn gekomen: Antoine Wächter, Brice Lalonde en Dominique Voynet.

De kandidaten komen op zondag 23 april in een eerste ronde tegen elkaar uit. De twee met de meeste stemmen gaan door naar de tweede ronde op 7 mei. De anderen geven hun achterban dan een stemadvies, of raden hun kiezers aan maar thuis te blijven. Naast werkloosheid (ruim 13 procent) en corruptiebestrijding zijn de grote thema's vooral de immigratie, de (on)veiligheid, Europa, volkshuisvesting en het gat in de financiering van sociale voorzieningen.

■*BOSTON - Deze week overleed Rose Fitzgerald Kennedy, de moeder van de in 1963 vermoorde Amerikaanse president John F. Kennedy en van diens broer Robert die in 1968 tijdens een verkiezingscampagne werd doodgeschoten.*

Op deze historische foto, genomen in de woning van de Kennedy's in Hyannis Port Massachussets ziet men vlnr: in de fauteuil Rose Kennedy en haar echtgenoot Joseph en verder vlnr de kinderen: Patricia, John, Jean, Eunice, Robert, Kathleen, Edward, Rose Mary en Joseph jr.

Triomfen en tragedies bepaalden lange leven van Rose Kennedy

Rose Kennedy, die vorig weekeinde op 104-jarige leeftijd overleed, heeft haar vermoorde zoon John F. Kennedy meer dan drie decennia overleefd. "Zij was het bindmiddel dat ons samenhield, en de eigenlijke politicus van de familie", zei de president eens tijdens zijn jaren in het Witte Huis. De beroemde Kennedy-stijl, vaak toegeschreven aan zijn elegante en ambitieuze echtgenote, werd volgens insiders veel meer bepaald door Rose dan door Jacqueline Kennedy.

De stammoeder van de machtigste politieke dynastie vann Amerika zat het representeren in grootse stijl sinds haar jeugd in het bloed. Zij was de oudste dochter van burgemeester John Francis Fitzgerald van Boston, die als 'Honey Fitz' een van de kleurrijkste politici van New England was. Zijn dochter, geroemd als 'knapste scholiere van Boston', nam al vroeg van haar moeder een aanzienlijk deel van de verplichtingen aan de zijde van haar vader op zich.

Na haar huwelijk met de ambitieuze bankier Joseph Kennedy, die zijn vermogen vooral maakte met alcoholbusiness tijdens de drooglegging, begon zij zelf op het luxueuze landgoed Hyannisport van de familie in Boston in grootse stijl ontvangsten en feesten te organiseren. Bovendien kreeg zij negen kinderen. President Franklin Delano Roosevelt benoemde Joe sr. tot ambassadeur in Londen. Daar ontstond de Kennedy-stijl in zijn volle uitstraling — de stijl van de zeer rijke en elegante lieden, die zich in uitbundige pracht en praal in het openbare leven presenteerden en het leven daarnaar inrichtten.

De pracht en praal kon niet altijd verhullen dat ongeluk en tragedies het leven van de familie steeds meer gingen bepalen. Rose Kennedy leed eronder dat haar man schaamteloos affaires met andere vrouwen had. In 1941 werd haar geesteszieke dochter Rosemary voorgoed opgenomen in een inrichting. In 1944 kwam de oudste zoon Joseph jr., die zijn vader eigenlijk president wilde maken, in Europa om het leven toen zijn gevechtsvliegtuig neerstortte. Dochter Kathleen stierf vier jaar later bij een vliegtuigongeluk. Rose's man bracht de laatste tien jaar van zijn leven door in een rolstoel.

Haar hoogtijdagen als moeder kwamen in de jaren vijftig, toen John F., in de familie Jack genoemd, eerst senator werd en daarop president. Zijn duizend dagen in het Witte Huis, die eindigden met de dodelijke schoten in Dallas, maakten de Kennedy-clan tot de ongekroonde koninklijke familie van Amerika.

De aanslag maakte een einde aan de triomfantelijke periode, maar was het begin van de legendevorming, en beschuldigingen over daders en komplotten, die tot op de dag van vandaag aanhouden. Vijf jaar na Jacks dood, werd Robert Kennedy vermoord voorafgaand aan het hoogtepunt van zijn carrière — met de Democratische nominatie voor de presidentsverkiezingen op zak, en het vooruitzicht zijn dode broer in het hoogste ambt op te volgen.

De enige nog levende zoon, senator Edward Kennedy, moest zijn hoop op het openlijk nagestreefde presidentschap laten varen toen hij in 1969 na een feest met zijn auto op het eiland Martha's Vineyard van een brug in een rivier reed. Zijn campagne-medewerkster Mary Jo Kopechne verdronk en de door 'Teddy' laat gealarmeerde politie kon het stoffelijk overschot pas na negen uur bergen.

De laatste aanleiding voor een grote familiebijeenkomst was tragisch. Bijna alle Kennedy's en duizenden andere prominente Amerikanen kwamen in mei 1994 naar New York en Washington voor de herdenking en begrafenis van Jackie Kennedy Onassis, die aan kanker was overleden. Alleen Rose Kennedy, die al geruime tijd in een rolstoel zat en zeer zwak was, moest thuis in Massachusetts bij de televisie blijven. "Ik ben als een oude wijn", verklaarde zij eerder in een toespraak, "door de familie goed verborgen en alleen bij bijzondere gelegenheden tevoorschijn gehaald."

Wanbetaler Balladur

De regionale **elektriciteitsmaatschappij** in Normandië noemde het een vergissing: Het afsluiten deze week van de stroom voor het huis van de Franse premier en presidentskandidaat *Edouard Balladur* omdat hij zijn rekening niet heeft betaald. Die reactie lijkt echter meer op bevooroordelen.

Want het is een normale sanctie voor iemand die zijn elektriciteitsrekening niet heeft betaald.

NERGENS IS DUURZAME energie zo gemakkelijk haalbaar als op onze kleine eilandjes. Zon en wind in overvloed. De Arubaan Elton Lioe-A-Tjam wijdde een paar jaar geleden zijn afstudeerscriptie aan de mogelijkheden van duurzame energie op Curaçao. Hobbyisme? Of wordt elektriciteit inderdaad nog eens zo duur, dat we niet eens meer een fan kunnen laten draaien, laat staan een airco op volle toeren?

= door Jeannette van Ditzhuijzen =

Arubaanse milieukundige pleit voor gebruik zon en wind

Duurzame energie als wapen tegen eindige brandstoffen

Wind genoeg op de Benedenwindse eilanden. Maar er wordt maar een klein percentage van geo-ogst, zoals dat in vakjargon heet. Doodzonde, vindt de milieukundige Elton Lioe-A-Tjam (28). Hij zou zo graag een *pilot project* op Aruba of Curaçao willen starten. Maar er is geen belangstelling. "Men realiseert zich onvoldoende dat we voor onze energievoorziening geheel afhankelijk zijn van de import van brandstof uit Venezuela. Maar die grondstof is eindig en als ooit de prijzen flink stijgen, ligt de hele economie lam", zegt hij op zijn werkkamer van de Groningse Hanzehogeschool, waar hij milieukunde doceert.

Voor zijn afstuderen (milieuwetenschap in Groningen) heeft Elton een paar jaar geleden samen met professor A.J.M. Schoot-Uiterkamp en zijn scriptiebegeleider dr A.J. Schilstra alle mogelijkheden voor Curaçao doorgerekend. Zijn conclusie is dat dit eiland in 2010 netto enkele miljoenen guldens kan besparen door de wind eens even flink tegen een batterij stalen molens te laten blazen. Daarbij heeft Lioe-A-Tjam rekening gehouden met de hoge kosten die gepaard gaan met de aanleg van leidingen in de kalkachtige bodem.

Op dit moment zou Curaçao volgens de milieukundige al 20 procent van zijn energiebehoefte kunnen dekken met door wind aangezwengelde elektriciteit. Dat is nog eens wat anders dan de schamele anderhalf procent die de Kodela met haar park bij Tera Cora oogst.

WINDMOLENPARKJE

Natuurlijk weet Elton maar al te goed dat het Curaçaose energiebedrijf daar een klein windmolenparkje heeft staan. Lioe-A-Tjam: "Maar wat doen ze eigenlijk met de gegevens? Het probleem met Kodela is dat niemand weet wat ze doen. Dat is jammer, want in samenwerking met de UNA kan daar nuttig werk worden verricht. Ze doen wel wat dingen samen, maar of er ook daadwerkelijk onderzoek wordt uitgevoerd, betwijfel ik."

Hijzelf heeft destijds met zijn scriptie de UNA benaderd; geen reactie. "Ach, ik weet het wel", zegt hij verontschuldigend, "Rinus van Houten, die veel aan windenergie doet, heeft heel weinig tijd."

Op Aruba heeft hij zijn scriptie voorgelegd aan de directeur van het departement van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM). "Het antwoord was heel simpel. Ze waren nog bezig met de opzet en de organisatie van het departement. Dit soort projecten had dus geen prioriteit."

De toenmalige directeur van Utilities Aruba, Tabare Monzun, vond de mogelijkheid van duurzame energie een uitstekend idee, maar hij vertrok kort daarna naar New York. Daar werd hij Gevolmachtigde minister. Wat hij na de recente regeringswisseling doet, weet Elton niet.

KRACHT VERDWIJNT

En dus verdwijnt de kracht van de zonnestralen in het niets en blaast de wind even hard over de kale vlaktes van de Benedenwindse eilanden als voorheen, om alleen op de Vlakte van Hato voor een piepklein deeltje in energie te worden omgezet.

Een plek die uit natuurlijk oogpunt niet ideaal genoemd kan worden. "Laten we eerlijk zijn: elke ingreep van de mens gaat ten koste van de natuur. Maar de ene ingreep brengt meer schade toe dan de andere." Volgens Elton Lioe-A-Tjam is de beste plek voor een flink windmolenpark op Curaçao aan de noordkust, ten oosten van Hato. "Daar hebben de mensen er geen last van en je hebt de beste windoogst."

De Curaçaose milieubeweging heeft bij de bouw van het Kodela-park ook voor die plek gepleit, zonder succes overigens. De docent milieukunde denkt dat er gemakkelijk een compromis bereikt had kunnen worden. "De molens staan nu natuurlijk niet goed. Al is het alleen maar omdat ze in de aanvliegroute van Hato staan. Ik snap echt niet dat dat kan. Verder ondervinden de vleermuizen - en die zijn echt wel uniek op Curaçao - er hinder van. Die worden vermalen als ze in de wieken van zo'n apparaat terechtkomen. Als Kodela de molens een beetje dichter aan de waterlijn had geplaatst, was er veel minder aan de hand geweest. Vleermuizen vliegen nu eenmaal zelden naar de zee toe."

De zon is een andere bron van duurzame energie. Volgens Elton kan die - paradoxaal genoeg - een flinke bijdrage leveren aan de koeling van bij voorbeeld kantoren. Hij schat dat 40 procent van de elektriciteit opgaat aan het op een aangename temperatuur brengen van slaapkamers, studeervertrekken en kantoorruimtes. "Dat kun je al flink reduceren door andere bouwtechnieken en -materialen toe te passen. De UNA experimenteert op dit moment met dergelijke bouwmaterialen. Want isoleren doe je niet alleen in Europa tegen de kou, het is ook hier een goed wapen, maar dan tegen de warmte."

Daarnaast kan de straling van de zon overdag omgezet worden in energie die airco's aandrijft. In Nederland is weliswaar vastgesteld dat zonne-energie nog niet rendabel genoeg is, maar dat schrikt Elton niet af. "Het is altijd goed om nu al *pilot projects* te draaien, zodat je over de nodige gegevens beschikt als de nood aan de man komt", meent hij.

Het rendement van zonnecellen, nu 18 procent, wordt overigens met het jaar beter, weet Elton te vertellen. Daar komt bij dat de instralingshoek en het aantal uren zonneschijn het grootste deel van het rendement bepalen. En omdat we in het Caribisch gebied een stuk dichter bij de evenaar zitten dan in Europa, is de hellingshoek beduidend groter: tachtig tot negentig procent, vergeleken met twintig procent in een Nederlandse winter.

CONCURREREND

"Maar, ik geef toe, de afschrijving van een zonnecel is hier weer korter. De wind, de zon en het zoute zeewater tasten het apparaat nu eenmaal aan. De zon is echter wel degelijk concurrerend. Een conventionele elektriciteitscentrale heeft in het allergunstigste geval een rendement van 33 procent. Dat halen we op Curaçao natuurlijk bij lange na niet. Daar ligt het percentage zeker onder de dertig. Dan is die 18 procent rendement van de zon nog niet zo gek. Je bent immers voor je brandstof van niets en niemand meer afhankelijk. En *black outs* vanwege onderhoud behoren ook tot het verleden. Een zonnecel heeft namelijk geen bewegende delen, waardoor onderhoud achterwege kan blijven. Daarmee bespaar je ook op het onderhoudspersoneel."

Elton Lioe-A-Tjam is ervan overtuigd dat de Benedenwindse eilanden genoeg subsidiepotjes kunnen aanboren voor proefprojecten op het gebied van duurzame energie. Van het Europese Fonds bij voorbeeld. Helaas overheerst bij hem het gevoel dat men het milieu nog niet echt serieus neemt. "Het probleem bij de Antillen is dat men niet beseft wat milieu eigenlijk inhoudt. De meesten denken meteen aan flora en fauna; en aan schone stranden voor de toeristen. Als je de begrippen afvalproblematiek of energie aan het woord *milieu* koppelt, dan snapt men het niet en dan is het politiek niet haalbaar."

Zolang de situatie op zijn geboorte-eiland niet verandert, blijft Elton nog even weg, ook al wil hij op den duur zeker terug. "Maar dan moet ik wel het gevoel hebben dat er daadwerkelijk aan iets wordt gebouwd. Maar zoals je weet worden er nog te vaak plannen gemaakt die vervolgens in een la verdwijnen. Zolang het milieu niet serieus wordt genomen, heb ik geen zin om te gaan. Maar komt er een mogelijkheid om echt ergens aan te gaan werken, dan ben ik zo vertrokken."

Elton Lioe-A-Tjam:

Acht jaar milieustudie

ELF JAAR GELEDEN kwam de Arubaan Elton Lioe-A-Tjam op achttienjarige leeftijd naar Nederland om aan de Groningse HTS chemische technologie te studeren. Daarna ging hij verder met een studie milieukunde aan het Professor Van Hall Instituut, waarna hij de overstap naar de Universiteit van Groningen maakte. Daar studeerde hij milieuwetenschap. De drie studies kostten hem al met al acht jaar.

Inmiddels werkt Elton alweer bijna een jaar als docent milieukunde aan de Hanzehogeschool in Groningen (opleiding Facilitaire Dienstverlening), waar hij tevens *international officer* voor Engeland en Ierland is. Niet de landen, maar het internationale aspect deed hem naar die functie solliciteren. "Ik kende Engeland en Ierland helemaal niet. Eerlijk gezegd ben ik er afgelopen november pas voor het eerst geweest."

Vóór de Hanzehogeschool werkte hij bij de Informatiseringsbank, een baan die hij combineerde met af en toe gastlessen aan de opleiding Facilitaire Dienstverlening.

■ *Elton Lioe-A-Tjam: "...milieu wordt nog niet serieus genomen..."*

Escort boys zijn er ook

DE UITSPRAAK van minister van Onderwijs Marta Dijkhoff dat studentes in Nederland zich in de escort-business hebben begeven omdat hun studietoelage ontoereikend zou zijn, heeft de nodige deining veroorzaakt. De gedeputeerde van Onderwijs van Curaçao reageerde fel op de minister die 'nette Curaçaose studentes' zou hebben bestempeld als 'prostituées'.

Waar zowel de minister als de gedeputeerde aan voorbij zijn gegaan is dat er behalve vrouwelijke escorts ook mannen als zodanig fungeren. Daarover gaat het bijgaande artikel.

Zo'n jaar of vijf geleden was het ineens raak wat de berichtgeving over de vrouwelijke lust betreft. Met als hoogtepunt de Chippendales die zalen vol dames tot vervoering wisten te brengen. Volgens de kranten dan. Daar heb ik mijn vraagtekens bij. Was het niet veel meer de kostschoolsfeer van meiden onder elkaar die de gemoederen deed verhitten?

Inmiddels is de hausse van dergelijke berichten een beetje over, al toetert zo'n kleurig tijdschrift dat zich ooit familieblad noemde, nog wel eens: 'Vrouwen eisen lust' of: 'Vrouwen willen het vaker en ze willen het beter'. U begrijpt wel dat men het dan niet over ijsco's of zwemles heeft. Ook schijnt de relatie tussen rijpere vrouwen en appetijtelijke jongere mannen een hot item te zijn binnen bepaalde artistiek-deftige kringen. Ik heb tenminste wel eens met vrouwen staan praten die giechelig verslag deden van de bekende zus-en-zo, die een los/vaste verbinding scheen te hebben met een jonge adonis.

Hoe zo'n relatie precies in elkaar zat, wist niemand. En ook niet hoe het een en ander financieel werkte. Kreeg de adonis kost, inwoning en dure kostuums voor zijn erotische diensten of ontving hij ook nog een toelage? En wat die diensten betreft: vrijde men van top tot teen? Of ging het vooral om escort-diensten buitenshuis, zodat de dame in kwestie een manspersoon aan haar zijde had die wist hoe hij een jas aan moest pakken en ook nog een aangename conversatie in petto had.

'TOYBOY'

En hoe werkt het dan bij degenen die beslist geen vaste kost en inwoning bekomen bij een rijke dame, maar slechts af en toe opgetrommeld worden? Gaat het dan puur om de seks en hoeveel verdient zo'n man ongeveer? Deze en nog meer vragen worden regelmatig gesteld zodra het woord gigolo of escortboy valt. De term 'toyboy' die laatst genoemd werd in dit verband, klonk ook wel komisch. Weer eens iets anders dan cowboy.

Laten we voorop stellen dat het fenomeen escort voor vrouwen van oneindig veel bescheidener omvang is dan het hele betaalde-seks-gebeuren voor mannen. Dat vrouwen openlijker uitkomen voor lustige wensen en 'genot' eisen zoals sommige kranten hitsig roepen, is gedeeltelijk waar. Alleen willen de meeste vrouwen zulk soort lijfelijk genot dan wel met een man delen aan wie ze enige boodschap hebben.

Dus ook de enkele vrouw die vijfhonderd gulden kan besteden aan een paar uur gezelschap van een escortheer, zal over het algemeen toch iets meer tijd nodig hebben om in de stemming te komen dan de man die een callgirl bezoekt. Het komt dan ook voor dat bij een eerste ontmoeting tussen een betalende dame en een gediensting manspersoon niet echt seks bedreven wordt, heb ik mij laten vertellen.

Wel wordt bij voorbeeld gemasseerd en gestreeld. Of stopt men elkaar in bad wat ook reuze gezellig kan zijn, al lijkt vijfhonderd gulden dan aardig veel voor een duopartijtje bubbelbadderen.

Curieus en veelzeggend is ook, dat vrouwen volgens Misja — pseudoniem van een escortboy — zelden van te voren onderhandelen over wat ze precies willen en verwachten. Daarmee zouden ze immers een sfeer van intimiteit verpesten. Biseksuele Misja, die ook voor mannen werkt, meent dat het juist de behoefte aan intimiteit is waardoor vrouwen nooit massaal gebruik zullen maken van betaalde seks. Bij het bureau waar hij werkt, zijn het wel eens vrouwen van zakenlieden of marinevrouwen die bemiddeling zoeken.

Dergelijke vrouwen kunnen moeilijk een man in de kroeg oppikken. Allereerst omdat ze zich zelden alleen in een kroeg vertonen en ook omdat het risico herkend te worden door een bekende, te groot is. Behalve getrouwde vrouwen van wie de echtgenoot langdurig op reis is, zoals de bovenbeschreven categorie, zijn het ook vrouwen met drukke banen, maar zonder vaste relatie die wel eens bellen voor een escort.

TE DRUK

Dergelijke vrouwen hebben nauwelijks tijd voor een uitgebreid sociaal leven waarin ze eventuele (seks)partners zouden kunnen ontmoeten. De contacten die ze via hun werk opdoen, worden vaak als ongeschikt ervaren. Zoals mannen al zeiden dat je de zaken en het meisje moet scheiden, vinden sommige carrièrevrouwen dat ook. Bovendien zijn de mannen waarmee ze te maken krijgen, meestal getrouwd en hebben niet alle succesvolle dames zin in de minnaressenrol.

Met een aardige, seksueel bekwame escort-meneer die zijn talen spreekt en tafelmanieren heeft, kunnen ze zich zonder problemen in de openbaarheid begeven en achteraf ongecompliceerde seks hebben zonder dat er sprake is van uitgebreide hofmakerijen en ingewikkelde claims over en weer. Ze zijn er dus wel, de vrouwen die hersens en hormonen kunnen scheiden; seks om de seks willen en verder geen polonaise aan het bezige lijf.

Maar zoals eerder gezegd: dan hebben we het over een piepkleine groep die niet alleen precies weet wat ze wil, maar ook nog de contanten heeft om dat uit te voeren. Wat de heren betreft die dergelijke diensten verlenen: die houden van geld en luxe. Ook de kick van het avontuur spreekt ze aan. Je weet immers nooit precies wat er nu weer gaat gebeuren. Vaak hebben escorts behoorlijke opleidingen en uiteraard zijn ze aantrekkelijk.

Niet per se bloedmooi, maar wel verzorgd en uiteraard zeer schoon op lijf en leden. Want er is niets waarop de vrouwelijke cliëntèle zo afknapt als op vet haar of een muffig lijfluchtje.

De meesten erkennen dat het ze vooral om het geld te doen is. En als ze eenmaal merken hoe betrekkelijk gemakkelijk dat verdiend wordt, lijkt stoppen steeds moeilijker.

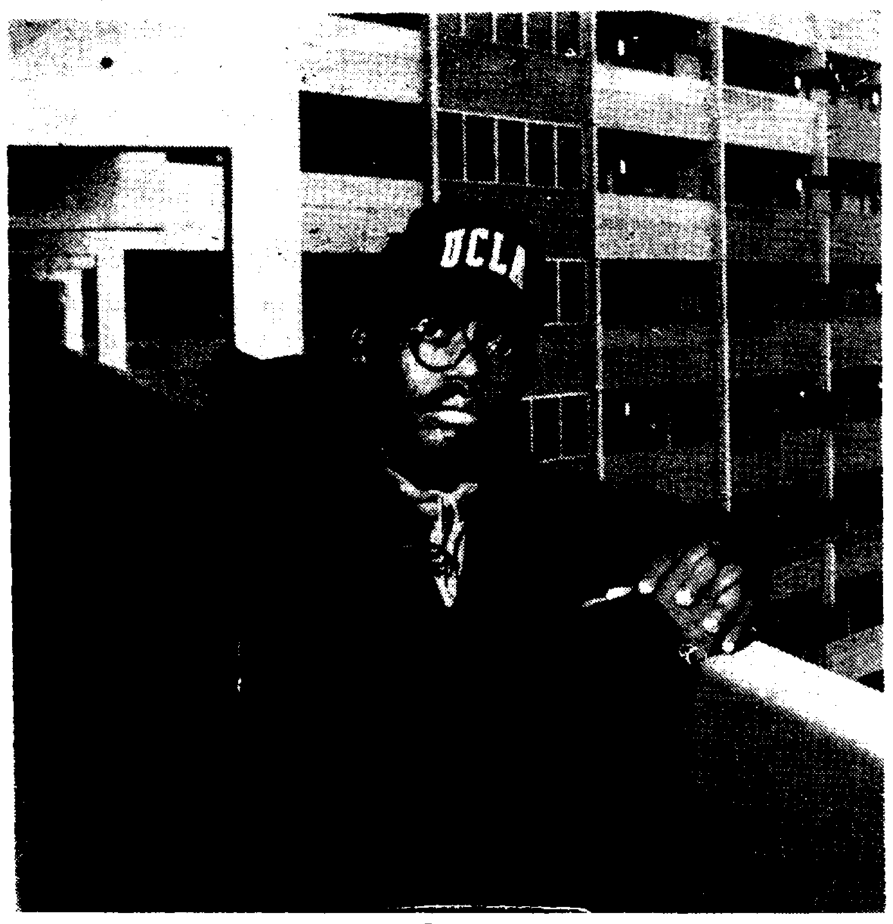
En eh, weigert meneer's machinerie wel eens? Ja, ook dat komt voor, maar is geen ramp. Men staat zelden met de mond vol tanden en ook de handjes willen wel eens wapperen.

En als het nu helemáál niet klikt? Stel dat iemand een lange donkere man heeft besteld en er blijkt een korte dikkerd voor de deur te staan met een vrolijke bos blonde krullen. Wat doe je dan?

De gedupeerde dame kan dan twee dingen doen: de blonde nemen en een forse korting bedingen. Of anders de krullebol naar huis sturen en uitsluitend het reisgeld betalen. En natuurlijk de bos rozen die bedoeld was als ijsbreker. Ja hoor eens, *bizniz is bizniz.*

MANNEN die diensten aanbieden aan dames, wat zijn dat voor figuren en wie maken er gebruik van? Zijn het stoere kerels type bink, of juist hele stijlvolle? En hoe doen ze het wanneer de vrouw in kwestie oerlelijk is, hoogbejaard of juist verschrikkelijk leuk?

Kunnen ze in dat laatste geval dan nog wel afstand houden of vallen ze diep in de liefde? Zijn vrouwen trouwens in staat lust en liefde te scheiden zoals mannen dat over het algemeen gemakkelijker kunnen of is het hele pretty-boy-verschijnsel voornamelijk een opgeklopt media-luchtkasteel?

■ *Rafaël Lambourghini: 'Drugsoorlogje spelen in Koraal Specht'*

Remigratie Rotterdamse Antillianen naar Curaçao komt langzaam op gang

Een enkele deelnemer zag in het Rotterdamse remigratieproject vooral een gratis vakantie op Curaçao. Na een paar weken met veel plezier in de zon te hebben doorgebracht, keerde hij naar Nederland terug. De overige deelnemers aan het remigratieproject Futuro Laboral zijn wat serieuzer.

Drieënveertig langdurig werkloze Antillianen, waarvan vijfentwintig uit Rotterdam en directe omgeving, zijn inmiddels voorgoed terug naar hun moedereiland Curaçao en aan het werk of in Nederland nog bezig met een opleiding-met-baan-garantie-op-de-Antillen.

Dit zijn de resultaten na ruim een half jaar Futuro Laboral. Futuro Laboral (Een toekomst met Werk) startte in mei 1994 met de zegen en een bijdrage van 1,6 miljoen gulden van het Europees Sociaal Fonds (ESF) Rijnmond. Het ESF is een instelling van de Europese Unie die met subsidies de werkloosheid wil terugdringen.

Futuro Laboral leidt in Nederland zeer langdurig-werkloze Antillianen op en bezorgt hen vervolgens een baan op Curaçao. In Nederland leren de deelnemers - die praktisch allen van het mannelijk geslacht zijn -met behoud van uitkering het vak van specialistisch timmerman, metselaar, kraanmachinist of een ander, technisch métier.

Deze opleidingen worden (volgens Futuro Laboral) op de Antillen niet tot nauwelijks verzorgd. De scholing gaat pas van start als er aan de andere kant van de oceaan een werkgever met een vast arbeidscontract klaarstaat. Futuro Laboral helpt de deelnemers voor en na de grote oversteek met schuldsanering, het afsluiten van leningen voor de aanschaf van bij voorbeeld een auto en met het zoeken van woonruimte op Curaçao.

Initiatiefnemer G. Deibel is tevreden over het voorlopige resultaat. Als het project in april 1995 een jaar loopt, moeten honderd langdurig werkloze Antillianen geschoold en aan het werk zijn op de Antillen. Anders kort het ESF op de subsidie. Deibel verwacht de norm te halen.

Het overgrote deel van de deelnemers komt uit Rotterdam. Maar ook uit onder meer Zwolle, Tilburg en Hoorn stroomden de geïnteresseerden toe. 'Heel vreemd' vindt Deibel het feit dat de respons uit steden met een grote Antilliaanse gemeenschap als *Spijkenisse* (één deelnemer) en *Hellevoetsluis* (nul deelnemers) erg laag is.

Futuro Laboral kwam eind vorig jaar nog in opspraak toen GAK-instellingen uit Dordrecht en Breda de uitkering stop zetten van drie mannen die met behoud van uitkering in de Rotterdamse Botlek werden omgeschoold tot onderhoudsmedewerker op een raffinaderij. De mannen werden opgeleid voor het bedrijf Wescar op Curaçao.

Bijscholing met behoud van uitkering mag volgens de werkloosheidswet alleen als de leerling uit verschillende werkgevers kan kiezen. Op Curaçao is in veel branches echter slechts één bedrijf actief. Daarom besloot de Federatie van Bedrijfsverenigingen alsnog dat de mannen wel met behoud van uitkering mogen worden bijgeschoold.

Curaçao erg succesvol op Utrechtse Vakantiebeurs

De vakantiebeurs in het Nederlandse Utrecht is de belangrijkste toeristische beurs voor de consument in Nederland. In vijf dagen tijd, van 11tot 15januari, trok de tentoonstelling 190.000 bezoekers. Er exposeerden 1500 standhouders uit bijna 100 landen, hetgeen in wezen betekent dat vrijwel ieder belangrijk vakantieland ter wereld in de Domstad acte de présence gaf.

Het Curaçaos Toeristen Bureau Europa, onder de bezielende leiding van Willy Neef, had dit jaar een opvallende, bijzondere stand, die onder anderen bezocht werd door de Gevolmachtigde minister van de Antillen Carel de Haseth en de vice-Gevolmachtigde minister Gaston Bell. Beiden bleken zeer tevreden over de professionele Curaçaose presentatie.

Ook de beursorganisatie was zo gecharmeerd van de stand dat de feestelijkheden rondom de 125.000ste bezoeker op de Curaçao-stand werden gevierd. Deze bezoeker kreeg van de Vakantiebeursorganisatie een gratis reis naar ons eiland aangeboden.

Veel publiciteit ontstond er na het tv-optreden van Janine de Windt in het tv-programma van televisiepersoonlijkheid Frits Bom *'De Vakantieman'*, waarin enkele beursdeelnemers 45 seconden zendtijd kregen om iets over hun produkt te vertellen en waarna de kijkers thuis telefonisch punten konden geven.

Janine scoorde hoge ogen met haar presentatie over de nieuwe attractie van Curaçao *'Haaien en roggen voeren bij het Seaquarium'*. Veel bezoekers van de beurs kwamen speciaal naar de Curaçao-stand om Janine 'in het echt' te ontmoeten en zich door haar te laten voorlichten over Curaçao-vakanties.

■ *Belangrijk bezoek voor de Curaçao-stand in Utrecht. Op de foto van links naar rechts Guillermo Neef, Janine de Windt, Gevolmachtigde minister Carel de Haseth, Jasmina Meulens en vice-Gevolmachtigde minister Gaston Bell.*

De harde jeugd van Lambourghini
"Op Curaçao ligt mijn hart"

Veel jonge Antillianen redden het niet in Nederland. Het gaat daarbij vooral om degenen die op de Antillen al zijn ontspoord en zonder duidelijk doel naar Nederland zijn getrokken. Bovendien doemt het 'tweede generatie-probleem' op: het opgroeien tussen twee culturen. De jonge filmmaker Rafaël Lambourghini maakt zich grote zorgen over de toekomst van zijn landgenoten: "Je ziet het mis gaan."

'Tweede generatie-kinderen' zijn geboren in Nederland, maar hun wortels liggen op de Antillen. Ze spreken beter Nederlands dan Papiaments en ze eten liever een kroketje bij de snackbar dan een tropische schotel bij moeder thuis. "Ze raken hun identiteit kwijt. Ze voelen zich niet meer thuis op de Antillen, maar in de Nederlandse samenleving hangen ze er ook maar wat bij", zegt Rafaël,

Hij voelt zich soms machteloos over het lot van zijn landgenoten. "Sinds de Amsterdamse politiecommissaris Nordholt begin jaren negentig heeft geroepen dat zoveel Antilliaanse jongeren crimineel zijn, hebben we een slechte naam. Hij heeft ons allemaal de sticker 'gevaarlijk' opgeplakt."

Rafaël woonde zo'n vier jaar geleden nog op Curaçao, maar besefte dat zijn kansen in Nederland groter zouden zijn. Hij verliet zijn mooie tropische eiland en meldde zich bij de *Nederlandse TV en Film Academie,* waar hij vorig jaar afstudeerde met het filmpje *De eed*. "Ik wil mijn volk een spiegel voorhouden en de Nederlanders wil ik laten zien hoe wij werkelijk leven en denken. Antilliaanse jongeren komen in de media nauwelijks aan bod, en omgekeerd is er nauwelijks op hen gerichte informatie. Met mijn werk wil ik een ijsbreker zijn."

Voordat Rafaël begint met draaien praat hij eerst dagenlang met jongeren. Dan duikt hij in de archieven en bekijkt oude film- en journaalbeelden. "Je moet de harde feiten kennen om je ergens een mening over te kunnen vormen." Tot zijn landgenoten, van wie velen tot de zogenaamde probleemjongeren behoren, heeft Rafaël gemakkelijk toegang. De meesten kent hij nog uit Curaçao en bovendien woont hij midden in de Amsterdamse Bijlmer. "Een pikzwarte, swingende stad vol talent", zoals hij de door veel witten gevreesde wijk noemt. Met veel jongens van zijn oude vriendenclubje gaat het bar slecht. "Ze zijn aan de drugs, zitten in de gevangenis of zijn dood."

Het zou niemand mogen verbazen als het Rafaël net zo zou vergaan. Hij groeide op in Koraal Specht, 'de' beruchte plek op Curaçao. "Ik had een harde jeugd met veel slaag. Ons gezin viel na de dood van mijn grootmoeder helemaal uit elkaar. Ik werd gepest op school, omdat ik liever toneelstukken schreef dan dat ik me bezighield met seks. In onze wijk was het elke dag vechten en schieten. Drugsoorlogjes."

Bij de lokale snackbar kwam hij met zijn *gang* dagelijks bijeen. "We speelden domino, dronken rum en kletsen wat over onze toekomstdromen. En we vochten met andere bendes. Iedereen was werkloos, maar ik wist het zeker: dat nooit. Ik wilde films maken. Na de Mavo ging ik werken voor de Curaçaose televisie, TeleCuraçao. Jeugdprogramma's maken en wat camerawerk doen. Maar dat was geen goede tijd. De gigantische problemen van ons land bleven zorgvuldig buiten schot."

Holland kende Rafaël via verhalen en van de tv. "In Nederland lag het goud op straat, dat was het beeld dat we hadden. Nou, dat viel dus tegen. Volkomen onvoorbereid togen jonge Antillianen met grote verwachtingen naar Nederland. In de slechte buurten van de grote steden raakten ze al snel ontredderd."

Rafaël legt zich daar niet bij neer. Volgens hem is er veel zwart talent in Nederland waar niets mee gebeurt. "Zie jij daar veel zwarten op tv? Ik niet, maar langzaam aan verandert dat wel. Daaraan wil ik een bijdrage leveren." De cineast heeft energie voor twee. Hij schrijft een scenario voor een nieuwe film — 'de hardste die ooit is vertoond in Nederland' — en hij is bezig een stichting op te richten voor film, tv en radio voor Anntillianen. "We zijn een jong volk, op weg naar zelfkennis. We moeten onze geschiedenis en helden herontdekken: eigenwaarde opbouwen. Ik heb altijd hard moeten vechten. Met honger in je buik naar bed gaan en er weer mee op staan, dat staalt je. Hier kan ik veel leren, zodat ik weer terug kan naar Curaçao. Daar ligt immers mijn hart."

Redactie
Hans Vaders

■ *Een feestje rond de 125.000ste bezoeker van de Vakantiebeurs. De (anonieme) gelukkige kreeg een geheel verzorgde reis aangeboden naar ons eiland. Uiteraard werd de vliegreis gesponsord door de 75-jarige KLM.*

'God in Nederland is dood'

Rafaël Lambourghini is net dertig geworden. Al heel jong wist hij dat hij films wilde maken. Zijn grote voorbeeld is de zwarte Amerikaanse filmmaker Spike Lee, bekend van onder andere 'Do the Right Thing', 'Jungle Fever' en 'Malcolm X'. Die films tonen keihard het leven van Afro-Amerikanen in de uitzichtloze ghetto's van de Amerikaanse miljoenensteden.

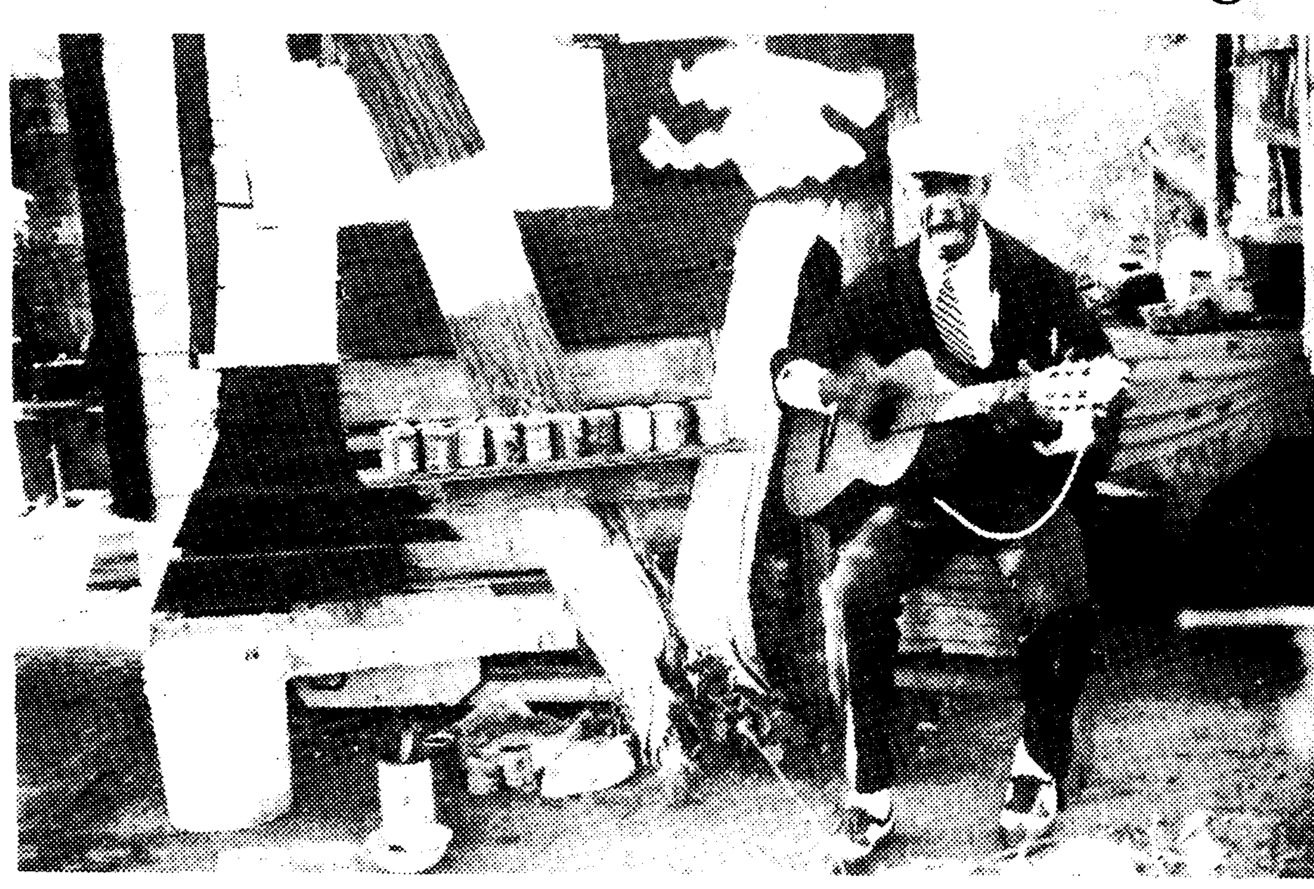
Rafaël streeft ernaar op net zo'n realistische manier te laten zien hoe Afro-Nederlanders leven in wijken als de Bijlmermeer. "We voelen ons verbonden met de zwarte strijd in Amerika. *Malcolm X* en *Martin Luther King*, legendarische voorvechters voor de rechten van Afro-Amerikanen, zijn net zo goed ònze helden. Maar natuurlijk is de situatie in Nederland wel even anders. In Nederland is bij voorbeeld een sociaal vangnet, compleet met uitkeringen en zo."

In zijn afstudeerfilmpje *'De eed'* gebruikte Rafaël teksten van Malcolm X. Bij de Rotterdamse politie moesten ze wel even slikken toen ze het filmpje zagen. Recht voor z'n raap vertellen Antillianen over hun 'relatie' met de politie, met snoeiharde hiphop en rap als achtergrondmuziek. De Rotterdamse agenten zagen het filmpje uiteindelijk helemaal zitten en gebruiken het nu als wervingsmateriaal. "Je moet gewoon lef hebben. Iedereen zei dat het toch niets zou worden. Maar zie, het slaat aan."

In zijn tweede jaar op de academie maakte Rafaël *'Elk Verhaal heeft twee Kanten'*, een documentaire over Antillianen die naar Nederland zijn gekomen. Ze vertellen over hun dromen en verwachtingen, en hoe die wel of juist helemaal niet zijn uitgekomen. De een zit in de bak wegens drugshandel, de ander wil weer terug: 'Omdat God in Nederland dood is. Het is er te materialistisch, en de contacten zijn zo koud'.

Henk Leue wint eervolle vermelding

In het januari-nummer van het Amerikaanse fotovakblad Popular Photography verscheen in de categorie Portretten de prijswinnende foto van onze plaatsgenoot Henk Leue. Leue nam vorig jaar deel aan de Great 1994 Picture Contest van het toonaangevende blad. De succesvolle fotograaf betitelde zijn foto 'Beginning of a new day'. Hiermee won hij een 'eervolle vermelding', waarbij de jury specifiek de kleurrijke Caribische 'setting' roemde. Aan de fotowedstrijd werd deelgenomen door ruim 10.000 participanten uit alle continenten, amateurs en professionals, die tesamen goed waren voor 60.000 inzendingen. De wedstrijd werd gewonnen door een deelnemer uit Israël.

'Onbekend Suriname achter de duinen'

Hoewel ze allen uit het zelfde land komen, kennen de verschillende bevolkingsgroepen uit Suriname die in Nederland wonen elkaar nauwelijks. De ene groep beschouwt de andere als een vreemde. Om dat te doorbreken, organiseerde het Centrum voor Internationale Samenwerking (COS) in Den Haag afgelopen weekeinde een grote, drukbezochte culturele manifestatie in het Museon.

Op 21 en 22 januari waren Creolen, Boslandcreolen, Hindoestanen, Surinaamse Javanen, Indianen, Chinezen en afstammelingen van de Hollanders daar welkom. Door discussies, lezingen, dansen, films, boeken, muziek en toneel wil het COS bewerkstelligen dat deze Surinamers meer over elkaar te weten komen. "Nu zijn ze nog steeds onbekenden voor elkaar. Alles wordt in eigen kring opgelost", aldus COS-woordvoerder P. van Geel.

Het COS heeft niet de pretentie dat in één klap totaal te veranderen. Daarvoor is de scheiding al te diep ingesleten. "Zelfs bij jongeren die in Nederland opgroeien. Op de middelbare school maak je zelden of nooit mee dat een Hindoestaans meisje verkering krijgt met een Creoolse jongen bij voorbeeld, of andersom."

Van Geel: "We willen bereiken dat de Surinamers elkaar tonen wat ze in hun mars hebben, wat hun identiteit is. Zodat ze meer begrip voor elkaar hebben." De manifestatie richtte zich met name op mensen uit Den Haag en randgemeenten. In deze regio wonen ongeveer *35.000 Surinamers*.

De middeleeuwen volgens Gerrit Komrij

GERRIT Komrij heeft de hele Nederlandse poëzie gelezen en drie bloemlezingen samengesteld. Eerst een uit de 19de en 20ste eeuw, toen een uit de 17de en 18de eeuw, telkens in duizend en enige gedichten. Hij heeft het werk nu voltooid met 'De Nederlandse Poëzie uit de 12de tot en met de 16de eeuw', dit keer in 1000 en enige bladzijden. Er staan minder gedichten in, maar de bundel is niet minder dik, 1250 pagina's, vroeger waren gedichten gemiddeld langer.

= door Tom Bogaard =

In de nieuwe poëziebloemlezing-bundel van Gerrit Komrij komen én Komrij én de poëzie van de 12de tot en met de 16de eeuw volledig tot hun recht. Ze zijn er allebei in herkenbaar. Dat alleen al is een wonder.

Het middelnederlands is voor ons een vreemde taal. Toch staan er geen voetnoten in Komrij's bloemlezing. Zijn oplossing is geniaal en eenvoudig: van alle gedichten is onder aan de bladzijde in kleine letters een volledige vertaling in hedendaags proza opgenomen. Die vertaling is gemaakt door de leden van het Leids Centrum voor Nederlandse Literatuur en Cultuur in de Middeleeuwen, Herman Pleij, Frits van Oostrom en anderen. Idee en uitvoering zijn om jaloers op te worden. Maar pas op:

Hootsweere, butse, pyne van tanden,
Wonden, cortsen, teters of buylen,
Artycke, puysten, bladeren, branden,
Senen, pocken, mazelen, huylen,
Suchten, stenen, weenen, kuylen,
Stom, blint, zinzich oft lazarye,
Cruchen, hoesten, claghen, huylen,
Tes al gheen pyne voor jalozye.

(Hoofdpijn, gezwel, tandpijn, wonden, koorts, uitslag of bobbels, jicht, puisten, blaren, ontstekingen, zenuwpijn, pokken, mazelen, eelt op de hielen, zuchten, klagen, wenen, huilen, stomheid, blindheid, jeuk of melaatsheid, kuchen, hoesten, klagen, huilen, dat alles is geen pijn naast jaloersheid).

Het is de tweede naast tien strofen over alles wat minder erg is dan jaloezie. De Rederijkers hielden van uitbreiding en opsomming. Komrij houdt meer van de zestiende eeuw en van de Rederijkers dan anderen. De Rederijkers beschouwden de dichtkunst als een moeilijk ambachtelijk spel en beleefden plezier aan ingewikkelde vormen waarin ze hun mogelijkheden eerst aan banden legden om daar vervolgens over te triomferen.

SCHOOLJUFFROUW

De dichter Komrij is daarin aan ze verwant. Hij nam meer dan honderd refreinen op, dat zou niemand anders gedaan hebben en niemand anders, denk ik, zou Anna Bijns de grootste dichteres van Nederland noemen. Zij beheerste de taal en de vorm van het refrein het best van allemaal. Het hindert hem blijkbaar niet dat zij in hart en ziel schooljuffrouw was en bleef, fel en gedreven weliswaar, maar betweterig en moralistisch tot in het graf.

Het refrein was de populairste dichtvorm in de tijd van de Rederijkers. Het bestaat meestal uit zo'n vijf tot tien strofen van elk tien tot 20 versregels. Alle strofen eindigen op dezelfde regel, de zogenaamde stokregel die de kern van de gedachte bevat. Ze waren bestemd voor het gehoor en werden vaak voorgedragen. De Rederijkerij was een gemeenschapskunst.

Er staan veel scabreuze teksten in Komrij's bloemlezing. Voor wie vaker middelnederlands gelezen heeft kan dat geen verrassing zijn. Toen ik studeerde lazen wij de refreinbundels van Jan van Stijevoort en Jan van Doesborch. Komrij koos er zo'n dertig refreinen uit.

■GERRIT KOMRIJ

Stokregels als 'Tsijn al maechden tot dat den buyck op gaet' (Zolang de buik niet zwelt zijn het allemaal maagden) en 'Ic loich ic en conste my niet bedwinghen' (Ik kon me niet houden van het lachen) golden als staande uitdrukkingen.

De eerste spreekt voor zichzelf, de tweede komt uit een refrein over een haan die het waagde in een kloostertuin een kip te bespringen. De nonnetjes in verwarring, moeder overste in paniek, de kloostertuin ontwijd! De haan krijgt slag en de toegang tot de tuin wordt hem ontzegd. De kip wordt veertig dagen opgesloten want ze lijkt niet onder de haan geleden te hebben. De nonnen graven de grond waarop de euveldaad geschiedde drie spaden diep af.

De taal van het scabreuze was drastisch, zelfs als men (quasi?) tegen het vlees waarschuwde:

Na dat die werelt nu geet
Soe vallen die meijskens veel te heet
Ist lief of leet sij willen den steert hebben
Hoe jonc sij sijn mij dunct dat elc weet
Van sulcken saken nu beter bescheet
Dan douders die tspel ghereets anveert hebben
Tdunct hen al goet als sij haer begheert hebben
Voer tveijnsterken daer sij tvissop uut ghieten
Die hertgens sietmen in vreuchden vlieten
Als men clopt voer haer coekendoere.

(De meisjes van tegenwoordig zijn veel te hitsig. Ze willen kost wat kost over een staart beschikken. Hoe jong ze ook zijn, ze lijken me nu allemaal beter op de hoogte dan ouderen die reeds in het spel ervaren zijn. Ze willen niet liever dan dat hun lust wordt gestild aan het raampje waarlangs ze 't vissop lozen. Men ziet hun hartjes van vreugde opspringen als men op hun keukendeur klopt).

RENAISSANCE

Tegen het eind van de 16de eeuw, toen de renaissance begon te dagen, verdween het refrein. Komrij neemt er met moeite afscheid van. De stokregel van het laatste refrein in zijn bundel voorspelt de wederopbloei van het genre: *So sal Rethorica veracht recht weder bloeyen* (Dan zal de versmade Retorica weer keurig bloeien). We hebben in zijn bundel de eerste sonnetten dan al gelezen, eerst van Lucas de Heere die wel de nieuwe vorm kent, niet de nieuwe mentaliteit, daarna van Jan van der Noot. Misschien komt het door al die refreinen die eraan voorafgaan, maar het nieuwe van de Renaissance heb ik naar mijn gevoel nog nooit zo als het ware aan den lijve ervaren, als bij de eerste verzen van Jan van der Noot.

Van alle refreindichters sierde Eduard de Dene zijn taal het ingewikkeldst op. Hij krijgt van Komrij 50 bladzijden. Niemand hield De Dene voor een groot dichter, maar nu Komrij die keuze maakt wordt De Dene dat wel een beetje.

De bloemlezing bevat zeer veel geestelijke lyriek, mystieke gedichten, gebeden, Mariagedichten, Kerstgedichten, stijdliederen tegen de Lutheranen bij Anna Bijns, *Theeten christen menscen, maer waert wel bekeken,/ Tsijn eertsce duvels, die de menscen quellen* (Ze heten christenmensen maar wel beschouwd zijn het aardse duivels die de mensen kwellen), en gescheld op de papen in de geuzenliederen: *De Spaensche pocken, onder sPaus rocken,/ De Spaensche pocken, groeyen altoos* (Spaanse pokken is een ander woord voor syfilis). Tegen het eind zien we de eerste tekens van de Contrareformatie, een oproep tot terugkeer naar de moederkerk.

De geestelijke lyriek is in die periode buitengewoon rijk, er is soms een bijna gemoedelijke omgang met het heilige.

Ghij die appelkens peerkens en nootkens maect
Sijt ghelooft van uwer goeder chyere
Van vlees van visch dat zoo wel smaect
Van broot van botere van wijne van biere

(U die appeltjes, peertjes en nootjes maakt, ook vlees en vis die zo goed smaken, brood, boter, wijn en bier, wees geloofd om uw lekkere spijzen). Het referin heet 'Een Gracie', een dankzegging.

VOLKSLITERATUUR

De gedichten volgen in de bundel niet zo maar op elkaar. Het geheel is goed gecomponeerd. Komrij selecteerde een aantal gedichten waarvan zowel een geestelijke als een wereldlijke versie bestaat: *Och ligdy nu en slaept,/ Mijn uutvercoren bloeme?/ Och ligdy nu en slaept/ In uwen eersten droome?*. En op dat liefdesgedicht volgt onmiddellijk: *Och ligdi nu en slaept/ O levende Gods Sone/ Och ligdi nu en slaept/ Hier boven inden throne.*

Komrij heeft ook verzen opgenomen die men tot nu toe voor zover ik weet alleen in verzamelingen uit de volksliteratuur tegenkwam. En natuurlijk, het spreekt zo vanzelf dat ik het bijna zou vergeten: de liefdeslyriek, ontroerend, verheven, spottend, geestig. Omdat het om een oude liefde gaat, laat ik u tot slot het liefst meegenieten van de eerste strofe van een refrein van Anthonis de Roovere, 'Sotte Amoureusheyt':

Dat gheerne een croeseken
Licht met vreuchden daert niet en gheeft
Ghy en saecht ten daghen noyt blijder droeseken,
alst appelmoeseken
Sijn buycxken al vol gheten heeft
Ick mindse soe dat mijn herte beeft
Godt wilse versnapen
Want alle sorghe die in haer cleeft
Dats eten en slapen
(Men schreve niet in ses vellen van schapen)
Als ick haer wille een pintken schincken
Hoe vriendelijck dat haer oogskens pincken.

(Ik heet Pantken, mijn lief Pampoeseken. Ze heft graag een kruikje, met veel plezier, waar het maar pas geeft. Een blijder dikkerdje heb je nooit eerder gezien, dan wanneer dit appelmoesje haar buikje helemaal rondgegeten heeft. Moge God haar beschermen, want de enige bekommernis die ze heeft is eten en slapen — men zou het niet op zes schapevellen kunnen schrijven. Wanneer ik haar een pintje wil inschenken, hoe vriendelijk dat haar oogjes blinken!)

Anton van Duinkerken maakt in 1935 de vorige grote bloemlezing uit de Middelnederlandse dichtkunst. Hij kreeg daarvoor toen een eredoctoraat.

Gerrit Komrij. De Nederlandse poëzie van de 12de tot en met de 16de eeuw in 1000 en enige bladzijden: Uitg. Bert Bakker 1264blz.

Prettige beschrijving van St. Maartens geschiedenis

Waar Peter Stuyvesant zijn been verloor

Voor historie lijkt op St. Maarten amper plaats te zijn. Waar je ook kijkt wordt je oog getroffen door mega-hotels, casino's en luxe-appartementen, die de groene heuvels ontsieren en je bijkans het zicht op de Caribische Zee ontnemen. Alsof het altijd zo is geweest.

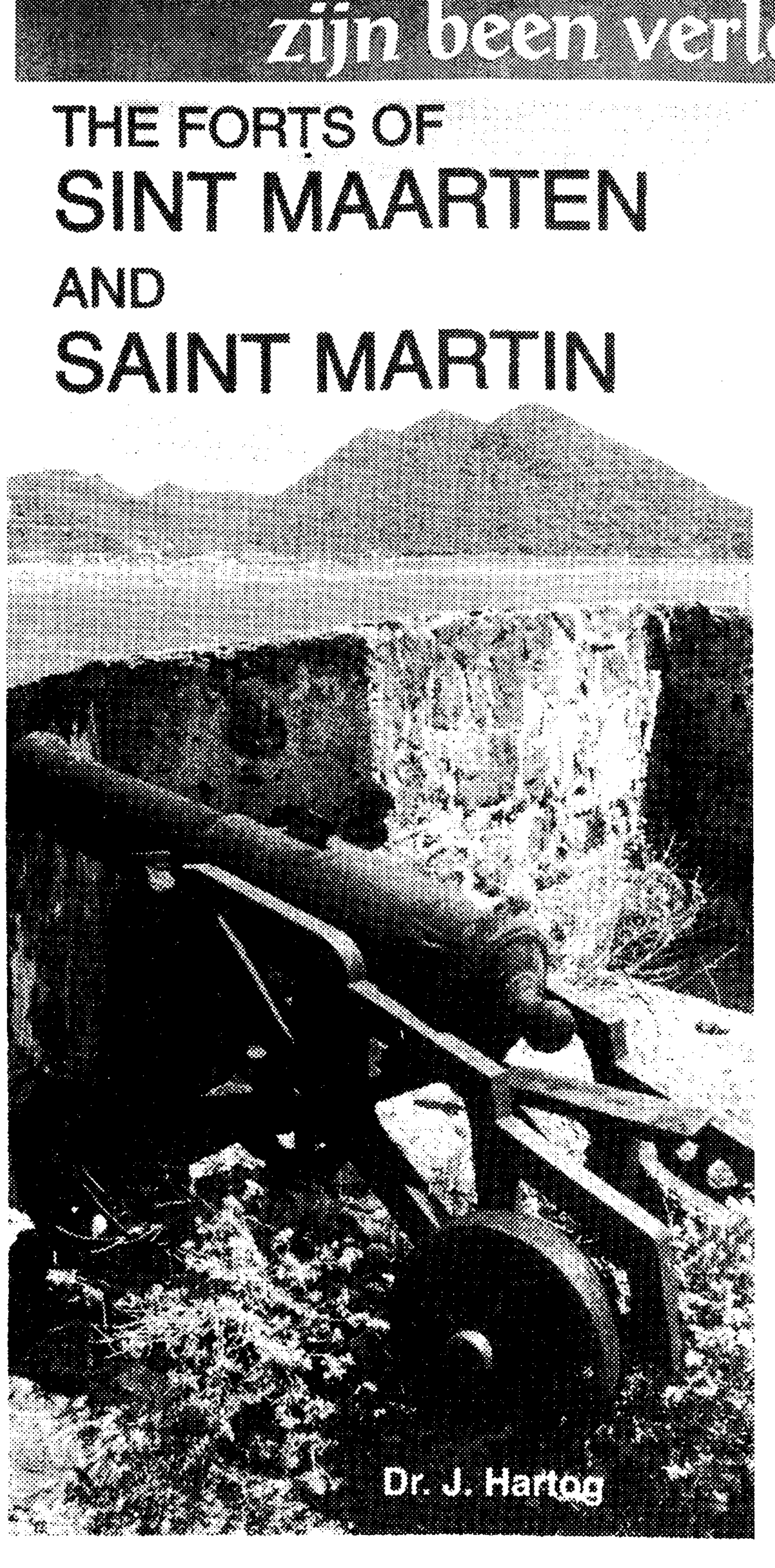
Maar het onlangs verschenen boekje van dr J. Hartog, *The Forts of Sint Maarten and Saint Martin*, doet je plotseling realiseren dat ook dit eiland eens door de Nederlanders (en de Fransen) is volgebouwd met forten en verdedigingswerken. Er is alleen niet zo veel meer van over, zodat de oppervlakkige reiziger er snel overheen kijkt.

De titel van Hartogs boek is ietwat misleidend. In tegenstelling tot wat je zou verwachten biedt het boek namelijk geen droge opsomming van de bouwwerken die in vroeger eeuwen het eiland van vreemde indringers moesten vrijwaren. De door Nederlanders, Spanjaarden, Engelsen en Fransen gebouwde forten zijn slechts aanleiding voor een historisch overzicht van de gebeurtenissen op het eiland sinds de Nederlanders er in 1631 bezit van namen. Even verdwijnt het beton van de hotels en komen de ruwe stenen van Fort Amsterdam en Fort Willem I tot leven.

LONKEN

Fort Amsterdam staat op de plek waar de Nederlanders hun eerste bolwerk neerzetten, op de westelijke landtong van Great Bay. Dat eerste verdedigingswerk was niet echt slim gebouwd, dus ze raakten het fort, en daarmee St. Maarten al in 1633 aan de Spanjaarden kwijt.

Hoewel de Spanjaarden best zonder St. Maarten konden, weerden zij zich flink, toen Peter Stuyvesant in 1644 met verlies van zijn rechterbeen St. Maarten voor de Nederlanders probeerde terug te winnen. Tevergeefs. Pas na de vrede van Münster (1648), die een einde aan de Tachtigjarige Oorlog maakte, trokken de Spanjaarden zich van het eiland terug en werd St. Maarten weer half Nederlands/half Frans.

Uiteraard lieten ook de Fransen hun sporen na, al bouwden zij hun eerste - bekende - vestingwerk pas in 1766, bijna dertig jaar nadat de Nederlanders Fort Amsterdam hadden neergezet. Het Franse Fort Saint Louis verving net als Fort Amsterdam een ouder fort. Het moest het Franse deel bescherming bieden tegen Engelse piraten en soldaten die loerend langs de kusten voeren in afwachting van een goede kans.

ENGELSE INVASIE

Om diezelfde reden werd in 1795 het Franse Fort Belair gebouwd. Het mocht niet baten. In 1801 landden de Engelsen zo dicht bij de voet van de heuvel waarop dit fort was gebouwd, dat de kanonnen over hun hoofden heen vuurden. De invasie was een feit en de Engelsen pikten zowel het Franse als het Nederlandse deel in.

Om een zelfde tegenaanval van de Fransen en de Nederlanders te voorkomen, bouwden de Engelsen vervolgens Fort Trigge (na diverse naamswijzigingen nu Fort Willem I genaamd) bovenop *Fort Hill*. Dit verdedigingswerk nam in het begin van de negentiende eeuw de taak van Fort Amsterdam over. Nadat St. Maarten in 1816 definitief in Nederlandse respectievelijk Franse handen was overgegaan, werd Fort Amsterdam namelijk niet meer als zodanig gebruikt.

GROWN OVER

De schrijver constateert met enige spijt dat het terrein waarop de resten van Fort Amsterdam liggen nu omgeven wordt door de *high-rise buildings* van het *Divi Little Bay Hotel*, zodat het fort geheel aan het oog is onttrokken. Ook het uitzicht vanaf het voormalige Fort Amsterdam op de baai is voorgoed verdwenen. Plannen voor een restaurant tussen de ruïnes van Fort Willem I (op Fort Hill) zijn eveneens in het stadium van een voornemen blijven steken. Treurig, want: *Meanwhile everything has been grown over again*, zo besluit Hartog zijn overzicht.

Het boekje is aardig geïllustreerd met helaas vrij oude zwart-wit foto's; de meest recente dateren van 1988. Oude kaarten en plattegronden geven de lezer enig idee hoe een en ander destijds gesitueerd was.

Al met al een prima idee om St. Maarten met een eenvoudig gidsje ook eens van de historische kant te belichten. Dat je op het eiland kunt winkelen, zonnebaden en gokken weten we nu zo langzamerhand wel. Maar waar vind je nu een verwijzing naar de plek waar Stuyvesant zijn been verloor? Met dit boekje kun je het zelf opzoeken.

●JvD

Dr. J. Hartog: The Forts of Sint Maarten and Saint Martin; Walburg Pers; ISBN 90 6011 891 X.

■ *JORDAANOEVER - Een rij Grieks orthodoxe priesters loopt langs de waterkant van de Jordaan ter herinnering aan de doop van Christus door Johannes de Doper. In de christelijke wereld wordt dit feit herdacht in de tijd na de Openbaring des Heren en het Kerstfeest. De Grieks-orthodoxe plechtigheid aan de Westelijke Jordaanoever werd door zesduizend gelovigen bijgewoond.*

(AFP-satellietfoto)

Frater krijgt onderscheiding

WILLEMSTAD —Frater Dismas-Paalman, jaren hoofd van de St. Jansschool te Barber, heeft de pauselijke onderscheiding Pro Eclesia en Pontifice gekregen.

De onderscheiding werd hem uitgereikt in Nederland. Frater Dismas-Paalman is eind vorig jaar geremigreerd na 47 jaar op Bonaire en Curaçao te hebben gewerkt.

Abbe Pierre:

Ontslag is kerkelijke dwaling

DE AFZETTING van mgr Jean Gaillot als bisschop is scherp bekritiseerd door Abbe Pierre, de Franse priester die al sinds een halve eeuw voor randfiguren opkomt.

De beslissing is een 'dwaling, zoals er zoveel in de kerkgeschiedenis zijn voorgekomen', zei Abbe Pierre voor de Franse televisie. Het besluit heeft bij de andere Franse bisschoppen tot grote verlegenheid geleid. "Ik had het Vaticaan afgelopen voorjaar nog om geduld gevraagd", zei de voorzitter van de bisschoppenconferentie, mgr Joseph Duval. Tegelijkertijd had hij er bij Gaillot op aangedrongen om minder afstand tussen hem en zijn mede-bisschoppen, en tussen hem en Rome te scheppen. Het Vaticaan maakt intussen duidelijk dat het niet van plan is op de beslissing terug te komen. Gaillot vormde een bedreiging voor de eenheid van de Franse bisschoppen, aldus een Vaticaanse prelaat, die anoniem wenste te blijven.

Geef de strijd niet op

DE ONTSLAGEN bisschop Gaillot geeft ook nu niet de strijd op. Althans niet die voor de armen.

Hij ging de zondag na zijn ontslag voor in een misviering in de gevangenis in zijn woonplaats. De maandag daarop nam 'de rode bisschop' in Parijs deel aan de bezetting van een bureau van de Sociale Dienst. De ongeveer honderd demonstranten wilden met hun actie aandacht vestigen op het lot van werkloze jongeren die niet voor een uitkering in aanmerking komen.

'Slachtoffers van conflict interesseren me vooral'

Gaillot: Probeer kerk te dienen, samen met andere uitgeslotenen

EVREUX - Mgr Gaillot heeft in het verleden herhaaldelijk onorthodoxe stellingen ingenomen. Vooral op zedelijk terrein roerde hij zich veelvuldig.

Zo pleitte hij voor de abortuspil, de acceptatie van homoseksualiteit, het gebruik van condooms om aids te voorkomen en de opheffing van het celibaat voor priesters. Ook was hij vaak op manifestaties van (extreem-) linkse organisaties te vinden. Hij sprak zich uit tegen racisme en strenge immigratiewetten en voor meer rechten voor Franse arbeiders.

De 'rode' bisschop van Frankrijk dreigde eerder dit jaar nog met aftreden. Hij reageerde op een soort spreekverbod dat de bisschoppenconferentie wilde opleggen. "Je stellingname in de media is nauwelijks meer te dulden", schreef zijn collega Duval naar aanleiding van Gaillots optreden in softporno-programma Frou-Frou en in een discussie met de vooruitstrevende Duitse theoloog Drewermann. Zelf noemde hij zijn optreden erg nuttig. "Zo bereiken we mensen met wie we anders nooit in contact komen."

MIJN FAMILIE

"Ik heb geprobeerd de kerk te dienen samen met andere uitgesloten mensen", zei Gaillot na zijn ontslag voor de Franse televisie. "De kerk blijft mijn familie." Hij zal na een periode van rust en bezinning in een klooster opnieuw bekijken hoe hij de kerk kan dienen. Terwijl de kardinaal hem het nieuws meedeelde, moest hij steeds denken "aan alle mannen en vrouwen die een band met de kerk hebben gehad en die uit het lood zijn geslagen."

"Wat me altijd interesseert, zijn de mensen die slachtoffer worden van een conflict", aldus de ontslagen bisschop. Afgelopen zomer bezocht hij twintig moslims die door Frankrijk weggens hun fundamentalistische voorkeuren werden vastgehouden. Gaillot zei toen dat hij met enkelen bevriend was. De moslims werden later uitgewezen naar Burkina Fasso.

PIJN, SCHRIK

Over nagenoeg alle gevoelige kerkelijke kwesties heeft Gaillot, in 1961 tot priester gewijd, wel een standpunt ingenomen dat de Franse bisschoppen en de Romeinse met schrik vervulde. In een interview met mannenblad Lui noemde hij de geslachtsdaad 'groots en mooi'. En in een homotijdschrift schreef hij: "homoseksuelen zullen ons voorgaan in de hemel."

In 1989 bereikte de strijd met zijn meerderen een hoogtepunt. In het begin van dat jaar legde Gaillot na een gesprek met de toenmalige voorzitter van de bisschoppenconferentie, Albert Decourtray, een schuldbekentenis af. Hij erkende dat sommige uitspraken 'dubbelzinnig, impulsief, te scherp, misschien zelfs fout waren'. Voorts beloofde hij plechtig zich voortaan te houden aan de leer van de kerk.

Het heeft allemaal niet mogen baten. Enkele weken later weigerde paus Johannes Paulus II Gaillot te ontvangen. Sindsdien heeft de bisschop opnieuw uitspraken gedaan die Rome moeilijk kon verkroppen. Zo zei hij dat de paus met de inwijding van de enorme kathedraal in Ivoorkust God geen eer had bewezen. Ook bekritiseerde hij de nietigverklaring door het Vaticaan van het huwelijk van prinses Caroline van Monaco, terwijl de kerk geen enkel begrip toont voor gescheidenen met minder geld.

Positief tegenover eventueel Bemiddelingsvoorstel van Vaticaan

Afgezette Franse bisschop Gaillot: Populair, communicatief, uitdagend

BRUSSEL/PARIJS - De door het Vaticaan afgezette Franse bisschop Jacques Gaillot blijft bereid om met de rooms-katholieke kerkleiding in dialoog te treden. Dat zei de 'rode bisschop' in een interview met het katholieke Belgische dagblad La Libre Belgique.

Als er vanuit Rome een voorstel voor bemiddeling zou komen, het liefst door de Belgische kardinaal Godfried Danneels, zou hij dat aannemen, zo meldde Gaillot. Het secretariaat van Danneels weigerde elk commentaar op het bericht. Intussen blijft Gaillot vastbesloten om zijn werk voor de armen en ontrechten voort te zetten. "De kerk moet geloofwaardig zijn", aldus Gaillot. "Ze moet accepteren dat ze vuile handen maakt door haar solidariteit met de uitgeslotenen te tonen. Solidariteit is de toekomst."

Onlangs onthief het Vaticaan Gaillot van zijn bisschopszetel in het Normandische Evreux. Zijn onorthodoxe stellingen waren de kerkleiding al jaren een doorn in het oog. Zo pleitte Gaillot voor de abortuspil, de acceptatie van homoseksualiteit, het gebruik van condooms om aids te voorkomen en de opheffing van het celibaat voor priesters.

MICROFOON

De bisschop zei na zijn afzetting dat hij na zijn ontslag heeft gemerkt "hoezeer de mensen hechtten aan de vrijheid van spreken en het autoritaire en totalitaire functioneren van de kerk niet langer steunden." Ter verdediging van zijn fel bekritiseerde optredens in populaire tv-programma's en artikelen in homobladen zei hij: "Als Jezus een microfoon had gehad, had hij die gegrepen."

Bisschop Jean Vilnet van Lille riep op tot een speciale bijeenkomst met zijn collega's om het ontslag van Gaillot te bespreken en "om onze trouw aan paus Johannes Paulus te uiten en de kerk in Frankrijk te helpen." "Ik denk dat het goed zou zijn als de bisschoppen van Frankrijk bijeenkwamen om hierover te praten, want er bestaat gevaar voor een scheuring in de kerk", zei Vilnet in een interview met het Franse dagblad Le Figaro. Vilnet benadrukte dat hij Gaillots standpunten niet steunt. Volgens hem trapte zijn collega "in elke val die voor hem uitgezet was. Hij kwam altijd uit op een tegengestelde positie aan die van het Vaticaan."

VRIJHEID IN KERK

In Nederland voegde de progressieve rooms-katholieke Acht Mei Beweging (AMB) zich bij het koor van aanklagers van Gaillots ontslag. In een brief aan aartsbisschop Joseph Duval van Rouen, voorzitter van de Franse bisschoppenconferentie, schrijft AMB-voorzitter Hedwig Wasser dat Gaillot zich altijd heeft ingezet voor vrijheid in de kerk.

"Ook zeer veel katholieken in Nederland herkennen zich in de manier waarop hij steeds heeft getuigd van zijn geloven", aldus de brief. De AMB vraagt Duval om er bij het Vaticaan op aan te dringen het ontslag van Gaillot ongedaan te maken. "Onze kerk zal hiermee aan geloofwaardigheid winnen", schrijft Wasser.

ONMACHT

Ook het Centrale Comité van Duitse Katholieken (ZDK) veroordeelde de strafmaatregel tegen de rode bisschop. "De hele zaak is een voorbeeld van de onmacht van het Vaticaan en een bisschop om met elkaar te communiceren", zei ZDK-voorzitter Rita Waschbusch voor de Duitse televisie. "Ik acht de manier waarop het ontslag is uitgevoerd verkeerd. De bisschop is trouw aan zijn kerk en zijn geloof."

Toch vond Waschbusch dat Gaillot zelf ook schuld heeft aan zijn ontslag. "Men moet accepteren dat Gaillot niet een of ander arm slachtoffer is, maar een man die bewust de media gebruikte en bovendien zijn collega-bisschoppen zwaar heeft getergd."

Een enquête onder achthonderd mensen van het Franse katholieke weekblad La Vie wees uit dat 64 procent van de Fransen het ontslag van Gaillot afkeurt. Slechts elf procent steunt de maatregel van het Vaticaan. Van de praktiserende rooms-katholieken is 47 procent tegen en 26 procent voor Gaillots ontslag. Volgens 64 procent van de ondervraagden zal het een negatieve invloed op de kerk hebben en "tekent het haar moeilijkheden om met de problemen van de moderne wereld om te gaan."

'OVERGEPLAATST'

Het Vaticaan kwam pas met een bevestiging van het ontslag nadat de 59-jarige mgr Gaillot van Evreux, het *enfant terrible* van het Franse episcopaat, dit bericht zelf wereldkundig had gemaakt. Kardinaal Bernardin Gantin, prefect van de Vaticaanse congregatie voor de bisschoppen, had een dag eerder de omstreden bisschop verzocht zijn ontslag in te dienen. Mgr Gaillot, sinds 1982 bisschop van Evreux, is naar eigen zeggen niet op deze uitnodiging ingegaan. Vervolgens kreeg hij te horen dat zijn bisschopszetel in het westen van Frankrijk met onmiddellijke ingang vacant was verklaard.

Het Vaticaan bevestigde dat Gaillot niet langer als bisschop van Evreux door het leven gaat, maar als hoofd van het titulaire (niet-bestaande) bisdom Parthenia in Mauretanië. De maatregel werd onder de voor Vaticaanse begrippen ongewone titel 'overplaatsing' meegedeeld. Er werd niet verwezen naar een canon in de codex.

Leider Servisch-orthodoxe kerk Bosnië zwijgt:

Moslims en katholieken bieden samenwerking aan

BERN - De beide leiders van de moslims en de rooms-katholieken in Bosnië-Herzegowina hebben de Servisch-orthodoxe kerk aangeboden samen te werken. Dat deelde de Bosnische ambassadeur in de Zwitserse hoofdstad Bern, prof. Muhamed Filipovic, woensdag in Bern mee na afloop van een bespreking met afgevaardigden van het Zwitserse parlement.

De leider van de moslims, Reis Mustafa Ceric, en de rooms-katholieke kardinaal van Sarajevo, Vinko Puljic, spraken uit dat zij elkaar willen helpen vernietigde kerken en moskeeën op te bouwen. Ze boden ook de, eveneens bij de besprekingen aanwezige, Servisch-orthodoxe bisschop, Atanasije Jevtic, aan zich in te zetten voor de terugkeer van Servisch-orthodoxe priesters in Bosnische gemeenten.

In ruil daarvoor zou de Servisch-orthodoxe kerk de terugkeer van imams en rooms-katholieke geestelijken mogelijk moeten maken. Verder stelden ze wederzijdse bezoeken van kerkleiders voor, om een klimaat van verzoening te scheppen. De Servisch-orthodoxe bisschop heeft volgens de ambassadeur niet op deze voorstellen gereageerd.

■ *MANILLA - De realiteit keerde snel terug na het grandioze einde van het pausbezoek aan Manilla. De paus was nog niet weg en de miljoenen mensen hadden hun hielen nog niet gelicht of jongelui kwamen kijken wat er nog van hun gading was van hetgeen de deelnemers aan de misviering hadden achtergelaten. Het waren de bekende kruimels van de tafel der rijken die werden opgespoord en die men niet voor de honden overliet.*

(AFP-satellietfoto)

Razend populaire heilige, ook van verloren zaken:

1995: Antonius van Padua-jaar: achtste eeuwfeest van geboorte

UTRECHT - De orde van de Franciscanen gaat van eeuwfeest naar eeuwfeest. Het jubileumjaar voor de Heilige Clara van Assisi is nog maar net afgesloten of het Antonius van Padua-jaar dient zich al aan.

Van 19 februari tot en met 15 augustus 1995 zal wereldwijd worden herdacht dat Antonius achthonderd jaar geleden, een jaar na Clara, werd geboren in Lissabon. Hij overleed in 1231 in de buurt van het Italiaanse Padua en werd al een jaar later al heilig verklaard door paus Gregorius IX. De generale ministers van de Franciscaanse orde en congregatiesn hebben in een brief aandacht gevraagd voor de verdiensten van Antonius in zijn korte leven: Het evangelie verkondigen en zijn medebroeders onderwijzen in de theologie. Een Nederlands-Vlaamse werkgroep is aan het werk om het eeuwfeest in de Lage Landen gestalte te geven.

ALS VIJFTIENJARIGE

Antonius trad aanvankelijk, op vijftienjarige leeftijd, in bij de Augustijnen. Onder de indruk van de martelarendood van de eerste Franciscanen in Marokko, ging hij in 1220 over naar de orde van de minderbroeders. Hij vertrok als missionaris naar Marokko, werd ziek en belandde uiteindelijk in Italië. Hier ontmoette hij Franciscus van Assisi, die hem benoemde tot leraar in de godgeleerdheid. Antonius ontpopte zich als groot volksprediker. Hij reisde door Italië en zuid-Frankrijk, waar hij de evangelische armoede predikte aan de 'ketterse' Albigenzen en Katharen.

Antonius, die in 1947 officieel tot kerkleraar werd verheven, werd kort na zijn dood in de volksdevotie razend populair. Het verhaal van zijn leven werd overal verspreid in wonderverhalen. Antonius geldt als de patroon van de verloren zaken: Wie iets kwijt is, roept de heilige uit Padua aan.

Bengaalse auteur Taslima Nasrin:

Koran historisch boek, religie niet meer nodig

SYDNEY - De Koran is volgens Taslima Nasrin niet meer dan een 'historisch boek'. De in ballingschap levende schrijfster zei dit in een vraaggesprek met de Australische tv.

De schrijfster uit Bangladesh is naar Zweden uitgeweken om aan vervolging in eigen land te ontkomen. Fundamentalistische moslims hadden haar aangeklaagd omdat ze had gezegd dat de Sharia (de Islamitische wet) vrouwen onderdrukt. Voor de Australische tv zei ze dat in alle religies de vrouwen worden onderdrukt. "Daarom hebben we nu geen religie meer nodig. Godsdienst is achterhaald. De Koran is niet meer dan een historisch boek."

De fundamentalisten gebruiken de Islam voor hun eigen doeleinden. "Wij moeten hen weerwerk geven. Als zij in een democratie geen verzet ondervinden, dan zullen ze onze samenleving verwoesten."

GESTOORD

Over de *Fatwa* (doodvonnis) die van Islamitische zijde tegen haar is uitgesproken, zei Nasrin dat de fundamentalisten in Bangladesh een doodseskader hebben opgericht dat haar moet vermoorden. "Zij zijn volslagen gestoord, maar in de naam van Allah kunnen ze alles doen, dus ik moet die dreiging serieus nemen. Als zij me willen doden omdat ik voor de waarheid opkom, dan zijn ze daartoe in staat."

Boeddhisten:respect-betuiging te licht

Paus in boek: Boeddhisme is vooral negatieve heilsleer

COLOMBO - De Boeddhisten op Sri Lanka hebben zich erg boos gemaakt over de zinsnede in het boek van de paus over het Boeddhisme. Zij eisten pauselijke excuses voor de voorstelling die de paus geeft in zijn boek 'Over de drempel van de hoop'.

De Srilankese Boeddhisten namen geen genoegen met een verklaring waarin de paus, die onlangs hun land bezocht, zijn respect voor het Boeddhisme tot uitdrukking brengt. Woordvoerder Gallage Punyawardena van de Federatie van Boeddhistische Organisaties noemde deze verklaring van het Vaticaan onaanvaardbaar. "De paus heeft een verkeerde interpretatie van het Boeddhisme gegeven. Het Vaticaan trekt die niet in, maar spreekt slechts uit dat het de zaak betreurt. Dat is niet acceptabel."

BETREURD

In de verklaring van de Vaticaanse 'staatssecretaris' kardinaal Angelo Sodano staat onder meer: "Wij betreuren het oprecht dat de Boeddhisten van Sri Lanka zich aangevallen voelen." De paus heeft de grootste achting voor aanhangers van andere religies, vooral voor Boeddhisten, aldus Sodano. Ook wijst hij op de excuses die de RK kerk op het eiland de Boeddhisten eerder al heeft aangeboden.

De paus schrijft in zijn boek onder meer dat de door Boeddha ervaren 'verlichting' zich laat herleiden tot de overtuiging dat de wereld slecht is, dat zij de bron is van kwaad en lijden voor de mens. "Om zich van dat kwaad te bevrijden, moet men zich bevrijden van de wereld. Hoe meer wij ons van dergelijke banden bevrijden, des te onverschilliger worden wij voor alles wat er in de wereld is." Het Boeddhisme is vooral 'een negatieve heilsleer' en 'in belangrijke mate een systeem zonder God', aldus de paus.

Het begon toen moeder Jeane Toppenberg ontdekte dat haar oudste dochter Clivia mooi kon zingen. Ze stuurde haar met zusje Crista naar een zanggroepje. Al gauw richtte ze met haar man Tom Toppenberg de zanggroep *Las Angelitas* op. Dat was in 1978. Dit groepje voor de zusjes en hun nichtjes groeide na een paar maanden uit tot een groep voor jongeren uit de buurt Suffisant, die behalve zingen ook dansten en poëzie voordroegen. De groep, onder leiding van Tom Toppenberg en geassisteerd door zijn vrouw Jeane, andere leidsters en later ook door de talentvolle kinderen Clay, Clivia en Crista, werd als *Grupo Los Angeles* een van de bekendste Curaçaose groepen op het gebied van folklore en culturele expressie. Om de jongeren te bekwamen werden gerenommeerde kunstenaars als danser Juanchi Smit, 'Kabichi' Martis, en, voor het

Clivia Gomez Toppenberg van Grupo Los Angeles:

"Carnaval is ook iets van onze eigen cultuur"

toneel, Laura Quast en Gibi Basilio uitgenodigd.

Verschillenden gingen zelf dichten, zoon Clay schreef en regisseerde zelf een toneelstuk 'Boltu e disko'. In de loop der jaren kreeg zo, vanuit een eenvoudige eengezinswoning, veel nieuw talent de kans zich te ontwikkelen en zich te presenteren op songfestivals, toneelvoorstellingen, een 'speech'-wedstrijd, het Tumba-festival of een Reina-verkiezing. De vele prijzen en trofeeën die de groep Los Angeles en de leden van de familie Toppenberg afzonderlijk wonnen, - het vult een hele wand van de huiskamer- getuigen van deze niet geringe prestatie. Zoon Clay en dochter Crista vertrokken net als de grote meerderheid van de groep naar Nederland om verder te studeren. Clivia, inmiddels getrouwd en zelf moeder van twee dochters, nam het voortouw van de groep over. Naast deelname aan het vakantie-plan, de seú-optocht en het zelfstandig organiseren van een show van klederdracht voor kinderen, *Internacional Children Folklore Festival*, doet de groep Los Angeles onder haar leiding ook mee aan het kindercarnaval. Net als bij de seú-viering in de stad én in Banda Bou.

VROEG BEGONNEN

Redenen genoeg voor een bezoek aan Huize Toppenberg. Clivia Gomez-Toppenberg, in het dagelijks leven verpleegster in het Mgr Verriet-Instituut, vertelt eerst wat van het verleden. Haar ouders vullen af en toe wat aan. "Vanaf het begin deden we van alles: zingen, dansen, dramatische expressie, poëzie. Als kinderen gebruikten we veel van Ompi Elis, maar nu maken we zelf ook poëzie voor kinderen. We doen in het kader van het vakantieplan mee aan play-back shows, aan de talentenjacht en we organiseren zelf Miss-verkiezingen. We organiseren ook shows voor Moederdag en zelfs Sinterklaas-vieringen. Dat doen we vaak in onze eigen bario, bij Club Suffisant, Club Bonairiano, maar ook bij Landhuis Brievengat of in een van de buurtcentra", aldus Clivia.

Een plakboek helpt als geheugensteun. Dat laat foto's zien van Los Angeles op vele podia. Een krant uit 1982 meldt een succesvol optreden in de club van toneelvereniging Thalia *Djogodó* in het kader van *Festantil* (een veelgeroemd Antilliaans Cultureel Festival op wijkniveau). De groep gaf ook presentaties buiten Curaçao, zoals in Bonaire, Aruba, Costa Rica, Venezuela en Panama. Tom Toppenberg, zelf acteur in verschillende films, dichter en verwoed danser, wil ook nog kwijt dat zijn dochters ook goed tambú-zingen.

CARNAVAL EN SEú

Het meedoen aan het kindercarnaval is iets van de laatste vier jaren. Daar ging onder andere Crista's deelname aan de Miss Carnavalverkiezing aan vooraf, waar ze tweede werd. Dat was in 1988. "Het eerste jaar dat Grupo Los Angeles aan het kindercarnaval meedeed boekten we meteen een succes. Uit onze groep kwamen de Reina Hubenil, Sivienka Obispo, en de junior-Prins en Pancho, Hazel Sparen en Faroek Lucas." Het meeste werk gaat zitten in het organiseren van de groep -op dit moment zijn dat tegen de twintig kinderen tussen de 3 en 12 jaar- en het werven van fondsen. Dat gebeurt meestel via een 'Bon Kuné' of

foto's:- Grupo Los Angeles, ook altijd van de partij in Banda Bou - Clivia Gomez-Toppenberg, tijdens een songfestival

het houden van een dansmarathon. Voor het maken van de costuums beschikt Grupo Los Angeles over drie vaste naaisters Felesita Cijntje, Maris Martha en Vilma Matilda. Clivia kiest zelf het thema. "Dat was de eerste keer 'Afrikaanse stijl', daarna een Chinees-costuum; dit jaar is het thema 'Banana Party'. Het voorbereiden van de kinderen zelf bestaat vooral uit het leren jumpen op straat.

Als het aan Clivia Gomez-Toppenberg ligt moet de seú-viering niet ten koste gaan van het Carnaval. "Seú is meer van onze cultuur. Je kunt de jongeren er meer over vertellen, over onze eigen geschiedenis, het oogstfeest en het danken van God. Carnaval is ook iets van onze cultuur geworden, maar daar weten we nog niet veel vanaf?" Jeane Toppenberg voegt er aan toe dat het jammer is dat de seú-optocht, die begon met ruim veertig grote groepen, nu zo is uitgedund. "Het komt uit het volk, maar het volk doet steeds minder mee." Het goede van Carnaval is, vindt dochter Clivia, dat het de mensen vereent. "Het is leuk voor de kinderen. Mij valt ook op dat er elk jaar meer zorg wordt besteed aan de kleding." Wat Clivia betreurt, en daar zou ze graag verandering in zien, is dat in plaats van dat de groepen korting krijgen op de stof voor de kledij -waardoor ook de minder draagkrachtigen mee kunnen doen- dat net in deze tijd duurder wordt. Een andere wens is dat Carnaval meer naar de wijken, de barios komt. "Via een jump-up of zo. Maar dat is duur." Wellicht iets om voor te leggen aan de familie Salsbach, van Arnell en zijn orkest, die ook in Suffisant woont.

Wat vinden de leiders van Grupo Los Angeles ervan dat er voor gekozen wordt dat de kinderoptocht door Punda gaat? "Het is eigenlijk discriminatie", vindt Tom Toppenberg. Die mening zal ook richting autoriteiten gestuurd worden. Na zoveel volharding en vruchtbaar werk ten behoeve van jongeren en de eigen cultuur hebben de mensen van Los Angeles recht van spreken.

Jos van der Schoot:

vervolg van pag. 1

■ *Jos van der Schoot (midden) met hoofdredacteur Norbert Hendrikse (rechts) en de directeur van het ANP-Suriname, de inmiddels overleden Ab Judell, bij zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau in 1973.*

teruit gegaan. De manier waarop mensen in de krant persoonlijk worden aangevallen en beledigd is beneden alle peil. Je kan wel zeggen, dan kan de beledigde partij naar de rechter stappen en dat gebeurt ook wel. Maar is dit allemaal wel nodig? Kunnen wij elkaar niet meer met respect behandelen, al zijn wij het niet met elkaar eens op politiek of ander gebied? Wat ik ook jammer vind is dat het ons niet lukt de redacteuren van de kranten bij elkaar te krijgen zoals vroeger het geval was met de Aruba Press Club waar ik jarenlang voorzitter van was. Ze zien elkaar te veel als vijanden omdat ze met elkaar concurreren. De onderlinge naijver heeft geleid tot een verlaging van het journalistieke niveau. Ik hoop dat dit in de toekomst wordt gecorrigeerd door de reactie erop van de afnemers: de kopers van de kranten en de adverteerders die kunnen laten blijken dat ze het niet eens zijn met de huidige gang van zaken."

Jos van de Schoot heeft zich sinds 1 januari gedeeltelijk teruggetrokken uit het krantenleven. Helemaal zal hij dat nooit kunnen, zoals degenen die hem kennen heel goed beseffen. Een man die met hart en ziel werkt voor de zaak: zijn *Amigoe*. Het zij hem gegund dat hij nog vele jaren mag genieten van de krant die hij op Aruba heeft groot gebracht.

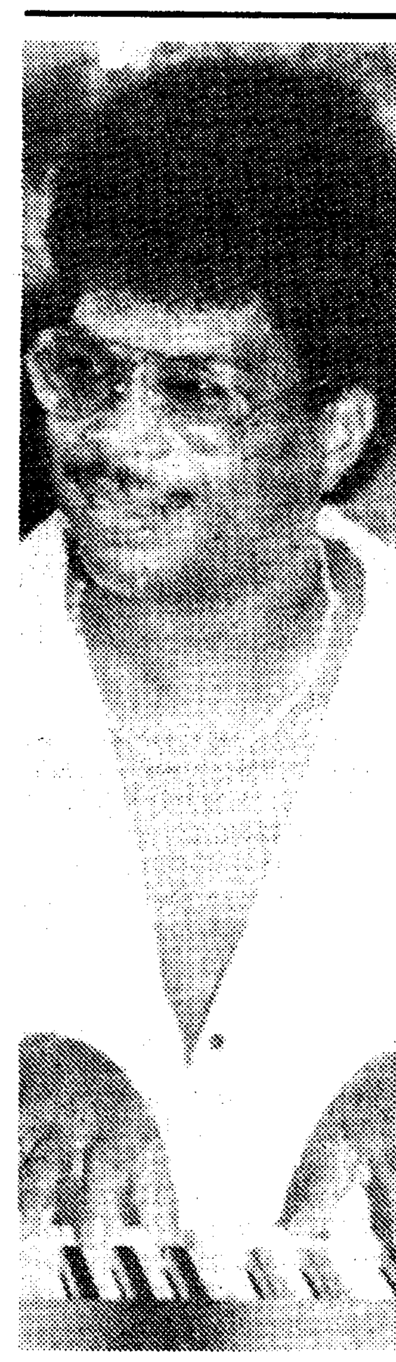
Patriotten in Holland Tula en een opmerkelijke Luango

Het standbeeld voor Tula en de zijnen zal er, 27 jaar na het voorstel van de toenmalige gedeputeerde Boy Rozendal, dit jaar wel komen. Wat nog ontbreekt is meer documentatie over wat er gebeurde rondom dat historische jaar 1795 toen de Curaçaose slaven voor de derde keer en beter georganiseerd, in opstand kwamen. Dat was geen gebeurtenis die op zichzelf stond. Op 19 januari van datzelfde jaar dansten, bij voorbeeld op de Dam van Amsterdam, patriottische burgers en kooplieden om de vrijheidsboom. De Nederlandse vlag werd omgekeerd uit de huizen gehangen: de Franse vlag uit sympathie met de Franse revolutie. Helaas dachten de Patriotten er niet aan hun republikeinse gedachten van 'Vrijheid, Gelijkheid, Broederschap' toe te passen op de kolonieën. Afschaffing van de slavernij zou immers een aanslag op de produktie en daarmee de handel betekenen. De strijd voor onafhankelijkheid en afschaffing van de slavernij werd overgelaten aan eigen lokale leiders, zoals Toussaint l'Ouverture de Haïtiaanse revolutie leidde, Bolivar, Brion, Piar, Petión en vele anderen.

Redactie
Ieteke Witteveen

OPSTANDEN

In 1795 zelf vonden er behalve op Curaçao, slavenopstanden plaats in Jamaica, St. Vincent, Grenada en in Coro, Venezuela. Vooral de opstand in Coro op 10 maart 1795, geleid door de 'sambo' José Leonardo Chirino verdient meer aandacht in de Curaçaose geschiedvertelling. De in Venezuela woonachtige Spaanse historicus Carlos Gonzales Batista was zo vriendelijk om ons in zijn boek over Antilliaanse architectuur *'Antillas y Tierra Firme'* (1990) te wijzen op een persoonlijkheid die naast de in Curaçao opererende vrijheidsvechters speciale aandacht verdient, namelijk **José de la Caridad Gonzalez.** Deze José de la Caridad Gonzalez, - een Luangoneger afkomstig uit Curaçao, van waar hij heel jong gevlucht was, wordt genoemd als de intellectuele auteur van die 'Ynsurreccion de Negros Bandidos'in Coro. Gonzales Batista's bron is het verslag van een vooraanstaande burger van Coro uit die tijd, D. Manuel de Carrera. Die vermeldde: "Deze Neger van een levendige intelligentie, sprak behalve luango, ook papiamentu -het bargoens van Curaçao-, en een mondje Frans. Het Spaans sprak hij bijna als de Patriotten zelf." Deze opmerkelijke Luango onderscheidde zich eerder door een aanzienlijk aantal slaven van Curaçao te helpen vluchten naar het Vaste Land. José de la Caridad Gónzalez verbleef ook in Caracas en Madrid om zijn gedachten uit te dragen. Hij was een neger uit een belangrijk voorgeslacht en hij stond bekend om zijn voorkomend optreden. "In het gezelschap van Spanjaarden dwong hij respect af." De van Curaçao gevluchte slaven lieten blijvende sporen achter in de cultuur van Venezuela. Hopelijk laat dit herdenkingsjaar meer licht schijnen over deze internationale context van lokaal heldendom.

RIGNALD RECORDINO

Eerste publicatie over een groot artiest

Rignald Recordino: kwart eeuw componist

Aan de nog schaarse publicaties over Curaçaose musici is er deze maand een toegevoegd. Het is een Papiamentstalig boekwerkje over het leven en de filosofie van Rignald S. Recordino, de componist die al gedurende 25 jaar als Doble RR zijn gemeenschap verblijdt met eigen composities. Dat zijn er inmiddels meer dan vierhonderd. Voor de onderwijzer en schrijver Arthur L. Tjin-Kon-Fat aanleiding genoeg om via een publicatie aandacht te besteden aan deze artiest.

Tjin-Kon-Fat koos, naast biografische gegevens en het weergeven van meningen van derden, een benadering van Doble RR als persoon, artiest en componist. Zijn opvatting dat kunst een vorm van wetenschap is, gold hierbij als leidraad. Uit de biografische gegevens valt op te maken dat Rignald Recordino de Curaçaose cultuur met de paplepel kreeg ingegoten: via zijn moeder, grootmoeders en vooral tante Sera maakte hij kennis met *tambú*, zijn vader was bekend om zijn accordeon-spel. Op het seminarie leerde hij zijn favoriete instrument, de piano, kennen. De kennis daarover werd bijgespijkerd door piano-leraar Patrick. Tjin-Kon-Fat waardeert Doble R vooral als een artiest die oude composities en archaïsche woorden nieuw leven inblaast (*'Chubatu Bieu'* en *'Koko Raspa'*), en die de eisen van de (internationale) markt en eigen publiek overstijgt door zich ook te wagen aan alternatieve composities, zoals bij de Tumbafestivals.

Tjin-Kon-Fat's serieuze aanzet tot een zo broodnodige analyse van de eigen muziek-cultuur, kent een aantal onvolkomenheden. Zo wekt het bevreemding dat hij de jaren zeventig met composities als *'Tula Warda'* en *'E mundu ta lora'* ziet als een doorbraak met een verleden waarin de teksten niet boven het niveau van roddel, grappen of plagerijen uitkwamen. Hoe rijmt hij dat met zijn eerdere waardering voor oude composities en teksten? Ook namen van mensen die Doble R voorgingen, zoals Kimu Candelaria, Bea.Kalukrei, Augusto Gressman of het driemanschap van Julio Perennal, worden in dit werkje pijnlijk gemist. Het is ook onvolledig om de herleving van oude liedjes alleen op conto van Doble R en Harry Moen te schrijven. Daaraan kunnen bij voorbeeld Frida van Marl-Dap van *Harmonia i Kuero* of Ced Ride toegevoegd worden. Doble R krijgt in deze publicatie vooral aandacht als schrijver of dichter. Behalve het noemen van het aantal composities, wordt niet aangegeven wat hem tot een belangrijk componist maakt. De schrijver, die het Papiaments goed beheerst, gebruikte terecht een deel van het materiaal voor de huldiging van de componist in 1992. Vooral Maria Diwan's interpretatie van het vrouw-beeld in enkele teksten van Doble R toont aan hoe goed het is te leren kijken onder de oppervlakte van Curaçaos amusement. Arthur Tjin-Kon-Fat's mooie, van foto's voorziene boekje, maakt duidelijk dat het ontbreekt aan een traditie van eigen onderzoek en theorievorming. Hopelijk laten het hoofd van de Dienst Culturele Zaken, die deze publicatie financierde, en de voorzitter van de *Asosiacion di Músiko*, het daarom niet bij het schrijven van een voorwoord.

Een gevangenis zonder muren

WESTERSE deskundigen hebben de olielekkages in de noord-Russische republiek Komi gebrandmerkt als de grootste milieuramp uit de geschiedenis. Via Amerikaanse bronnen kwam het bericht in de wereld dat de omvang van deze catastrofe achtmaal erger is dan de ramp met de Exxon Valdez in 1989 in Alaska.

Russische deskundigen vinden dat 'schromelijk overdreven'. De cijfers over de omvang van de lekkage variëren inmiddels van 300.000 ton tot 14.000 ton olie. Een deskundige van de milieu-organisatie Greenpeace die zich afgelopen week van de situatie in Komi op de hoogte stelde, noemt het gevecht over de cijfers 'een academische kwestie'.

De olie-industrie in de republiek Komi heeft in de loop der jaren enorme schade toegebracht aan het milieu. Dat staat vast. De recente lekkage is ernstig, maar de oude verroeste pijpleidingen rond Oesinsk lekken al jaren. Iedereen weet dat en niemand doet iets.

De olie-octopus 'Komineft', het Russische bedrijf dat eigenaar is van de pijpleidingen, heeft geprobeerd de ramp stil te houden en probeert nu uit alle macht de gemoederen te sussen.

De noord-Russische republiek Komi met de hoofdstad Syktyvkar, maakt deel uit van de Russische Federatie. De republiek is bijna zo groot als Frankrijk en telt ruim 1,2 miljoen inwoners waarvan het merendeel werkzaam is in de olieindustrie. In de jaren twintig bestond de bevolking nog voor negentig procent uit Komi, een volk dat leefde van de visvangst en de jacht.

De Komi zijn echter in snel tempo gerussificeerd en maken nu nog slechts een kwart uit van de totale bevolking. Hun eigen taal, het Komi, hebben ze behouden, evenals hun zeventien verschillende dialecten, maar hun oorspronkelijke bron van bestaan is vernietigd door de komst van de industrie en de daarmee gepaard gaande vervuiling.

Alcoholisme is probleem nummer één bij de nog overgebleven Komi. Door de republiek loopt de belangrijke Petsjora rivier, die een lengte heeft van 1809 kilometer en ontspringt in de Oeral.

De Petsjora heeft twee zijrivieren, de Kolva en de Oesa en komt uit onder Nova Zembla, op de scheiding van de Barentszee en de Karische Zee. De monding van de Petsjora is een belangrijke broedplaats voor vogels, waarvan er veel in Nederland overwinteren.

De republiek Komi is vooral berucht geworden als een belangrijke basis voor de *Goelag*, de beruchte strafkampen uit de Stalinperiode. Beroemdheden als Alexander Solzjenytsin zaten hun straf uit in een kamp in Komi. Nog steeds zijn er strafkampen op het grondgebied van deze republiek en misdadigers die hun straf hebben uitgezeten, blijven vaak 'hangen' in Komi. De criminaliteit in de republiek ligt dan ook boven het Russische gemiddelde.

SPOOKACHTIG

De weg langs de hoofdpijpleiding naar Oesinsk levert een steeds spookachtiger beeld op. Het is pas half vijf in de middag, maar de duisternis valt al in. Boortorens en ja-knikkers steken scherp af tegen de heldere hemel en hier en daar in het landschap wordt overtollige olie en gas verbrand. Boven de vlammen kringelt zwarte rook op. De chauffeur trapt plotseling op de rem en de auto slingert vervaarlijk op de besneeuwde weg.

"Een nieuw lek", mompelt hij. Vanmorgen was hier nog niets te zien, maar nu sijpelt de olie uit een lek in de hoofdleiding ter hoogte van boorstation 87. Grote plassen zwarte olie hebben zich onder en om de leiding gevormd. Een kleine graafmachine probeert met behulp van een zoeklicht een kleine dam om de olieplas te leggen.

Dit beeld bevestigt wat de Engelse oliespecialist in het vliegtuig van Moskou naar Oesinsk heeft verteld. Hij keerde terug van een verlof van een paar weken in Engeland en kende de verhalen over de olieramp uit de Engelse kranten. Maar hij haalde de schouders op over alle drukte die er nu wordt gemaakt. "Dit is al jaren aan de gang. De moerassen in het gebied zijn doordrenkt met olie. Tot nu toe heeft nog niemand daar een woord over vuil gemaakt."

Hij wil absoluut zijn naam niet noemen en wil alleen maar kwijt dat hij een coördinerende functie vervult bij de jointventure Komi-West. "Denk je dat ik mijn baan kwijt wil", grijst hij. Nee, ik mag hem niet bezoeken op zijn kantoor in Oesinsk en ik ben niet welkom bij de vestiging van Komi-West.

"Natuurlijk vinden wij het ook verschrikkelijk. Dacht je dat wij deze ecologische rampen leuk vinden? Maar wat kun je doen? We moeten samenwerken met die Russen en we moeten heel voorzichtig zijn, dit ligt allemaal heel gevoelig."

Wat er zo moeilijk is aan de samenwerking met de Russische partners en waarom niemand iets doet aan die voortdurende olielekken, wil hij eigenlijk niet beantwoorden. Hij beschouwt het gesprek als beëindigd, maar heeft toch nog een slotopmerking. "Je weet toch hoe het hier gaat in Rusland? Alles valt uit elkaar en niemand neemt een beslissing of neemt ergens verantwoordelijkheid voor. Maar wij hebben hier olieputten, we moeten op één of andere manier zaken met ze blijven doen."

De ruim 20 graden onder het vriespunt en de sneeuwstorm bij aankomst op het vliegveld van Oesinsk stemmen niet echt vrolijk.

Maar de mistroostige aanblik van deze grauwe Sovjetstad van 46.000 inwoners doen de reiziger onwillekeurig in de zak tasten om zeker te zijn dat het retourbiljet onder handbereik is. 'Meer olie uit Oesinsk voor het Moederland' staat er in ferme letters naast de hamer en sikkel op het eerste grijze flatgebouw.

Het blijkt één van de kantoorgebouwen te zijn van Komineft, de geprivatiseerde oliemaatschappij die eigenaar is van alle oliepijpleidingen in het gebied. Oesinsk is het centrum voor Komineft omdat tachtig procent van de olie uit dit gebied komt. Maar de hoofdvestiging van Komineft zit in het zuidelijker gelegen Oechta, waar ook de algemeen directeur Valentin Leonidov zetelt.

Hij is een zeer machtig man omdat de hele republiek Komi afhankelijk is vvan de olie en dus van Komineft. Komineft is een olie-octopus die behalve eigenaar van het leidingennet ook medeoprichter is van vrijwel alle joint-ventures die in het gebied opereren. In juni van dit jaar is Komineft opgegaan in een nog grotere structuur onder de naam Komitec, waardoor ook nog een aantal raffinaderijen in de regio onder de vleugels van de gigant komen.

Valentin Leonidov is onlangs gekozen tot algemeen directeur van Komitec. Leonidov staat geen journalisten te woord, maar stuurt via zijn woordvoerder persberichten de wereld in waarin de olieramp wordt geminimaliseerd en waarin ook melding wordt gemaakt van een complot tegen Komineft. De olieramp zou worden opgeblazen om de maatschappij in een kwaad daglicht te stellen en om de aandelen van Komineft op de beurs te laten kelderen.

Dat Leonidov machtiger is dan de plaatselijke autoriteiten wordt bevestigd door de uitlatingen van de burgemeester van Oesinsk, Vladimir Koeroesjov.

ONDER CONTROLE

Koeroesjov reageert nogal geïrriteerd op de berichten over de milieuramp. Het gaat weliswaar om een groter ongeluk, maar Komineft heeft de zaak volgens hem onder controle. Hij geeft toe dat Komineft een monopoliepositie heeft en dat Oesinsk volledig afhankelijk is van de oliegigant. Maar het gaat volgens Koeroesjov niet aan om Komineft te betichten van nalatigheid of vervuiling van het milieu.

"Zie je in Parijs mensen in het water van de Seine? Nou hier kun je in de zomer rustig in onze rivieren zwemmen", aldus Koeroesjov.

Daar wordt in het dorpje Kolva, vijftien kilometer boven Oesinsk, toch heel anders over gedacht. We staan aan de oever van de gelijknamige rivier die door de strenge vorst van de afgelopen dagen al helemaal is dichtgevroren. Bovendien zijn de oevers bedekt met verse sneeuw, zodat van eventuele oliesporen weinig meer is te zien.

Een boer die langs komt sjokken, wijst ons de diepe sporen die de machines hebben gemaakt om de olie uit het water en van de oevers te scheppen. Hij vertelt dat zijn koeien op een dag terugkwamen van de rivier en helemaal onder de olie zaten. De kinderen op de kleuterschool drinken de melk niet meer omdat er oliesporen in de melk zijn gevonden.

Tsjeslava Popova is de voorzitster van de dorpsraad van Kolva. Ze is afkomstig uit de Wit-Rusland, maar woont al sinds 1977 in Kolva, een dorp van ruim vijfhonderd inwoners, voor het merendeel Komi. Ze amuseert zich kostelijk over het feit dat wij het al heel erg koud vinden bij 27 graden onder nul op deze heldere ochtend. In de winter worden hier temperaturen gemeten van 50 graden onder nul.

In haar verwarmde kantoor vertelt Tsjeslava dat de eerste grote hoeveelheden olie op 28 september in de rivier werden ontdekt. Op 1 oktober kwam er een schoonmaakploeg van Komineft met zwaar materieel om de boel op te ruimen.

De mensen in het dorp maakten zich grote zorgen, want het was de eerste keer dat er zulke grote hoeveelheden olie door de rivier stroomden. Tot nu toe was de schade ieder voorjaar als de sneeuw en het ijs gingen smelten, beperkt gebleven tot een vettige film die op het water dreef. Begin oktober werd een bijeenkomst belegd van het hele dorp met vertegenwoordigers van Komineft.

Meneer Leonidov verscheen persoonlijk op deze vergadering en heeft beloofd dat Komineft schadevergoeding zal betalen aan het dorp. Als compensatie voor het geleden schade zal Komineft een school bouwen, een weg aanleggen en zorgen voor een gasleiding naar Kolva.

VERWARMING

De meeste huisjes in het dorp hebben ondanks de extreme kou geen centrale verwarming en stoken nog houtkachels. Tsjeslava is daar zeer verontwaardigd over. "Het is toch te gek dat bij de olieputten het gas vaak zomaar wordt verbrand en dat wij hier nog op hout moeten stoken. Komineft zuigt de olie onder ons dorp weg, dus hebben ze ook de plicht om voor ons te zorgen", zegt ze vastberaden.

Ze vertelt dat Komineft al in 1983 de sovchoz, het collectieve boerenbedrijf van het dorp onder haar beheer nam. Vanaf die tijd is Kolva volstrekt afhankelijk van Komineft. Het bedrijf beloonde veel, maar bouwde tot nu toe alleen een klein houten schoolgebouw en legde een stuk weg aan. "Komineft is de grote meester", glimlacht Tsjeslava. Ze brengt ons naar het houten huisje van Anna Alexandrovna, een vriendelijke Komi-vrouw die bijna haar hele leven in Kolva woont.

"Je wordt hier snel oud", zegt Anna verontschuldigend die er zeker tien jaar ouder uit ziet dan haar 55 jaar. Ze heeft een klein pensioen en daarnaast heeft ze in een schuur achter haar huis nog twee koeien en een paar schapen. Haar drie kinderen wonen in Oesinsk en werken in de olie-industrie.

'Kolva' in de Komi-taal betekent 'rivier vol vis' legt Anna uit. Haar vader woonde zijn hele leven aan deze rivier, toen er nog zalm en allerlei andere prachtige vis werd gevangen. Vis was het hoofdvoedsel van de Komi, die het vissen vrijwel hebben opgegeven, omdat de vis die nog wordt gevangen naar olie smaakt en stinkt.

In 1964 kwam de olieproduktie in het gebied op gang en na twee jaar was het volgens Anna al te merken aan de visstand in de rivier. "De enige vis die we nu nog eten, koop ik in blik in de winkel", zegt Anna weemoedig. Ook de jacht levert vrijwel niets meer op, omdat het wild uit de bossen is verdwenen na de aanleg van de oliepijpleidingen en de boortorens.

De Komi die niet aan de drank zijn geraakt of in de olie-industrie werken, hoeden nu kuddes rendieren in het toendragebied rond de poolcirkel. Anna laat trots haar zelfgemaakte laarzen van rendierhuid zien, die 'pimi' worden genoemd in de Komi-taal en schitterend zijn afgewerkt met geborduurde randen.

Als je daarbij ook nog een rendierjas aandoet, kun je gemakkelijk temperaturen van vijftig graden onder nul doorstaan, zegt ze. Hoewel het slecht gaat met de Komi en de natuur in de omgeving zwaar te lijden heeft onder de olie-industrie, wil Anna geen beschuldigende vinger in iemands richting wijzen.

"We zijn allemaal Sovjets", zegt ze. "Je kunt het de arbeiders van de oliebedrijven toch niet verwijten, ze deden het voor de opbouw van het land." Ongeveer veertig kilometer ten noorden van Oesinsk is een groep van die arbeiders bezig met het opruimen van olie uit één van de kleine zijriviertjes van de Petsjora. Het is een uitloper van de duizenden tonnen olie die in de afgelopen maanden zijn weggelekt.

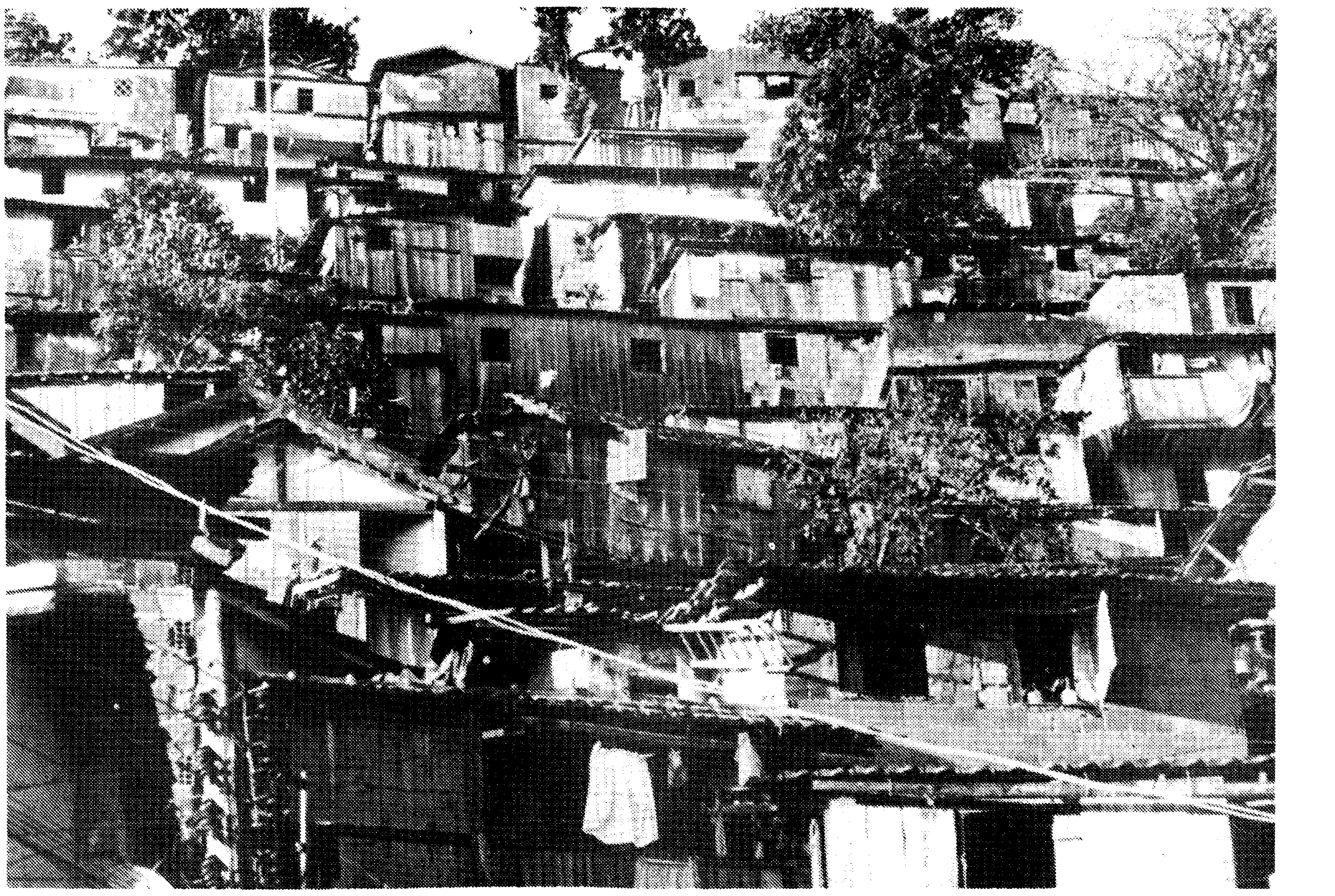
Een dikke laag zwarte drab bedekt het wateroppervlak en de oevers van het riviertje. Met een graafmachine wordt de oliekoek opgeschept en in een container gegooid. Waar de inhoud van die container vervolgens naar toe moet, blijken de arbeiders ook niet te weten. Naar later blijkt, wordt de olie in een put gestort enige tientallen kilometers naar het noorden. De put ligt vlak bij de rivier en zal ongetwijfeld in het voorjaar opnieuw olie lekken.

Jevgeni, een boomlange man in een met olie besmeurd pak, is de militante woordvoerder van het groepje. Jevgeni heeft jarenlang voor Komineft gewerkt, maar hij heeft in september ontslag genomen omdat hij al maandenlang geen loon kreeg uitbetaald. Hij werkt nu voor Priroda, een bedrijf dat door Komineft is ingehuurd om de ergste olielekken op te ruimen. "De enige manier om met Komineft te werken, is met een machinegeweer in je hand", zegt Jevgeni agressief.

Het bedrijf is volgens Jevgeni alleen maar geprivatiseerd voor het eigen voordeel van een aantal topmensen. Aan de arbeiders was beloofd dat ze ieder 132 aandelen in het bedrijf zouden krijgen, die nu 30.000 roebel per stuk waard zijn. Maar veel arbeiders hebben slechts een paar aandelen of helemaal niets gekregen. Bovendien zegt Komineft nu dat ze in financiële problemen zitten en geen geld hebben om de lonen uit te betalen.

Een aantal van de arbeiders heeft al sinds april geen salaris meer ontvangen. Ze zijn het er allemaal roerend over eens dat hun omstandigheden onder het communisme en voor de perestrojka

vervolg op pag.9

Rio verdwijnt in een poel van misdaad en verderf

De teloorgang van een tropisch paradijsje

⊧ Door Frans Lindenkamp =

Vlak voor de Kerst nam Rio de Janeiro twee minuten stilte in acht. Het was een massaal volksprotest tegen het geweld, dat de wonderschone Braziliaanse strandmetropool aan de rand van de afgrond heeft gebracht. Bewegingsloos met het hoofd naar beneden gebogen en sommigen met de hand op het hart stonden de Cariocas 120 seconden stil - velen biddend voor een vrediger toekomst.

Helaas heeft de geste bar weinig uitgehaald. Rio blijft met 72 doden op elke 100.000 inwoners een van de meest moorddadige metropolen op de planeet. New York, met z'n talloze jeugdbendes die criminologen meestal opvoeren als de graadmeter van het stedelijk geweld, reikt niet verder dan dertig slachtoffers.

Rio is een Sarajevo in vredestijd. De burgeroorlog eist jaarlijks minstens 7000 slachtoffers. Het Forensisch Instituut (IML), dat de doodsoorzaak onderzoekt, krijgt dagelijks gemiddeld twintig lijken binnen. Velen zijn met mitrailleurkogels doorzeefd. De meeste slachtoffers vallen tijdens onderlinge vetes binnen de onderwereld, liquidaties door doodseskaders en ordinaire berovingen.

Terwijl het officiële dodental spreekt van twintig doden per dag schommelt het ware getal echter rond de veertig. De autoriteiten weten dat veel mensen niet eens de moeite nemen om het IML of de politie in te schakelen. Dat bespaart een hoop bureaucratische rompslomp. Met de regelmaat van de klok worden illegale begraafplaatsen ontdekt op de heuvels nabij de sloppenwijken. Drugshandelaren plegen daar uit de weg geruimde tegenstanders en ongehoorzame trawanten te begraven.

Geen enkele stad ter wereld — uitgezonderd het Colombiaanse Medellín — gaat zó zwaar gebukt onder een klimaat van straffeloosheid. Rio doorstaat de vergelijking met het Chicago van Al Capone uit de jaren twintig. Destijds was de alcohol inzet van de gewelddadige conflicten; nu is het de cocaïne.

De handel in verdovende middelen nam zo'n slordige tien jaar geleden een enorme vlucht, toen wijlen drugsbaron Pablo Escobar van het Medellin Kartel in de gaten kreeg dat niet alleen de inwoners van de rijke industrielanden geld over hadden voor een snuif. De onderwereldfiguren uit Rio ronselden kleine criminelen die bereid waren om vanuit de sloppenwijken de distributie te verzorgen. Dat is sindsdien langzaam uit de hand gaan lopen, omdat peetvaders van de georganiseerde misdaad geen greep hadden op interne machtsverhoudingen binnen de *favelas*.

Per maand verhandelen rivaliserende drugsbenden minimaal 2500 kilo van het witte poeder, alsmede een veelvoud aan marihuana. De 450 krottenwijken, waar tweevijfde van Rio's tien miljoen inwoners wonen, zijn een veilige schuilplaats van waaruit de afzetgebieden gemakkelijk te bevoorraden zijn. De *favelas* liggen in sommige gevallen op een steenworp afstand van de mondaine buurten langs de brede boulevards, waar de drugsconsumenten huizen in hun luxe appartementen met uitzicht op de Atlantische Oceaan.

HUISVUIL

Geen enkele politieman waagt zich op eigen houtje in de labyrinten van armoede met z'n nauwe steegjes, z'n open riolen en opeenhopend huisvuil. Ook de postbode en de vuilnisman laten hun gezicht liefst zo min mogelijk zien. De krottenbuurten ontberen scholen, medische hulpverlening en andere openbare diensten, die elders in de stad gemeengoed zijn. Daar waar het gezag van de sterke arm ontbreekt, hebben drugssjacheraars de plaats van de overheid ingenomen.

In de *favelas* putten zij hun recruten uit een schier oneindige schare jongeren, die voor een paar honderd gulden per maand maar al te graag toe willen treden tot hun particuliere bewakingsdienst of willen werken als koerier van mini-pakketjes cocaïne. Kleine kinderen hebben een taak als politiedetector. Zodra het grut vreemden ziet bij de toegang van de *favelas* laten zij hun vlieger op. Zodoende kunnen de criminelen bovenop de berg zien dat onraad dreigt. Hun lijfwachten nemen vervolgens strategische posities in.

Het gezag van de drugsbazen is gebaseerd op een mix van terreur en barmhartigheid uit eigenbelang. Wie protesteert of de wet van het stilzwijgen overtreedt, loopt tegen een kogel op. Toen enkele dagen geleden een beruchte drugshandelaar in een vuurgevecht om het leven kwam, kondigde zijn directe opvolger een periode van verplichte rouw af. De middenstand in en even buiten de sloppenwijk moest de winkeldeuren 24 uur uit solidariteit gesloten houden, terwijl de schooldirecteur opdracht kreeg om zijn leerlingen naar huis te sturen.

Hospitaals krijgen regelmatig bezoek van de drugsbenden, die zich al schietend een weg banen naar de ziekenzalen om gewonde collega's uit de handen van de politie te bevrijden. Dit leidde recent tot een protestmanifestatie van verplegend personeel, maar toen puntje bij paaltje kwam, bliezen zij hun actie af. De machtige drugshandel had enkele doktoren met de dood bedreigd.

Om de *goodwill* van de bevolking te kopen financieren drugshandelaren sambascholen, organiseren funkdansavonden voor de jeugd, leggen sportveldjes aan, stichten crèches waar werkende moeders hun kroost kunnen achterlaten en verstrekken leningen tegen een zachte rente. De arme bevolking heeft geen keus. Gelaten dienen zij de ongevraagde diensten te accepteren. Datzelfde geldt voor de avondklok, die boeven in vele krottenbuurten hebben ingesteld. Na tien uur 's avonds mag niemand meer de heuvel op.

Voor degenen die zich niet bij het regime van de misdadigers willen neerleggen zit er niets anders op dan te vertrekken. Maar velen menen dat de cocaïnegrossiers de kwaadsten niet zijn. Zij bekommeren zich tenminste om de noden van de bevolking. Van de overheid hoeven sloppenbewoners nulkomma-nul te verwachten. Erger nog. Die zaait alleen maar dood en verderf. Op gezette tijden bestormen legers op wraak zinnende politieagenten de *favelas* op jacht naar delinquenten en schieten daarbij als wilden in het rond. De razzia's hebben door de jaren heen aan honderden, zo niet duizenden, onschuldige burgers het leven gekost.

AK-15 MITRAILLEURS

In deze oneindige zee van misère is de bandiet een autoriteit en de autoriteit een bandiet. Tal van favelado's zien niet in de drugshandelaren, maar in de politie — en in het verlengde daarvan de Braziliaanse overheid — hun werkelijke vijand. Daarmee zitten zij niet ver van de waarheid af, want de politie van Rio zit tot over haar oren in de drugshandel. Uit onderzoek van de SAE — de binnenlandse spionagedienst — blijkt dat niet minder dan 70% van de civiele en 20% van de gemilitariseerde politie corrupt is. Agenten, rechercheurs en zelfs commissarissen maken zich op grote schaal schuldig aan moord, chantage en wapenhandel. Tegen ruim zeshonderd van hen loopt een intern onderzoek. Velen van hen schnabbelen clandestien bij om het karige maandsalaris aan te vullen.

Drugsbazen moeten niet zelden aan de politiebonzen een tol betalen vooraleer zij een lading cocaïne de krottenwijken op de heuvels binnenlaten. Diverse leden van de sterke arm hebben zelfs een florerende wapenhandel opgezet. Zij leveren de laatste snufjes op wapengebied aan de misdadigers. Daaronder zijn Amerikaanse AK-15 en Belgische FAL machinegeweren. Het oorlogstuig wordt vanuit Miami of Paraguay naar Rio gesmokkeld en in sommige gevallen zijn de wapens afkomstig van overvallen of diefstallen in legerkazernes.

De autoriteiten schatten het arsenaal van de drugshandelaren op minimaal 500 mitrailleurs, naast de talloze semi-automatische pistolen, geweren en handgranaten. Toen het eindsignaal in de wedstrijd tegen Italië klonk en Brazilië zich uiteindelijk Wereldkampioen voetbal mocht noemen, was de sterrenhemel boven Rio het toneel van felle lichtflitsen. Het was de onderwereld, die haar mitrailleurs uitzinnig van vreugde minutenlang liet ratelen.

Tegenover het ultramoderne wapentuig kan het leeuwendeel van de deelstaatpolitie weinig méér stellen dan de ouderwetse dienstpistolen. Eenderde van het politiewagenpark staat stil, omdat er geen geld is voor onderhoud. Zouden de circa 45.000 agenten van Rio allen tegelijk de *favelas* ingestuurd worden, dan is er voor een kwart van hen geen munitie beschikbaar.

Zonder drastische en grootschalige zuiveringsmaatregelen binnen het corrupte politieapparaat is een effectieve strijd tegen de georganiseerde misdaad een onmogelijke opgave. Dat beseft ook generaal Roberto Cámera Senna van het Eerste Legerkorps. Hij is door president Itamar Franco aangezocht om de komende maand een grootscheepse schoonmaakactie binnen de favelas op poten te zetten. Dat moet leiden tot de arrestatie van circa driehonderd drugsboeven.

De generaal weet nog niet of hij de strijdkrachten opdracht zal geven om krottenwijken te bestormen. Critici vrezen dat de weerloze bevolking bij een invasie tussen twee vuren beklemd raakt. Diverse drugshandelaren hebben reeds verzekerd dat hun legers tot het bittere einde doorvechten. "Een rivier van bloed zal dwars door luxe wijken over de hagelwitte stranden stromen", zo liet een van hen recent weten tijdens een interview met een krant.

Terwijl binnen het Hoge Commando van de Strijdkrachten een heftige discussie woedt hoe de operatie moet verlopen, vragen de Cariocas zich vertwijfeld af hoe hun tropische paradijs zo heeft kunnen verloederen. De onbezorgde tijden — toen de *Girls from Ipanema* uit het gelijknamige bossa-novaliedje van de jaren zestig heupwiegend op het ritmische geluid van de golven langs het wereldberoemde Ipanema-strand flaneerden — behoren tot een ver vervlogen verleden.

De teloorgang van Rio zette in toen de stad in 1960 een deel van haar financiële inkomsten uit de staatskas verloor, nadat het binnen vier jaar tijd uit de grond gestampte Brasilia de titel van hoofdstad overnam. Daar bleef de schade evenwel niet bij. In 1974 dwong het militaire regime het relatief welvarende Rio zich te verenigen met de straatarme deelstaat Rio de Janeiro. Tot dan toe vormde de stad en haar directe omgeving de kleine deelstaat Guanabara. Met de fusie vloeide een groot deel van het lokaal geïnde belastinggeld naar elders.

STROOMVERSNELLING

In 1982 kwam de aftakeling in een stroomversnelling met de verkiezing tot gouverneur van het socialistische orakel Leonel Brizola, die acht van de afgelopen twaalf jaar de dienst uitmaakte in de deelstaat Rio. Dat is de mening van de invloedrijke en alom geprezen ex-minister van Financiën Mario Henrique Simonsen. "Brizola stelde de rechten van bandieten boven die van haar slachtoffers. Met zijn overdreven fixatie op de mensenrechten en zijn stelselmatige beknibbeling op de politie-uitgaven gaf hij ruim baan aan de criminaliteit en straffeloosheid."

Simonsen vervolgt zijn betoog: "De rijken hoeven niet te stelen om aan eten te komen, maar zij hebben daarentegen een patent op een andere wetsovertreding, namelijk belastingontduiking. In elke beschaafde samenleving heeft de staat zich het monopolie toegeëigend om geweld te gebruiken, indien dat nodig is. De burgers krijgen overheidsbescherming in ruil voor het afstaan van belastinggeld.

Brizola heeft dat principe overboord gekieperd. Hij dacht de criminaliteit in te dammen met sociale projecten. Dat ging ten koste van de uitgaven op politiegebied. Toen de rijken door hadden dat de overheid niet meer instond voor de openbare veiligheid, zijn zij hun fiscale plichten massaal gaan verzaken. Het betekende het bankroet van de deelstaat, want voor de belastinginning hoef je niet bij de armen aan te kloppen. Die hebben immers geen geld. Met zijn kortzichtig denken tekende Brizola het doodvonnis voor Rio", zo legt Simonsen uit.

KIDNAPINDUSTRIE

De cijfers bevestigen zijn gelijk. Honderden grote bedrijven en bankinstellingen vertrokken in het afgelopen decennium naar het 500 km. zuidelijker gelegen zakencentrum, Sao Paulo, dat een veel betere reputatie geniet. Wat in Rio achterbleef waren de verliesgevende staatsbedrijven. Daarmee verloor de kuststad niet alleen veel van haar inkomsten, maar het leidde ook tot een ware brain drain. De meeste ondernemingen namen hun hoogopgeleide personeel mee.

Voor de meeste directieleden — die zich Cariocas in hart en nieren voelen —deed gedwongen verhuizing naar de betonnen jungle van het 16 miljoen inwoners tellende Sao Paulo pijn. Maar het gemis van Rio's stranden weegt vele malen op tegen het gevaar van een ontvoering.

Vorig jaar vonden er in Rio minstens 192 plaats. Bij een deel daarvan wordt de politie niet eens ingeschakeld. Gebleken is dat rechercheurs niet schromen om met het losgeld aan de haal te gaan. De florerende kidnapindustrie levert de drugsbendes het benodigde geld op om hun kilo's cocaïne te financieren. Een andere nieuwe inkomstenbron vormt de beroving van geldwagens. Daarvan zijn er vorig jaar meer dan vijftig klemgereden en leeggeplunderd.

Door de jaren heen heeft Rio alles verloren. De metropool was de politieke, culturele en financiële hoofdstad van Brazilië. Dat is verleden tijd. Ook is Rio onttroond als belangrijkste havenplaats. Santos en Vitoria nemen nu het leeuwendeel van de export voor hun rekening. En ook het toerisme loopt als gevolg van het onveilige klimaat rake klappen op. In 1987 bezochten ruim 800.000 vakantiegangers de oogstrelende stranden. Dat is nu met de helft gedaald! Het betekent een verlies van ruim één miljard gulden op jaarbasis.

'Rio de Janiero, wondermooie stad'. Met deze slogan tracht het deelstaatsecretariaat voor Toerisme buitenlandse toeristen te verleiden voor het carnaval of een ontspannen strandvakantie. Een folder moet het idee wekken dat het wel meevalt met de criminaliteit. De Brazilianen weten beter. Ze mijden Rio, indien mogelijk. De loop van een geweer is nu eenmaal niet hetgeen je je voorstelt bij een zorgeloos verblijf in een tropisch paradijs.

Eind vorig jaar voerde een honderdvijftig man sterke politiemacht in Rio een vergeldingsactie uit in de sloppenwijk van Nova Brasilia. De veldslag — waarbij dertien doden onder de bevolking vielen — was het antwoord op een aanval die een drugsbende enkele dagen daarvoor had uitgevoerd op een politiebureau. Het onbesuisde optreden van de sterke arm is alom bekritiseerd. Het is echter niet de eerste keer dat de politie haar boekje ver te buiten gaat. Vorig jaar zomer vermoordden doodseskaders eenentwintig onschuldige burgers in de favela Vigario Geral en acht straatkinderen voor de Candelaria-kerk in het centrum van Rio.

In beide gevallen betrof het politieagenten, die buiten diensttijd voor eigen rechter speelden. De politieactie van vorige maand heeft president Itamar Franco in zijn opvatting gesterkt dat de deelstaatautoriteiten niet bij machte zijn om zelf orde op zaken te stellen. Na lang tegenstribbelen heeft gouverneur Nilo Batista er uiteindelijk mee ingestemd dat het leger tijdelijk het commando over de beide deelstaatpolitiekorpsen krijgt. De generaals zijn vastbesloten om de drugshandel de genadeklap toe te brengen. Daartoe overwegen zij 71.000 manschappen te mobiliseren. Een portret van een tropisch paradijs waar de verloedering op elke hoek van de straat zichtbaar is.

Een gevangenis

vervolg van pag.8

veel beter waren. "Een jaar geleden heb ik nog op Jeltsin gestemd, maar nu zou in Zjirinovski een kans geven. Die stelt misschien orde op zaken in deze corrupte bende", bromt Jevgeni.

Eén van de jongere arbeiders, Ivan, heeft zich wat stil gehouden. Hij stelt voor om met hem mee te gaan naar het dorp Pripolarnoje, een nederzetting waar ongeveer vijfhonderd olie-arbeiders met hun gezinnen wonen. Pripolarnoje ligt op ongeveer tien kilometer van de poolcirkel en de sneeuw jaagt om de houten huisjes van de nederzetting. Ivan laat ons een barak zien waar vijftien gezinnen wonen. Het is er koud, de poolwind giert door het gebouw en de zure stank in de primitieve gemeenschappelijke keuken is bijna ondraaglijk.

Ivan en zijn vrouw Alexandra hebben geluk gehad, ze hebben met hun twee kleine kinderen een eigen houten hut. Er is een kamer met de bedjes voor de kinderen en Ivan en Alexandra slapen op een bank in de woonkamer. Het gemeenschappelijke toilet is een houten barak midden in de straat met vijf gaten in een houten vlonder. Alexandra heeft een keer een te grote mond gehad tegen haar chef in de keuken van het restaurant van Komineft en is ontslagen. Ze heeft een werkloosheidsuitkering van 150.000 roebel per maand (ongeveer 75 gulden), maar 70.000 roebel gaat al op aan de huur van hun barak. Ivan heeft al maandenlang geen salaris ontvangen.

Hij krijgt voor 400.000 roebel per maand aan speciale coupons, die 'Leonidovka' naar de Komineftdirecteur Leonidov worden genoemd. Met deze Leonidovka kan het gezin alleen voedsel kopen in de speciale winkels van Komineft. Ivan is onlangs weer op het hoofdkantoor van Komineft geweest om zijn salaris op te vragen.

Hij heeft geld nodig omdat het jongste kind ademhalingsmoeilijkheden heeft en volgens de dokter een speciale behandeling moet ondergaan.

Ziek & Gezond

Max Ooft

Rugpijn

Rugpijn is een veel voorkomende klacht, die bovendien vaak langdurig is en daardoor de persoon die ermee zit, erge last bezorgt. De sleutel tot een bevredigende behandeling van de pijn, ligt voor een groot deel bij de patiënt. Hij kan namelijk een goede beschrijving van de pijn en eventueel andere verschijnselen geven, hetgeen een onmisbare hulp is voor de arts om achter de oorzaak te komen.

DE RUG

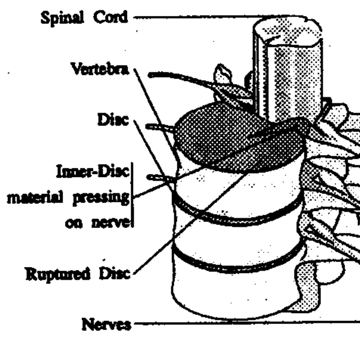
De rug is een heel belangrijk onderdeel van ons steun- en bewegingsapparaat: de wervels die de ruggegraat vormen, dienen als een soort beweeglijke steunpilaar; de tussenwervelschijven (platte, elastische 'schijven' kraakbeen die tussen de wervels liggen) werken als schokbrekers en de spieren van de rug zorgen voor de bewegingen van de rug bij het bukken, draaien, tillen, lopen, enz. Binnen in het wervelkanaal of ruggemergkanaal, dat wordt gevormd door de holten in de wervels, loopt het ruggemerg: zenuwweefsel dat samen met zenuwen zorgt voor het overbrengen van informatie (gevoel, opdrachten voor beweging) tussen de hersenen en de romp en ledematen.

Er zijn heel veel oorzaken van rugpijn. De pijn kan afkomstig zijn van elk van bovengenoemde onderdelen van de rug: wervels, tussenwervelschijven, spieren, ruggemerg, zenuwen.

Wervels: Aan de wervels kunnen er aangeboren afwijkingen zijn. Een voorbeeld daarvan is, dat een wervel een beetje naar voren ligt ten opzichte van de andere wervels, de wervels liggen dan dus niet netjes op een rij, maar eentje steekt eruit. Deze wervel-afschuiving kan ook het gevolg zijn van ouderdom (meer bij vrouwen) of een ongeluk (aanrijding, val). Een te diepe rug (de kromming van de rug is te groot) of een afbuiging van de rug naar links of rechts (*scoliose*: een kromme rug) kan ook een oorzaak zijn van rugpijn.

Reumatiek van de wervels is een andere oorzaak van rugpijn. Verder kunnen de wervels ontstoken raken (zelden) of er kan een breuk in ontstaan na een ongeluk of door zwakke botten bij botontkalking door ouderdom.

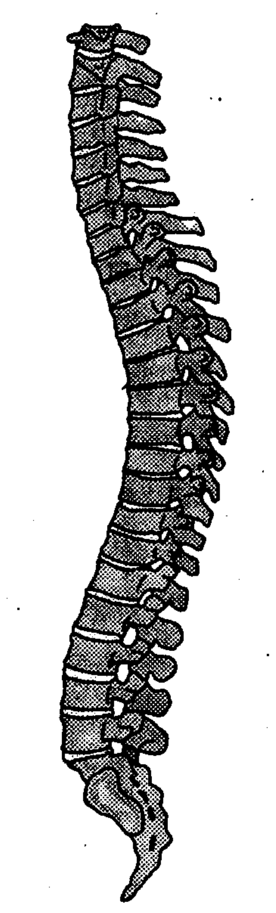
Tussenwervelschijven: De tussenwervelschijven zitten tussen elke twee opeenvolgende wervels en dienen om bewegingen te versoepelen. Ze bestaan uit een buitenste

elastisch omhulsel, en een zachte kern in het midden. Naast enkele zeldzame afwijkingen, onder andere ontsteking, is de meest voorkomende aandoening van de tussenwervelschijven en ook één van de meest voorkomende oorzaken van lage rugpijn, het uitpuilen van de kern van de schijf. Als de zachte kern (*de nucleus pulposus*) van de schijf (*discus*) gaat uitpuilen, kan het drukken op het ruggemerg en de zenuwen die daar in de buurt lopen. Dat veroorzaakt pijn in de rug en soms zelfs in een been als ook een zenuw van het been bekneld raakt. Dit ziektebeeld noemt men *Hernia Nuclei Pulposi* (H.N.P.), kortweg 'hernia van de rug' of een vorm van 'spit'.

De oorzaak van het uitpuilen van de tussenwervelschijf is een scheurtje in de buitenring ervan, onder andere door verkeerd, langdurig of te vaak tillen van zware voorwerpen. Het buitenomhulsel kan ook verzwakt raken door ouderdom, en niet te vergeten door overgewicht! In ernstige gevallen kan de buitenring zelfs helemaal doorscheuren.

Spieren: Bij een verkeerde houding of door het tillen van zware voorwerpen raken de spieren van de rug oververmoeid en er ontstaat pijn

doordat ook de bloedvoorziening van de spier in gedrang komt. Soms kan een spier zelfs een beetje scheuren.

Ruggemerg en zenuwen: Het ruggemerg en de zenuwen die uit het ruggemerg komen, kunnen beschadigd raken bij een ongeluk of ontstoken zijn. Ook kunnen er gezwellen voorkomen, zowel goedaardige als kwaadaardige, van het ruggemerg of de zenuwen, of van de vliezen die om het ruggemerg heen zitten. Ook abcessen kunnen in het ruggemerg aanwezig zijn.

Andere oorzaken: Rugpijn kan ook het gevolg zijn van afwijkingen in de buik, onder andere maagzweren, ontsteking van de alvleesklier, ontstekingen of gezwellen van de eierstokken, eileiders, baarmoeder, prostaat of darmen, endometriosis, een ontsteking in een heupgewricht die uitstralende pijn geeft naar de rug, afwijkingen van de voeten (bij voorbeeld platvoeten) waardoor de lichaamshouding verkeerd is, lopen op te hoge hakken, langdurig in één houding zitten (typistes). Bekend is tenslotte het nadelig effect van nervositeit/geestelijke spanningen ('stress') op de rug.

Het verschijnsel dat op de voorgrond staat, is natuurlijk rugpijn. Voor het vaststellen van de oorzaak, is het heel belangrijk dat de persoon op bepaalde kenmerken let, zowel van de rugpijn zelf, als van andere begeleidende verschijnselen:

— waar zit de pijn precies; laag of hoog in de rug, precies midden in de rugholte of aan weerskanten ervan; kan de plaats van de pijn met één vinger worden aangewezen of is het over een heel gebied;

— is de pijn er de hele dag en nacht of zijn er bepaalde pijnperiodes;

— waardoor wordt de pijn erger: bij de hernia bij voorbeeld is het vaak zo dat de pijn erger wordt bij langdurig zitten, staan of bukken en ook bij hoesten, niezen of persen, omdat de tussenwervelschijf dan onder grotere druk komt te staan en verder uitpuilt; bij reumatiek van de rug is er vooral 's ochtends of na langdurig liggen of zitten pijn. En waardoor wordt de pijn minder: gaan liggen, benen optrekken, bewegingen van de rug, medicijnen;

— hoelang bestaat deze pijn al (dagen, weken, maanden of jaren?); begon het met een ongeluk of een andere duidelijk aanwijsbare gebeurtenis?

— blijft de pijn op één plaats, wordt het ook gevoeld in de bil, het been, of de voet; verplaatst de pijn zich van boven naar de voet toe of juist omgekeerd; begint de pijn in de rug en straalt het uit of komt de rugpijn ergens anders vandaan, bij voorbeeld vanuit de schouder, heup of buik?

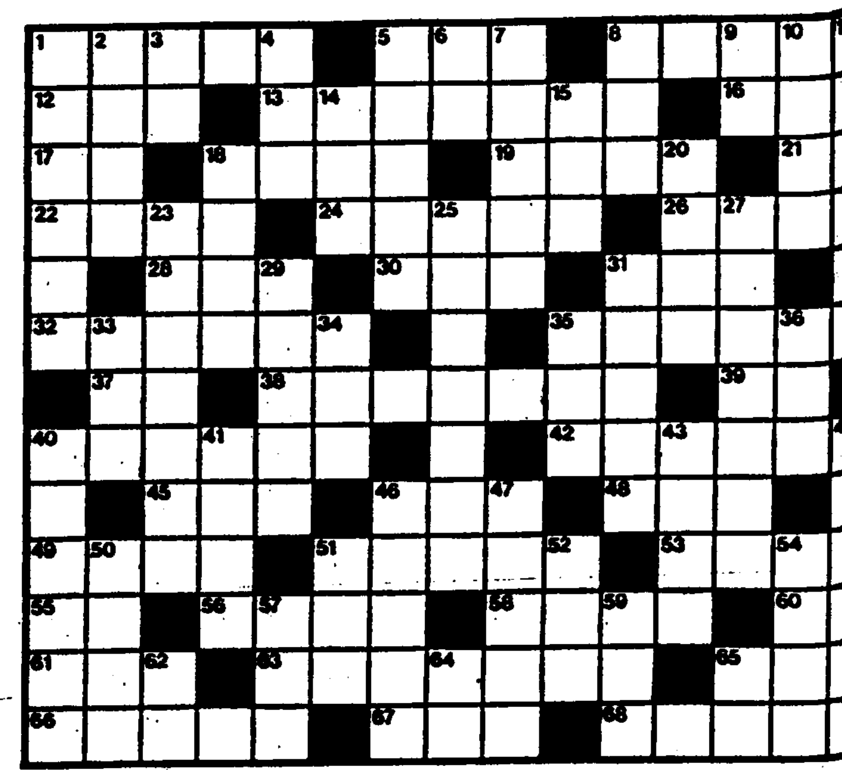
— zijn er andere verschijnselen zoals tintelingen of een doof gevoel in het been; bepaalde plaatsen waar aanraking of pijn niet goed gevoeld meer wordt, zwakte van een been of voet; menstruatie-stoornissen, klachten van een maagzweer; veranderingen in de stoelgang; overmatig alcoholgebruik; koorts; gewichtsafwijkingen op andere plaatsen.

Een nauwkeurige beschrijving van de klachten, aangevuld met een lichamelijk onderzoek, zijn eigenlijk de sleutel tot het vinden van de oorzaak. Vaak kan het, ter bevestiging van de diagnose, wel nodig zijn om aanvullend onderzoek te doen, bij voorbeeld bloedonderzoek en het maken van röntgenfoto's van de rug (soms uitgebreide foto's waarbij er een contrastvloeistof moet worden ingespoten door middel van een ruggeprik).

De behandeling is afhankelijk van de oorzaak van de rugpijn. Een goede lichaamshouding, het goed optillen van zware voorwerpen, voldoende maar geen overmatig zware lichaamsbeweging, aangepast schoeisel, afslanken, rust (soms kan een strenge bedrust-kuur van 4-6 weken al heel veel verlichting geven), en eventueel pijnstillende medicijnen, zijn belangrijke aspecten bij het voorkomen en de behandeling van rugpijn. Een grote ernstige hernia zal operat behandeld moeten worde

Rugpijn is dus een v voorkomende klacht die oorzaken kan hebben. voorkomend zijn de H.N (*hernia*): het uitpuilen een tussenwervelschijf, ov belasting van de rug d zware arbeid of door over wicht, en een verkee lichaamshouding. Een go beschrijving van de pijn andere verschijnselen is groot belang voor het vin van de oorzaak en instellen van een goede beh deling.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. balustrade; 5. muzieknoot; gevat; 12. walvis; 13. Zuidamerikaanse vleermuis; bijbels figuur; 17. zuivelprodukt; 18. bijbels figuur; broos; 21. ten bedrage van; 22. meubelstuk; vertrek; 26. slot; 28. jong dier; 30. mannelijk dier; jong dier; 32. haarstukje; 35. zegevieren; 37. onein getal; 38. verkwikking; 39. ondernemingsraad; teenager; 42. kameraad; 45. meisjesnaam; 46. dof; afgemat; 49. cremekleurig; 51. hamer; 53. brandst 55. neon; 56. schalk; 58. ereis; 60. lengtemaat; duinvallei; 63. snel praten; 65. rivier in Engeland; meisjesnaam; 67. wilde haver; 68. voorzetsel.

VERTIKAAL: 1. ruiker; 2. zangstuk; 3. maanstand; bijbels figuur; 5. laster; 6. voorzetsel; 7. inhoudsma 8. vlaktemaat; 9. muzieknoot; 10. bezieldheid; centrum; 14. woonboot; 15. roem; 18. pas; 20. scho 23. smokkelaar; 25. mistletoe; 27. laaghartig; broodsuiker; 31. muskus; 33. familielid; 34. stapel; keil; 36. roem; 40. erts van metaal en zwavel; 41. s 43. kwaad; 44. wijnglas; 46. devies; 47. kweek; lastgeving; 51. meisjesnaam; 52. herkauwer; 54. de beeld; 57. vaas; 59. windrichting; 62. laatstleden; en omstreken; 65. de dato.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigo Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkig winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Helma Janssen Franssen
Kaya Turkesa 39
Kralendijk - Bonaire

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhale op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuv z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensda middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hube Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. regie; 5. mus; 8. nogal; 13. ar 14. pekel; 16. saté; 17. aal; 18. vos; 19. tol; 21. ree; ader; 25. beta; 27. snel; 28. dom; 30. kind; 32. bats; rebel; 35. eten; 37. om; 38. slok; 39. taan; 40. go; mede; 43. gezet; 45. toen; 47. nerf; 49. nar; 50. karn; staf; 54. balk; 56. els; 58. nul; 60. mop; 61. aar; 63. r 65. tafel; 67. mare; 68. manie; 69. kat; 70. renet.

VERTIKAAL: 1. raap; 2. era; 3. galant; 4. ik; 5. mes uk; 7. set; 9. os; 10. garant; 11. ate; 12. leem; 14. por; lob; 18. vel; 20. lek; 23. dessert; 24. rob; 26. tiental; samen; 28. deken; 29. meter; 31. degen; 32. bom; rog; 34. lat; 36. non; 42. dessin; 44. zak; 46. orkaan; fan; 50. kap; 51. ferm; 53. fut; 54. bol; 55. pret; 57. l 59. lak; 60. met; 62. are; 64. si; 66. fa; 67. me.

Schaken

Gelijke score voor Antillen

Zoals eerder toegezegd, kom ik op de Olympiade in Moskou terug dit keer om stil te staan bij de prestatie van de Antilliaanse ploegen. Ik moet daarbij afgaan op het bulletin van het evenement in hotel Cosmos in de Russische hoofdstad, omdat ik zelf niet in de gelegenheid was naar de Olympiade af te reizen. Helaas bevat het bulletin een aantal onnauwkeurigheden, die ik van hieruit niet kan corrigeren, maar ik zal proberen er het beste van te maken.

Hoe hebben de Antillen het gedaan? Aan de hand van de cijfers is die vraag gemakkelijk te beantwoorden, namelijk: niet zo goed als in 1992 in Manilla op de Filipijnen. Beide keren werd er 24 ½ gescoord in 56 partijen. In Manilla waren er 102 landen van de partijen en legden de Antillen beslag op een gedeelte 85-87-ste plaats. In Moskou stonden er maar liefst 124 landen op de deelnemerslijst en dit keer resulteerde dat in een gedeelte 98-103-de plaats in de eindrangschikking.

Het Antilliaanse team verloor van Fyrom (af1/2af1/2 (1½-2½), Jordanië (1½-2½), Bermuda (1-3), Guatemala (1½-2½), El Salvador (1-3) en Soedan (1½-2½), speelde gelijk tegen Malta (2-2) en won van Haïti (2½-1½), Amerikaanse Maagden Eilanden (3-1), Seychelles (3½-½), Botswana (21½-1½) en Fiji (2½-1½). In het begin had de ploeg het zwaar te verduren, maar in de laatste vier ronden werd er drie keer een overwinning geboekt, waardoor er toch nog een alleszins redelijk eindresultaat in de boeken kwam.

In vergelijking met 1992, toen het team bestond uit Smith, Wolf, Strating, Naarden en Maduro waren er enkele belangrijke veranderingen in de Antilliaanse ploeg aangebracht. Het bestond in Moskou uit Smith, Izyk, Neumann, Bet, Maduro en Roose. Hun score zag er als volgt uit:

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	Totaal
1. Smith	0	-	0	-	½	1	0	-	1	0	1	0	½	0	4 uit 11
2. Izyk	-	0	1	0	0	-	0	-	0	-	1	1	1	½	4 ½ uit 10
3. Neumann	½	0	-	½		0	-	1	1	0	-	1	0	1	6 uit 11
4. Bet	0	0	-	1	1	-	½	0	-	-	1	-	-	1	4 ½ uit 8
5. Maduro	-	-	0	0	-	0	-	0	1	½	-	½	0	-	2 uit 8
6. Roose	0	0	1	-	-	½	½	½	-	½	½	-	-	-	3 ½ uit 8
	½	0	2	1 ½	2 ½	1 ½	1	1 ½	3	1	3 ½	2 ½	1 ½	2 ½	24 ½ uit 56

(01=Fyrom, 02=Paraguay, 03=Malta, 04=Mauritius, 05=Haïti, 06=Jordanië, 07=Bermuda, 08=Guatemala, 09=Amerikaanse Maagden Eilanden, 10=El Salvador, 11=Seychellen, 12=Botswana, 13=Soedan en 14=Fiji).

Uit dit standje blijkt dat vooral de drie topborden een drukprogramma hebben afgewerkt. Neumann en Bet kwamen met een positieve score terug uit de Russische hoofdstad, terwijl Maduro slechts een geringe bijdrage aan het totaal van de ploeg wist te leveren. Het lijkt me dat de Antillen met deze score exact aan de verwachtingen voldaan hebben.

Even ter herinnering: aan de top van het klassement was de eindstand: 1. Rusland 1 37½, 2. Bosnië en Herzegovina 35, 3. Rusland 2 34½, 4. Engeland 34½, 5/7. Bulgarijë, Verenigde Staten, Nederland 34. En voor de volledigheid; de Amerikaanse Maagden Eilanden werden 124-ste en laatste met 11 punten. De Antillen deelden de 98-ste plaats met Barbados, Bermuda, Honduras, Jordanië en het buurland Venezuela.

Zoals gezegd staan er ongebruikelijke dingen in het bulletin. Wat te denken van deze partij aan het eerste bord van de wedstrijd Antillen-Jordanië tussen Smith (wit) en Hantouli (zwart): 1. e4, e5 2. Pf3, Pc6 3. Lc4, Pf6 4. 0-0, Pxe4 5. Ld5, Pf6 6. Lxc6, bxc6 7. Pxe5, Le7 8. b3, 0-0 9. Lb2, Lb7 10. d4, c5 11. Pd2, cxd4 12. Lxd4, c5 13. Lb2, d5 14. Pg4, Pxg4 14. Dxg4, - (Dreigt een kleinigheidje op g7: mat in één zet) 15. -, d4 16. Tfe1, Tc8 17. Pc4, f5 18. De2, Tc7 19. Rad1, Ld5 20. c3, f4 21. Pe5, Da8 22. Pf3, Tf6 23. Pd2, Tg6 24. Kh1, Lf8 1-0.

Zo staat het in het officiële bulletin, maar ik kan me nauwelijks voorstellen dat het zo gegaan is, want 24. -Kh1 is natuurlijk een gruwelijke blunder van wit. Na 24. -, Lxg2+ 25. Kg1, Lh3+ 26. Dg4, Txg4 is het mat. Die dreiging zit er in de slotstelling nog in. Wit zal dus iets aan de dekking van g2 moeten doen, bij voorbeeld met 25. f3, -, maar dan nog zie ik met de beste wil van de wereld niet waarom zwart zou moeten opgeven. Er zal wel iets anders gebeurd zijn, al weet ik niet wat. Wellicht kan Louis zelf opheldering geven?

Er gebeurden soms gruwelijke dingen aan de borden. Deze partij is uit de elfde ronde, waarin de Antillen gehakt maakten van de Seychellen (3½-½), de confrontatie tussen Battin (wit) en Izyk (zwart) aan het tweede bord: 1. e4, g6 2. d4, d6 3. Pf3, Lg7 4. Le3, Pf6 5. Ld3, 0-0 6. h3, Pc6 7. Pbd2, e5 8. d5, Pe7 9. 0-0, Pe8 10. c4, f5 11. Lg5, f4 12. Tc1, h6 13. Lxe7, Dxe7 14. Ph2, Pf6 15. Pdf3, g5 16. Te1, Ld7 17. b3, Ph7 18. Kf1, h5 19. Pg1, Pf6 20. f3, Lh6 21. Ke2, Dg7 22. Kd2, g4 23. Kc3, gxh3 (Wit speelt als een angsthaas en geeft zwart alle gelegenheid iets aardigs te verzinnen op de koningsvleugel) 24. Pxh3, Kf7 25. Dc2, Tg8 26. Lf1, Dg3 27. Te2, Dxh2 (Met een stuk achter had wit hier gevoeglijk kunnen opgeven, daar hij geen enkele compensatie heeft, maar hij stribbelt nog wat tegen) 28. Pf2, Dg3 29. Pd3, b6 30. Kb2, a5 31. a4, Dg7 32. Ka2, h4 33. Db2, Df8 34. Tcc2, De7 35. Dc3, Tg3 36. Pe1, Tag8 37. Tf2, Pxe4 en hier gaf wit het — rijkelijk laat — op. Hij verliest minimaal nog een kwaliteit op f2, want 38. fxe4, - gaat niet vanwege dameverlies (38. -, Txc3).

Schrijven over de Antilliaanse dames, die in tegenstelling tot de heren niet aan vier maar aan drie borden speelden, is nu niet bepaald uitnodigend, maar onvermijdelijk. Zij eindigden met Malta op een gedeelde voorlaatste plaats met 10 punten uit 42 partijen. Alleen de Amerikaanse Maagden Eilanden, die met 7½ punt 81-ste en laatste werden, deden het nog slechter. Een vergelijking met de voorlaatste Olympiade in Manilla gaat in dit geval niet op, omdat de Antilliaanse dames toen niet van de partij waren. Dat waren ze wel twee jaar eerder op de Olympiade van Novi Sad in 1990. In het toen nog bestaande Joegoslavië ging het met een gedeelde 59-ste plaats een stuk beter. Het team sprokkelde toen 15½ punt bij elkaar, aanzienlijk meer dan in Moskou. Toen speelden Cardose, Craane en Sambre, nu Craane, Diaz, Winklaar en Vorgers

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	Totaal
1. Craane	0	-	0	0	-	1	0	½	½	0	0	½	0	0	2 ½ uit 12
2. Diaz	0	0	1	-	-	0	0	½	½	0	0	-	0	1	3 uit 11
3. Winklaar	0	½	0	0	-	0	-	½	-	-	0	0	-	0	1 uit 9
4. Vorgers	-	0	-	0	-	-	1	-	1	0	-	0	0	-	2 uit 7
	0	½	1	0	-	1	1	1 ½	2	0	0	½	0	1	8 ½ uit 39

(PS. de resterende 1½ punt komen uit de bye in de vijfde ronde, die te wijten was aan het oneven aantal deelnemende landen).

(01=Slowakijë, 02=Italië, 03=Costa Rica, 04=België, 05=bye, 06=Seychellen, 07=Botswana, 08=Verenigde Staten Maagden Eilanden, 09=Malta, 10=Zimbabwe, 11=Dominicaanse Republiek, 12=Nigeria, 13=Iran, 14=Nieuw-Zeeland),

Dit resultaat kunnen we beter maar met de mantel der liefde bedekken en datzelfde geldt voor de kwaliteit van de partijen van de betrokkenen. De dames-Olympiade werd gewonnen door Georgië met 32 punten, voor Hongarije (31) en China (27). Nederland werd gedeeld 34-37-ste met 22 punten, ook geen resultaat om over naar huis te schrijven.

Volgens mensen, die wel een visum voor Moskou kregen, was de organisatie van Moskou onvoldoende, het eten slecht en de kou verschrikkelijk. Het ziet ernaar uit, dat de volgende Olympiade (1996) in Ertewan, de hoofdstad van Armenië gehouden zal worden. Daar is op dit moment gebrek aan zo goed als alles.